

T.C
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ
(Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER Örneği)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Doğan GEDİK

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mustafa AYYILDIZ

Bolu- 2009

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Doğan GEDİK'e ait "Yabancılara Türkçe Öğretimi" -Ankara Üniversitesi
TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER Örneği- adlı çalışma, jürimiz tarafından
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.
15/09/2009

Akademik Ünvan ve Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç. Dr. Mustafa AYYILDIZ

Üye : Yrd. Doç. Dr. Muhammet Sani ADIGÜZEL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Erol ÖZTÜRK

Sosyal Bilimler Enstitüsünün Onayı

Prof. Dr. Gönül ÜLKER
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ABSTRAC**TEACHING TURKISH ASASOVEİGN LANGUAGE
(An Sample of Ankara Universty TÖMER and Gazi Universty TÖMER)****Gedik,Doğın****Master, Faculty Of Education****Advisor: Assistant Prof. Dr. Mustafa AYYILDIZ****September 2009**

In this study, it is researched that which methods and technigves are used when Turkish is thought to foreigners and how they affect the student's success this research is planned as a discriptional study. The result of the research has been found by evaluating the observation of lessons which are carried out in Ankara Universty TÖMER and Gazi Universty TÖMER. The universe of this study is constituted with six group of students(50)

In both TÖMER three in total six units were examined. At the end of this observation, it is pointed out that which technigves and methods are used. The exams of students have been evaluated accarding to datas that have been found at the and of the observation. According to the evaluation been made by looking the students state of success, it is stated that there is no any specific difference about the tecnigves and methods that are used on both TÖMER and stated that the tecnigves and methods have positive affect on the student's success.

Key Words: Turkish, Teaching Turkish, Method, Tecnigh

ÖZET**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ**
(Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER Örneği)**Gedik, Doğan****Yüksek Lisans, Eğitim Fakültesi****Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Mustafa AYYILDIZ****Eylül 2009**

Bu çalışmada, Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de yabancılara Türkçe öğretilirken hangi yöntem ve tekniklerin kullanıldığı ve kullanılan yöntem ve tekniklerin öğrenci başarısına nasıl etki ettiği araştırılmıştır. Bu araştırma betimsel bir çalışma olarak planlanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına, Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de yapılan ders gözlemleri değerlendirilerek ulaşılmıştır. Çalışmamızın evrenini Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen, toplam altı grup öğrenci(50 kişi) oluşturmuştur.

Her iki TÖMER’de de üçer ünite gözlemlenmiş bu gözlem sonucunda hangi yöntem ve tekniklerin kullanıldığı belirlenmiştir. Gözlem sonucunda elde edilen verilerden yola çıkılarak öğrencilerin yazılı sınav sonuçları değerlendirilmiştir. Öğrencilerin başarılı olma durumlarına göre yapılan değerlendirme ışığında her iki TÖMER’de de kullanılan yöntem ve teknikler bakımından belirgin bir fark olmadığı, kullanılan yöntem ve tekniklerin öğrenci başarısına olumlu yansıdığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Türkçe Öğretimi, Yöntem, Teknik

Aileme...

TEŞEKKÜR

Araştırma boyunca anlayış ve rehberliği için tez danışmanım sayın Yrd. Doç. Dr. Mustafa AYYILDIZ'a; önerileriyle çalışmaya yön veren hocalarım sayın Yrd. Doç. Dr. Erol ÖZTÜRK ve sayın Yrd. Doç. Dr. Muhammet Sani ADIGÜZEL'e; bilgi ve birikimlerinden her zaman faydalandığım sayın Yrd. Doç. Dr. Erol BARIN'a ve Hüseyin DURU'ya teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalarım sırasında bana karşı göstermiş oldukları ilgi ve hoşgörülerinden dolayı Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER yönetimine ve değerli hocalarına şükran borçluyum.

Maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen değerli ailem, arkadaşlarım Engin EMİRİ ve Halil HAZAR'a teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ONAY.....	ii
ABSTRACT.....	iii
ÖZET.....	iv
İTHAF.....	v
TESEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	5
1.2. Problem Cümlesi.....	7
1.3. Alt Problemler.....	7
1.4. Araştırmanın Amacı.....	8
1.5. Araştırmanın Önemi.....	8
1.6. Sınırlılıklar.....	9

BÖLÜM II

2.1. Yabancı Dil Öğretim İlkeleri.....	10
2.1.1. Yabancı Dil Öğretiminde Temel İlkeler.....	10
2.1.1.1. Dört Temel Beceriyi Geliştirme.....	10
2.1.1.2. Öğretim Etkinliklerini Önceden Planlama.....	10
2.1.1.3. Basitten Karmaşığa Somuttan Soyuta Doğru Öğretme.....	11
2.1.1.4. Görsel ve İşitsel Araçları Kullanma.....	11
2.1.1.5. Anadili Gerekli Durumlarda Kullanma.....	11
2.1.1.6. Bir Seferde Bir Tek Yapıyı Sunma.....	12
2.1.1.7. Verilen Bilgilerin Günlük Yaşama Aktarılmasını Sağlama.....	12
2.1.1.8. Öğrencilerin Derse Daha Etkin Katılmalarını Sağlama.....	12
2.1.1.9. Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma.....	12
2.1.1.10. Öğrencileri Güdüleme ve Cesaretlendirme.....	13
2.2. Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri.....	13
2.2.1. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi.....	13
2.2.2. Düzvarım Yöntemi.....	14
2.2.3. Kulak Dil Alışkanlığı Yöntemi.....	15
2.2.4. Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı.....	15
2.2.5. Doğal Yöntem.....	15
2.2.6. İletişimci Yaklaşım.....	16
2.2.7. Seçmeli Yöntem.....	16
2.2.8. TÖMER Yöntemi.....	18
2.3. Yabancı Dil Öğretim Teknikleri.....	20
2.3.1. Grupla Öğretim Teknikleri.....	21
2.3.1.1. Gösteri.....	21
2.3.1.2. Soru-Cevap.....	21
2.3.1.3. Drama ve Rol Yapma.....	22
2.3.1.4. Benzetim.....	23

2.3.1.5. İkili ve Grup Çalışmaları.....	24
2.3.1.6. Mikro Öğretim.....	24
2.3.1.7. Eğitsel Oyunlar.....	25
2.3.2. Bireysel Öğretim Teknikleri.....	26
2.3.2.1. Bireyselleştirilmiş Öğretim.....	26
2.3.2.2. Programlı Öğretim.....	27
2.3.2.3. Bilgisayar Destekli Öğretim.....	28
2.4. Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihi.....	28
2.5. Dil Kültür İlişkisi.....	30
2.6. Ankara Üniversitesi TÖMER.....	32
2.7. Gazi Üniversitesi TÖMER.....	33

BÖLÜM III

YÖNTEM.....34

3.1. Araştırmanın Modeli.....	34
3.2. Evren ve Örneklem.....	34
3.3. Veri Toplama Tekniği.....	35
3.4. Verilerin Analizi.....	35
3.5. Araştırmanın Süreci.....	35

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR.....36

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	36
4.1.1. Ankara Üniversitesi TÖMER Okuma Becerisi.....	36
4.1.2. Ankara Üniversitesi TÖMER Dinleme Becerisi.....	37
4.1.3. Ankara Üniversitesi TÖMER Konuşma Becerisi.....	39
4.1.4. Ankara Üniversitesi TÖMER Yazma Becerisi.....	41
4.1.5. Gazi Üniversitesi TÖMER Okuma Becerisi.....	41
4.1.6. Gazi Üniversitesi TÖMER Dinleme Becerisi.....	42
4.1.7. Gazi Üniversitesi TÖMER Konuşma Becerisi.....	43
4.1.8. Gazi Üniversitesi TÖMER Yazma Becerisi.....	43
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	44
4.2.1. Ankara Üniversitesi TÖMER Birinci Sınıf Ait Sınav Sonuçları.....	45
4.2.2. Ankara Üniversitesi TÖMER İkinci Sınıf Ait Sınav Sonuçları.....	46
4.2.3. Ankara Üniversitesi TÖMER Üçüncü Sınıf Ait Sınav Sonuçları.....	47
4.2.4. Gazi Üniversitesi TÖMER Birinci Sınıf Ait Sınav Sonuçları.....	48
4.2.5. Gazi Üniversitesi TÖMER İkinci Sınıf Ait Sınav Sonuçları.....	49
4.2.6. Gazi Üniversitesi TÖMER Üçüncü Sınıf Ait Sınav Sonuçları.....	50
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	51
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	51
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	53

BÖLÜM V

SONUÇ	57
5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	57
5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	58
5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	58
5.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	59
5.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	60

BÖLÜM VI

ÖNERİLER	62
KAYNAKLAR	64

EKLER:

EK 1: Ankara Üniversitesi TÖMER Gözlem Yapılan Üniteler	68
EK 1a: Birinci Ünite "Afiyet Olsun"	68
EK 1b: İkinci Ünite "Şimdi Spor Zamanı"	81
EK 1c: Üçüncü Ünite "Edebiyat Dünyasından"	93
EK 2: Gazi Üniversitesi TÖMER Gözlem Yapılan Üniteler	105
EK 2a: Birinci Ünite "Bilim ve Teknoloji"	105
EK 2b: İkinci Ünite "Sağlık ve Çevre"	135
EK 2c: Üçüncü Ünite "İletişim"	166

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Ankara Üniversitesi TÖMER Birinci Sınıf Sınav Sonuçları.....	45
Tablo 2: Ankara Üniversitesi TÖMER İkinci Sınıf Sınav Sonuçları.....	46
Tablo 3: Ankara Üniversitesi TÖMER Üçüncü Sınıf Sınav Sonuçları.....	47
Tablo 4: Gazi Üniversitesi TÖMER Birinci Sınıf Sınav Sonuçları.....	48
Tablo 5: Gazi Üniversitesi TÖMER İkinci Sınıf Sınav Sonuçları.....	49
Tablo 6: Gazi Üniversitesi TÖMER Üçüncü Sınıf Sınav Sonuçları.....	50
Tablo 7: Ankara Üniversitesi TÖMER Başarı Tablosu.....	54
Tablo 8: Gazi Üniversitesi TÖMER Başarı Tablosu.....	55

LBÖLÜM

GİRİŞ

Gelişen ve değişen günümüz dünyasında iletişimin ve etkileşimin her yönden öneminin arttığını görüyoruz. Buna bağlı olarak toplumların birbirleri ile etkileşimleri de çok boyutluluk kazanmıştır. Bu çok boyutluluk içerisinde kültürün, dilin, topluma ait değerlerin yeri azımsanamaz. Şüphesiz dil, bir toplum için vazgeçilmez değerlerin başında gelmektedir. Günümüze kadar dil konusu çeşitli yönlerden ele alınmış ve incelenmeye çalışılmıştır. Onu ele alan araştırmacılar dilin birçok yönüne vurgu yapmış, aynı zamanda bir toplum için ne kadar önemli olduğunu ortaya koymuşlardır. Dille ilgili yapılmış bazı tanımlara bakacak olursak dilin çeşitli yönlerden ele alınışını daha iyi kavramış olacağız.

Ergin (2000:3) dili; “ İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimai bir müessesedir.” şeklinde tanımlar.

“ Dil bir anda düşünemeyeceğimiz kadar çok yönlü, değişik açılardan bakınca başka başka nitelikleri beliren, kimi sırlarını bugün de çözemediğimiz büyümlü bir varlıktır. O, gerek insan, gerek toplum, gerekse insan ve toplumdan ayrı düşünülemeyecek olan bilim, sanat, teknik gibi bütün alanlarla ilgili bulunan, aynı zamanda onları oluşturan bir kurumdur.” (Aksan, 2000: 11)

“İnsanlar arasında karşılıklı haberleşme aracı olarak kullanılan; duygu, düşünce ve isteklerin ses, şekil ve anlam bakımından her toplumun kendi değer yargılarına göre biçimlenmiş ortak kurallarının yardımı ile başkalarına aktarılmasını sağlayan, seslerden örümlü çok yönlü ve gelişmiş bir sistem”(Korkmaz, 2003:67)

“Dil, bir anlaşma vasıtası olmaktan öte, iç dünyamızın dış dünyaya açıldığı bir kapıdır. Dil, sağlıklı bireylerin yetişmesinde, sağlıklı toplumların, milletlerin ve köklü bir kültürün oluşmasında, korunmasında ve gelecek kuşaklara aktarılmasında tek vasıtaadır.” (Ünalın, 2002: 1,2)

Dille ilgili yapılan tanımlara baktığımız zaman onun bir toplum için ne kadar önemli olduğunu görmekteyiz. Bu tanımları çoğaltmak mümkün ama burada bizim için önemli olan, dilin önemini ve gücünü anlayabilmektir. Dilin sürekliliği ve gücü aynı zamanda o toplumun da gücünü gösterir. Onun için toplumlar her an sahip oldukları dillerini geliştirmek ve yaygınlaştırmak istemektedirler. Ve buradan hareketle dil öğretimi olgusu karşımıza çıkmaktadır. Bir dilin başka milletlere öğretilmesi demek aynı zamanda o dile ait kültürün, yani yaşam biçiminin de diğer toplumlara aktarılması demektir.

Girişte de ifade ettiğimiz gibi günümüz dünyasında her yönden etkileşim çok hızlı bir şekilde gelişmektedir. Dolayısıyla da dil öğretiminin önemi her geçen gün biraz daha artmaktadır. Bir dil ne kadar fazla benimsenmişse aynı zamanda o toplumun kültürü de o oranda benimsenmiştir. Bu da o toplumu küresel bir dünyada etkin ve güçlü kılar. Bunu bizim ülkemiz için de düşünebiliriz. Bugün Türkiye dünya platformunda çok önemli bir yere sahiptir. Ve bu önemi her geçen zamanda biraz daha fazla anlaşılmaktadır. Sürekli gelişen ve değişen dünyada etkinliğimizi sağlamamız için dilimizin olabildiğince bilinmesi ve tanınması gerekir. Gerek Avrupa birliği eşiğinde olmamız, gerekse küreselleşen dünyaya ayak uydurabilme gayretlerimiz göz önüne alındığında Türkçe'nin ve Türk kültürünün öğretilmesi, başka toplumlara aktarılması ve öneminin bütün dünyaya kavratılmaya çalışılması bir kere daha düşünölmeli ve bu konunun önemle üzerinde durulmalıdır.

Günümüzde Türkçeye olan ilgi eskiye nazaran çok daha fazladır. Bunda Türkiye'nin her açıdan konumu ve buna bağlı olarak öneminin anlatılmaya çalışılmasının önemli olduğunu düşünmek mümkündür. Ülkemizin bu önemini

dünya nazarında daha üst seviyelere çıkarmalı ve her fırsatta ülkemizi, dilimizi ve kültürümüzü başka toplumlara gerektiği gibi anlatmalıyız.

Bilkan (2002) bu konuyla ilgili şunları söyler: “ Dünyanın geniş bir bölgesinde konuşulan Türkçe, oldukça eski bir kültür zeminine sahiptir. Yeni sosyal ve siyasi gelişmelerle birlikte önem kazanan Türk dili çok farklı coğrafyalarda ilgi ile karşılanmakta ve bunun sonucu olarak Türkçe öğrenme talepleri de gittikçe artmaktadır.

Türkçe, artık çağdaş diller arasında yer alan, yurt içinde ve yurt dışında özellikle yabancıların öğrenmeye çalıştıkları dünya dillerinden biri haline gelmiştir. İşte bu taleplerin karşılanmasına yönelik olarak modern eğitim ve öğretim metotları ışığında, çağdaş bir yaklaşımla dil öğretim kitaplarının hazırlanması bir zaruret haline gelmiştir.”

Benhür (2002:V) doktora tezinin ön sözünde, dilin önemini ve yabancılarla öğretilmesi gerektiğini ifade ederken şu ifadeleri kullanır: “ 20. yüzyılda yapılan savaşlar da göstermiştir ki, silahlı mücadelede kazanan taraf bile aslında kaybetmiştir. Özellikle I. Ve II. Dünya Savaşı’nda milyonlarca insanın ölmesinin yanı sıra gerek savaşı kaybeden, gerekse kazanan ülkelerin ekonomileri çok büyük zararlar görmüştür.

Buradan hareketle sıcak savaşın yavaş yavaş yerini soğuk savaşa bıraktığı dünyamızda, soğuk savaşın üç önemli silahı vardır. Bunlar: ekonomik bakımdan güçlü olmak, teknolojik bakımdan gelişmiş olmak ve dilini yabancılarla öğretmektir. Bu anlamda Avrupa ülkelerinde XIX. yüzyıl ortalarından itibaren başlayan yabancı dil öğretimine verilen önem, XX. yüzyılda inanılmaz boyutlara ulaşmış; sadece bir eğitim alanı olarak değil, aynı zamanda dünya çapında büyük bir endüstriye dönüşmüştür.”

Yabancı dil öğretiminde bütün dünyaca kabul gören amaç; dört temel dil becerisini(okuma, yazma, konuşma, dinleme) geliştirmektir. Dil öğretilirken bu temel beceriler bir bütünlük içinde ele alınmalıdır. Yani dili öğrenen kişiler okuma, yazma ya da konuşma gibi dil becerilerinin sadece bir ya da iki alanına

yönelmemelidir. Dil becerilerinin tamamının aynı anda kavratılması esas göz önünde bulundurulmalıdır. Bu yapılmadığı takdirde dil öğretiminin istenilen seviyede gerçekleşmeyeceği düşünülebilir.

Gücün “ Yabancı Dil Öğretiminde Dört Temel Beceri ve Dinleme” adlı makalesinde şöyle söylemektedir; “Bir yabancı dili biliyor olmak onu konuşuyor, yazıyor olmak demektir. Ölü diller dışında ya da sınırlandırılmış amaçlar için dil öğrenimi/öğretimi dışında dil öğretiminde ikinci bir dili anlayabilip gerektiğinde de sözlü ya da yazılı olarak kendini o dilde ifade etmeyi anlıyoruz. Genel dil öğretimi/öğrenimi bu amaç doğrultusunda çalışmalıdır. Günümüze dek bu konuda yapılagelen bilimsel çalışmalardan bu doğrultuyu göz önünde bulundurmamayanlar yetersiz ve etkisiz kalmışlardır. Yabancı dil öğretiminde, öğrenenlerin hedef dilde konuşulanları ve yazılanları okuyarak ve dinleyerek anlayabilme, konuşabilme o dilde yazabilme becerilerini geliştirmek gerekir. Çünkü dil bir iletişim aracıdır ve bu dört temel becerinin bir bütün olarak ele alınması gerekir. Yani öğretim esnasında beceriler bir arada örülürse ideal iletişim sağlanmış olur.”

Akarçay ise dil öğretiminin amacına ve dört temel beceriyi geliştirmeye ilişkin görüşlerini şöyle ifade eder: “ Yabancılara Türkçe öğretimi oldukça kapsamlı bir konudur. Gerek diğer ülkelerdeki Türkoloji bölümlerinde gerekse Türkçenin öğretildiği farklı kurumlarda her geçen gün yeni teknikler geliştirilmekte, öğretimi kolaylaştırıcı formül arayışları sürdürülmektedir. Bu zorunludur, çünkü bir dili en kolay ve en anlaşılır şekilde öğretmek, dil öğretiminde başlıca amaçtır.

Bugün dünya üzerinde 3000 dolayında farklı dil bulunduğu söylenmektedir ve bu dillerin her biri kendine özgü farklı özellikler taşımaktadır. Dünyada bunca farklı dil olduğu için bu dilleri konuşan insanlara kendi dilimizi öğretirken bu farklılıkları göz önünde bulunduruyoruz. Elbette, öncelikle öğrenciye okuduğunu ve dinlediğini anlayabilme, düşüncelerini karşısındakine sözlü ve yazılı olarak düzgün cümlelerle anlatabilme becerilerini kazandırmak gerekiyor. Bunlara paralel olarak da dikte ve sesletim çalışmaları yaptırarak öğrencilere doğru söyleyişleri öğretmek mümkün.

Sonuç olarak iyi bir öğretim, öğrencilere nasıl öğreneceklerini, nasıl anımsayacaklarını, nasıl düşüneceklerini, güdülenmelerini nasıl sağlayacaklarını öğretmeyi içerir. Öğrencilere dört temel beceriyi; yani okuma, yazma, konuşma ve duyduklarını anlama becerilerini kazandırmak için çeşitli çalışmalar yapılırken, her zaman onlara yol göstermeli ve derste tekdüzeliği gideren, sürekli yenilenen etkinliklerden yararlanılmalıdır.”

Şunu ifade edebiliriz ki, yabancılara Türkçe öğretilirken dil becerilerinin bütün yönleri dikkate alınmalıdır. Aksi takdirde amaçlanan dil öğretiminin tam olarak gerçekleştirilemeyeceği düşünülebilir. Yabancılara Türkçe öğretimi ve dilin önemini vurgularken hep kalıcılıktan ve tam, eksiksiz, amaçlarına uygun bir öğretimin olması gerektiğinden bahsettik. Bu kalıcılığı ve etkililiği sağlamak, büyük oranda dil öğretimini gerçekleştirirken kullandığımız yöntem ve tekniklere bağlıdır.

Yaptığımız çalışmanın başlıca amaçlarından bir tanesi yabancılara Türkçe öğretilirken *hangi yöntem ve tekniklerin kullanıldığını ve kullanılan bu yöntem ve tekniklerin ne derece etkili olduğunu ortaya koymaktır*. Ankara üniversitesi TÖMER(Türkçe Öğretim Merkezi) ve Gazi üniversitesi TÖMER(Türkçe Öğretim Merkezi)’de yaptığımız ders gözlemi sonucunda böyle bir yargıya ulaşmaya çalıştık.

Bu çalışmanın sonuçlarının, yabancılara Türkçe öğretiminde, uygun yöntem ve tekniklerin geliştirilmesi ve kalıcılığın sağlanması adına, fikir vermesi açısından önemli olduğu düşünülebilir.

1.1 Problem Durumu

Dünya üzerinde eğitim ve öğretimin olduğu her yerde öğretme sorunu, ya da sorunlarının olduğu düşünülebilir. Yapılan çalışmaların da başlıca amaçlarından bir tanesi bu öğretme sorunlarını olabildiğince ortadan kaldırıp, amaçlarına uygun etkili bir eğitim-öğretim ortaya koymaktır.

Özellikle bu öğretme sorunlarının, bir dilin başka toplumlara öğretilirken daha da arttığını görmekteyiz. Çünkü her milletin kendine has farklılıkları vardır. Bu

farklılıkları hem dil konusunda hem de kültür konusunda açıkça görebiliriz. Dolayısıyla, hedeflenen kitlenin farklı olması yapılan eğitim ve öğretimin de farklı modeller, araç ve yöntemlerle gerçekleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Dil öğretimi gibi hassas ve çok önemli bir konuda bu öğretme sorunlarının üzerinde dikkatle durulması gerekmektedir. Yapılan eksik öğretiler ya da yanlış yöntemlerin kullanılmasından kaynaklanan olumsuzluklar o dilin yanlış anlaşılmasına ve daha geç yaygınlaşmasına sebep olacaktır. Onun için hedef kitlenin ve dil öğretiminin amaçları göz önünde bulundurularak en doğru yöntem ve tekniğin seçilmesi gerekir.

Bütün bu farklılıkları, farklılıkların öğretilmesindeki zorlukları bizim ülkemiz ve dilimiz için de düşünebiliriz. Nitekim dünya üzerinde önemli bir yere sahip olan Türkiye'nin ve Türk kültürünün sahip olduğu değerlerin diğer toplumlara aktarılması ve dünya üzerinde yaşatılması ancak etkili bir dil öğretimiyle mümkündür.

Türkçenin yabancılara öğretilmesi konusunun, mutlaka üzerinde düşünülmesi ve etkili bir eğitim-öğretim sağlanması için çeşitli fikirlerin ortaya konulması gerekmektedir. Türk kültürünü yaşatmak, Türkiye'yi dünya üzerinde etkin kılmak, bizim değer yargılarımızı diğer toplumlara taşımak için dilimizin en iyi şekilde öğretilmesi her açıdan desteklenmelidir. Bu çalışmamız sonucunda böyle bir problem durumunun çözümüne katkı sağlamak en önemli amaçlarımızdan birisidir.

Eğitim-öğretim sırasında birbirinden ayrı düşünemeyeceğimiz temel dil becerilerinin, aynı anda geliştirilmesi dil öğretimi açısından eksiksiz bir öğrenmeyi sağlayacaktır. Yabancılara Türkçe öğretilirken de bu dil becerileri göz önünde bulundurulmalı, her dil becerisine yönelik davranışlar bir bütünlük içinde kavratılmaya çalışılmalıdır. Bu eksiksiz ve her açıdan doğru bir öğrenmenin sağlanabilmesi için gerekli şartların düzenlenmesi gerekmektedir. Bütün bunları yaparken de kişilerin ilgi ve isteklerini, farklılıklarını, hazır bulunuşluluk düzeylerini dikkate alan uygun yöntem ve tekniklerin seçilmesine dikkat edilmelidir. Seçilen yöntem ve tekniklerin etkili bir şekilde kullanılması dil öğretiminin başarısına doğrudan katkı sağlayacaktır.

1.2 Problem Cümlesi

Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER arasında, Türkçenin yabancılara öğretilmesinde kullanılan yöntem ve teknikler bakımından fark var mıdır, varsa bu fark öğrenci başarısına nasıl yansımıştır?

1.3 Alt Problemler

Bu çalışmada ana problemden yola çıkarak şu alt problemlere de cevap aranacaktır.

Ankara üniversitesi TÖMER ve Gazi üniversitesi TÖMER’de yabancılara Türkçe öğretilirken hangi yöntem ve teknikler uygulanmaktadır?

Uygulanan yöntem ve teknikler ile sınav sonuçları arasında paralellik var mıdır?

Uygulanan yöntem ve teknikler konuların kavratılmasında ne derece etkilidir?

Uygulanan yöntem ve teknikler hangi temel dil becerisi açısından daha etkilidir?

Uygulanan yöntem ve tekniklerin etkililiği açısından dört temel dil becerisi arasında fark var mıdır?

1.4 Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel amacı:

Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER' de yapılan ders gözlemleri sonucunda, uygulanan yöntem ve teknikleri ortaya koymak, kullanılan yöntem ve tekniklerin istenilen hedeflere ulaşmayı sağlamadaki etkilerini ölçebilmektir.

1.5 Araştırmanın Önemi

Dil, toplumsal değerler ve insanlar arasındaki ilişkilerin ortaya konması adına şüphesiz en önemli araçtır. Dilin varlığı ve gücü aynı zamanda o toplumun da gücü anlamına gelmektedir. Gelişen ve değişen teknolojik imkânlarla paralel olarak dillerin birbirleriyle olan etkileşimleri de hızlanmıştır. Bu hızlanmayla birlikte artık farklı kültürler bir araya gelebilmekte, farklı milletler daha çabuk kaynaşabilmekte ve kültürel değerlerin aktarımı artık daha hızlı gerçekleşebilmektedir.

Ülkemizin gerek jeopolitik konumu gerekse kültürel değerler açısından elinde bulundurduğu imkânlar düşünüldüğünde Türkçe'nin öğretilmesi ve olabildiğince yaygınlaştırılması daha da büyük önem arz etmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi, ülkemiz ve kültürümüz açısından çok büyük öneme sahiptir. Hengirmen(1993) yabancılara Türkçe öğretiminin önemini ifade ederken şunları söyler; "Dil, kültürün aynasıdır. Öyleyse, bir dilin başka dilleri konuşan kişilere öğretilmesi çabası, aynı zamanda o dilin konuşulduğu topluma ait kültürel değerlerin öğretilmesi çabasını da içerecektir. Yararcı bakış açısı ön planda tutulduğunda, bu durumun en pratik sonucu ülke tanıtımına katkısı açısından belirginleşecektir. Kültürel yakınlık ekonomik, politik ve askeri ilişkilerin temelini oluşturur. İşte bu nedenle yabancılara dil öğretimi, ülke savunması kadar önemlidir."

Hengirmen'in de ifade ettiği gibi kültürel yakınlık birçok şeyin temelini oluşturmaktadır. Ve bu yakınlık da ancak toplumların en temel değerlerinden biri olan dil öğretimiyle gerçekleşir. Bu açıdan dilimizin öğretilmesi ve olabildiğince yaygınlaştırılması büyük önem arz eder.

Günümüzde dil öğretimi yapılırken kullanılan çeşitli yöntem ve teknikler vardır. Biz bu çalışmamızda Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de yabancılara Türkçe öğretilirken hangi yöntem ve tekniklerin kullanıldığını ve kullanılan bu yöntem ve tekniklerin öğrenci başarısına nasıl yansıdığını araştırdık.

Girişte ele aldığımız, dil öğretiminin önemi konusunu göz önünde bulundurduğumuz zaman ise, bu araştırmamızın önemi biraz daha iyi anlaşılacaktır. Dil öğretiminin önemi aynı zamanda onu öğretirken kullanılan yöntemlerin de ne kadar önemli olduğunu bize göstermektedir. Öğretilen bilginin sürekli ve anlamlı olması dil öğretimi açısından çok önemli bir noktadır. Dilimizin farklı kültürlere ve insanlara ulaşması için kalıcılık vazgeçilmez bir unsurdur. Nitekim öğretilen bilginin kalıcı olması yeni bilgilerin de öğrenilmesini sağlayacaktır. Bu sebeple dil öğretirken uyguladığımız yöntemlerin kalıcılığının sağlanması gerekmektedir.

Bütün bunlar düşünüldüğünde “yabancılara Türkçe öğretimi” gibi önemli bir konuda, doğru yöntem ve tekniklerin kullanılması isabetli olacaktır.

1.6 Sınırlılıklar

- Araştırma Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER ile sınırlıdır.
- Araştırma, Gazi Üniversitesi TÖMER ve Ankara Üniversitesi TÖMER’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen altı(6) farklı sınıf öğrencileriyle sınırlıdır.
- Araştırma, evren ve örnekleme oluşturan öğrenciler, öğrencilerin çalışma kitapları ve etkinlikleriyle sınırlıdır.
- Araştırma, üzerinde gözlem yapılan üçer(toplam altı ünite) üniteyle sınırlıdır.

II. BÖLÜM

2.1 Yabancı Dil Öğretim İlkeleri

Yabancı dil öğretim ilkeleri, etkili bir eğitim-öğretimin gerçekleşmesi adına şüphesiz çok önemlidir. Sınıf içi uygulamaların başarıya ulaşmasında yabancı dil öğretim ilkelerinin önemli bir yeri vardır. Dolayısıyla sınıf içi uygulamalarda ve eğitim-öğretimin her aşamasında temel ilkelerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu bölümde başlıca, yabancı dil öğretim ilkelerine değinilmiştir.

2.1.1 Yabancı Dil Öğretiminde Temel İlkeler

2.1.1.1 Dört Temel Beceriye Geliştirme

“Dil, dört temel beceri olarak kabul edilen dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin işlevsel bütünlüğünden oluşmaktadır. Dili bir iletişim aracı olarak kullanmayı öğretirken bu dört temel becerinin birlikte öğretilmesi gerekmektedir. Özellikle orta dereceli okullarda temel yabancı dil bilgisi verilmesi söz konusu olduğunda bu becerilerin gelişmesine ağırlık verilmelidir. Ancak okulların özelliklerine göre verilecek ağırlıkların yüzdeleri farklı olabilir.”(Demirel, 2007:29)

2.1.1.2 Öğretim Etkinliklerini Önceden Planlama

Ders içi etkinliklerin mutlaka önceden planlanması gerekmektedir. İyi planlanmış bir ders öğrenci başarısına olumlu yansıtacaktır. Dersin planlanması o dersin önceden gözden geçirilmesi ve yaşanması demektir, bu yüzden plan hem öğretmen hem de öğrenci için çok önemlidir. Öğretmenlerin plan yapmadan derse girmeleri o dersin iyi anlaşılmasına sebep olacaktır. Dolayısıyla öğretmenler mutlaka plan yapmalı, plan yapmadan derse girmemelidirler.

2.1.1.3 Basitten Karmaşığa Somuttan Soyuta Doğru Öğretme

Öğretilecek olan konular zorluk derecelerine göre belli bir sıraya konulmalıdır. Çünkü basit olan konular daha kolay anlaşılacaktır. Öğrencilerin öncelikle daha kolay anladıkları konuların işlenmesi onların kendilerine olan özgüvenlerini artıracaktır. Aynı şekilde somut konular da soyut konulara göre daha kolay anlaşılacaktır. Dolayısıyla konular belli bir sıraya konulurken somutluk, soyutluk özellikleri de dikkate alınmalıdır.

2.1.1.4 Görsel ve İşitsel Araçları Kullanma

Görsel ve işitsel araçlar bireylere somut yaşantılar kazandırır. Somut yaşantılar kazandırılarak ders işlenmesi o dersin daha iyi anlaşılmasını sağlar. Ders içerisinde mutlaka birçok duyu organına hitap edilmelidir. Dersler sadece okuma ya da sadece dinleme, anlatma etkinlikleriyle sınırlı olmamalıdır. Sınıflar görsel ve işitsel araçları kullanmak için elverişli olmalıdır.

2.1.1.5 Anadili Gerekli Durumlarda Kullanma

“Yabancı dil derslerinde öğrencilerin öğrenilen dili daha çok duymaları ve kullanmaları esas olmalıdır. Bu nedenle öğretmenden çok, öğrencinin daha çok konuşmasına olanak verilmelidir. En iyi yabancı dil öğretmenin, öğrencilerini en çok konuşturan öğretmen olduğu unutulmamalıdır. Konuşma alıştırmalarına öğrencinin gereksinmesi daha çoktur. Öğrenilen dil öğrenciler tarafından ne kadar çok kullanılırsa ve ne kadar çok pratik yapılırsa o kadar iyi öğrenilir. Başlangıçta öğrencilerin anadili kullanmalarına izin verilmeli, ancak öğrenilen dildeki basit cümlelerle iletişim kurmalarına özen gösterilmelidir. Gerek duyulmadıkça anadili kullanmaya çok fazla zaman ayrılmamalıdır. Anadille yapılan açıklamalar kısa ve öz olmalıdır. Diğer bir deyişle sınıf içinde anadille iletişim kurmak bir tabu olmamalı ancak gerektiğinde kullanmak temel olmalıdır.”(Demirel, 2007:30)

2.1.1.6 Bir Seferde Bir Tek Yapıyı Sunma

Aynı anda birçok kelime kalıbını ya da cümle kalıbını öğretmek karışıklığa sebep olabilir. Bir seferde tek bir kelime kalıbı ya da cümle kalıbı öğretilmelidir. Bir yapı öğretilmeden diğer yapıya geçilmemelidir. Sınıf içi uygulamalarda öğretmen bildiği her şeyi bir anda öğretmemeli önce temel bilgiler öğretilmelidir.

2.1.1.7 Verilen Bilgilerin Günlük Yaşama Aktarılmasını Sağlama

Sınıf içi uygulamalarda günlük yaşamdan örnekler aktarılmalı, konular günlük yaşamla ilişkilendirilmelidir. Öğrencilere öğretilen bilgilerin günlük yaşamda kullanılması için onlara rehberlik yapılmalıdır.

2.1.1.8 Öğrencilerin Dersle Daha Etkin Katılmalarını Sağlama

Sınıftaki bütün öğrenciler sınıf içerisindeki etkinliklere katılmalıdır. Öğretmenler dersi bütün öğrencilere göre işlemelidir. Her öğrenciye söz hakkı verilmelidir. Öğrencilerin bireysel hızlarına dikkat edilmeli onlara gerekli zaman tanınmalıdır. Her öğrencinin dikkatini çekecek etkinlikler düzenlenmelidir. Öğrencilerin yanlışları düzeltilmeli ve ders içerisinde cesaret kazanmalarını sağlanmalıdır.

2.1.1.9 Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma

Sınıf içerisinde her öğrencinin ilgi ve istekleri aynı değildir. Öğrenciler arasında bireysel farklılıklar vardır. Öğrencilerin öğrenme hızları birbirlerinden farklıdır. Öğretmen ders içi etkinlikleri düzenlerken bütün bunları göz önünde bulundurmalıdır. Daha yavaş öğrenen öğrencilere kolay sorular sorulmalı, yanlış cevaplar düzeltilmelidir. Öğretmen ders içerisindeki etkinlikleri çeşitlendirmelidir. Her öğrencinin ilgi alanına göre dersler zenginleştirilmelidir. Sınıf içerisinde olumlu öğrenme koşulları mutlaka sağlanmalıdır.

2.1.1.10 Öğrencileri Güdüleme ve Cesaretlendirme

Öğrencilerin derse karşı güdülenmiş olması o dersi daha iyi anlamalarını sağlar. Öğrencileri güdüleme ve cesaretlendirme herkesten önce ders içerisindeki öğretmenin görevidir. Öğretmenin öğrencileri cesaretlendirmesi sınıf içi etkinliklerin daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır. Olumlu öğrenme koşullarının sağlandığı bir sınıfta öğrencilerin kendilerine güvenmeleri ve derse karşı ilgileri çok önemlidir.

2.2 Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri

“Bu bölümde yabancı dillerin öğretiminde yaygın olarak kullanılan çağdaş öğretim yöntemleri ana hatlarıyla tanıtılmıştır. Yöntemlerin sınıflandırılması beraberinde yaklaşım, yöntem ve teknik kavramları arasındaki anlam farklılaşmalarını da gündeme getirmektedir. Bu bölümde yöntemler ele alınırken 1982 Ekim ayında Avrupa Konseyi ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortaklaşa düzenledikleri ‘Yabancı Dil Öğretim Programları’ konulu seminerde belirlenen belli başlı yöntemler sınıflaması esas alınmıştır. Türk ve Avrupalı uzmanlar tarafından benimsenen bu yöntemler”(Demirel, 2007)

Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi(Grammar-Translation Method)

Düzvarım Yöntemi(Direct Method)

Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi(Audio-Lingual Method)

Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı(Cognitive-Code Approach)

Doğal Yöntem(Natural Method)

İletişimci Yaklaşım(Communicative Approach)

Seçmeli Yöntem(Eclectic Method)

2.2.1 Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi

Araç olarak bir gramer kitabı vardır. Öğrenciler bu kitap içerisinde belli kurallar ve açıklamaları bulurlar. Ayrıca bilinmeyen kelimelerin açıklanmasını

sağlayan iki dilli bir sözlük vardır. Öte yandan öğrencilerin esas ders aracı olarak kullandıkları ve klasik yazarların eserlerinden örnekleri ihtiva eden bir de ders kitabı vardır. Her konunun sonunda konuyla ilgili sorular bulunmaktadır. Bu yöntemde ağırlık yazıya ve kuralların sıkı sıkıya öğrenilmesine verilmiştir.”(Aktaş, 1987:152).

Demirel(2007:30,31)’e göre ise bu yöntemin bazı kullanım özellikleri aşağıdaki gibidir.

- Gramer, biçimsel gramerin bir özetidir. İlk önce öğrencilere okutulan pasajlardaki gramer kalıpları öğretilir. Dilin kurallarını öğretmek esastır.
- Öğretim daha çok anadilin kullanımı ile yapılır. Bu arada öğretilmek istenen yabancı dil, anadile göre daha az bir kullanıma sahiptir.
- Öğrencilerin sözcük dağarcıklarının geliştirilmesi önemli bir konudur.
- Karışık ve zor gramer kalıplarının çok ayrıntılı ve uzun açıklamaları verilir. Çünkü dilin öğrenilmesi daha çok dilin belirlenmiş düzenli cümle kalıplarının, yani gramerin öğrenilmesi ile olasıdır.
- Çeviri okuma işlemlerinden sonra yapılır. Metnin içeriğine fazla önem verilmez.
- Alıştırmalar birbiri ile ilişkisi olmayan cümleleri amaç dilden, anadile çevirmek için kullanılır.

2.2.2 Düzvarım Yöntemi

“Bu yöntem, dilbilgisi-çeviri yöntemine karşı bir tepki yöntemi olarak 1950’lerde ortaya çıkmış, dünyada ve Türkiye’de çok yaygın bir şekilde kullanılmıştır. Düzvarım yönteminin başarısında, görerek öğrenme ve örneklendirme oldukça önemlidir. Düzvarım yöntemi kullanan bir öğretmen uygulamaya sınıftaki nesnelere adlarını söyleyerek ve öğrencilerden bunları tekrar etmelerini isteyerek başlayabilir.

Düzvarım yöntemi yabancı dil öğrenmenin anadili öğrenmeyle aynı olduğunu ileri sürer. Fakat anadili öğrenme şartlarının yetişkin öğrencilerle sınıfta

tekrar canlandırılabilmesine inanmak gerçekçi bir düşünce olmaz. Öğrencilerden, her zaman yabancı dildeki cümle ile belli bir durum arasında doğrudan doğruya bir bağlantı kurmaları beklendiği için, bu yöntemden en çok yararlanacak olanlar tümevarım yeteneği gelişmiş öğrenciler olacaktır.”(Demirel, 2007:31-34)

2.2.3 Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi

Bu yöntem 1940’lı ve 50’li yıllarda ortaya çıkmış ve davranışçı psikologlarla, yapısalcı dilbilimcilerin görüşlerinin etkisi altında kalmıştır. Kulak-dil alışkanlığı yönteminin yabancı dil öğretiminde sözel becerilere ağırlık verdiği ve bunun sonucu olarak öğrencide bir dinleme ve konuşma alışkanlığı kazandırdığı belirtilmektedir.(Demirel, 2007:34)

2.2.4 Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı

Bu yaklaşım, *İşitsel-Dilsel Yaklaşım* bir seçenek olarak ortaya atılmış olup, onun dilbilim ve ruh-dilbilim kuramlarının ışığında bir eleştirisi sayılır; ancak 1960’lı yılların ortasında biçimlenen bu çıkış, 1980’lerde iletişimsel yaklaşımların gölgesinde kalmıştır. Bu yaklaşımın da amacı, öğrencilerde anadili konuşanlarınkine benzer yabancı-dil becerileri geliştirmektir. Bu yeni yaklaşıma göre, öğrenciler belirli tümceler öğrenmek yerine, daha önce karşılaşmadıkları bir duruma uygun tümceler üretebilecek bir düzeneği öğrenmelidirler, ancak burada işitsel-dilsel becerilere öncelik tanınmaz.(Demircan, 1990:192)

2.2.5 Doğal Yöntem

Demircan(1990:156)’a göre doğal yöntemin uygulandığı bir eğitim öğretim sürecinde şu uygulamalara yer verilir:

- Öğretmen konuşur öğrenci dinler.
- Söylenenlerle ilgili olarak öğrenciye sık sık mimikle, olmazsa yabancı-dilde açıklama yapılır. Sözcük öğretiminde varsa eşdeşlere öncelik verilir.

- Öğrenci, duyduğunu, anlamını tam olarak çıkaramamış olsa bile, yineler. Sesletim doğrudan doğruya taklit etmeye dayanır. Çocuk, öğrenirken etkin olmalıdır.
- Dil öğrenimi, doğal olarak her şeyden önce sözcük öğrenimidir. O nedenle, öğrenciye yabancı-dilde sık kullanılan sözcükler seçilerek öğretilmeli, her şey adım adım, düzenli bir biçimde öğrenilmelidir.

2.2.6 İletişimci Yaklaşım

“Öğrencilerin dil bilgilerinin ve yeteneklerinin seviyesi ne olursa olsun iletişim olayını yaratmanın öğretmenin başlıca görevi olduğunu savunur. Yani iletişimci yöntemi uygularken, sınıf içinde amaçlanan bağlantı ancak uygun ortamı sağlamakla olur. İletişimci yaklaşımın bazı kullanım özellikleri şöyledir:

- Öğrenci için anlamlı olan sözlü ve yazılı iletişim etkinliklerine ağırlık verilir.
- Öğretim öğrenci merkezlidir.
- Öğretim etkinlikleri daha çok karşılıklı diyalog, grup çalışması, benzetim, problem çözme ve eğitsel oyunlarla öğrenime dayanır.
- Amaç dilde yazılmış ve günlük iletişimde kullanılan özgün materyaller öğretim için kullanılır.
- Öğretmenin hem anadilde hem de amaç dilde yeterli olması istenir.
- Öğretmenin rolü, öğrencilere amaçlarına uygun bir şekilde iletişim kurmalarına yardımcı olmaktır.” (Demirel, 2007:51-53)

2.2.7 Seçmeli Yöntem(Eclectic Method)

“Bilinen yöntemlerin amaca en uygun ve öğretimde en başarılı olan yönleri seçilerek birbiriyle en verimli biçimde uyuşturulmasıyla elde edilen yönteme seçmeli yöntem denir.”(Demircan, 1990:162)

“Öğrenme öğrencilerin yaşları, sınıfların büyüklüğü, hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin güdülenme düzeyleri, öğretmenlerin eğitilmeleri ve mesleklerine olan

sorumlulukları gibi çok sayıda kontrol edilmesi zor olan değişkenlere bağlıdır. Bu nedenle, öğretim sırasında uygulanacak olan her bir yöntemden aynı sonucu bekleyemeyeceğimiz gibi, bu yaklaşımları birbirinden ayrı tutmamız da olası değildir. Bu yaklaşımla yabancı dil öğretmenlerinin sınıf içi etkinliklerinde daha iyi ve daha etkili öğretim yapabilecekleri söylenebilir.

Seçmeli yöntemin uygulamada başarılı olabilmesi için yabancı dil öğretimiyle ilgili genel ilkeler, tutumlar ve araştırmalardan çıkan sonuçlar öğretmenler tarafından çok iyi bilinmelidir. Seçmeli yöntemin bazı kullanım özellikleri aşağıdaki gibidir.

- Dil öğrenimi anlamlı ve gerçek hayata dönük olmalıdır.
- Çeviri özel bir dil becerisidir ve başlangıç düzeyindeki öğrenciler için bir öğrenme yöntemi olarak uygun bir yaklaşım değildir. Başlangıçta yararlı gibi görünse de uzun dönemde olumsuz etkilerden kurtulmak güç olmaktadır. Dil öğretimi amaç dille yapılmalıdır. Gerekğinde ana dile yer verilebilir.
- Mekanik tekrarlara ve yer değiştirme alıştırmalarına çok zaman ayrılmamalı, anlamlı ve iletişime dönük alıştırmalara daha çok yer verilmelidir.
- Yüksek sesle okuma ancak sözcük okumayı ilerletir, okuduğunu anlama becerisi kazandırmaz, ayrıca düzgün konuşabilmek için de yararlı değildir.
- Sözcük öğrenmeye erken başlamalı ve her sözcük mümkünse anlamlı cümleler içinde kullanılmalıdır.
- Okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi geciktirilmemeli, öğrenci hazır olduğunda verilmelidir. Diğer bir deyişle dört temel becerinin geliştirilmesi esas olmalıdır.
- Bir seferde tek bir yapı sunulmalı ve öğretilen yapı tam öğretilmeden diğerine geçilmemelidir.
- Herhangi bir ders ya da program uygulamasında ilk adım öğrenme gereksiniminin ne olduğunu saptamak olmalıdır.
- Her dersten önce öğrencilere ne öğrenecekleri ve niçin öğrenecekleri bildirilmelidir.

- İletişim yeterliliğini kazanmada doğruluk ve kullanılabilirlik önemli değişkenlerdir ve dil öğreniminde sözel olmayan iletişim jest ve mimikler, ses tonu, vurgu, kültürel tavırlar gibi hususlar dikkate alınmalıdır.
- Dil öğrenimi, öğrenci istemedikçe ve yeterli olmadıkça gerçekleşemez. Öğrencinin güdüleme düzeyi öğrencinin başarısını etkileyecektir. Bu nedenle güdülenme ile öğrenme arasında doğrusal bir ilişki olduğu unutulmamalıdır.
- Öğretim etkinlikleri basitten karmaşığa, somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene doğru olmalıdır.
- Sınıf içinde bireysel farklılıklar olduğu unutulmamalıdır.

Çoğu zaman seçmeli yöntem “dil eğitimi ile ilgili bütün yaklaşımlar eşit oranda geçerlidir ve bu nedenle de farklı yöntemleri, yeni deneyleri ve eğilimleri bilmek o kadar önemli değildir” gibi bir yanlış anlaşılmaya neden olmaktadır. Bu demektir ki öğretmenlerin kendilerini yenilemelerine ve sürekli eğitilmelerine gerek yoktur, doğru olan ise bunun tam tersidir.

Seçmeli yöntem adı altındaki yaklaşım öğretmenler arasında büyük bir isteğin doğmasına neden olmuştur. Bu yöntem öğretmenlerin farklı öğretme stratejileri, yöntemleri ve teknikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmalarını ve bu sayede iyi ve kötü arasında bir seçim yapabilmelerini gerektirmektedir.

Sonuç olarak, dil öğretimi, yöntemleri bilmenin ötesinde daha birçok şeyi gerektirmektedir. En önemli kural, iyi bir eğitim için, öğretmenin öğrencilerine ve mesleğine karşı olan ilgisi ve yaklaşımıdır. Öğretmenlik mesleğini ve öğrencilerini seven öğretmenlerin her zaman başarıya ulaşacakları da hatırdan çıkarılmamalıdır.”(Demirel, 2007:51-53).

2.2.8 TÖMER Yöntemi

Ahmet Altun, “Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem ve İlkeler” adlı makalesinde TÖMER yöntemi ve ilkelerinden şu şekilde bahseder; “ Başarılı bir yabancı dil öğretimi için ve kendimize uygun bir yöntemi tespit için 1984 yılında kısa adı

‘TÖMER’ olan Ankara Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi kuruldu. Türkçenin yabancılara öğretimi konusunda başlayan denemeler daha sonra TÖMER bünyesinde kurulan Almanca, İngilizce, Fransızca ve Arapça bölümlerinde de uygulanmış ve elde edilen sonuçların başarılı olduğu görülmüştür.”

Altun, yine bu makalesinde TÖMER yönteminin başlıca ilkelerini şöyle ifade eder;

- Dil bir bütündür. Vücudu oluşturan organlar gibi dili de oluşturan temel öğeler vardır.
- Dilin temel öğeleri konuşma, yazma, okuduğunu anlama, dinlediğini anlama gibi dört temel beceridir.
- Aynı derecede önem verilen dört temel becerinin kazandırılmasına yardımcı olmak üzere dikte ve dilbilgisine önem verilir.
- Dil öğretiminin amacı, yeni bir dilde duygularımızı, düşüncelerimizi yazılı ve sözlü olarak anlatmaktır. O dildeki bütün bilim ve kültür kaynaklarını yazılı ve sözlü olarak anlayabilecek becerileri kazanmaktır.
- İnsanın tabiatında ezber, düşünme, analiz, sentez ve taklit gibi yetenekler vardır, dil öğretiminde bu yeteneklerin hepsinden istifade edilmelidir.
- TÖMER’de dört beceriyi oluşturan konuşma, yazma, dinlediğini anlama, okuduğunu anlama derslerine ek olarak dikte ve dilbilgisi dersleri de öğretilir.

2.3 Yabancı Dil Öğretim Teknikleri*

“Yöntem ve teknik kavramları birbirine çok karıştırılmaktadır. Yöntem, genelde hedefe ulaşmak için izlenen en kısa yol olarak tanımlanmaktadır. Yabancı dil öğretiminde de yöntem, belirlenen hedeflere ulaşmada öğretme tekniklerini ve araçlarını kullanarak bir dilin nasıl öğretileceğini ortaya koyan işlemler bütünüdür. Teknik ise bir öğretme yöntemini uygulamaya koyma biçimi, ya da sınıf içinde yapılan işlemlerin bütünü olarak tanımlanabilir. Yabancı dillerin öğretiminde yaygın olarak kullanılan teknikler aşağıdaki gibi gruplanabilir.”

Grupla Öğretim Teknikleri

Gösteri(Demonstration)

Soru-Cevap(Question and Answer)

Drama ve Rol Yapma(Drama and Role-Play)

Benzetim(Simulation)

İkili ve Grup Çalışmaları(Pair-Work and Group Work)

Mikro Öğretim(Micro Teaching)

Eğitsel Oyunlarla Öğretim(Academic Games)

İletişim Oyunları(Communication Games)

Grammer Oyunları(Grammer Games)

Bireysel Öğretim Teknikleri

Bireyselleştirilmiş Öğretim(Individualized Instruction)

Programlı Öğretim(Programmed Instruction)

Bilgisayar Destekli Öğretim(Computer-Assisted Instruction)

---

* DEMİREL Özcan, YABANCI DİL ÖĞRETİMİ, Pegem A Yayıncılık, Ankara–2007, sayfa 57–88

2.3.1 Grupla Öğretim Teknikleri

Grupla öğretim teknikleri, özellikle öğretmenlerin sınıf içinde kullandıkları tekniklerdir. Yabancı dil öğretiminde öğrencilerde sözlü ve yazılı iletişimi sağlayabilmek için bu tür tekniklerin kullanılmasına ve sınıf içi uygulamalarda yer verilmesine özen gösterilmelidir.

2.3.1.1 Gösteri

Gösteri, izleyici grubun önünde bir işin nasıl yapılacağını göstermek ya da genel ilkeleri açıklamak için başvurulan bir tekniktir. Gösteri, sınıf içinde genellikle öğretmen ya da varsa kaynak kişiler tarafından yapılabilir. Gösteri sırasında dikkat edilecek bazı hususlar vardır bunlar:

1. Tüm öğrenciler iyi duyuyor ve görüyor mu?
2. Bilinmeyen yeni terimlere dikkat ediliyor mu? Gösteriye devam etmeden önce öğrenciler bunları anlıyor mu?
3. Kimi sorularla öğrencilerde merak uyandırılıyor mu? Öğrencilerin de öğretmenle birlikte tahmin yürütmesine izin veriliyor mu?
4. Öğrenciler soru sormaları için cesaretlendiriliyor mu? Gerektiğinde gösteri için öğrenciden yardım isteniyor mu?

Tüm gösterilerin öğretmen tarafından yapılması zorunluluğu yoktur. Gerektiğinde öğrenciler, bunu kendi aralarında da yapabilirler. Bu sayede kendi yeteneklerini geliştirme ve başkalarıyla iletişim kurma olanağını bulabilirler.

2.3.1.2 Soru-Cevap

Sınıf içi uygulamalarda en yaygın bir şekilde kullanılan tekniktir. Bu teknik, öğrencilere düşünme ve konuşma alışkanlıklarını kazandırma bakımından oldukça önemlidir ve her dersin öğretiminde kullanılır. Soru sorarken dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır bunlar:

1. Bütün sınıfı ilgilendiren sorular, tüm sınıfa sorulmalı ve aynı anda herkes cevabı bulmak için düşündürülmeli daha sonra da soruyu cevaplandıracak kişi belirlenmelidir. Bu belirlemede cevap vermeye gönüllü öğrencilere öncelik verilmeli, kolay sorular gruba göre öğrenmesi yavaş olan öğrencilere sorulmalıdır. Yanlış cevap veren öğrenciler azarlanmamalı ve sınıf içinde küçük düşürücü davranışlardan kaçınılmalıdır. Diğer bir husus da soruların sınıftaki tüm öğrencilere adaletli bir şekilde yöneltilmesi sağlanmalıdır.
2. Doğru cevaplar anında pekiştirilmelidir. Yanlış cevaplar doğrusu tekrar ettirilerek düzeltilmelidir. Doğru cevapların verilmesi için ipuçları kullanılmalı ya da yan sorular sorulmalıdır.
3. Sınıfa değil de öğrencilere tek tek sorular yöneltiliyorsa, oturma sırası, numara sırası gibi belli bir sıraya göre değil de seçkisiz yolla sorulmasında yarar vardır. Böylece tüm sınıfın dikkatli ve ilgili olması sağlanmış olur.

2.3.1.3 Drama ve Rol Yapma

Rol yapma, öğrencinin kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kişiliğe girerek ifade etmesini sağlayan bir öğretim tekniğidir. Öğrencinin iyi rol yapabilmesi için yaratıcı düşünce önemlidir. Yabancı dil öğretiminde bu teknik daha çok diyalog öğretiminde ve konuşma becerisini geliştirmede kullanılır.

Bu tekniğin uygulanmasında, öğrencilere rol dağıtırken dikkatli olunmalı, özellikle ilk uygulama için gönüllü ve başarılı öğrencilerin rol almasına özen gösterilmelidir. Roller ve oynayacak kişiler belirlendikten sonra sahne düzeni ya da durum öğrencilere açıklanır. Rol yaparken öğrencilerden öğrendikleri diyalogda ya da bir konuşma metninde geçen aynı cümleleri kullanma yerine o durumda söylenmesi gereken ve öğrendikleri cümle kalıbına uygun düşen kendi cümlelerini kullanmaları istenir.

Drama tekniği ile öğrenciler hangi durumlarda nasıl davranmaları gerektiğini yaşayarak öğrenirler. Drama, dilin anlamlı bir biçimde öğretilmesi için iyi bir yol olarak görülmektedir. Problem çözme iletişim kurma yeteneğini geliştirir. Bu

şekilde öğrenilen dil sınıf içinde anlamlı ve yararlı olarak kullanılır. Drama tekniğinin yararları şöyle sıralanabilir:

1. Etkili ve dikkatli dinleme yeteneğini geliştirir.
2. Kişinin kendine olan güvenini artırır.
3. Anlama yeteneğini ve yaratıcılığı artırır.
4. Dilin pratiğini yapmaya olanak sağlar ve akıcı konuşmayı geliştirir.
5. Dile hâkimiyeti ve iyi ifade yeteneğini geliştirir.
6. Bilgilerin etkin kullanımını sağlayarak onları pekiştirir.

Bu teknik, tek taraflı olmayıp hem oyuncuya hem de seyirciye yöneliktir. Ancak drama tekniği karşılıklı konuşmayı amaçladığından dili yeni öğrenmeye başlayanlara zorlukla uygulanabilir. Bu nedenle öğrencilerin temel dil becerilerinin temel dil becerilerinin gelişmiş olması gerekir.

2.3.1.4 Benzetim

Benzetim ya da simülasyon, sınıf içinde öğrencilerin bir olayı gerçekmiş gibi ele alıp üzerinde eğitici çalışma yapmalarına olanak sağlayan bir öğretim tekniğidir. Diğer bir tanımla, öğrenmeyi desteklemek üzere gerçeğe uygun olarak geliştirilen bir model üzerinde yapılan bir öğretim yaklaşımıdır.

Öğretmen, bu tekniği uygularken öğrencilere rolleri dağıtır, olayı tanıtır ve bir kontrolör olarak olayların dışında kalır. Problem çözme ve karar verme sürecine katılmaz. Benzetim tekniği uygulamasına hazırlanırken:

1. Sınıf içinde uygulanan benzetim olayında öğretmenin kendisi de rol almalıdır.
2. Öğretmen uygulamaya geçmeden önce benzetim tekniğinin genel noktalarını kısaca anlatmalı ve öğrencilerin anlayamadığı hususları açıklamalıdır.
3. Öğrencilere roller genelde yansız bir şekilde verilmelidir.

4. Benzetim tekniği ile ele alınan olay eğer birkaç aşamadan oluşuyorsa, olayı kontrol edecek kişi her aşamadan önce küçük bir açıklama yapmalıdır.
5. Uygulamaya başlamadan önce benzetimle ilgili tüm dökümanlar hazır olmalıdır.

2.3.1.5 İkili ve Grup Çalışmaları

Sınıftaki öğrenci sayısına göre en az iki ve en çok sekiz ile on kişinin bir araya gelerek aynı konu üzerinde ortak amaçlarla yaptıkları çalışmaya grup çalışması denir. Sınıf içi etkinliklerde ikili çalışma gruplarını oluştururken ve çalışmalarını yönlendirirken aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir.

1. Öğretmen yapılacak olan tüm etkinlikler hakkında öğrenciye bir ön bilgi vermelidir. Ayrıca öğrencinin belli bir etkinliğe yönelmesi sağlanmalıdır. Daha sonra konu hakkındaki bilgileri öğrencilere okutmalı ve öğrencilerin konuyu ne derece anladıklarını kontrol ettikten sonra çalışmayı başlatmalıdır.
2. Çiftler çalışmaya başlamadan önce karşılıklı oturtulmalıdır. Ancak birbirlerinin varsa ellerindeki kitap, resim ya da kartlarını görmemelidir.
3. Eşlerden biri tek kaldığında öğretmen onun eşi olabilmeli ve onunla çalışabilmelidir. Eğer bu durum böyle devam edecek olursa, öğretmen her defasında değişik öğrenciye eş olmalıdır.
4. Bu etkinliklerin uzunluğu 5 ile 20 dakikayı geçmemelidir. Bu etkinliklerin bir ders boyu sürmesi ya da sürmemesi öğretmen ve öğrencinin isteğine bağlı olmalıdır.
5. Bu etkinlikler esnasında öğretmen dıştan bir gözlemci olarak sınıfta dolaşmalı ve gördüğü hataları ders bittikten sonra tartışmalıdır.
6. Tüm etkinlikler herkesin eşit süreyle ve katılımıyla yapılmalıdır.

2.3.1.6 Mikro Öğretim

Mikro öğretim, yüzyüze eğitimin gerçekleştirilmesi için sınıf içinde uygulanan bir tekniktir. Öğretmen yetiştirmek, öğretmen adaylarına kişilik

kazandırmak ve araştırma yeteneklerini geliştirmek amacı güdüdür. Mikro öğretimde, başarısızlık tehlikesinin düşük, öğretme yeteneği olanaklarının yüksek olduğu yapay ortamlarda öğretmen adaylarına hizmet öncesi deneyim kazandırılır. Mikro öğretim, çoğunlukla “öğret-yeniden öğret” çercimi adı verilen bir sınama-yanılma durumu olarak saptanır. Mikro öğretim tekniği ile ders verme aşamaları aşağıdaki gibidir:

1. Belli bir konuda 5-10 dakikalık bir ders planının hazırlanması
2. Dersin işlenmesi, varsa video kamera ile kaydedilmesi
3. Dersin izlenmesi ya da videoya kaydedilen dersin izlenmesi
4. Dersin hem öğretmen hem de izleyen grup tarafından değerlendirilmesi, ayrıca grup üyelerinin öneri, katkı ve eleştirileri sonucu kimi düzeltmelerin yapılması
5. Dersin tekrar hazırlanıp işlenmesi
6. Grup tarafından tekrar izlenip değerlendirilmesi, varsa öneri yapılması

Bu tekniğin yabancı dil öğretiminden çok yabancı dilin nasıl öğretileceği konusunda aday öğretmenleri yetiştirmek için öğretmen yetiştiren kurumlarda ve hizmet içi eğitim çalışmalarında kullanılması yararlı görülmektedir.

2.3.1.7 Eğitsel Oyunlar

Eğitsel oyunlar, öğrenilen bilginin pekiştirilmesini ve daha rahat bir ortamda tekrar edilmesini sağlayan etkinliklerdir. Eğitsel oyunlar özellikle öğrenmeye yönelik olmalı ve bir amaç için sınıf içinde uygulanmalıdır. Eğitsel oyunlarla derste konular, ilgi çekici duruma getirilebilir, en pasif öğrencilerin bile bu etkinliklere katılarak amaç dili kullanmaları sağlanabilir.

Öğretmen sınıf içinde eğitsel oyunlardan başarılı bir şekilde yararlanabilmek için dikkatli ve titiz bir hazırlık yapmalıdır. Oyunlar, bütün öğrencilerin rahatça anlayıp etkin katılımlarını sağlayacak düzeyde basit, kolay ve gerçekten ilginç olmalıdır. Bu nedenle seçilen oyunlar öğrencilerin farklı düzey ve yeteneklerine uyarlanabilecek bir esneklikte olmalıdır.

Öğretmen her oyuna bir ders saatinin beş ya da on dakikasını ayırmalı ve genellikle bu etkinliklere dersin ortasında ya da sonunda yer vermelidir. En önemli hususlardan birisi de, oyun oynanırken zayıf öğrenciler hata yaptığı zaman üzerinde

durulmaması ve herkesin etkin olarak oyuna katılmasının sağlanmasıdır. Bu oyunlarda amaç, dilin kurallarından çok kullanımının önemli olduğunu vurgulamak ve rahat bir sınıf atmosferinde öğretilen dilin kullanımına olanak sağlanmasıdır.

2.3.2 Bireysel Öğretim Teknikleri

Bu teknikler daha çok öğrencilerin sınıf dışı öğrenmelerinde yararlı olacak tekniklerdir. Sınıf içinde de kullanılan bu tekniklerin yabancı dil öğretimindeki kullanımıyla ilgili açıklamalar aşağıda verilmiştir.

2.3.2.1 Bireyselleştirilmiş Öğretim

Yabancı dil öğretiminde bireysel öğretim tekniği kullanılırken öğretmen ve öğrencilere yeni roller düşmektedir. Her şeyden önce öğretim öğrenci merkezli olmaktadır. Öğretmenin rolü öğrenci merkezli öğrenme etkinliklerini yönetmek ve düzenlemektir. Öğretmen sınıfın tümüne değil de 3-4 kişiden oluşan küçük gruplara açıklamalar yapmak durumundadır. Öğrenciler de öğretim etkinliklerine aktif olarak katılma, nasıl öğreneceklerini kararlaştırma, sınav tarihini saptama gibi pek çok sorumlulukları yüklenmektedir.

Grup çalışmaları da daha çok okuma parçalarıyla ilgili tartışmalı soruların cevaplandırılmasına, amaç dilde kompozisyon yazmaya ya da kısa konuşmalar hazırlamaya dönük olmalıdır. Öğretmen öğrenme üniteleriyle ilgili hedef davranışları belirler ve öğrencilerin bunları kazanıp kazanmadıklarını belirlemek için ünite sonlarında izleme testleri uygular. Bu testler aracılığıyla öğrencilerin öğrenme güçlükleri ve başarı durumları değerlendirilmiş olur.

2.3.2.2 Programlı Öğretim

Programlı öğretim, ünlü psikolog Skinner'in pekiştirme ilkeleri esas alınarak ortaya atılmış bir öğretim tekniğidir. Programlı öğretimin temelini oluşturan Skinner'in pekiştirme ilkeleri aşağıdaki gibidir:

- a. **Küçük Adımlar İlkesi:** Bilgi üniteleri, adım adım öğrenciyi ilerlemeye yöneltecek bir şekilde düzenlenmelidir. Bu adımlar bir ünitenin öğrenilecek en küçük birimini oluşturmalıdır.
- b. **Etkin Katılım İlkesi:** Her bilgi ünitesi bir ilerleme aşaması oluşturmaktadır. Bu aşamada bir alıştırmaya ya da bir soru bulunmaktadır. Soru, verilen bilginin kazanılıp kazanılmadığını yoklamaktan başka bilgiyi edinmede ve özümlemede de bir araç olmaktadır.
- c. **Başarı İlkesi:** Öğrenciler hep başarmak zorundadırlar. Sorular da öğrencilerin başarabileceği güçlük düzeyinde olmalıdır.
- d. **Anında Düzeltme İlkesi:** Öğrenci soruyu cevapladıktan sonra doğru cevapla karşılaşmakta böylece kendi kendini kontrol etmekte ve düzeltme de hemen yapılmış olmaktadır.
- e. **Dereceli(kademeli) İlerleme İlkesi:** İlerleme aşamalı ve mantıklı olmalıdır. Yapılacak işlemlerin düzeyi basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene, kolaydan zora doğru olmalıdır.
- f. **Bireysel Hız İlkesi:** Öğrenci zamanı kendine uygun olarak ayarlamaktadır. Başarısızlık ya da sınıfta kalma söz konusu değildir.

Programlı öğretim tekniğinde, öğrenci belirlenen hedef-davranışlara kendi algı hızıyla bireysel bir çalışma sonucunda ulaşmaktadır. Programlı öğretim araç ve yöntemleri, programlı öğretime göre hazırlanmış kitaplar ile programlı öğretim makinalarını ve bilgisayar destekli eğitim araç ve yöntemlerini kapsamaktadır.

2.3.2.3 Bilgisayar Destekli Öğretim

Bilgisayar destekli yabancı dil öğretiminin çarpıcı yönlerinden birisi yazma becerisini geliştirmeye çok önem vermesi ve bu amaçla bilgisayar destekli yazma laboratuvarlarının kurulmuş olmasıdır. Bu laboratuvarlarda öğrenciler, kompozisyon, ödev, araştırma raporu ve tez yazmada bilgisayardan nasıl yararlanacaklarını öğrenmektedirler.

Bilgisayarla öğrenci arasında iyi bir etkileşimin kurulabilmesi için her konunun ya da çalışmanın başında öğrencinin adı ve soyadı sorulmaktadır. Bilgisayar sorduğu sorulara doğru yanıt alınca öğrenciye kendi adıyla seslenerek ona güdüleyici ve cesaret verici pekiştiriciler vermektedir. Bilgisayarla öğrencinin etkileşiminde yabancı dil öğretimi açısından en önemli özelliklerinden biri de bilgisayarın her zaman doğru ve düzgün cümleler bulmasıdır.

Bilgisayar destekli yabancı dil öğretiminde, bilgisayarla öğrencinin iletişim kurmasının bir yararı da öğrencinin sınıf içinde yapacağı dil yanlışlıklarından dolayı gülünç duruma düşme korkusundan arınmış olmasıdır. Bilgisayarla etkileşim içinde olan öğrencinin başarısız olması düşünülmemektedir.

2.4 Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihi

“Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi ile ilgili ilk eser Divanü Lugati’t-Türk’tür. Bu eser XI. Yüzyılda Kaşgarlı Mahmut tarafından Araplara Türkçeyi öğretmek için yazılmış, Türkçe atasözleri ve deyimlerden örnek verilmiştir. Kaşgarlı Mahmut kitabın ön sözünde Türkçenin güzel bir dil ve Türklerin de büyük bir millet olduğunu belirterek Araplara bu dili öğrenmelerini tavsiye etmiştir. Ne yazık ki, daha sonraki gelişmeler Kaşgarlı Mahmut’un istediği gibi olmamış, dinin etkisiyle Arapçanın öğrenilmesine büyük bir önem verilmiştir.”(Benhür, 2002).

“Kaşgarlı’dan sonra Türkçeyi öğretimin konusu olarak gündeme getirenler, Türkçeyi öğrenmeye ihtiyaç duyan yabancılar olmuştur. Bunun sonucunda da Memluk Sultanlığı döneminde Türk olmayan ve Türkçe bilmeyen halka Türkçe öğretmeyi amaçlayan dilbilgisi kitapları ve sözlükler yazılmıştır. Ancak, her biri ayrı

bir değerlendirmenin konusu olabilecek değişik nedenlerle bu faaliyet uzun sürmemiş; Türk devlet adamları, sanatçılar, bilim adamları Türkçeyi başkalarına öğretmek yerine kendileri başka dilleri öğrenmeyi tercih etmişlerdir. Doğal olarak bu durum Türkçenin bir devlet, sanat, bilim ve öğretim dili olarak gelişmesini geciktirmiştir.”(Börekçi, 1999)

Yabancılara Türkçe öğretmek için eser hazırlayan ikinci büyük şahsiyet Ali Şir Nevai'dir.(1440–1501)

Muhakemetü'l Lügateyn adlı eser, Türkçede ilk ad bilim ve anlam bilim eseri olarak tarihe geçmiştir. Ali Şir Nevai bu eseriyle Türkçenin Farsçadan üstün olduğunu örneklerle anlatmaktadır. Niçin böyle bir kitap yazdığını da şöyle açıklar:

“Genellikle Acemler Türkçe bilmezler Türkler ise hep Farsça öğrenirler hatta bu dilde şiir bile yazarlar. Hâlbuki bu kelime bolluğu, ifade yetkisi, topluluk ve ahenk bakımından Türkçe Farsçadan üstündür.”(Barın, 1992)

XV. ve XVI. Yüzyıllarda Edimli Nazmi ile Tatavlı Mahremi öncülüğünde bir Türk-i Basit akımı başlamış, fakat bu akım da başarılı olamamıştır. Arapça ve Farsça Türkçe üzerindeki egemenliğini korumaya devam etmiştir.

1859–1896 yılları arasında süren “Tanzimat Edebiyatı” döneminde Batı kültürünün, özellikle Fransız edebiyatının etkisi altında kalınmıştır. Bu dönemde Fransızcanın öğrenilmesine önem verilmiş, tıp fakültelerinde ve askeri okullarda bile dersler Fransızca okutulmuştur.

1911'de başlayan Milli Edebiyat akımı döneminde yabancı kültüre karşı ciddi bir tepki gösterilmiş ve Türkçeye önem verilmiştir. Cumhuriyet döneminde Türkçe büyük ölçüde gelişmiş, yabancı dillerin etkisinden kurtulmuştur.(Benhür, 2002)

Yabancılara Türkçenin öğretimi 1960'larda tekrar önem kazanmıştır. Kenan Akyüz'ün "Yabancılar için Türkçe Dersleri, Konuşma, Okuma" adlı kitabı; Hüseyin Aytaç M. Agâh Önen'in "Yabancılar İçin Açıklamalı Uygulamalı Türkçe" kitabı, Sermet Sami Uysal'ın "Yabancılara Türkçe Dersleri I, II, III" kitapları, Kaya Can'ın "Yabancılar İçin Türkçe-İngilizce Açıklamalı Türkçe Dersleri" kitabı, Mehmet Hengirmen-Nurettin Koç'un "Türkçe Öğreniyoruz I, II, III" adlı kitapları, Tahir Nejat Gencan'ın "Yabancı Uyruklu Öğrenciler İçin Türkçe Öğreniyorum" adlı kitabı bize bu konuda önemli adımlar atılmaya başlandığını göstermektedir.(Barın,1992)

Günümüzde ise üniversitelerimiz bünyesinde bulunan TÖMER ve Yabancı Diller Bölümü adı altında yabancılara Türkçe öğreten birçok merkezimiz vardır. Artık yavaş yavaş Türkiye Türkçesi dünya dilleri arasında hak ettiği yere gelmeye başlamıştır. Yapılan çalışmalar sayesinde bu daha da hızlanacaktır.

2.5 Dil Kültür İlişkisi

Dil ve kültür, bir toplumun en önemli unsurlarındandır. İkisi de birbirini tamamlayan, birbirinden beslenen değerlerdir. Dili ve kültürü birbirinden ayrı ele almak, ayrı düşünmek yanlış olur. Birinin olduğu yerde mutlaka diğeri de vardır. Toplumların kendilerine ait değerlerinin yani diğeri bir deyişle kültürünün diğeri toplumlara aktarılması ve taşınması ancak sağlam bir dille mümkün olabilir. Burada dilin taşıyıcılık özelliğini de görmekteyiz. Dil ve kültür ilişkisine geçmeden önce kültürle ilgili yapılmış birkaç tanıma yer vermek uygun olur.

"Belirli bir topluma ait olan her değer hiç şüphesiz kültür olarak değerlendirilebilir. İnsanın ne tür bir yaşama biçimi, ne tür bir var olma programı, ne tür bir eylem kalıbı benimsediği kültürdür hep. Teknik, ekonomi, hukuk, estetik, bilim, devlet, yöntem, insanın meydana getirdiği her şey kültüre girer. Örgütler, dernekler, kurumlar, okullar tüm kendilerine ilişkin şeylerle birlikte kültürden sayılırlar. İnsanlar arasındaki her türlü karşılıklı etkileşime, her türlü yapıp yaratma alışkanlıklarına, bütün "manevi" ve "maddesel" yapıt ve ürünlere kültür denir."(Uygur, 1996:17)

Güvenç(1997:17) ise kültürü canlı üstü bir varlık olarak değerlendirmiştir.“İnsan türü, bir canlı varlık olarak canlı üstü varlık alanını yaratıyor, ama aynı varlık alanı(toplum) da insanı daha doğduğu günden başlayarak sarıp kucaklıyor; kurgulayıp programlıyor; belli kalıplara dökerek adeta yeni baştan yaratıyor. Kültürü taşıyan toplum çevresi, insan yavrusunun canlı bedenini etkiliyor, davranışlarımızın programı olan kişiliğini oluşturuyor.”

Dilin toplumla olan bağları, onun bir “toplumsal kurum” olarak nitelenmesine yol açar. Toplumbilimcilerin dille toplumun ayrılmaz bağlarını, ilişkilerini çeşitli açıdan inceledikleri gibi dilbilimci ve budunbilimciler de bu alanda çok geniş araştırmalara girişmişlerdir.”(Aksan, 2003:64).

Ünlü dilbilimci, düşünür ve devlet adamı W. von Humboldt dille kültür arasındaki bağlantı konusuna, çalışmalarında geniş bir yer ayırmıştır. Bir ulusun dilinden o ulusun kültürüne, dünya görüşüne inilebileceğini savunan ve bu görüşü sonradan birçoklarınca benimsenen Humboldt, dilin bir ulusun ruhunun dış görünüşü olduğunu belirtmekte “ulusun dili ruhudur; ruhu da dili” demektedir.

Bir ulusun yaşayış biçimi, inançları, gelenekleri, dünya görüşü, çeşitli nitelikleri ve hatta tarih boyunca bu toplumda meydana gelen çeşitli olaylar üzerinde hiçbir bilgimiz olmasa, yalnızca dilbilim incelemeleriyle, bu dilin söz varlığının, söz hazinesinin derinliğine inerek bütün bu konularda çok değerli bilgiler ve güvenilir ipuçları elde edebiliriz. Aynı biçimde bir an için tek başına dili ele alarak, belli bir dilin belli dönemdeki bir metnini, yalnızca yabancı öğeler, yabancı etkiler açısından inceleyerek dili konuşan toplumun o süre içinde hangi kültür hareketlerine sahne olduğunu, hangi dış etkiler altında kaldığını saptayabiliriz. Örneğin, Tanzimat ya da 2. Dünya Savaşı sıralarına ait- ister bir gazete yazısı, ister bir sanat ürünü olsun-uzunca bir parça, bu dönemlerde Türklerin hangi dış etkiler altında bulunduğunu, hangi sorunların, hangi eğilimlerin toplumda canlı durumda olduğunu belli edecektir.

Bir dili konuşan toplumun yiyecek-içeceğiyle, mutfağıyla ilgili sözcükler o toplumun beslenme düzenini gösterdiği gibi-bu adlar arasında yabancı olanlar aracıyla- bu düzendeki yabancı etkilere de ışık tutar. Halk ağızlarındaki *bulgur*, *dövme*, *bazlama*, *közleme*, *tarhana*... gibi binlerce ad halkın maddi kültürünü

aydınladır. Balkan ülkelerinin dillerinde görülen *sarma*, *poğaça*, gibi Türk yemek adları da Türklerin bu ülkelerdeki etkisinin tanığıdır. Aynı biçimde, bizde, özellikle son yıllarda rastlanan *tost*, *pizza*, *kanep*, *krem*, *kramel* gibi yemek düzenimize giren ve dil açısından aydınlara hoşgörüsüne dayanarak yerleşen öğeler de yabancı ulusların yaşayışları ve yiyecek-içeceklerini ilgilendiren gelenek ve kavramların bize sokulmalarının belirtisidir.(Aksan, 2003:65,66)

Görüldüğü gibi dil kültüre ilişkin değerleri, kültür de dile ilişkin değerleri ele vermektedir. Bazen bir kelimedenden bile yola çıkarak, o toplumun kültürüne ait, yaşam biçimine ait bulguları ortaya koymak mümkün olmaktadır. Toplumların kültürlerinin yabancılaştırması aynı zamanda dillerinin de yabancılaştırması anlamına gelmektedir. Günümüz dünyasında artık devletler, diğer devletler üzerindeki planlarını dil ve kültür üzerinden yapmaktadırlar. Bu sebepten dolayı kültürümüzün ve buna bağlı olarak dilimizin sağlam bir şekilde korunması gerekmektedir. Bu korunma tamamen dışa kapalı olma demek değildir. Mutlaka diller ve kültürler birbirinden etkilenecektir. Zaten bunu engellemek mümkün olamaz, bu kültür ve dil olgularının bir gereğidir. Ama toplumun yapısını bozacak, toplumun yaşam biçimini olumsuz etkileyecek bir etkileşimden ve değişimden de kaçınmak gereklidir.

Kendi değerlerimize sahip çıkmak, değerlerimizle dünya üzerinde yer edinmek amacını güderek, dilimizi ve kültürümüzü kendi bütünlüğü içerisinde ele alarak bütün bu olumsuz etki ve gelişmelerden kurtulabiliriz.

2.6 Ankara Üniversitesi TÖMER

Ankara Üniversitesi TÖMER, 1984 yılında yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla dünyanın önde gelen dil ve kültür merkezleri örnek alınarak “Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER)” adıyla kurulmuştur.

TÖMER’in kuruluş amacı başta yabancılara Türkçe olmak üzere isteyen herkese yabancı dilleri öğretmek, bu amaç doğrultusunda eğitim-öğretim, araştırma, inceleme, uygulama ve yayın faaliyetlerinde bulunmak, bu faaliyetleriyle ilgili

alandaki yapılan ve yapılacak olan çalışmalara öncülük etmektedir.(www.tomer.ankara.edu.tr)

2.7 Gazi Üniversitesi TÖMER

Gazi Üniversitesi TÖMER, 22.02.1994 tarihinde faaliyete geçmiştir. Türkiye'nin ekonomik, siyasi ve sosyal gelişimine paralel olarak Türkiye Türkçesinin, Türk devlet ve toplulukları, bölgemiz ve dünyada etkili bir iletişim dili haline gelmesi için sözü geçen ülkelerden gelen öğrencilere ve diğer isteklilere dilimizi öğretmek, Türkiye Türkçesiyle ilgili bilimsel araştırmalar ve yayınlar yapmak amacıyla kurulan TÖMER, kurulduğu günden beri bu alandaki çalışmalarını sürdürmektedir. Gazi Üniversitesi TÖMER'in öğrenci kaynağını "Büyük Öğrenci Projesi" olarak bilinen, Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraba topluluklardan gelen burslu öğrencilerle, ülkemizin tabii olduğu ikili anlaşmalar gereği Milli Eğitim Bakanlığının Afrika, Asya ve Avrupa ülkelerinden getirdiği öğrenciler oluşturmaktadır.(www.tomer.gazi.edu.tr)

III. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada *nitel araştırma* yöntemi kullanılmıştır. Ele alınan konunun yorumlanması ve betimlenmesi amacı güdüldüğü için bu yöntem seçilmiştir.

Nitel araştırmacılar, belli bir konu ile ilgili araştırma yaparken o konunun “ne kadar” ya da “ne kadar iyi” olduğunu öğrenmekten çok daha geniş bir bakış açısı elde etmek isterler. Örneğin bir dersin nasıl öğretildiği, bu ders için nasıl hazırlandığı, öğrencilerin neler yaptıkları, ne tür etkinliklerin işe koşulduğu, öğrenme sürecini olumlu ve olumsuz yönde etkileyen faktörlerin neler olduğu araştırılır. Bunların gerçekleştirilebilmesi için de öğrenci ve öğretmenlerin deneyimleri doğal ortamında gözlenmeye ya da raporlanmaya çalışılır. Bu örnek bu tür çalışmaları yapan araştırmacıların, bir olayın ya da olgunun hangi sıklıkla ortaya çıktığını sorgulamak yerine belli bir etkinliğin niteliği üzerine odaklandığını göstermektedir. Fraenkel ve Wallen (2006) ilişkilerin, etkinliklerin, durumların ya da materyallerin niteliğinin incelendiği bu tür çalışmaları nitel araştırmalar olarak tanımlamışlardır. (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008)

3.2 Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evren ve örneklemini Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de öğrenim gören, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler oluşturmaktadır. Her iki TÖMER’de de çalışma için üçer(3) sınıf seçilmiştir. Her bir sınıfta bir ünite gözlemlenmiştir. Toplam altı(6) ünitenin ders gözlemi yapılmıştır.

3.3 Veri Toplama Tekniği

Bu araştırmanın verileri, öğrencilerin işledikleri üçer ünitenin gözlemlenmesi, değerlendirilmesi ve bu gözlem ve değerlendirmelerin öğrencilerin kur sonunda oldukları sınav sonuçları ile karşılaştırılmasıyla oluşturulmuştur. Ders sırasında hangi yöntemlerin, hangi tekniklerin kullanıldığına yönelik gözlem yapılmıştır. Sınav sonuçlarının değerlendirilmesiyle birlikte, kullanılan yöntem ve tekniklerin ne kadar etkili olduğu saptanmaya çalışılmıştır.

3.4 Verilerin Analizi

Araştırma boyunca yapılan gözlem sonuçlarının değerlendirilmesi ve bu değerlendirmenin de öğrencilerin sınav sonuçlarıyla karşılaştırılması sonucunda ortaya konan veriler, öğrencilerin başarıları açısından analiz edilmiştir.

3.5 Araştırmanın Süreci

Araştırmanın birinci aşamasında ders gözlemleri bulunmaktadır. Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de farklı seviyelerde üçer sınıfın ders gözlemleri yapılmıştır. Her seviyeden (temel, orta, yüksek) bir ünite gözlemlenmiştir. Bir ünite ortalama iki hafta sürmektedir. İki TÖMER’de toplam gözlem süresi yaklaşık on iki (12) hafta sürmüştür. Ders gözlemlerinden sonra o dersin öğretim elemanlarıyla görüşülüp derse ve öğrencilere ilişkin bilgiler alınmıştır. Ders gözlemleri sırasında, o derste kullanılan yöntem ve teknikler tespit edilmeye çalışılmıştır. Ders gözlemleri bittikten sonra gözlem yapılan sınıfların kur sonlarında yapılan sınav sonuçları alınmıştır.

Araştırmamızın ikinci kısmında ise değerlendirme yapılmıştır. Öncelikle yabancılara Türkçe öğretilirken hangi yöntem ve tekniklerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Ve öğrencilerin sınav sonuçları, kullanılan yöntem ve tekniklerin etkililiği açısından değerlendirilmiştir. Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de yöntem farkı olup olmadığı sonucuna ulaşılmaya çalışılmıştır. Bunun yanında kullanılan yöntem ve tekniklerin öğrencileri ne kadar başarılı yaptığı sonucuna da ulaşılmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Çalışmamızın bu bölümünde gözlem sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilecektir. Bütün alt problemlere ilişkin elde edilen bulgular ortaya konmaya çalışılmıştır.

4.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular:

Birinci alt problemimiz; “Ankara üniversitesi TÖMER ve Gazi üniversitesi TÖMER’de yabancılara Türkçe öğretilirken hangi yöntem ve teknikler kullanılmaktadır şeklinde ifade edilmiştir.

Ders gözlemlerinden sonra o derse giren öğretim elemanlarıyla görüşülüp derse ve temel becerilere ilişkin onların fikirleri alınmıştır.

4.1.1 Ankara üniversitesi TÖMER

Okuma Becerisi

Ankara Üniversitesi TÖMER’de yapılan gözlem sonucunda okuma becerileriyle ilgili şu bulgulara ulaşılmıştır:

Okuma becerisiyle ilgili metinler işlenirken bütün öğrencilerin aynı metin üzerinde söz hakkı almalarına dikkat edildiği gözlemlenmiştir. Öğrenciler okuma metinlerini sırasıyla okumakta ve her bir paragraf bir öğrenciye okutturulmaktadır. Parçanın okunması, gerekirse birkaç defa tekrarlanmaktadır. Okuma esnasında öğretmen öğrencilerin telaffuz hataları üzerinde durmakta ve gerekli düzeltmeleri yapmaktadır. Ayrıca okuma esnasında karşılaşılan bilinmeyen kelimeler, öğretmenin

rehberliğinde ve öğrencilerin daha önce öğrendikleri bilgiler hatırlatılarak öğretilmeye çalışılmaktadır. Okuma zorluğu çeken ya da okuma hızı diğer öğrencilerden daha düşük olan öğrenciler üzerinde daha fazla durulmakta ve okuma becerilerinin gelişmesi için yol gösterilmektedir. Okuma becerilerini geliştirici metinler verilmekte ve öğrencilerin eksik öğrenmeleri üzerinde durulmaktadır.

Okuma becerileriyle ilgili, gözlenen bir ders örneği şöyledir: *Öğretmen, her öğrenciye bir okuma metni dağıttı ve öğrencilerden metni okumalarını istedi. Öğrencilere gereken süre tanındı. Okuma bittikten sonra öğretmen, iki öğrencinin okuma metniyle ilgili konuşmasını istedi. Okuma metni daha önce anlatılan konuları pekiştirici bir metindi. Böylece öğrencilerin öğrendikleri gramer konularını pekiştirmeleri sağlandı. Daha sonra öğretmen okuma metnindeki gibi diyalog yapmaları için öncelikle gönüllü öğrencilere söz hakkı tanıdı. Öğrenciler kendi aralarında grup yaptı ve öğretmen okuma metninin kapatılmasını istedi. Öğrenciler kendi aralarında parçadaki rollere uygun kişileri seçtiler ve diyalogu canlandırdılar. Konuşma sırasında yanlış kurulan cümleler öğretmenin rehberliğinde düzeltildi. Telaffuz hatalarına dikkat çekildi. Öğretmen unutulmuş yerlerin hatırlanması için öğrencilere ipuçları verdi. Grup içerisinde rolünü başarıyla gerçekleştiren öğrencilere öğretmen sözlü pekiştirmeçler verdi. Bu şekilde diğer gruplar da sırasıyla konuşuruldu.*

Ders içerisinde öğrenci-öğretmen ve öğrenci-öğrenci etkileşiminin olduğu gözlemlendi.

4.1.2 Ankara üniversitesi TÖMER

Dinleme Becerisi

Ankara Üniversitesi TÖMER’de yapılan gözlem sonucunda dinleme becerileri ile ilgili şu bulgulara ulaşılmıştır:

Sınıflar dinleme becerilerinin geliştirilmesi ve dinleme etkinliklerinin daha iyi yapılabilmesi için gerekli şekilde düzenlenmiştir. Her sınıfta bir tv ve vcd bulunmaktadır. Dinleme etkinlikleri bu materyaller aracılığıyla yapılmaktadır. Her dinleme parçası, öğrencilere dinletilmekte ve daha sonra o parçayla ilgili sorular

öğrenciler tarafından cevaplanmaktadır. Dinleme etkinlikleri yapılırken gerekli zamanın tanındığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin isteği üzerine, ya da yanlış anlaşılan yerlerin düzeltilmesi amacıyla öğretmen dinleme parçalarını gerektiğinde birkaç kez dinletmektedir. Bu da öğrencilerin kendi hızlarında ilerlemesini sağlamakta ve öğrenmelerin pekişmesine katkı getirmektedir. Dinleme anlama sorularının cevaplanması aşamasında öğretmen her öğrenciye söz hakkı vermektedir. Her dinleme etkinliği üniteye öğrenilen bilgileri destekleyici niteliktedir. Öğretmen dinleme etkinliğini yaptırırken sınıfın dikkatini etkinliğe çekmekte ve sınıf içi olumsuzlukları gidermeye çalışmaktadır. Dinleme becerileri ile ilgili eksiklikleri olan öğrencilerin eksik öğrenmelerini giderici etkinlikler yapılmaktadır. Öğretmen öğrencilerin anlamadığı yerlerin üzerinde durmakta ve problemin kaynağına inerek gerekli tekrarlar yapmaktadır. Dinleme etkinliği yapıldıktan sonra öğrencilerin soruları cevaplamaları istenmekte ve her öğrencinin kâğıdı ayrı ayrı değerlendirilerek gerekli dönüt ve düzeltmeler yapılmaktadır.

Dinleme becerileriyle ilgili gözlenen bir ders örneği; *Ders girişinde öğrencilere dinleme becerileriyle ilgili sorular dağıtıldı. Ve öncelikle sorular öğretmen tarafından okunundu. Anlaşılmayan yerler tekrar vurgulanarak üzerinde duruldu. Ve daha sonra cd den dinleme yaptırıldı. Dinleme iki kere tekrarlandı. Bu arada öğrenciler soruları cevaplamaya çalıştı. Öğretmen anlaşılıp anlaşılmadığını sordu ve öğrencilerden gelen talep üzerine tekrar aynı parça dinlendi. Dinleme tamamlandıktan sonra öğrencilere gerekli zaman tanınarak soruları cevaplamaları istendi. Bu sıra takip edilerek üç farklı parça dinletildi ve öğretmen öğrencilerin vermiş olduğu cevap kâğıtlarını toplayarak değerlendirme yaptı. Ve sonuçları öğrencilere dağıttı öğrencilerin eksik öğrenmeleri üzerinde duruldu. Gerekli açıklamalar yapıldı. Her öğrencinin yanlışlarıyla ilgilenildi. Ve doğru cevaplar veren öğrencilere karşı pekiştirici ifadeler kullanıldı.*

4.1.3 Ankara üniversitesi TÖMER

Konuşma Becerisi

Ankara Üniversitesi TÖMER’de yapılan gözlem sonucunda konuşma becerileriyle ilgili şu bulgulara ulaşılmıştır;

Ders kitabında geçen konuşma metinleri sınıf içerisinde bütün öğrencilerin katılımıyla uygulanmaktadır. Öğretmen herkese söz hakkı vermekte bütün öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine fırsat vermektedir. Öğrencilerin konuşmaları esnasında ortaya çıkan eksik ve yanlış öğrenmeler düzeltilmekte ve doğrusu öğretilmektedir. Öğrencilerin yapmış oldukları gramer hataları üzerinde durulmaktadır. Öğrencilerin konuşma sırasında bazı kelimelerin telaffuzlarında problem yaşadıkları görülmüştür. Öğretmen bu problemleri, telaffuz hatalarını sınıf içi uygulamalarla gidermeye çalışmaktadır. Yanlış ya da eksik söylenen kelimelerin, tekrarlatılarak doğru şekilleri öğretilmeye çalışılmaktadır.

Öğretmenin her ders girişinde öğrencilerle konuşması da hem onlar açısından dikkat çekici, hem onları güdüleyici hem de konuşma becerilerini geliştirici etkinlikler olması adına çok önemlidir.

Öğretmen ders girişinde her öğrenciye çeşitli sorular sorarak onları konuşturur. Bu konuşmalar hem dersleri hem de günlük hayatı kapsayıcı niteliktedir. Bazı derslerde öğretmen konuşma etkinliği yaptırırken öğrenciler arasında çeşitli gruplar yapmaktadır. Böylece öğrencilerin birbirleriyle olan etkileşimleri de sağlanmaktadır. Öğrenci-öğretmen etkileşiminin yanında öğrencilerin kendi aralarındaki diyalogları da konuşma becerilerinin gelişmesi açısından çok önemlidir.

Konuşma becerileriyle ilgili gözlenen bir ders örneği;

“ Telefonla sipariş verelim *

Müşterisiniz...

- *Pizza isteyiniz*
- *Neli pizza istiyorsunuz, belirtiniz*
- *İçecek de istiyor musunuz?*
- *Fiyatını sorunuz.*
- *Ne zaman gelir, sorunuz.*

Pizzacısınız...

- *Müşteriye “merhaba” deyiniz.*
- *Pizza çeşitlerini anlatınız.*
- *Başka ne ister sorunuz.*
- *Adresi alınız.*
- *Fiyatı ve teslim süresini belirtiniz.”*

Bu etkinliğin işlenmesi sırasında öncelikle öğretmen, öğrencileri ikili gruplara ayırdı. Ve her grubu sırasıyla konuşturdu. Konuşma hızı yavaş olan öğrenciler üzerinde biraz daha fazla durdu, gerekli gördüğü yerleri tekrarlatarak öğrenmenin pekişmesini sağladı.

Gruplardan birisi konuşurken diğerleri de onları dinleyerek doğru ve yanlışların farkına vardılar. Yanlış yapılan yerlerde öğretmen bazen sınıftaki diğer öğrencilere de sorular yöneltti. Bu aynı zamanda diğer öğrencileri de etkinliğe aktif bir şekilde katmaktır. Onlardan aldığı cevaplar doğrultusunda çeşitli düzeltmeler yaptı. Ve bilginin doğru şekilde öğrenilmesini sağladı.

.....
*Yeni Hitit ders kitabı, temel seviye, sayfa 62, 14. etkinlik

4.1.4 Ankara üniversitesi TÖMER

Yazma Becerisi

Ankara Üniversitesi TÖMER’de yapılan gözlem sonucunda yazma becerileriyle ilgili şu bulgulara ulaşılmıştır;

Öğretmen yazma becerilerinin geliştirilmesi adına öğrencilere ders dışı etkinlikler vermektedir. Verilen ev ödevlerinin çoğu genellikle yazma becerileriyle ilgilidir. Ders esnasında öğretmen öğrencilerden metinlerde gerekli yerlerin doldurulmasını istemekte ve bunun sonuçlarını kontrol etmektedir. Bazen öğrencilere bir öykü yazdırılmakta bazen bir yemek tarifi yaptırılmaktadır. Verilen ev ödevleri bir sonraki dersin başında mutlaka kontrol edilmekte gerekli düzeltmeler yapılmaktadır. Öğrencilerin yazmış oldukları metinlerdeki gramer hatalarına dikkat edilmektedir. Öğretmen, yazma becerisi daha zayıf olan öğrencilerle ilgilenmekte gerekli gördüğü yerlerde daha fazla ödev vermekte ya da bireysel çalışma yaptırmaktadır. Sınıf içerisinde yazma etkinlikleri bireysel yapıldığı gibi bazen de grup olarak yapılmaktadır. Öğretmen genellikle grupları ikişer kişiden oluşturmakta ve karşılıklı etkileşim halinde çalışma yaptırmaktadır. Bazen gruptaki öğrenci sayısı da artmaktadır. Yapılan etkinliğin içeriğine göre bular şekillenmektedir.

4.1.5 Gazi üniversitesi TÖMER

Okuma Becerisi

Gazi Üniversitesi TÖMER’de yapılan gözlem sonucunda okuma becerileriyle ilgili şu bulgulara ulaşılmıştır;

Ünite içerisindeki okuma becerileriyle ilgili metinler işlenirken bütün öğrencilere söz hakkı verilmektedir. Okuma metni öncelikle öğretmen tarafından okunmakta ve bu esnada öğrenciler parçayı takip etmektedir. Daha sonra öğrenciler sırasıyla parçayı okumaktadır. Her öğrenciye bir miktar okuma yaptırtmak suretiyle bütün öğrenciler derse katılmaktadır. Parçanın okunması bittikten sonra öğrenciler

parçada geçen bilmedikleri kelimeleri söylemekte ve öğretmen bu kelimeleri tahtaya yazmaktadır. Öğretmen bütün öğrencilerden aldığı kelimeleri tek tek açıklama yoluna gitmektedir. Kelimelerin açıklanması esnasında öğretmen beden dilini etkili bir şekilde kullanmaktadır. Gerekli gördüğü yerlerde öğrencileri tahtaya çıkartarak dersi görselleştirmektedir. Öğrencileri işe katmaktadır. Bütün kelimeler açıklanıp kavratıldıktan sonra öğretmen parçayı tekrar okumakta ve öğrencilerle birlikte cümle cümle açıklamaktadır. Böylece öğrenmenin daha da pekişmesi sağlanmaktadır. Bu açıklamalar sırasında anlaşılmayan yerlerin üzerinde daha fazla durulmakta, anlama güçlüğü çeken öğrenciler için çeşitli tekrarlar yapılmaktadır. Yapılan gözlem sonucunda, kelimelerin anlamlarının açıklanması sırasında öğretmenin aynı zamanda kelimelerin eş ve zıt anlamlarını da öğrettiği görülmüştür. Öncelikle kelimelerin birinci anlamları verilmekte daha sonra da varsa ikinci ve üçüncü anlamları öğretilmektedir.

4.1.6 Gazi üniversitesi TÖMER

Dinleme Becerisi

Gazi Üniversitesi TÖMER’de yapılan gözlem sonucunda dinleme becerileriyle ilgili şu bulgulara ulaşılmıştır;

Gazi Üniversitesi TÖMER’de okutulan “ Yabancılar İçin Türkçe” kitabında dinleme etkinlikleri yoktur. Dinleme etkinliği ünite bittikten sonra ayrıca sinevizyon odasında yapılmaktadır. O üniteyle ilgili dinleme etkinlikleri sinevizyon odasında sırasıyla yapılmakta ve bunun uygulaması sırasında öğrenciler aktif bir şekilde rol oynamaktadır. Öğrencilere metinlerle ilgili dinleme yaptırılmakta ve daha sonra o metinle ilgili, metni pekiştirici sorular hep birlikte çözülmektedir. Her öğrenciye söz hakkı tanınmaktadır. Anlaşılmayan yerler tekrar vurgulanmaktadır. Gerekli görüldüğü takdirde dinleme birkaç kez tekrarlanmaktadır. Öğretmen ders içerisinde her öğrencinin aktif olmasına dikkat etmekte onlara çeşitli sorumluluklar vermektedir. Öğrencilerden gelen sorulara uygun cevaplar verilmekte ve böylece anlaşılmayan yerlerin anlaşılması sağlanmaktadır.

4.1.7 Gazi üniversitesi TÖMER

Konuşma Becerisi

Gazi Üniversitesi TÖMER’de yapılan gözlem sonucunda konuşma becerileriyle ilgili şu bulgulara ulaşılmıştır;

Ders kitabında yer alan konuşma becerileriyle ilgili metinler işlenirken öğretmen her öğrenciye söz hakkı tanımaya özen göstermektedir. Öğrencilere konuyla ilgili cümle kurdurtmakta, çeşitli konularda onlara sorular sorarak konuşma becerilerini ölçmektedir. Konuşma becerileriyle ilgili etkinlikler yapılırken öğretmen, öğretmen öğrencilerin yapmış oldukları gramer hatalarına dikkat etmekte gerekli yerlerde düzeltmeler yapmakta ve onlara dönütler vermektedir.

Öğrencilere bazen tartışma yaptırılmakta onların grup içerisindeki konuşma becerileri değerlendirilmektedir. Bunların dışında öğretmenlerin her ders girişinde öğrencilerle konuşması onlara hem günlük hayata ilişkin hem de derslere yönelik sorular sorması ve onların görüşlerini alması da yine konuşma becerilerinin geliştirilmesiyle ilgilidir. Bu konuşmalar esnasında öğretmenin, konuşma esnasında yapılan hatalara dikkat ettiği gözlemlenmiştir. Bu hataların düzeltilmesi için öncelikle öğrenciler işe koşulmakta onlara yok gösterilerek, çeşitli ipuçlarından faydalanılarak doğruyu bulmaları sağlanmaktadır. Öğrencilerin çok fazla zorlandıkları yerlerde ise öğretmen devreye girerek çeşitli açıklamalar yapmakta ve doğru bilginin öğrenilmesi için öğrencilere yardımcı olmaktadır.

4.1.8 Gazi üniversitesi TÖMER

Yazma Becerisi

Gazi Üniversitesi TÖMER’de yapılan gözlem sonucunda yazma becerileriyle ilgili şu bulgulara ulaşılmıştır;

Öncelikle, yazma ile ilgili metinlerin işlenmesi sırasında öğretmen, her öğrenciye bireysel çalışma yaptırmaktadır. Yazma etkinlikleri bazen çeşitli cümleler kurma bazen de yarım bırakılan bir metni tamamlama olarak gerçekleşmektedir. Yazma etkinliğinden sonra öğretmen, öğrencilerin yapmış olduğu işlemleri kontrol etmekte ve gerekli dönüt ve düzeltmeleri yapmaktadır. Etkinlik sırasında yanlış yapılan yerler öğrenciye özelse bire bir ona anlatılmakta, eğer genel bir yanlış öğrenme ise de sınıfın tamamına o bilgi yeniden anlatılmakta ve üzerinde durulmaktadır. Öğretmenin öğrencilerle yakından ilgilendiği, onlara gerekli zamanı tanıdığı ve uygun pekiştireçler verdiği gözlemlenmiştir. Verilen pekiştireçler genellikle sözlü ifadelerden oluşmaktadır. Öğrenciler yazma etkinlikleri sırasında işe koşulmuş, her öğrenci söz hakkı almıştır. Genel olarak öğrencilerin aktif katılımları sağlanmaktadır.

4.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın ikinci alt problemi; “Uygulanan yöntem ve teknikler ile sınav sonuçları arasında paralellik var mı?” şeklinde ifade edilmiştir.

Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de yapılan sınav sonuçlarına ilişkin bulgular şöyledir:

4.2.1 Ankara Üniversitesi TÖMER, Birinci Sınıf Ait Sınav Sonuçları

Tablo 1: Ankara Üniversitesi TÖMER, birinci sınıf sınav sonuçları

T.C ANKARA ÜNİVERSİTESİ TÖMER BAŞKANLIĞI									
Temel Seviye Sınav Sonuçları									
No		Okuma (15-25)	Dinleme (15-25)	Karşılıklı konuşma (9-15)	Sözlü anlatım (6-10)	Yazılı anlatım (15-25)	Toplam	Sonuç	
1	Birinci öğrenci	Mazeret sınavına girecek							
2	İkinci öğrenci	25	22	14	9	21	91	Geçti	
3	Üçüncü öğrenci	25	25	14	9	20	93	Geçti	
4	Dördüncü öğrenci	22	22	13	8	20	85	Geçti	
5	Beşinci öğrenci	23	18	11	8	16	76	Geçti	
6	Altıncı öğrenci	17	15	10	6	15	63	Geçti	

4.2.2 Ankara Üniversitesi TÖMER, İkinci Sınıfa Ait sınav Sonuçları

Tablo 2: Ankara Üniversitesi TÖMER, ikinci sınıf sınav sonuçları

T.C ANKARA ÜNİVERSİTESİ TÖMER BAŞKANLIĞI									
Orta seviye sınav sonuçları									
No		Okuma (15-25)	Dinleme (15-25)	Karşılıklı konuşma (9-15)	Sözlü anlatım (6-10)	Yazılı anlatım (15-25)	Top lam	Sonuç	
1	Birinci öğrenci	22	22	15	10	21	90	Geçti	
2	İkinci öğrenci	23	23	15	9	23	93	Geçti	
3	Üçüncü öğrenci	20	22	15	10	20	87	Geçti	
4	Dördüncü öğrenci	20	22	15	9	16	82	Geçti	
5	Beşinci öğrenci	20	22	15	9	22	88	Geçti	
6	Altıncı öğrenci	20	22	14	8	18	82	Geçti	
7	Yedinci öğrenci	20	22	14	8	19	83	Geçti	
8	Sekizinci öğrenci	Sınava girmedi							
9	Dokuzuncu Öğrenci	Sınava girmedi							
10	Onuncu öğrenci	Sınava girmedi							

4.2.3 Ankara Üniversitesi TÖMER, Üçüncü Sınıf Ait Sınav Sonuçları

Tablo 3: Ankara Üniversitesi TÖMER, üçüncü sınıf sınav sonuçları

T.C ANKARA ÜNİVERSİTESİ TÖMER BAŞKANLIĞI								
Yüksek seviye sınav sonuçları								
No		Okuma (15-25)	Dinleme (15-25)	Karşılıklı konuşma (9-15)	Sözlü anlatım (6-10)	Yazılı anlatım (15-25)	Toplam	Sonuç
1	Birinci öğrenci	16	20	13	8	17	74	Geçti
2	İkinci öğrenci	22	23	15	10	24	94	Geçti
3	Üçüncü öğrenci	17	20	13	9	19	78	Geçti
4	Dördüncü öğrenci	17	20	13	9	21	80	Geçti
5	Beşinci öğrenci	17	20	13	8	21	79	Geçti
6	Altıncı öğrenci	19	21	12	8	20	80	Geçti
7	Yedinci öğrenci	19	23	12	8	18	80	Geçti

4.2.4 Gazi Üniversitesi TÖMER, Birinci sınıfa Ait Sınav Sonuçları

Tablo 4: Gazi Üniversitesi TÖMER, birinci sınıf sınav sonuçları

T.C GAZI ÜNİVERSİTESİ TÖMER BAŞKANLIĞI							
NOT DÖKÜMÜ							
N o	Adı- Soyadı	Yazma	Konuş ma	Dil. Bil.	Anla ma	<u>Ortalama</u>	
1	RUSLAN KOBOEV	80	80	48	73	70	Yetmiş
2	MURAD MAHMOOD ATTA	81	85	62	90	80	Seksen
3	ELVİN HUSEYNKhanov	75	85	54	77	73	Yetmişüç
4	RUZVITA O.HIKMAT	90	90	50	88	80	Seksen
5	MOHAMMED ABDULJABB	84	90	58	93	81	Seksenbir
6	AHMAD M.ABBAS	74	85	74	99	83	Seksenüç
7	MOHAMMAD S.AHMAD	89	80	64	80	78	Yetmişseki z
8	AMEER GHADHANFER	70	85	52	88	74	Yetmişdört
9	MOHAMMED DIYAR	80	90	54	90	79	Yetmişdok uz
10	OMER AYDIN RASHED	71	80	52	82	71	Yetmişbir

4.2.5 Gazi Üniversitesi TÖMER, İkinci Sınıf Ait sınav Sonuçları

Tablo 5: Gazi Üniversitesi TÖMER, ikinci sınıf sınav sonuçları

T.C GAZİ ÜNİVERSİTESİ TÖMER BAŞKANLIĞI							
NOT DÖKÜMÜ							
N o	Adı- Soyadı	Yaz ma	Konuşma	Dil. Bil.	Anla ma	<u>Ortalama</u>	
1	REHEMAN NUERANIYE	82	90	96	99	92	Doksaniki
2	ASLAN TAHER MIJAN QUBLAN	78	70	70	72	73	Yetmişüç
3	SWASH SAMI MOHAMMED	71	75	80	80	77	Yetmişyed i
4	ABULIKEMU AMINA	70	80	84	90	81	Seksenbir
5	DIAB AL ASSAAD	57	85	72	70	71	Yetmişbir
6	BATYR ANNALIYEV	65	70	30	69	59	Ellidokuz
7	MHAIDI ABDULLAH HAMMOOD	60	80	70	74	71	Yetmişbir
8	AHMAD A. MAGED	56	85	50	69	65	Altmışbeş

4.2.6 Gazi Üniversitesi TÖMER, Üçüncü Sınıfa Ait Sınav Sonuçları

Tablo 6: Gazi Üniversitesi TÖMER, üçüncü sınıf sınav sonuçları

T.C GAZI ÜNİVERSİTESİ TÖMER BAŞKANLIĞI							
NOT DÖKÜMÜ							
N o	Adı- Soyadı	Yazma	Konuşma	Dil. Bil.	Anlam a	<u>Ortalama</u>	
1	AI YURINO	74	75	68	80	74	Yetmişdört
2	IULIA ZAHARIA	87	90	98	97	93	Doksanüç
3	SERGIU CHITANU	72	85	80	97	84	Seksendört
4	DANIAR AMATOV	69	70	54	79	68	Altmışseki z
5	ALISHER SUIUNDOKOV	77	90	82	80	82	Sekseniki
6	AIGUL AİMANBETOVA	45	80	54	63	61	Altmışbir
7	SAIDA SYDYKOVA	75	75	68	75	73	Yetmişüç
8	AİDA JUMABEKOVA	77	85	76	90	82	Sekseniki
9	GULZANA SMANOVA	71	95	86	83	84	Seksendört t

4.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın üçüncü alt problemi; “Uygulanan yöntem ve teknikler konuların kavratılmasında ne derece etkilidir?” şeklinde ifade edilmiştir.

Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de yapılan gözlem sırasında öğrencilerin seviyeleri ders öncesi ve ders sonrası göz önünde bulundurularak karşılaştırılmıştır. Uygulanan yöntem ve tekniklerin öğrenci başarısındaki etkisi saptanmaya çalışılmıştır.

Öğrencilerin yazılı sınav sonuçlarıyla, ders içerisindeki hal ve hareketleri, konulara olan ilgileri, öğretmen ve öğrencilerle olan diyalogları arasında paralellik olup olmadığı karşılaştırılmıştır. Örneğin; yazılı sınavda “konuşma” becerisinden yüksek bir puan alan öğrencinin, ders içerisinde de konuşma etkinliklerine katıldığı, öğretmenle ve diğer öğrencilerle olan ilişkilerinin daha sağlıklı olduğu saptanmıştır.

Öğretmenin olumlu öğrenme koşullarını sağladığı derslerde öğrencilerin daha aktif ve öğrenmeye karşı daha güdülenmiş oldukları gözlemlenmiştir. Öğrenciler hatalarının farkına daha erken varmakta ve öğretmen eşliğinde hatalarını düzeltme imkânı bulmaktadır.

4.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın dördüncü alt problemi; “Uygulanan yöntem ve teknikler hangi temel dil becerisi açısından daha etkilidir?” şeklinde ifade edilmiştir.

Bu çalışmamızda Ankara Üniversitesi TÖMER ve gazi Üniversitesi TÖMER’ de farklı seviyelerde toplam elli (50) öğrenci gözlemlenmiştir. Ders gözleminden sonra öğrencilerin kur sonunda yapılan sınav sonuçları alınmıştır. Elli

öğrencinin dördü(4) bu sınava girmediği için toplam kırk altı(46) öğrencinin sınav sonuçları değerlendirilmiştir.

Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER'de geçme(başarılı olma) ölçütü yüz(100) üzerinden altmış(60)'tır. Bu ölçüt göz önünde bulundurularak yaptığımız değerlendirmede şu bulgulara ulaşılmıştır:

Ankara Üniversitesi TÖMER'de toplam yirmi üç(23) öğrenci gözlemlenmiştir. Bu yirmi üç(23) öğrenciden dört(4)'ü kur sonunda yapılan sınava girmemiştir. Bunun için değerlendirme toplam on dokuz(19) öğrenci üzerinden yapılmıştır. On dokuz(19) öğrencinin tamamı yüz(100) üzerinden altmış(60) barajını geçerek başarılı olmuşlardır. Dört temel dil becerisine yönelik başarı yüzdeleri ise şöyledir:

Okuma becerilerinde toplam on dokuz (19) öğrencinin tamamı başarılı olmuştur. Başarı ortalaması ise, %80.84'tür. Bu oran dinleme becerilerinde %85.05, konuşma becerilerinde %87.86, yazma becerilerinde ise %78.10 şeklinde gerçekleşmiştir.

Gazi Üniversitesi TÖMER'de toplam yirmi yedi(27) öğrenci gözlemlenmiş ve sınav sonuçları değerlendirilmiştir. Yirmi yedi(27) öğrencinin yirmi altı(26)'sı altmış(60) barajını geçmiştir, diğer bir öğrenci ise altmış(60) barajının altında kalmıştır. Dört temel dil becerisine yönelik başarı yüzdeleri ise şöyledir:

Okuma becerilerinde toplam yirmi yedi(27) öğrencinin tamamı başarılı olmuştur başarı ortalaması ise, %82.48'dir. Bu oran dinleme becerilerinde %82.48, konuşma becerilerinde, %82.59, yazma becerilerinde ise %73.33 şeklinde gerçekleşmiştir. Yazma becerilerinde yirmi yedi(27) öğrenciden üç(3)'ü altmış(60) geçme barajının altında kalmışlardır.

Bu verileri genel olarak değerlendirdiğimizde ise toplam kırk altı(46) öğrencinin tamamı okuma becerilerinde geçme notunun üzerinde puan almışlardır. Bu sayı dinleme becerileri ve konuşma becerilerinde yine kırk altı(46)'dır. Yazma becerilerinde ise kırk altı(46) öğrenciden üç(3)'ü geçme notu(60)'nun altında puan almışlardır. Genel olarak başarı ortalaması ise okuma becerilerinde %81.80, dinleme becerilerinde %83.54, konuşma becerilerinde %85.19 yazma becerilerinde ise %75.30 şeklindedir.

4.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın beşinci alt problemi; “Uygulanan yöntem ve tekniklerin etkililiği açısından dört temel dil becerisi arasında fark var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir.

Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’e ait başarı tabloları aşağıda verilmiştir. Bu başarı tabloları sınav sonuçlarının değerlendirilmesiyle oluşturulmuştur. Ankara Üniversitesine ait başarı tablosunda öğrencilerin isimleri yazılmamıştır. Bunun sebebi Ankara Üniversitesi TÖMER yönetimi tarafından öğrenci isimlerinin verilmesinin uygun görülmeşiştir. Başarı tablosunda öğrenci isimleri yerine “birinci öğrenci, ikinci öğrenci...” şeklinde yazılmıştır. Tablolar dört temel dil becerisine yönelik öğrenci başarılarını ifade etmektedir. Başarılı olan(60 barajını geçen) öğrenciler tablolarda “1” ile, başarısız olan(60 barajını geçemeyen) öğrenciler “0” ile gösterilmiştir.

Ankara Üniversitesi TÖMER’e ait sonuçlar aşağıdaki gibidir.

Tablo 7: Ankara Üniversitesi TÖMER, Başarı tablosu

ANKARA ÜNİVERSİTESİ TÖMER				
Öğrenci Adı-Soyadı	Okuma	Dinleme	Konuşma	Yazma
Birinci Öğrenci	1	1	1	1
İkinci Öğrenci	1	1	1	1
Üçüncü Öğrenci	1	1	1	1
Dördüncü Öğrenci	1	1	1	1
Beşinci Öğrenci	1	1	1	1
Altıncı Öğrenci	1	1	1	1
Yedinci Öğrenci	1	1	1	1
Sekizinci Öğrenci	1	1	1	1
Dokuzuncu Öğrenci	1	1	1	1
Onuncu Öğrenci	1	1	1	1
Onbirinci Öğrenci	1	1	1	1
Onikinci Öğrenci	1	1	1	1
Onüçüncü Öğrenci	1	1	1	1
Ondördüncü Öğrenci	1	1	1	1
Onbeşinci Öğrenci	1	1	1	1
Onaltıncı Öğrenci	1	1	1	1
Onyedinci Öğrenci	1	1	1	1
Onsekizinci Öğrenci	1	1	1	1
Ondokuzuncu Öğrenci	1	1	1	1
<i>Başarılı Olan Öğrenci Sayısı</i>	19	19	19	19
<i>Başarısız Olan Öğrenci Sayısı</i>	0	0	0	0
<i>Başarılı Olan Öğrenci Yüzdesi</i>	%100	%100	%100	%100

Başarısız Olan Öğrenci Yüzdesi	%0.00	%0.00	%0.00	%0.00
--------------------------------	-------	-------	-------	-------

Tablo 8: Gazi Üniversitesi TÖMER, Başarı Tablosu

GAZİ ÜNİVERSİTESİ TÖMER				
Öğrenci Adı-Soyadı	Okuma	Dinleme	Konuşma	Yazma
RUSLAN KOBOEV	1	1	1	1
MURAD MAHMOOD ATTA	1	1	1	1
ELVİN HUSEYNKHANOV	1	1	1	1
RUZVITA O.HIKMAT	1	1	1	1
MOHAMMED ABDULJABB	1	1	1	1
AHMAD M.ABBAS	1	1	1	1
MOHAMMAD S.AHMAD	1	1	1	1
AMEER GHADHANFER	1	1	1	1
MOHAMMED DIYAR	1	1	1	1
OMER AYDIN RASHED	1	1	1	1
REHEMAN NUERANIYE	1	1	1	1
ASLAN TAHER MIJAN QUBLAN	1	1	1	1
SWASH SAMI MOHAMMED	1	1	1	1
ABULIKEMU AMINA	1	1	1	1
DIAB AL ASSAAD	1	1	1	0
BATYR ANNALIYEV	1	1	1	1
MHAIDI ABDULLAH HAMMOOD	1	1	1	1
AHMAD A. MAGED	1	1	1	0
AI YURINO	1	1	1	1
IULIA ZAHARIA	1	1	1	1
SERGIU CHITANU	1	1	1	1
DANIIAR AMATOV	1	1	1	1
ALİSHER SUIUNDOKOV	1	1	1	1
AİGUL AİMANBETOVA	1	1	1	0
SAIDA SYDYKOVA	1	1	1	1
AİDA JUMABEKOVA	1	1	1	1
GULZANA SMANOVA	1	1	1	1
<i>Başarılı Olan Öğrenci Sayısı</i>	27	27	27	24
<i>Başarısız Olan Öğrenci Sayısı</i>	0	0	0	3

Başarılı Olan Öğrenci Yüzdesi	%100	%100	%100	%88.88
Başarısız Olan Öğrenci Yüzdesi	%0.00	%0.00	%0.00	%11.11

Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de toplam kırk altı(46) öğrencinin sınav sonuçları değerlendirilmiştir. Sınav sonuçlarına ilişkin tablolar yukarıda açıklandığı gibidir. Yukarıda verilen sonuçların hepsini aynı anda değerlendirdiğimizde karşımıza şu bulgular çıkmaktadır;

Kırk altı(46) öğrencinin tamamı okuma, dinleme ve konuşma becerileri alanında altmış(60) geçme notunun üzerinde puan alarak başarılı olmuşlardır. Yazma becerilerinde ise toplam kırk altı(46) öğrenciden üç(3)’ü altmış(60) geçme notunun altında puan alıp başarısız olmuştur. Kırk üç(43) öğrenci ise yazma becerilerinde başarılı olmuştur.

V.BÖLÜM

SONUÇ

Bu bölümde, ortaya konulan bulgular doğrultusunda her bir alt probleme ilişkin sonuçlar açıklanacaktır.

Problem cümlemiz: “Ankara üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de Türkçenin yabancılara öğretilmesinde kullanılan yöntem ve teknikler bakımından fark var mıdır, varsa bu fark öğrenci başarısına nasıl yansımıştır?” şeklinde ifade edilmiştir.

Her iki TÖMER’de de yapılan gözlem sonucunda yabancılara Türkçe öğretilirken uygulanan yöntem ve teknikler arasında fark olmadığı sonucuna varılmıştır. Kullanılan yöntem ve teknikler ile bu yöntem ve tekniklerin öğrenci başarısına etkileri alt problemlerimizde belirtilmiştir.

5.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Birinci alt probleme ilişkin elde edilen bulgular doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır,

Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de yapılan araştırmalar ve değerlendirmeler ışığında bu merkezlerimizde yabancı öğrencilere Türkçe öğretilirken *seçmeli yöntemin* uygulandığı görülmüştür.

Her iki TÖMER’de de tek bir yönteme bağlı kalınmamış öğrenci durumuna ve öğrenme şartlarına göre farklı yöntemler bir arada kullanılmıştır. Bu durum da

seçmeli yöntemin kullanıldığını göstermektedir. Seçmeli yöntemin kullanılması öğrenilen bilgilerin kalıcılığı açısından çok önemlidir. Bireysel farklılıkların olduğu bir ortamda tek bir yöntemin uygulanması, özellikle dil öğretimi açısından sakıncalı sayılabilir. Çünkü öğretme çok yönlüdür. Dolayısıyla da öğretme etkinliği yapılırken birçok yöntemin bir arada kullanılması gerekmektedir.

Seçmeli yöntemin uygulandığı bu merkezlerde ders içerisinde çeşitli teknikler de uygulanmaktadır. Uygulanan bu tekniklerin başlıcalarını; *soru-cevap, drama ve rol yapma, ikili ve grup çalışmaları, eğitsel oyunlarla öğretim* oluşturmaktadır. Bu teknikler ders içerisinde sıkça kullanılmaktadır. Özellikle soru-cevap tekniğine dersin her aşamasında yer verilmektedir.

5.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

İkinci alt probleme ilişkin bulgular doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır;

Yapılan değerlendirmeler ve elde edilen bulgulardan yola çıkarak Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de uygulanan seçmeli yöntem ile sınav sonuçları arasında paralellik olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü seçmeli yöntemin öğrenci başarısına olumlu etki yaptığı görülmektedir. Öğrenciler ders sonrasında istenilen seviyeye ulaşmışlardır. Sınav sonuçlarına göre öğrencilerin büyük bir kısmı %100 başarı sağlamıştır. Başarısız öğrenci sayısı toplam kırk altı(46) öğrenci içerisinde sadece üç(3)’tür. Bu veriler göz önünde bulundurulduğunda ise Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de yabancılara Türkçe öğretilirken uygulanan yöntem ve tekniklerin, kalıcı ve etkili bir öğrenme-öğretme adına uygun olduğu görülmektedir.

5.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Üçüncü alt probleme ilişkin elde edilen bulgular doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır;

Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER’de uygulanan *seçmeli yöntem* ve bu yöntem içerisinde uygulanan teknikler(soru-cevap,drama ve rol yapma, ikili ve grup çalışmaları, eğitsel oyunlarla öğretim) öğrencilere konuların kavratılması noktasında etkili olmuştur. Olumlu öğrenme koşullarının sağlanması konuların daha çabuk ve daha kalıcı öğrenilmesini sağlamaktadır. Öğrencilere kendi hızlarında öğrenme imkânı sağlandığı ve yeterli zaman tanındığı için öğrenilen doğru bilgiler pekişmekte ve yanlış öğrenmeler düzeltilmektedir. Ders içerisinde konular yeteri kadar tekrar edilmekte ve eksik öğrenmeler anında düzeltilmektedir. Bunun için öğrencilerin bilgileri daha kalıcı olmaktadır.

Yapılan gözlem sonuçlarında seçmeli yöntemin etkili bir şekilde kullanıldığı sınıflarda, öğrencilerin ders içerisinde ve ders dışında aktif oldukları gözlemlenmiştir. Öğrenciler ders dışında, kendi aralarında geçen konuşmalarda da kurallara dikkat etmekte, yapılan yanlışları düzeltmeye çalışmakta ve olabildiğince kurallara uygun konuşmaktadırlar. Bu tutum ve davranışlar onların ders içerisinde öğrendikleri bilgileri özümsemeye çalıştıklarının bir göstergesidir.

Gözlenen bilgiler doğrultusunda *seçmeli yöntemin* etkili bir şekilde uygulanmadığı durumlarda öğrencilerde, konuları birbiriyle bütünleştirememe, eksik öğrenmelerin kalıcı hale gelmesi gibi olumsuz durumlar ortaya çıkmıştır. Örneğin, derse geç gelen öğrencilere ya da bir önceki derste olmayan öğrencilere, öğretmen o anki olumsuz durumdan dolayı gerekli tekrarı yapamamakta ya da yeterli zamanı ayıramamaktadır. Bu öğrencilerin, o dersi anlamakta zorluk çektiği görülmüştür. Bunun gibi olumsuz durumların sınav sonuçlarına da yansıdığı gözlemlenmiştir. Bütün bunlardan hareketle de şu sonuca varabiliriz; *seçmeli yöntem* konuların kavratılmasında ve doğru bilginin kalıcılığının sağlanmasında etkilidir ve ders içerisinde *seçmeli yöntemin* ilkelerine mutlaka uyulmalıdır.

5.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Dördüncü alt probleme ilişkin bulgulardan yola çıkarak şu sonuçlara ulaşılmıştır;

Sınav sonuçları değerlendirilen toplam kırk altı(46) öğrencinin tamamı altmış(60) geçme notunun üzerinde puan alarak *konuşma becerileri alanında* başarılı olmuştur. Bu öğrenciler sınav sonuçlarında yüz(100) üzerinden ortalama %85,19 oranında bir başarı sağlamışlardır. Diğer beceri alanlarında başarı yüzdelerinin yüksek olmasıyla birlikte konuşma becerileri alanında başarı oranı daha yüksektir.

Ders içerisindeki etkinliklerin çoğunun konuşma becerisiyle ilgili olması bu başarının ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Diğer becerilerinin etkinlikleri de sonuç itibariyle konuşma becerisinin bir parçası durumundadır. Özellikle öğretmenlerin ders girişlerinde öğrencilerle konuşması ve onları konuşturması, öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişmesini sağlamaktadır. Öğrencilerin kendi aralarındaki diyaloglar da yine konuşma becerilerine yöneliktir. Bütün bu ders içindeki ve ders dışındaki aktiviteler öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişmesini sağlamış ve bu başarı da sınav sonuçlarına yansımıştır.

Sonuç itibariyle, *uygulanan yöntem ve teknikler* dört temel dil becerisi içerisinde *konuşma becerileri* alanında daha etkilidir.

5.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Beşinci alt probleme ilişkin bulgular göz önüne alınarak şu sonuçlara ulaşılmıştır;

Uygulanan yöntem ve tekniklerin etkililiği açısından temel beceriler arasında az da olsa farklılıklar vardır. Toplam kırk altı öğrenciye ait başarı ve başarısızlık oranları şu şekildedir;

	<u>Başarı Yüzdesi</u>	<u>Başarısızlık Yüzdesi</u>	<u>Not Ortalaması</u>
Okuma	%100	%0,00	%81,80
Dinleme	%100	%0,00	%83,54
Konuşma	%100	%0,00	%85,19
Yazma	%88,88	%11,11	%75,30

Bu değerler incelendiği zaman dinleme becerileri ve konuşma becerileri ile okuma becerileri ve yazma becerilerinin not ortalamasının birbirine yakın olduklarını görüyoruz. Okuma, dinleme ve konuşma becerilerinde sınav sonuçları değerlendirilen bütün öğrenciler başarılı olmuşlardır. Yazma becerilerinde ise başarı oranı %88,88'dir.

Tüm bunlardan hareketle sonuç olarak şunu ifade edebiliriz; uygulanan yöntem ve tekniklerin etkililiği açısından dört temel dil beceri arasında çok önemli bir fark yoktur. Bunun yanında becerilerdeki başarı oranları da kendi arasında ilişkilidir.

Dinleme becerisi ve konuşma becerisi ile okuma becerisi ve yazma becerisine yönelik sınav sonuçları paralellik göstermektedir.

VI. BÖLÜM

ÖNERİLER

Bu araştırma boyunca elde edilen sonuçlar ışığında şu öneriler sıralanabilir;

- Seçmeli yöntemin her bir uygulama basamağına dikkat edilmeli ve gerektiği şekilde bu uygulama basamakları gerçekleştirilmelidir.
- Temel beceriler içerisinde özellikle yazma becerisinin üzerinde biraz daha fazla durulmalıdır.
- Öğrenciler dersten sonra çeşitli materyal ve ödevlerle, daha fazla desteklenmeli ve takip edilmelidirler.
- Yazma becerilerinin tam olarak geliştirilmesi için düzenlemeler yapılmalı, bu beceriye ilişkin etkinlikler üzerinde daha fazla durulmalıdır.
- Hedef davranışlar/kazanımlar belirlenirken uygulanan yöntem ve teknikler göz önüne alınmalıdır.

- Ders kitaplarının üniteleri ve üniteler içerisinde yer alan konular Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER yöntemlerinin uygulanma biçimine göre düzenlenmelidir.
- Uygulanan yöntem ve tekniklerin ilkelerine uygun, olumlu öğrenme koşullarının sağlandığı ders planları yapılmalıdır.
- Öğretmenler, yabancılara Türkçe öğretiminde uygulanan yöntem ve teknikler hakkında bilgi ve becerilerle donatılmalıdır.
- Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER yönteminin yabancılara Türkçe öğretimindeki etkililiğini belirlemek için daha uzun süreli ve daha detaylı çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Muhammet Sani. “Türkmen Öğrencilerin Türkiye Türkçesi Öğrenim Problemleri”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 1994.

Adıgüzel, Muhammet Sani. **Türkçe Öğretim Yöntemleri**. Ankara: Yeryüzü Yayınevi, 2004.

Altun, Ahmet. “Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem ve İlkeler”

Akarçay, Aysun. “Dört Temel Beceriye Geliştirme Yolları,”

Aksan, Doğan. **Türkçenin Gücü**. İstanbul: 1990.

Aksan, Doğan. **Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim**. Ankara: TDK Yayınları, 2000.

Aktaş, Tahsin. “Yabancı Dil Öğretimi ve Yöntemleri” **Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, cilt:3, sayı:1, 1987, ss.149-156

Aygüneş, Mehmet. “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Okuma Becerisini Geliştirme Yolları”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü**, 2007.

Balcı, Ali. **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler**. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2007.

Barın, Erol. “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Bir Metod Denemesi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1992**.

Benhür, Mehmet Hadi. “Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Tartışılmayan Ana Kavramlar”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, **Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2002**.

Bilkan, Ali Fuat. **Adım Adım Türkçe Ders Kitabı**. İstanbul: Dilset Yayınları, 2002.

Bilkan, Nesrin. **Türkçe Öğretiminde Görsel İşitsel Kinestetik Uygulamalar**. Ankara: Ceceli Yayınları, 2001.

Börekçi, Muhsine. “Türkçe Öğretiminin Yüzeysel Yapıyı Esas Alan Yaklaşımı ve Bunun Sonuçları,” Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi, 1999.

Büyüköztürk, Şener. **Veri Analizi El Kitabı**. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2007.

Büyüköztürk, Şener ve Diğerleri. **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2008.

Demircan, Ömer. **Yabancı-Dil Öğretim Yöntemleri**. İstanbul: Ekin Eğitim Yayıncılık ve Dağıtım, 1990.

Demirel, Özcan. **Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı**. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2002.

Demirel, Özcan. **Yabancı Dil Öğretimi**. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2007.

Dilek, İbrahim. “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Özgün Metinlerle Çalışma Yolları”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.**

Dilidüzgün, Şükran. “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazınsal Metinler”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.**

Durak, Elif. “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bağlamında Avrupa Ortak Dil Kriterleri Sorunsalı”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.**

Ergin, Muharrem. **Türk Dil Bilgisi.** İstanbul: Bayrak Yayınları, 2000.

Gücün, Semra. “Yabancı Dil Öğretiminde Dört Temel Beceri Ve Dinleme,”

Güvenç, Bozkurt. **Kültürün ABC’si.** İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1997.

Hengirmen, Mehmet. “Almanlara Türkçe Öğretimi”. Yayınlanmamış Doktora Tezi, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993.**

Karakuş, İdris. **Türkçe Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi.** Ankara: Can Yayıncılık, 2005.

Kavcar, Cahit ve Diğerleri. **Yazılı ve Sözlü Anlatım.** Ankara: Anı Yayıncılık, 2003.

Korkmaz, Zeynep. **Grammer Terimleri Sözlüğü.** Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2003.

Koşucu, Fatma Zeynep. “Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Ulaçların Düzeylere Göre İncelenmesi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.**

Özbay, Murat. **Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II.** Ankara: Öncü Kitap Yayınları, 2006.

Özbay, Murat. **Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I.** Ankara: Öncü Kitap Yayınları, 2008.

Özbay, Murat. **Türkçe Öğretimi Kaynakçası.** Ankara: Öncü Kitap Yayınları, 2008.

Özçelik, Durmuş Ali. **Eğitim Programları ve Öğretim.** Ankara: ÖSYM Yayınları, 1998-7.

Senemoğlu, Nuray. **Gelişim Öğrenme ve Öğretim.** Ankara: Gazi Kitabevi, 2005.

Ünalın, Şükrü. **Türkçe Öğretimi.**(Geliştirilmiş 2. Baskı) Ankara: 2002.

Ülker, Nilüfer. “ ‘Hitit Ders Kitapları’ Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici ve Değerlendirici Bir Bakış”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.**

Yabancılar İçin Türkçe 2. **Gazi Üniversitesi TÖMER.** Ankara, 2006

Yalçın, Alemdar. **Türkçe Öğretim Yöntemleri.** Ankara: Akçağ Yayınları, 2002.

Yeni Hitit 1 Temel. Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı. **Ankara Üniversitesi TÖMER.**

Yeni Hitit 2 Orta. Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı. **Ankara Üniversitesi TÖMER.**

Yeni Hitit 3 Yüksek. Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı. **Ankara Üniversitesi TÖMER.**

Zengin, Ramazan. “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Alıştırmalar”.
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.**

(www.tomer.ankara.edu.tr)

(www.tomer.gazi.edu.tr)

Ek 1: Ankara Üniversitesi TÖMER Gözlem Yapılan Üniteler

Ek 1a: Birinci Ünite “Afiyet Olsun”

5

Afiyet Olsun

1. Ne Yiyelim?

1 Dinleyelim, yerleştirelim

Bir Şey Lazım mı?

uğrayayım mı • elme • tamamla • yiyelim • al
yapsın • al • hazırlayayım • alayım • alayım mı
almasın • uğra • al • almasın

*Eren, Volkan ve Mert'ün akşam Mert'te buluşuyorlar.
Eren Mert'e yoldan telefonu ediyor...*

Eren : Alo. Merhaba Mert, ne haber?

Mert : İylük Erenciğim, Volkan'la oturuyoruz .

Eren : Ben şimdi yoldayım, sana geliyorum. Markete
.....? Birşey lazım mı?

Mert : Evet Erenciğim, lütfen ..... Ben
kola aldım ama siz ne içmek istiyorsunuz, bilmi-
yorum. Bence sen birkaç tane de meyve suyu ve
bira .....

Volkan : Meyve suyu ....., ben aldım.

Mert : Eren, Volkan meyve suyu ..... diyor.

Eren : Peki, o zaman yiyecek bir şeyler .....?
Cips, çikolata..

Mert : Cips aldım ama çikolata da iyi fikir. Sen bana
çikolata .....

Eren : Tamam, sana çikolata ....., ama
benim karım aç. Bir paket de makarna alayım.
Volkan bize güzel bir makarna .....

Mert : Evet evet, çok iyi olur. Ben de acıktım şimdi. Ben
sofrayı ..... Haydi sen de
çabuk .....! Alışverişi .....

Eren : Tamam tamam! Acele ..... On
beş dakika sonra oradayım.

Mert : Peki, görüşürüz.

Eren : Görüşürüz.

4 Yanıtlayalım

Marketlerde binlerce çeşit yiyecek var. Kaliteli, ekonomik ve sağlıklı alışveriş için aşağıdaki uyarıları dikkate alın.

ALIŞVERİŞ İÇİN ÖNERİLER

- ✓ Alışveriş listesi hazırlayın ve bu listenin dışına çıkmayın.
- ✓ Belirli sıklıkta alışveriş yapın.
- ✓ Açken alışveriş yapmayın.
- ✓ Ürünlerin son kullanma tarihine bakın.
- ✓ Alışverişte besin etiketlerini okuyun.
- ✓ Ekonomik boy veya aile paketleri her zaman avantajlı değil, dikkatli olun.
- ✓ Fiyatlara bakın ve ürünler arasında karşılaştırma yapın.
- ✓ Marketler arasındaki fiyatları karşılaştırın.
- ✓ Güvenilir markaları tercih edin.

1. Ne sıklıkta gıda alışverişini yapıyorsunuz? Belirli aralıklarla mı? Topluca mı? Yoksa ihtiyacınıza göre mi?
2. Ne tür yerlerden alışveriş yapıyorsunuz? Mahalle bakkalından mı? Büyük marketlerden mi?
3. Gıda alışverişinde nelere dikkat ediyorsunuz? "Alışveriş için Öneriler"i yerinde buluyor musunuz?
4. Gıda alışverişinde ne gibi sorunlarla karşılaşyorsunuz? Hangi konulardan şikayet edersiniz?
5. Aşağıdaki durumlarda siz ne yaparsınız? Bu iki durum alışveriş önerilerinden hangileriyle ilgilidir?

1. Durum: Geçen hafta markette yeni bir salam markası gördüm ve denemek istedim. Evde salamı açtım ve her tarafa berbat bir koku yayıldı.

2. Durum: Pazar günü eşimle haftalık alışveriş için süpermarkete gittik. Fakat market çok kalabalıktı. Fiyatlara ve etiketlere bile bakmadık, aceleyle alışverişimizi tamamladık.

5 Yerleştirelim.

haşlamak • kaynatmak • bölmek
rendelemek • doğramak • pişirmek
karşılamak • çıpmak • kızartmak • süzmek

1. Annem diyet yapıyor. Sebzeleit suda haşlıyor ve yağsız yiyor.
2. Sen köfte yap, ben de patates _____
Çocuklar patates kızartmasına bayılıyor.
3. Kızım, salata yapmak için domates _____
ve havuç _____.
4. Hülyo makama için önce suyu _____,
piştikten sonra süzgeçle _____.
5. Bu sandviç bana çok fazla. İkiye _____
yansını sen ye.
6. Ablam kek için önce yumurta ve şekeri
_____.
7. Çayına şeker koymadım, sen koy.ve _____
_____.
8. Akşamı misafirimiz var, yemeğe ne
_____?

4 Yanıtlayalım

Marketlerde binlerce çeşit yiyecek var. Kaliteli, ekonomik ve sağlıklı alışveriş için aşağıdaki uyarıları dikkate alın.

ALIŞVERİŞ İÇİN ÖNERİLER

- ✓ Alışveriş listesi hazırlayın ve bu listenin dışına çıkmayın.
- ✓ Belirli sıklıkta alışveriş yapın.
- ✓ Açken alışveriş yapmayın.
- ✓ Ürünlerin son kullanma tarihine bakın.
- ✓ Alışverişte besin etiketlerini okuyun.
- ✓ Ekonomik boy veya aile paketleri her zaman avantajlı değil, dikkatli olun.
- ✓ Fiyatlara bakın ve ürünler arasında karşılaştırma yapın.
- ✓ Marketler arasındaki fiyatları karşılaştırın.
- ✓ Güvenilir markaları tercih edin.

1. Ne sıklıkta gıda alışverişini yapıyorsunuz? Belirli aralıklarla mı? Topluca mı? Yoksa ihtiyacınıza göre mi?
2. Ne tür yerlerden alışveriş yapıyorsunuz? Mahalle bakkalından mı? Büyük marketlerden mi?
3. Gıda alışverişinde nelere dikkat ediyorsunuz? "Alışveriş için Öneriler" i yerinde buluyor musunuz?
4. Gıda alışverişinde ne gibi sorunlarla karşılaşyorsunuz? Hangi konulardan şikâyet edersiniz?
5. Aşağıdaki durumlarda siz neler yaparsınız? Bu iki durum alışveriş önerilerinden hangileri ile ilgilidir?

1. Durum: Geçen hafta markette yeni bir salam markası gördüm ve denemek istedim. Evde salamı açtım ve her tarafa berbat bir koku yayıldı.

2. Durum: Pazar günü eşimle haftalık alışveriş için süpermarkete gittik. Fakat market çok kalabalıktı. Fiyatları ve etiketlere bile bakmadık, aceleyle alışverişimizi tamamladık.

5 Yerleştirelim

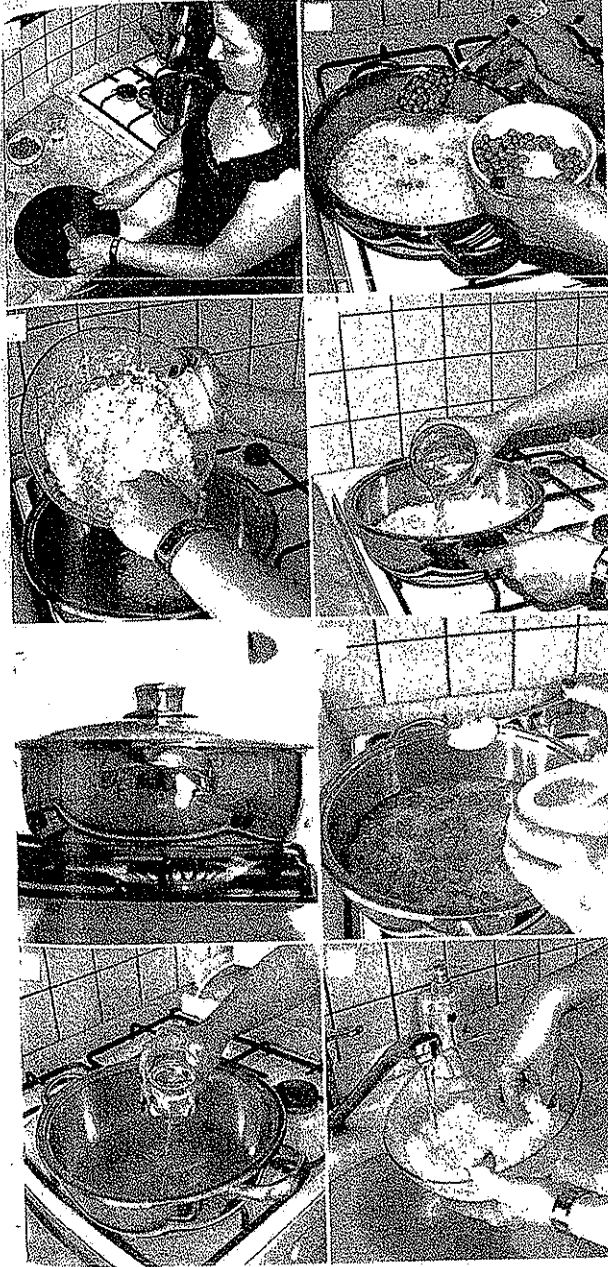
haşlamak • kaynatmak • bölmek
rendelemek • doğramak • pişirmek
kızdırmak • çıpmak • kızartmak • süzmek

1. Annem diyet yapıyor. Sebzeleri suda haşlıyor ve yağsız yiyor.
2. Sen köfte yap, ben de patates _____
Çocuklar patates kızartmasına bayılıyor.
3. Kızım, salata yapmak için domates _____
ve havuç _____.
4. Halya makarna için önce suyu _____
pişikten sonra süzgeçle _____.
5. Bu sandviç bana çok fazla. İkiye _____
yansın sen ye.
6. Ablam kek için önce yumurta ve şekeri _____.
7. Çayına şeker koymadım, sen koy. _____.
8. Akşamı misafirimiz var, yemeğe ne _____?

6. Sıralayalım

Berber Pişirelim

MALZEMELER

- 250 gr. pirinç
- 1 çay bardağı sıvı yağ
- 1 havuç
- 5 yemek kaşığı bezelye
- 0.5 lt. su
- 1 tatlı kaşığı tuz

→ Sizce bu yemeğin adı ne?

7 Bir yemek tarif edelim

Malzemeler

Tarif

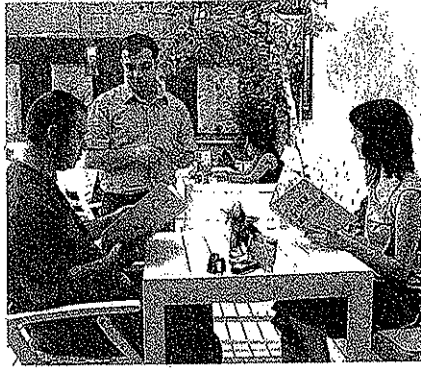

---

2 Ne Alırsınız?

8 Okuyalım, yanıtlayalım

ÇINAR Restoran

Garson : Hoş geldiniz efendim. Ne alırsınız?

Oğuz : Eeee... Menüye bir bakalım... Ben bir karışık pizza alayım ama zeytinsiz olsun lütfen.

Hülya : Ben zeytinli bir pizza istiyordum ama henüz karar vermedim. Acaba hangisinden olsun?

Garson : Zeytinli.. O halde Dört Mevsim ya da Akdeniz deneyin. Sucuklu pizza seviyor musunuz?

Hülya : Evet, seviyorum.

Garson : O zaman Dört Mevsim alın.

Hülya : Peki, Dört Mevsim olsun. Ama lütfen domatesli olmasın.

Garson : Tabii ki. Ne içmek istiyorsunuz?

Oğuz : Bol buzlu ve limonlu birer maden suyu içelim mi Hülya?

Hülya : Evet maden suyu iyi fikir ama ben buzsuz alayım lütfen.

Garson : Tatlı ister misiniz?

Hülya : Simdilik hayır. Belki yemekten sonra.

Garson : Peki efendim. Siparişleriniz 15 dakika sonra hazır.

Oğuz : Çok teşekkür ederiz.

Menü

Çorbalar

Domates Çorbası	3 TL
Mercimek Çorbası	2,5 TL
Ezogelin Çorbası	3,5 TL
Mantar Çorbası	2 TL

Salatalar

Mevsim Salatası	4 TL
<i>(Domates, marul, salatalık, biber, maydanoz)</i>	
Çoban Salata	3 TL*
<i>(Domates, yeşil biber, soğan, maydanoz)</i>	
Karışık Salata	3 TL
<i>(Havuç, turp, maydanoz, domates)</i>	

Pizzalar

	Küçük	Orta	Büyük
Akdeniz	6,90 TL	12,70 TL	17,50 TL
<i>(Mozarella peyniri, beyaz peynir, siyah zeytin, domates)</i>			
Karışık	7,40 TL	14,20 TL	18,90 TL
<i>(Mozarella peyniri, mantar, salam, sucuk, zeytin)</i>			
4 Mevsim	8,40 TL	14,70 TL	19,70 TL
<i>(Mozarella peyniri, pepperoni, sucuk, mantar, siyah zeytin)</i>			
Anadolu	8,90 TL	17,30 TL	19,70 TL
<i>(Mozarella peyniri, pepperoni, yeşil biber, sucuk)</i>			

1. Kim, ne ismarladı?

Oğuz: _____

Hülya: _____

2. Sizce hesap ne gelecek?

Aynı ayı TL

Ortak TL

Ana

Karniyar
Manti
İzmir Kö
Yaprak :

İçec

Portakal
Ayran
Kola ..
Sü ...

Tatlı

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

9 Ya:

Menü
Listede

Menük
hazırla

Ana Yemekler

Karniyank	6 TL
Mantı	7 TL
İzmir Köfte	6 TL
Yaprak Sarma	6 TL

İçecekler

Portakal Suyu	5 TL
Ayran	4 TL
Kola	4 TL
Su	2 TL

Tatlılar

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

9 Yazalım

Menünün "tatlılar" bölümünü siz hazırlayınız.
Listede sizin favori tatlılarınız da olsun.

Menüden hareketle bir sipariş listesi de siz hazırlayınız.

SIFATLAŞTIRMA

İl -siz

Açık	Ek	Örnekleme	Örnekleme
akıl	-li -siz	akıllı (çocuk)	akılsız (adam)
boya	-li -siz	boyalı (duvar)	boyasız (duvar)
süt	-lu -suz	sütlü (kahve)	sade (kahve)
alkol	-lü -süz	alkollü (içecek)	alkolsüz (içecek)
uzun boy		uzun boylu (kız)	kısa boylu (kız)
mavi gömlek		mavi gömleksiz (adam)	

10. Tamamlayalım

- İki oda# _____, mobilya# _____ bir ev arıyorum.
- Babam şeker _____ çay içiyor, çünkü tatlı sevmiyor.
- Benim arabam klima _____.
- Onun babası iyi kalp _____ bir adam.
- Süt _____ kahve ıslıyor musun?
- Hava çok rüzgar _____, zor yürüyorum.
- Ahmet çok akil _____ bir çocuk. Her şeyi çok çabuk öğreniyor.
- Denge _____ beslenmek çok önemli.
- Mavi göz _____ kız bana bakıyor.
- Kafen _____ kahveyi çok seviyorum. Çünkü daha sağlıklı.

11. Zıt anlamlısını işaretleyelim

Evli	Evsiz ☐	Bekar ☒
Bulutlu	Bulutsuz ☐	Açık ☐
Düzenli	Düzensiz ☐	Dağınık ☐
Hızlı	Hızsız ☐	Yavaş ☐
Pahalı	Pahasız ☐	Ucuz ☐
Sınırlı	Sınırsız ☐	Sakin ☐
Kilolu	Kilosuz ☐	Zayıf ☐
Yaşlı	Yaşsız ☐	Genç ☐
Sütlü	Sütsüz ☐	Sade ☐
Kirli	Kırsız ☐	Temiz ☐

12. Yemeğe davet edelim

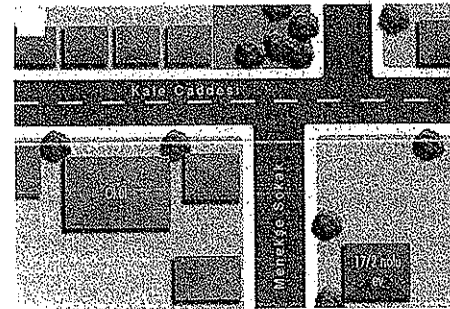
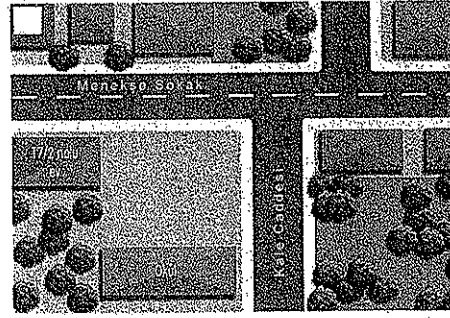
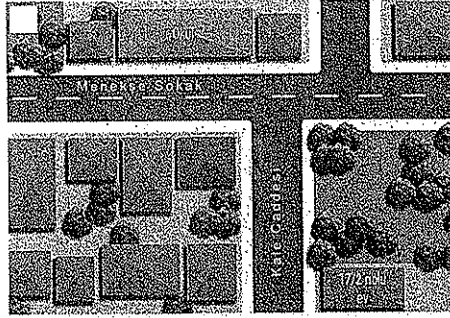
Nasıl Bir Yer Olsun?

- et lokantası
- ev yemekleri
- plazzacı
- Çin lokantası
- İtalyan lokantası
- balık restoranı
- sigarasız bölümdede
- terasta
- bahçede
- kenarda
- ocak başında

5.2

13 Adresi bulalım

Paket Servisi

	Doğru	Yanlış
1. Selim iki kaşarlı pide, bir ayranı istiyor.	☐	☐
2. Garson Çankaya'yı bilmiyor.	☐	☐
3. Garson mavi boyalı okulu biliyor.	☐	☐
4. Selim'in siparişi 30 dakika sonra evinde olacak.	☐	☐

14 Telefonla sipariş verelim

Müşterisiniz...

- Pizza isteyiniz.
- Neli pizza istiyorsunuz, belirtiniz.
- İçecek de istiyor musunuz?
- Fiyatını sorunuz.
- Ne zaman gelir, sorunuz.

Pizzacısınız...

- Müşteriye "merhaba" deyiniz.
- Pizza çeşitlerini anlatınız.
- Başka ne ister sorunuz.
- Adresi alınız.
- Fiyatı ve teslim süresini belirtiniz.

15 Tamamlayalım

peşin • taksitli • nakit • kredi kartı • vade farkı

NASIL Ödeyeceksiniz?

Korhan : İyi günler. Bu kazak ne kadar?

Satıcı : 80 TL efendim. Ama peşin ödemelerde %20 indirim var.

Korhan : Anlıyorum, ama henüz para çekmedim ve yanımda o kadar _____ para yok.

Satıcı : _____ ile tek seferde ödememiz de mümkün, aynı indirim yapıyoruz. Fakat taksitli ödemelerde indirim yok.

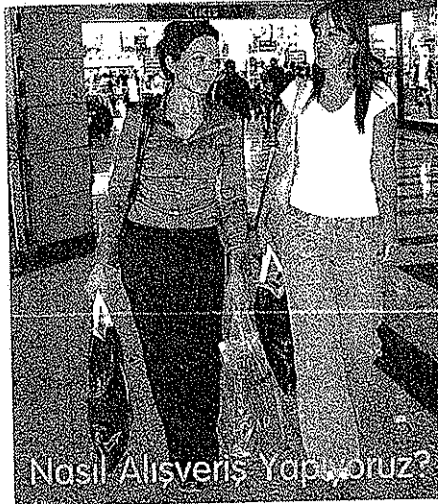
Korhan : Peki, _____ ödemeler kaç aydan başlıyor?

Satıcı : 3 aydan 10 aya kadar bölüyoruz. Hem de peşin fiyatına. Yani _____ yok.

Korhan : O zaman ben kredi kartıyla alayım. 10 ay taksitli olsun.

Satıcı : Tabii efendim, kasaya buyurun.

16. Okuyalım, işaretleylim

Nasıl Alışveriş Yapıyoruz?

Türkiye'de insanlar peşin, taksitle ya da kredi kartıyla alışveriş yapıyorlar. Her tür alışverişte kredi kartı kullanmak mümkün. Kredi kartına taksit yaptırmak da çok yaygın. Taksitler 2 ay ile 24 ay arasında değişiyor. Bunun için çoğu insan peşin alışveriş yapmıyor.

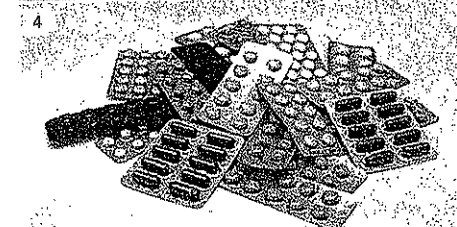
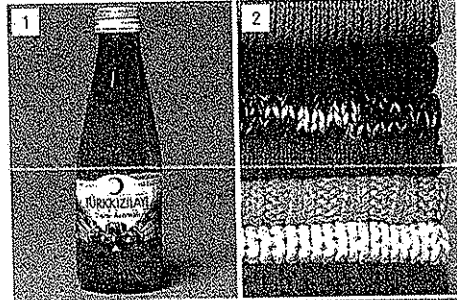
Artık insanlar mahalle aralarındaki bakkallardan ya da mağazalardan eskisi kadar çok alışveriş yapmıyor. Gıda ürünlerini büyük süpermarketlerden; giyim, mobilya, beyaz eşya vb. ürünleri büyük alışveriş merkezlerinden alıyor. Çünkü bu tür yerler daha hesaplı ve çok pratik oluyor. Alışveriş merkezlerindeki mağazalar genellikle sezon sonlarında indirim yapıyor. İnsanların çoğu da alışveriş için bu zamanları bekliyorlar.

Türkiye'de kataloglardan, televizyonlardan ve internetten alışveriş son yıllarda başladı, ama bunlar henüz çok yaygın değil. Çünkü pek çok insano göre bu tür alışverişler güvenli değil.

	Doğru	Yanlış
1. Türkiye'de kredi kartı yaygın değil.	☐	☐
2. İnsanlar peşin alışverişini çok tercih etmiyor.	☐	☐
3. Ucuzluk sezonunda insanlar alışveriş yapmıyor.	☐	☐
4. Türkiye'de internetle alışveriş yapmak yaygın.	☐	☐
5. Alışveriş merkezlerinde alışveriş kolay oluyor.	☐	☐

17. Eşleyelim

☐	Çocuklardan uzak tutunuz.
☐	Soğuk içiniz.
☐	30 derecede, elde yıkayınız.
☐	Vücut temizliğinde kullanmayınız.

18. Yanıtlayalım

- Ülkenizde taksitli alışveriş var mı?
- Kredi kartına vade ve taksit olur mu?
- Peşin ödemelerde ekstra indirim mümkün mü?
- İnsanlar alışverişlerde pazarlık yapıyorlar mı?
- İnternetten alışveriş yaygın mı?
- Her ürün için garanti belgesi şart mı?
- Hangi tür ürünlerde birlikte kullanma talimatı da olur?
- Siz alışverişten sonra kullanma talimatlarına uyuyor musunuz?

5. Dünya Mutfakları

Okuyalım, tartışalım

Gezginin Gözüyle Mutfak Kültürleri ve Sağlığımız

Coşkun Aral

Üçüncüye kadar birçok ülke gördüm, her kıtaya gittim. İnsanların beslenme kanıkanları ve damak tatları her kültürde farklı. Yani, her ülkenin farklı, özel mutfak kültürü var.

Ünvan mutfaklarının başında Çin mutfağı geliyor. En eski, en büyük uygarlıktan biri... Kocaman bir ülke, her bölgesi farklı bir coğrafya ve iklim... Soğuk, binlerce farklı yemek, farklı tatlar ama Uzak Doğu mutfak kültüründe en önemli yiyecek pirinç ve soya fasulyesi. Her yemeğin yanında mutlaka pirinç var. Başlıca sos da soya sosu. Soya sosları çok tuzlu. Çinliler sebze ile değil, yüksek ateşte kavuruyor. Bu yöntem vitaminlerin ölmesini engelliyor ve zararlı bakterileri ve mikropaları tam olarak öldürmüyor. Ya Japon usulü sushinin Adı üstünde, hiç pişmiyor ama yanında bir yeşil hardal var ki zehirli değil.

İtalyanların geleneksel mutfağında makarna, spaghetti ve pizza gibi unlu yiyecekler ön planda. Lezzetli söz söyleyemeyelim ama sağlıklı, soslu, jansinli yemekler, tereyağlı, kremalı soslar bu mutfağı da bir mayın tarlasına yapıyor... Fransız mutfağı peynir çeşitleriyle ünlü. Sofranın başlıca içeceği kırmızı şarap doğrudan "kalbinize hitap ediyor"... Ama sorun bakalım enfeksiyonların yanında genellikle ne var, kırmızı et! Hem de ızgaralık, yağlı ve kızartılmış et. Ve şarap şişesinin üstünde o tehlikeli tavsiye: "Özellikle kırmızı et için."

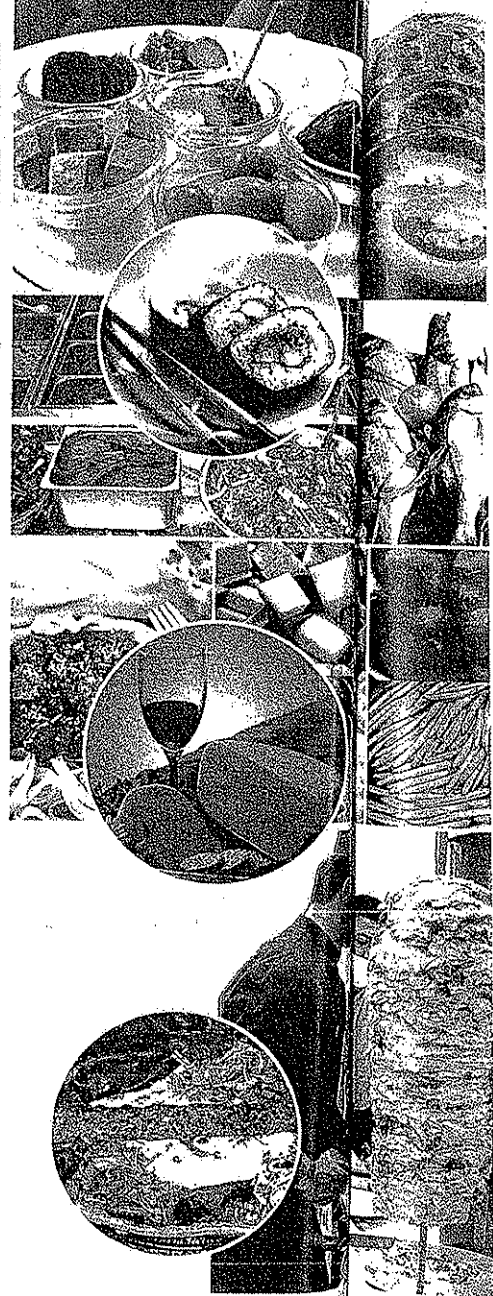
Orta mutfağı, sıcak ülkelerin tipik etlik hayvanının "işgali altında": koyunlar, kebabları başka etlerden de yaparsınız ama orijinali koyun etidir, en etlerden biri. Et kömür ateşinde "yağlı yağlı" kızartılacak ki kebab lezzetli olsun... "Kebab yiyeyim ama ağzım dilim de kavrulsun mu diyorsunuz?" derken kebabın yanında çeşit çeşit acı biber... Allahın Arap yemeklerinin yarısını yoğurt ve nohut eksik olmuyor. Mezeleğin iki ana malzemesi... Patlıcan unutulmaz.

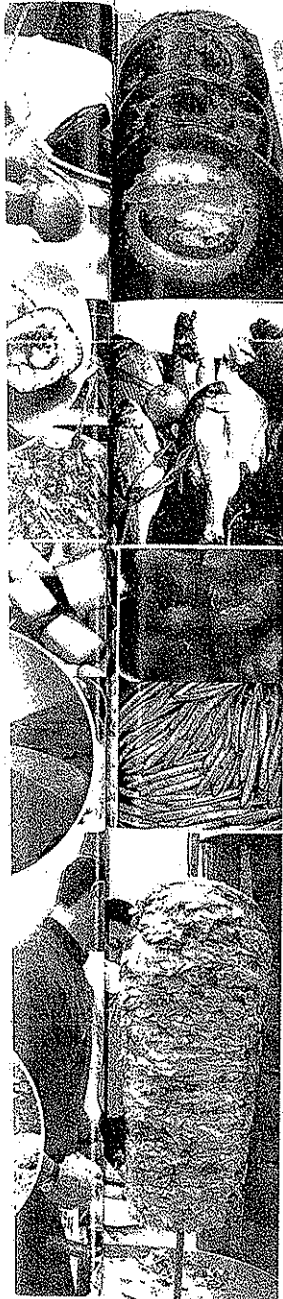
Orta birçok mutfağı söylemedim ama şunu ekleyeyim, biliyorum: Beyaz et, kırmızı et, beyaz et... Uzmanların dilinden bu söz düşmüyor ama bence tavır biraz yanlıştır. İnsanlar ne yersin? Bu önemli değil. Ölçülü ve dengeli en sonunda her şeyi yersin.

Coşkun Aral'ın Çin, İtalyan, Fransız ve Arap mutfakları hakkındaki görüşlerini hangilerine katılıyor, hangilerine katılmıyorsunuz?

Orta de başka mutfaklar hakkında böyle düşünceleriniz var mı?

Orta k mutfağı hakkında ne düşünüyorsunuz?

20. Sıralayalım, tartışalım

Liste	İkram Sırası	Liste	İkram Sırası
mezeler	☐	meşrubat/içki	☐
çorba	☐	ekmek	☐
tatlılar	☐	pirinç	☐
ara sıcaklar	☐	makarna	☐
akşam yemeği	☐	çay/kahve	☐
meyveler	☐	salatalar	☐

21. Eşleştirelim

kızartma	kömür	tava
haşlama	su	fırın
buğulama	buhar	tencere
ızgara	yağ	mangal

KARŞILAŞTIRMA

-Den de

Ad	Ek	Sıfat	Örnekler
bü sınıf	-dan / -tan	daha	büyük
New York	-den / -ten		kalabalık
tenis			tehlikeli
Ali			çalışkan
Ankara			yavaş pahalı

(O sınıf) bu sınıftan daha büyük.
(Tokyo) New York'tan daha kalabalık.
(Boks) tenisten daha tehlikeli bir spordur.
(Ahmet) Ali'den daha çalışkan.
(İstanbul) Ankara daha pahalı.

ÜSTÜNLÜK

Ad	Ek	Sıfat	Ad	Ek	Örnekler
sınıf	-n / -(n)	en	öğrenci	-ı / -sı	Dünyanın en yüksek tepesi, Everest'
dünya	-ün / -ün		il	-i / -si	O, sınıfın en çalışkan öğrencisidir.
Türkiye	-nin / -nin	büyük	tepe	-u / -su	Türkiye'nin en büyük ili hangi ildir?
kitap	-nun / -nün	yüksek	sayfa	-ü / -sü	Kitabın en renkli sayfası bu.
	-daki / -taki		dağ		Ağrı Dağı Türkiye'de en yüksektir.
	-deki / -teki				Sınıftaki en çalışkan öğrenci, kimdir?
					İstanbul, Türkiye'deki en renkli il.

22. Tabloya göre yanıtlayalım

	Aslıhan	Orhan	Pınar	Demel
Yaşı	18	19	20	16
Boyu	1.75	1.84	1.62	1.70
Kilosu	65	80	58	53
Ayakkabı numarası	38	42	36	37

1. En uzun boylu kim? _____
2. Kim Aslıhan'dan daha şişman? _____
3. Kim Orhan'dan daha büyük? _____
4. Kim Demel'den daha kısa? _____
5. En zayıf kim? _____
6. En genç kim? _____
7. Kimin ayağı en büyük? _____
8. En küçük ayaklı kim? _____
9. En kilolu kim? _____

5.3

23 Eşleşelim

Uzmanından
Kaliteli Bir Hayat İçin
10 EMİROsman Müftüoğlu
www.yasasinhayati.com

1. Dengeli beslenin.
  2. Damar sağlığınıza dikkat edin.
  3. Bağışıklık sisteminizi güçlendirin.
  4. Kötü şeyleri az tüketin.
  5. Sigaradan ve dumanından sakının.
  6. Kas ve kemiklerinizi takviye edin.
  7. Ağız bakımınıza özen gösterin.
  8. Belleğinizi güçlü tutun.
  9. Gereksiz yere ilaç kullanmayın.
  10. Sağlık kontrollerinizi ihmal etmeyin.
- 61 Düzenli egzersiz yapın ve hareketli yaşayın. Yeterli miktarda kalsiyum ve D vitamini alın.
  - Yeni şeyler öğrenin. Yeni bir dil, yeni bir hobî, yeni bir oyun için şansınızı deneyin.
  - Kan değerlerinizi, özellikle kolesterolünüzü dikkatle izleyin. Tansiyonunuzu kontrol altında tutun. Daha çok egzersiz yapın, daha az şırese girin.
  - Alkolü, kafeini, beyaz unu ve tuzu ölçülü tüketin.
  - Düzenli olarak kontrol yaptırın. Doktorunuzun önerilerini uygulayın, ilaçlarınızı düzenli kullanın.
  - Gerekli aşılarınızı (Hepatiit, zâtüree, grip vs.) yaptırın. Unutmayın düzenli uyku, egzersiz ve dinlenme bağışıklık sisteminizi güçlendirir.
  - Gereksiz yere ve yüksek dozda ilaç kullanmayın.
  - Sigara içmeyin. Sigara dumanından uzak durun.
  - Dişlerinizi düzenli fırçalayın. 6-8 ayda bir diş hekiminize uğrayın.
  - Az yiyein. Kalori ihtiyacınızı farklı besinlerden karşılayın. Hayvansal yağları daha az, zeytinyağını daha çok kullanın.

24 İşaretleyelim, tamamlayalım

Restoran Seçimi

İpek'in doğum günü için iki arkadaş yemek planı yapıyorlar.

	Müzik	Yemekler	Fiyatlar	
Mavi Restoran				Mavi Restoran, Kumsal Restoran'dan daha avantajlı, çünkü
Kumsal Restoran				Kumsal Restoran, Mavi Restoran'dan daha avantajlı, çünkü

25 Haftalık menü hazırlayalım

Öğün		İçecek		Yemek	
dilim	parça	çay	kahve	tavuk budu	çorba
adet	paket	şarap	koza	köfte	ızgara balık
bardak	kulu	ayran	meyve suyu	nohut	kuru fasulye
porsiyon	gram	soda	gazoz	buğur pilavı	mantar sote
kaşık	demet	birra	caak	zeytin	peynir
kase	kalıp	hoşaf	rakı	taze fasulye	kiymalı-bezelye
tabak	kadeh	süt	su	kiymalı patates	balık çorbası

a kal-

n için

fansı-

daha

gula-

n dü-

ndirir.

ayın.

ansal

J

J

26. Bir araba seçelim

İkinci El Oto

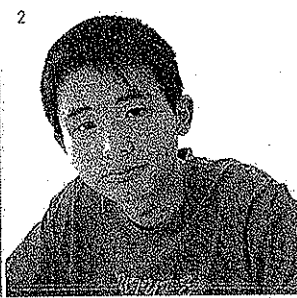
Markası	Renault Clio (1.4)	Opel Astra (1.6)	VW Polo (1.8)	Ford Focus (1.6)
Modeli	2006 (Sedan)	2004 (Hatchback)	2005	2007 (Sedan)
Özellikleri	Klima, tek hava yastığı, radyo-CD çalar	ABS, 4 hava yastığı, klima, alarm, radyo-kaset çalar	2 hava yastığı, klima, dizel, sun-roof, radyo-CD çalar	Sürücü ve yolcu hava yastığı, otomatik vites, otomatik klima, yükseklik ayarlı direksiyon
Kimden	Galeriden	Bayandan	Sahibinden	Doktordan
Fiyat	14.000 TL (Pazarlıksız)	13.000 TL (Vade olur)	16.000 TL (Krediye uygun)	Pazarlık

27. Tamamlayalım, eşleyelim

Selam! Benim adım Natalia. Mavi göz lüyüm ve kızıl saç _____ . Benim ülkemde hava kışın çok soğuk ve kar yağış _____ . Ülkem _____ ünlü şehir Moskova.

Merhaba, adım Chan. Benim ül-kem dünya _____ en kalabalık ülke _____ . Ülkemde bir mil-yar _____ fazla insan yaşıyor. Bizim ilginç ve zengin bir külürümüz var.

Merhaba, ben Carmén. Akde-niz _____ en sıcak ülke _____ yaşı-yorum. Ülkem Flamenko dansıyla ünlü. Şarap _____ dansı seviyor musunuz? O zaman Madrid'de buluşalım.

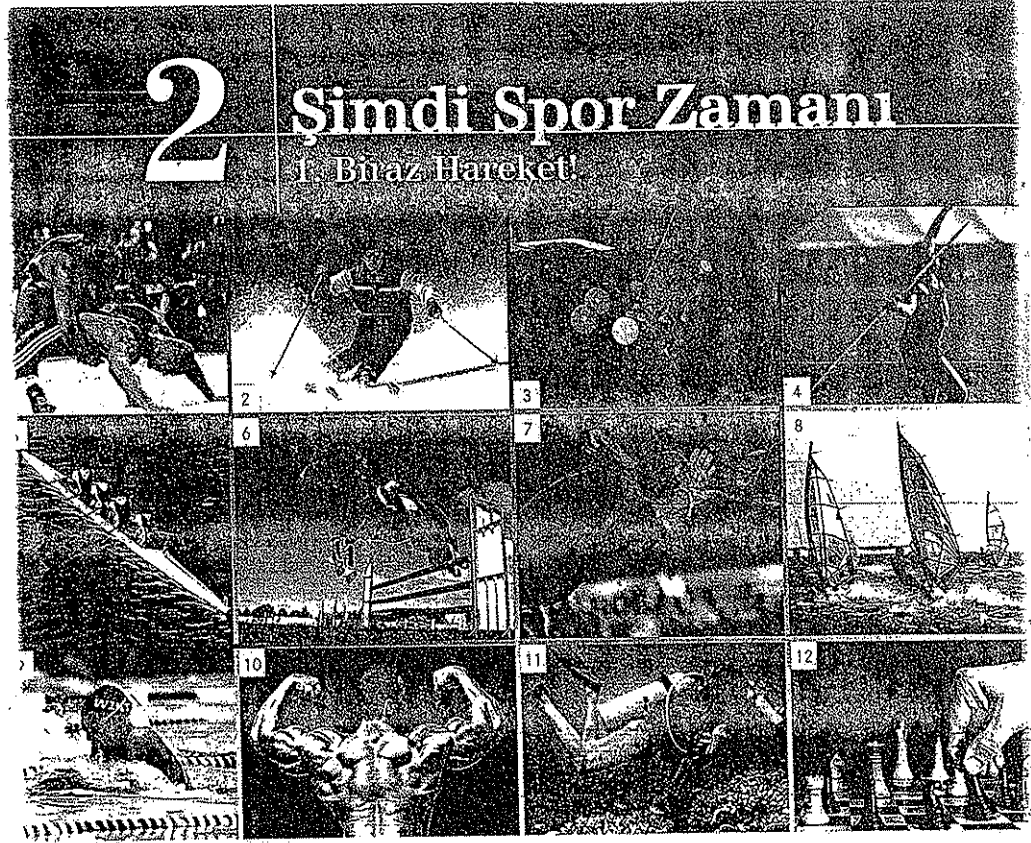
28. Kendimizi tarif edelim

- uzun } boylu
- kısa }
- orta }
- sarışın
- kumral
- esmer
- zayıf
- kilolu
- toplu
- sakın
- neşeli
- utangaç
- yeşil
- ela } gözlü
- mavi }

Ben

Ek 1b: İkinci Ünite "Şimdi Spor Zamanı"

1 Spor dahını bülâhım

- almak : *futbol, basketbol* _____
 atlamak : _____
 vurmak : _____
 binmek : _____
 koşmak : _____
 kaymak : _____
 oturmak : _____
 uçmak : _____
 yüzmek : _____
 dans etmek : _____
 kaldırmak : _____
 itmek : _____
 devirmek : _____
 sümek : _____

2 Eşiyelim

1. pota voleybol
 2. penaltı koşu
 3. sırtık futbol
 4. file basketbol
 5. varış dalış
 6. raket sırtıkla atlama
 7. kurbağalama yüzmek
 8. kılıç karate
 9. kuşak bilardo
 10. palet eskrim
 11. istekta tenis

Günümüz insanının yaşamdan pek çok beklentisi var. İyi bir kariyer yapmak, iyi para kazanmak, gösterişli bir arabaya ve büyük bir eve sahibi olmak... Ancak hepimizin tek bir ortak beklentisi var sanırım, mutlu olmak. Peki, mutlu olabilmemiz için fiziksel ve ruhsal yönden sağlıklı olmamız gerekmez mi?

'Sağlıklı olmak' herkes için farklı bir anlam taşıyabilir. Çoğumuz için ağırsız sızsız hareket edebilmek sağlıklı olmanın bir göstergesidir.

Bazılarımıza göre ise sağlıklı olmanın anlamı gece yarısına kadar dans edebilecek güce sahip olmaktır. Aslında işin özü 'Kendimi çok iyi hissediyorum' diyebilmektir.

Formda ve sağlıklı bir insanın iyi bir dış görünüşü vardır, kasları kuvvetli, vücudu esnek, kalp ve damar sistemi dayanıklıdır. Ancak daha önemlisi o insan streslerinden, günlük yorgunluklarından kurtulabilmiş, yaşamdan mutluluk duymayı öğrenmiştir.

Elbette sağlık için herkesin beslenmesine ve uyku düzenine dikkat etmesi, sigara gibi zararlı alışkanlıklardan uzak durması gereklidir, fakat bunlar yeterli değildir. Çünkü bedenimizin en önemli gereksinimlerinden biri de harekettir. Ancak bugün teknolojik araçlarla dolu hayatımızda yeterince hareket etmek neredeyse imkansız. Yürüyen merdivenler, asansörler, arabalar... Kabul etmeliyiz ki spor yapmak hepimiz için kaçınılmaz bir gereklilik artık. Hiç değilse kısa aralıklarla egzersiz yapmak yenilenmemizi ve kendimizi çok daha iyi hissetmemizi sağlayacaktır.

Yalnız, şunu da unutmamak gerekir ki ancak düzenli egzersizler sağlığımızı olumlu etkileyebilir. Bu nedenle sporu günlük hayatımızın merkezine taşımamız gerekir.

	Var	Yok		Doğru	Yanlış
1. Sağlıklı olmak insanlar için ne anlama gelir?	☐	☐	1. Fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı olmadan tam olarak mutlu olamayız.	☐	☐
2. Sağlıklı olmak için neler yapmalıyız?	☐	☐	2. Kısa aralıklarla egzersiz yapmanın bize hiçbir yararı olmaz.	☐	☐
3. Hangi sporlar vücudumuz için daha yararlı?	☐	☐	3. Bedenimizin hareket ihtiyacını karşılayabilmek için spor yapmamız gerekiyor.	☐	☐
4. Günümüzde insanların hareketsizliğinin sebepleri nelerdir?	☐	☐	4. Düzensiz egzersiz yapmak sağlığımızda önemli bir olumlu etki yaratmaz.	☐	☐

İSTESLİK			Birlik
ben ve kardeşim. eşim ve sen Ali ve Murat biz siz onlar	birbirimiz birbiriniz birbirleri birbiri	-e/-ne -de/-nde -den/-nden -i/-ni -le/-yle	Onlar birbirlerinden nefret eder. Ben ve kardeşim birbirimize hiç benzemeyiz. Siz birbirinizi tanıyor musunuz? Biz birbirimizi uzun zamandır görmüyoruz. Ali ve Murat sürekli birbirlerinde hata arıyor. Eşim ve sen birbirinizle nasıl tanıştınız? Onlar birbirlerini üniversitede tanıştılar.

4 Tamamlayalım

- Babacığım, Mert ile ben birbirimize aşığız; evlenmek istiyoruz.
- Niçin kavga ettiniz? _____ özür dileyin hemen!
- Kardeşim ve ben _____ pek benzemeyiz.
- Çocuklar yaz kampında çok iyi anlaştı. Tatilin sonunda _____ ayrılmak istemediler.
- Acı! Siz _____ tanıyor musunuz?
- Bençe yarı akşamki partiye Mert'i ve Özge'yi birlikte çağırma çünkü onlar _____ nefret eder!
- Jale ve Kemal her projede beraber çalışıyorlar. _____ çok iyi anlaşılıyorlar.
- Evde huzurlu yaşamak için _____ kaşığı daha anlamlı olmalıydı.

2.1

DÖNÜŞLÜK				kendi
Öz/Adil				
Murat	kendi	-m	-i/-ni	Size kendimi tanıttım.
ben	kendisi	-n	-e/-ne	Kendinize iyi bakın.
siz		-miz	-de/-nde	Yeter artık. Kendini bu kadar üzme.
onlar		-niz	-den/-nden	Başarıya ulaşmak için kendine güvenmelisin.
sen		-leri		Murat'ı iyi tanıdım, kendisi liseden arkadaşımdır.
o				Öğretmen öğrencilere "Lütfen ödevlerinizi kendiniz yapın." diyor.
ünlü aktör				O çok kibirdir. Kendini dev aynasında görür.
				Ünlü aktör TV programında saatlerce kene "den söz etti.
				O kendini odasına kapandı.

PEKİSTİRME				kendi
Öz/Adil				
siz	kendi	-m	-e/-ne	Yardım almadan kendi kendinize yabancı o öğrenemezsiniz.
çocuklar	kendi kendi	-n	-i/-ni	Yardım almadan kendiniz yabancı dil öğrenemezsiniz.
ben		-si		Çocuklar belli bir yaşa kadar kendi kendilerine konuşmaktan hoşlanırlar.
sen		-miz		Burası bizim kendi evimiz değil.
koyun		-niz		Bence bu doğru değil. Sen (kendini) kendini sandırıyorsun.
bizim		-leri		Her koyun kendi bacağından asılır.
				Kendi kendini iyileştiremezsin. Doktora gitmen lazım.
				Kendi kendin iyileştiremezsin. Doktora gitmen lazım.
				Bu yemeği benim için kendim yaptım.
				Bu yemeği benim için kendisi yaptım.

5 Tamamlayalım

- Aikidonun felsefesi kendini savunmadır.
- _____ biraz zaman ayırıp dinler, çok yorgun görünüyorsun.
- _____ banyo yapamazsın, daha çok küçüksün.
- Görüşürüz, _____ iyi bak.
- Teşekkürler, _____ daha iyi hissediyorum.
- Bu futbolcu son maçında _____ kalesine gol attı.
- Pazar günü Ece'yle birlikte _____ güzel bir yemek yaptık.
- Murat Bey iyi adamdır ama çok cimridir. Bayramlarında _____ torunlarına bile üç kuruş vermez.
- Bu problemi _____ çözmeye çalışmalısın.
- Ona kötü davrandım. _____ suçlu hissediyorum.
- _____ utanmalısın!
- _____ konuşuyorum _____ dinliyorum!
Neden söylediklerimi yapmıyorsun?

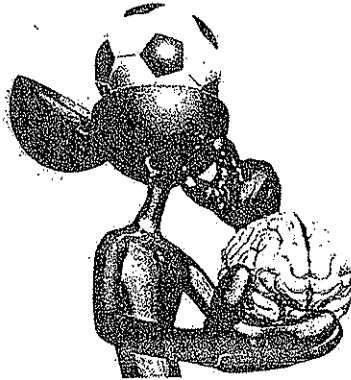
6 Yerleştiririm

kendinden geçmek • kendine gelmek • kendini vermek
kendini kaybetmek • kendini kapırmak • kendini zor tutmak
kendini alamamak • kendini tutamamak • kendini toplamak

- O kadar güzel bir tablo ki bakmaktan _____.
- Oğluma çok kızıyorum! Bilgisayar oyunlarına _____ derslerini ihmal ediyor.
- Gözünüz aydın! Hastanız _____!
- Bugün çok yorgunum, _____ bir lütfü işime _____.
- Durakta beklerken önümdeki yaşlı adam _____ yere düştü.
- Sınıflandığın zaman edeti _____ ve çevrendeki herkesi sözleriyle çok kırarsın.
- Bu sabah müdür ayağı kayıp yere düştü. O kadar komikti ki _____ ve güldüm.
- Film çok etkileyiciydi. İzlerken ağlamamak için _____.
- Hastanın durumu çok iyi. Birkaç hafta içinde _____.

7 İşaretleyelim, dolduralım Daha Akıllı Olmak İçin Spor

Sporun Yararları

1. Beyin kapasitesini artırmak
2. Mükemmel görünmek
3. Sorunlara farklı yönlerden bakabilmek
4. İletişim becerilerini geliştirmek
5. Popülerlik kazanmak
5. Hızlı düşünmeyi sağlamak
6. Sosyal çevre edinmek
7. Kilo vermek
8. Kas yapmak

Doğru Yanlış

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Yararları	Spor Türü
Hızlı düşünebilme	
Denge yeteneğini artırma	
Başkalarıyla uyumlu hareket edebilme	
Görsel algıyı artırma	
İletişim yeteneğini geliştirme	
Koordinasyon yeteneklerinde artış	

8 Özelliklerini anlatalım

Ülkenizdeki En Popüler Spor

• Takım sporu	• Spor araç ve gereçleri
• Bireysel spor	• Oyunun kuralları
• Spor kıyafeti	• Kendine özgü yönleri
• Spor sahası	• Taraftar

9 Dolduralım, işaretleyelim Vücut Tipine Uygun Spor

Vücut tipi	Vücut özellikleri	Uygun sporlar
Atletik yapılı		
Yuvarlak hâli		
İnce yapılı		

Doğru Yanlış

1. Atletik insanlar her sporu yapabilir.
2. Kilolu insanlar spor yapamaz.
3. Yuvarlak vücut tipine sahip insanların forma giymesi uzunca bir zaman alır.
4. Açık hava sporları kişilerin spor yapma motivasyonunu artırır.
5. İnce yapılı kişiler daha enerjiktir.
6. Uzun boylu, zayıf kişilerde kas oranı düşüktür.
7. Yoga kas yapıcı sporlardan biridir.

	çocuklar için	çok kolay	kolay değil	çocukça
çocuk oyuncuğu				

10 Tartışalım

Sizce Spor mu?

satranç	avcılık	boks
zihinsel	çevre	şiddet
bedensel	doğanın dengesi	yaralanma
zeka	öldürme	ölüm
yaratıcılık	silah	spor ve kardeşlik
öngörü	nesli tükenmek	bireysel spor

2.2 Dünden Bugüne Spor

11 Verleştirilim, işaretleyelim

savunmak • beslenmek • korunmak • barınmak

1. Sağlıklı olmak için doğru _____ çok önemli.
2. Aikido bir saldırı değil, _____ sporudur.
3. İlk insanlar mağaralarda _____.
4. Bu kişi grip için _____ için aşı yaptıracaktır.

İLK SPORLAR

Hareket, canlılığın en önemli işaretidir ve ilk çağlardan beri beden eğitiminin bir aracı olarak kullanılmaktadır. İlk insanlar hayatta kalabilmek için beslenme, barınma ve giyinme ile birlikte doğaya karşı güçlenerek korunmaya da çalışmışlardır. Tarihte ilk sporlar da savunma ve saldırma eylemlerinden ortaya çıkmıştır.

Tarihi belgelere göre ilk sporlar binicilik ve güreştir. Sümer ve Mısırlılar M.Ö. 3000 yıllarında okçuluk ve güreş ile ilgilmişlerdir. Yüzme, kürek, yelken gibi su sporları Akdeniz uygarlığında; kızak ve kayak sporları Kuzey Avrupa'da ortaya çıkmıştır. Eski Yunan'da ise spor, eğitimin başlıca amacı haline gelmiş ve spor karşılaşmaları doğmuştur.

Bugün tüm dünyadaki en popüler spor dallarından ikisi olan basketbol ve tenisin gelişim öyküsü ise şöyledir:

Tarihte basketbola benzer bir oyunu, ilk kez Amerika yerlileri oynamıştır. Basketbolun bugünkü du-

rumuna gelmesindeki en büyük pay, 1891 yılında bu sporun gelişmesi için büyük çabalar gösteren Amerikalı beden eğitimi öğretmeni Dr. James Naismith'tir. Naismith basketbolu önceleri atletler, beyz-bokçular ve Amerikan futbolu oynayan çocuklar için sakatlanmalar açısından risksiz ve yararlı bir kişilerin olarak görmüştür. Ancak basketbol daha sonra yardımcı antrenman özelliğinden kurtulup popüler spor dallarından biri haline gelmiştir.

Tenis ilk olarak nerede ortaya çıktı, tam olarak bilmiyoruz. Ancak kaynaklar Eski Mısır, Yunan ve Perslerde tenise benzer bir oyundan söz etmektedir. Bugünkü tenisin benzeri 12. yüzyılda ortaya çıkmıştır. İngiliz ve Fransız asilzadeleri belondan dört duvar içinde ve üstü bir fileyle kapalı sahalarda, kort veya kraliyet tenisi adında bir spor yapmaya başlamışlardır. İlk zamanlarda insanlar tenisi çıplak ellerle, sonra eldivenler kullanarak oynamışlar ve sonraları da, günümüzün raketlerine benzer araçlar kullanmışlardır.

doğmak

- Güneş doğmadan yola çıkmıyoruz.
- Ünlü futbolcu Ronaldinho 1980'de Brezilya'da doğmuştur.
- Son yıllarda çok farklı iş alanları doğmaktadır.
- Doktorun tahminine göre bebeğimiz gelecek ayın ikisinde doğacak.

1. İlk çağlarda spor türleri
2. Sporun eğitimdeki yeri
3. Tenisin tarihsel gelişimi
4. Çocuklara uygun sporlar
5. Tenisin yararları
6. Basketbolun mucidi

Var Yok

-
-
-
-
-
-

12 Tamamlayalım, işaretleyelim

Olimpiyat Ateşi

1894: Coubert Olimpiyatlar'la ilgili düşüncelerini
farlı ülkelere dinleyicilere anlattı.

1896: _____

1912: _____

1920: _____

Olimpiyatların başlangıç amacı

- ... sporun ülkeleri yakınlaştırmasını sağlamaktır.
- ... Fransa'da dünyanın en büyük spor organizasyonunu düzenlemektir.
- ... Fransa'ya farklı bir eğilim sistemi geliştirmektir.
- ... spor aracılığıyla savaşları önlemektir.

1. Bugün Olimpiyatların on binden fazla katılımcısı vardır. Doğru Yanlış
2. Olimpiyatların fikir babası Coubert'tir. Doğru Yanlış
3. Modern Olimpiyat kurallarına göre organizasyonu beş kıtadan her ülke düzenleyebilir. Doğru Yanlış
4. İlk Olimpiyat oyunları 1912'de Atina'da başladı. Doğru Yanlış
5. Olimpiyat bayrağını beş kıtadan farklı sporcular tasarladı. Doğru Yanlış
6. Olimpiyatlardaki renkler beş kıtayı temsil ediyor. Doğru Yanlış

13 Yerleştirelim, eşleyelim

OLİMPİYAT Tarihinden İlginç Notlar

medalya • karşılaşma • yarış • rakip • rekor • bilmiş

1. Polonyalı Stella Walsh (Stanisława Walasiewicz), Los Angeles'taki 1932 Olimpiyatları'nda 100 metre koşusunda altın _____ kazandı. Hem de 12 saniyenin altına inen ilk kadın olarak dünya _____ krdı. Yıllar sonra, 1980'de bir soygun sırasında can verdi ve otopsi sonucunda göre o bir erkekti.
2. 1912'de, Stockholm'deki bir Greko-Romen güreş _____ 11 saatten daha fazla sürdü. Rus Marlin Klein, _____ Finlandiyalı Alfred Asikainen'i sonunda yenmeyi başardı, ama o kadar yorgun düşmüştü ki final maçına çıkamadı. Sonunda ikincilikle yetindi.
3. Amsterdam 1928'de, bayarılar 800 metre _____ finalinde, sekiz sporçunun altısı _____ çizgisini geçer geçmez yere yığıldı. Bayanlar 800 metre yarış bu olaydan sonra 1960 yılına kadar Olimpiyatlardan çıktı.

Başlık	Paragraf
Yorgunluğuna Yenildi	
Son Yarış	
Astında Rekor Değil.	

14 Olimpiyat yapalım

- Bugüne kadar hiç Olimpiyat oyunları izlediniz mi?
- Olimpiyat oyunları sizin ülkenizde hiç düzenlendi mi? Düzenlenmesini ister misiniz? Niçin?
- Olimpiyat oyunlarına ülkenizden hangi spor dallarından sporcular katılıyor?
- Sizce Olimpiyat oyunlarını ülkeler arası ilişkileri nasıl etkiliyor?

2.2

15. Okuyalım, işaretleylelim

Sporun Altın Çocukları

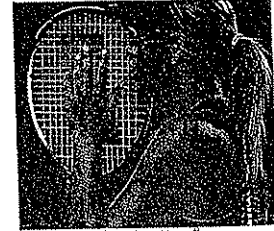
Edson Arantes do Nascimento, namı diğer Pele, profesyonel futbol hayatına 15 yaşında, Santos takımında, aylık on dolar maaş ile başladı. İki yılın sonunda ise bütün dünya Pele'yi, İlk Dünya Kupası'nda 17 yaşındaki Brezilyalı futbol yıldızı olarak tanıdı bile. Yıllar içinde Pele o kadar başarılı bir futbolcu oldu ki onun oyununu izleyebilmek için Nijerya'daki bir savaşta iki günlük ateşkes yapıldı. İran Şahı sadece 2 dakika konuşabilmek için onu üç saat havaalanında bekledi. Bir ankette Avrupa'nın en ünlü markaları listesinde Pele ikinci sırada yer aldı. Pele emekli olduktan sonra, 1994'te Brezilya'nın spor bakanı olarak görev yaptı ve hala dünyanın gözünde, futbolun kralı.

27 Kasım 1940, dövüş sanatlarının gelmiş geçmiş en büyüğü, dövüş makinesi, büyük usta Bruce Lee dünyaya geldi. 20 Temmuz 1973'te aramızdan ayrıldıktan sonra ise arkasında muhteşem bir kariyer ve daha önemlisi de bir felsefe bıraktı: "Asla bir sistemin parçası olma, kendi sistemini yarat ve onun da su gibi seninle ilerlemesine izin ver". Lee sadece dövüş sanatları ustası olarak değil felsefesiyle de saygıdeğer bir insan olarak yaşadı. Onun ölümlüden sonra ortaya çıkan birçok isim onun gibi olmaya çalıştı ama bu zaten en başta Bruce Lee'nin felsefesine aykırıydı, herkes kendi gibi olmalıydı. Time dergisi onu yüzyılın en önemli 100 insanından biri seçti ve Lee tarihle gelmiş geçmiş en büyük idoller arasında yerini aldı.

Maria Sharapova 1,88'lik boyu, güzelliği ve yılda 20 milyon dolara yakın gelirıyla bugün dünyanın en dikkat çekici bayan sporcularından ve tenis yıldızlarından biri. Sharapova'nın tenisteki başarıları henüz altı yaşındayken başladı. Sharapova o yıl, tenisin önemli isimlerinden Martina ile Moskova'da bir gösteri maçı yaparak büyük dikkat çekti. Sharapova spor kariyerindeki en büyük başarısını ise on yedi yaşında Wimbledon kupasını kazanarak elde etti ve sonrasında önemli yayın organlarından "En İyi Oyuncu", "Dünya'yı Değiştirecek 20 Gençten biri", "Yılın Spor Kadını" gibi ödüller kazandı ve bugün de tüm dünyanın en önemli sporcularından biri.

	Pele	Bruce Lee	Sharapova
1. Devlet adamlarından bile büyük saygı gördü.			
2. Erken yaşta spordan para kazanmaya başladı.			
3. İlk önemli başarısını 17 yaşında kazandı.			
4. Örnek alınmak istemedi.			

	Var	Yok
1. Pele'nin gerçek adı	☐	☐
2. Pele'nin futbola başlama yaşı	☐	☐
3. Pele'nin şu anki görevi	☐	☐
4. Lee'nin doğum ve ölüm tarihleri	☐	☐
5. Lee'nin yaşam felsefesi	☐	☐
6. Sharapova'nın yıllık kazancı	☐	☐
7. Sharapova'nın tenisteki hedefleri	☐	☐

24

DÖNÜŞÜ ÇATI		
Adıl	El	Örnekler
öv çek hazırla at kat	-n- -n/-in/-un/-ün- -k/-k/-ul/-ül-	Ben bugünkü toplantıya katılmayacağım. Lütfen önümden çekil, sahneyi göremiyorum. Arkadaşım günlerdir gelecek hafta yapacağı konuşmaya hazırlanıyor. İtfaiye eri bir kadını yangından kurtarmak için korkusuzca alevlerin içine atıldı. Üniversite sınavında birinci oldu, ne kadar övünse az. Kendimi bu sınava çok iyi hazırladım.

16 Tamamlayalım

- Sporcuların her zaman yeterli ve dengeli besie temelleri lazim.
- Sporcular maçın bilis duduğu ile soy _____ odasının yolunu tuttular.
- Tarafilar tokamları desteklemek üzere sabah erkenden yola koy _____.
- Ünlü futbolcu büyük yenilgiden sonra evine kapa _____.
- Şampiyon futbol takımının kaçu basın toplantısında oyuncularından öv _____ bahsetti.
- Geçen yılın satranç şampiyonu sponsor ile ilgili sorunlar nedeniyle bu yılki turnuvadan çek _____.
- Basketbolcu maçta gösteri yapmak için potaya uzun süre tut _____ ve bu hareketli yüzünden ceza aldı.

17 Eşleyelim, tamamlayalım

Banyodan çıktıktan sonra iyice
Gelin nikahtan önce aynanın karşısında
Kızı ödükten sonra evine
Partiye gitmeden önce çok güzel
Saklambaç oynarken ağacın arkasına
Aşı olarak bulasıcı hastalıklardan
Yaşmayı kazandıktan sonra çok
Trafik kazasından sonra bir tüdü
Geç kalmamak için hemen
Sivrisinekler yüzünden sabaha kadar

kapa _____
koru _____
giy _____
kurulaz _____
süsle _____
öv _____
hazırla _____
kaşı _____
sakla _____
toparla _____

18 Soruları bulalım, işaretleyelim

İbrahim Kılıç

1. ☐ Biliyoruz ki iyi bir Fenerbahçelisiniz. Nasıl Fenerbahçeli oldunuz?	1. İbrahim Kılıç'ın babası Fenerbahçeli.	☐	☐
☐ Biliyoruz ki iyi bir sporcusunuz. Spora nasıl başladınız?	2. İbrahim Kılıç'ın fiziği futbol için uygun değildi.	☐	☐
2. ☐ Yunanistan'da geçirdiğiniz yıllar biraz anlamlı mıdır?	3. NBA'de oynamak İbrahim Kılıç'a çok yarar sağlamadı.	☐	☐
☐ Size göre Türkiye'de oynamak mı, Yunanistan'da oynamak mı daha zor?	4. İbrahim Kılıç basketbolu bıraktıktan sonra da Fenerbahçe'de kalacak.	☐	☐
3. ☐ Neden Avrupa'ya döndünüz?	5. İbrahim Kılıç'ın okulunda çocuklar pek çok spora ilgilenebiliyor.	☐	☐
☐ NBA serüveniniz niçin kısa sürdü?			
4. ☐ Bir basketbol okulunuz var ve çocuklara eğitim veriyorsunuz. Bize bu konuda biraz bilgi verir misiniz?	1. İbrahim Kılıç spora nasıl başladı?	☐	☐
☐ Basketbol okulu açarken neleri hedeflediniz?	2. İyi bir sporcu olmak için neler yaptınız?	☐	☐
5. ☐ Basketbolu bıraktıktan sonra ne gibi planlarınız var?	3. Basketbol oynamayı bıraktıktan sonra neler yapacak?	☐	☐
☐ Önümüzdeki günler için planlarınız neler?	4. Avrupa ve Amerika'nın kariyerine etkisi nasıl oldu?	☐	☐

2.3 En Büyük Kim?

19. Bulalım, İşaretleylim

Futbol Terimleri

☐ düdük	☐ tribün	☐ final	☐ top
☐ pota	☐ sahâ	☐ penaltı	☐ ceza alanı
☐ kale	☐ taraftar	☐ aul	☐ smaç
☐ file	☐ köft	☐ servis	☐ sei
☐ stadyum	☐ hakem	☐ kask	☐ salon
☐ devre	☐ sayı	☐ koc	☐ ofsayt

İşteş Eylemler

☐ kucaklaşmak	☐ paslaşmak
☐ salaşmak	☐ bağışmak
☐ selamlaşmak	☐ ilişmek
☐ ulaşmak	☐ uçuşmak
☐ çalışmak	☐ taşmak
☐ gerginleşmek	☐ yumruklaşmak
☐ buluşmak	☐ tokalaşmak
☐ bakışmak	☐ yapışmak

Şampiyonluk Maçı

O gün 19 Mayıs Stadyumu'nda Türkiye'nin en büyük iki futbol takımı arasında şampiyonluk maçı vardı. Ben de bu heyecanı yaşamak için arkadaşlarımla buluşup stadyuma gittim. Stadyumun girişi seyircilerle dolup taşmıştı. Bir tarafta yiyecek ve boyrak satıcılar, bir tarafta gazeteciler ve televizyonların spor muhabitleri, bir tarafta ise ilise kakışa stadyuma girmeye çalışan seyirciler vardı.

Dışardaki kalabalığın içinde stadyuma girebilmek için akla karayı seçtik. Ama sonunda içeri girip yerlerimize oturduk. Bütün tribünler iki takımın taraftarlarıyla doldu. Havada konfetiler uçuşmaya başladı. İki takımın oyuncuları taraftarların tezahüratları, bağışmaları arasında sahaya çıktılar. Birbirleriyle selamlaştılar. İki takımın kaptanı birbirleriyle tokalaştı. Az sonra maç baş-

ladı. Daha ilk dakikada, bizim takımın oyuncuları paslaşarak karşı takımın kalesine ulaştılar. Tam bu sırada hakem düdük çaldı. Oyunu durdurup 'faul' kararı verdi. Bizim futbolcular bu duruma bir anlam veremeyip şaşkın şaşkın bakıştılar. Stadyumda ha-

va birden gerginleşti. Tribünlerden hakeme saldırmalar başladı. Hakem oyunu hemen başlatıp ortaliği yatıştırdı. Karşılaşmanın heyecanlı atmosferi maçın sonuna kadar sürdü ve maç bizim takımın galibiyetiyle sonuçlandı. Sahada takımımızın futbolcuları kucaklaşarak birbirlerini tebrik ederken bazı seyirciler de sahaya inerek futbolcuları kutladı.

Maç çıkışında, bazı seyirciler arasında da ilişmeler, salaşmalar, hatta birkaç karşı taraftar arasında yumruklaşmalar oldu.

20 Eşleyelim

1. sona ermek
2. anlam verememek
3. ortaliği yatıştırmak
4. akla karayı seçmek
5. dolup taşmak

2. Nedenini anlayamamak
- Etrafındakileri sakinleştmek
- Çok kalabalık olmak
- bitmek
- Bir işi yaparken büyük zorluklar yaşamak

Yanıt	Soru	Ölçülen Dil Bilgisi
gör	-ış/-ış/-uş/-üş-	Yarın nerede buluşuyoruz? Türk kütüründe erkeklerin öpüşmesi garip bir davranış değildir. Türkçe kursunda farklı ülkelerden insanlarla tanıştım. Onunla yıllarca görüşmedik. Ünlü sanatçının düğününde konfetiler, çiçekler hatta paralar havada uçtu. Aniden başlayan yağmurla birlikte insanlar sağa sola kaçmaya başladı. Çocuklar hep birlikte şarkı söylediler.

21 Tamamlayalım

- Bazı akşamlar işten sonra en yakın arkadaşlarımızla buluşup _____ dengeştiriz _____.
- Çocuklar bütün gün bahçede koş _____.
- Maçın bilis düdüğü çaldıktan hemen sonra oyuncular birbirleriyle yumruk _____ başladı.
- Bu projeyi ikiniz de yalnız bitiremezsiniz, mutlaka yardım _____.
- Soför buzlu yolda kontrolünü kaybetmiş. Bu yüzden otobüs bir kamyonla çarp _____.
- Emel Hânım kızıyla İstasyonda küçük _____ veda _____.
- İki kardeş hiçbir konuda arıla _____.
- Bayramlarda lüm alle bayram _____ için bir araya gelir.
- Gelecek hafta gör _____ üzere randevu _____.
- Gelinle damat salona girerken konfetiler havada uç _____.
- Bu akşam telefon _____ buluşma yerine ve saatine karar veririz.
- Apartman komşularımızla her zaman selam _____.

22 Yeniden yazalım

- Osman sevgilisine veda etti. Sevgilisi Osman'a veda etti. *Osman'la sevgilisi vedalaştı* _____.
- Ben halo eski arkadaşlarıma mektup yazdım. Onlar da bana yazdılar. _____.
- Filmin sonunda aktör aktistli öptü. Aktistli de aktörü öptü. _____.
- Elif Ali'yi toniyor. Ali Elif'i toniyor. _____.
- Kerem Bey sabah bize selam verdi. Biz de ona selam verdik. _____.

23 Yazalım, işaretleyelim, düzeltelim

Maç Öncesinde

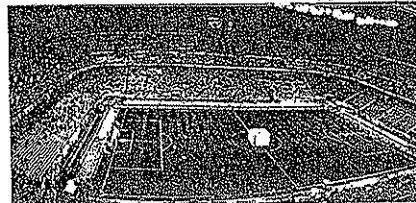
İsteş eylemler

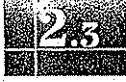
- karşılama* _____
- _____
- _____
- _____
- _____

	Var	Yok
1. Karşılamanın yeri ve saati:	☐	☐
2. Maç yapacak takımlar	☐	☐
3. Tribünlerin görünümü	☐	☐
4. Karşılama öncesindeki olaylar	☐	☐
5. Karşılamanın hakemleri	☐	☐
6. Muhabirin moço ilgili tahminleri	☐	☐

Spor muhabiri şampiyonluk maçına birkaç saat kala tribünlerde canlı yayında. Maç ortamı çok gergin ve bu yüzden taraftarlar arasında sık sık yumruklasmalar oluyor. Polis bile bu olayları önleyemiyor.

Muhabir yüzüne takım logosunu çizmiş bir taraftarla röportaj yapıyor. Taraftarın elinde takımının bayrağı ve üzerinde de ilginç bir forma var. Yirmi yıllık bu formada futbolcuların resim ve imzaları bulunuyor. Taraftarı göre karşılaşmada hakem yanlış kararlar verirse statta kötü olaylar meydana gelebilir.

24 - Okuyalım, İşaretleylelim

Kadın Fanatikler

Onlar tribünlerin kadın fanatikleri. Takımlarına o kadar bağlılar ki hiçbir maçı kaçırmıyor, bütün tezahüratlara eşlik ediyorlar.

Galatasaray'ın kadın fanatiklerinden biri Dilara Endican. Bir prodüksiyon şirketi sahibi. Maça gidip gelişlerde ve maç sırasında tribünde birkaç kez sakatlanmış, hatta Galatasaray tutkusu rakip taraftarlardan dayak yemesine bile neden olmuş. Tribünde bir erkekten farksız: "Küfür ederim ama başkaları benim takımındakilere küfür ettiler mi çok kızarım. Önceden çok kadın taraftar yoktu statlarda, artık daha çok. Kadın erkek diye de ayırmıyorum taraftarı." diyor.

Fenerbahçe camiasında "Fanatik kadın taraftar" deyince parmaklar tek bir kişiyi gösteriyor: Yasemin Merçil'i. O bir avukat, uzun yıllardır da tribünde. "1995 yılından beri maçlara gidiyorum. İlk deplasman maçım Van'di. Sekiz yıldır kombine biletim var her maça gidiyorum." diyor. Yasemin Merçil'in Fenerbahçe tutkusu taraftarlıkla da sınırlı kalmamış. Önce Fenerbahçe'nin kongre üyesi olmuş, ardından da Sarı Laciventliler Derneği'nin kurucuları arasında yer almış. Dernekte elbette erkekler çoğunlukta. Merçil bu durumu şöyle yorumluyor: "300 kişilik demekte 300 erkek kardeşim var gibi hissediyorum. Önceleri beni statta bir süs objesi gibi görüyorlardı, biraz küçümsüyorlardı ama şimdi her Jofimi dinliyorlar." Fenerbahçe Yasemin Merçil için hayalin en önemli parçası. Alışverişlerini bile Fenerbahçe'li esnafları yapıyor.

Halice Aydın ev hanımı ve Beşiktaş'ın fanatik taraftarlarından biri. Sadece kendisi değil, eşi ve 10 aylık kızı da sıkı Beşiktaş taraftarı. Halice Aydın "Her maça gidiyorum. Kızımı da götürüyorum. Şimdiden çimin kokusunu alsın istedim. Kızım daha 2 aylıkken onu maçlara götürmeye başladım. Deplasmanlara bile gittik. Eskiden futbolu ilgilenmezdim. Bir kere kocamın peşine takılıp stada geldim, bir daha da bırakıp dönemedim." diyor.

Sonat Canıdar

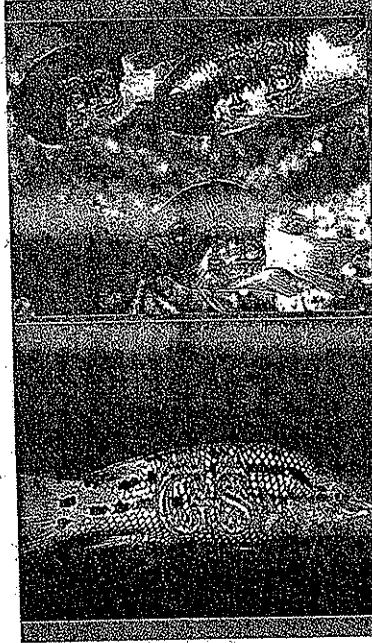

	Merçil	Endican	Aykut
Her sezon kombine bileti alıyor.			
Rakip taraftarlardan dayak yemiştir.			
Maçlara kızıyla gidiyor.			
İlk kez bir maça eşile gitmiştir.			
Takımının demeğinin kurucularından biriyim.			
Maç sırasında üç kez sakatlanmıştır.			

	Doğru	Yanlış
1. Merçil Fenerbahçe'nin hiçbir maçını kaçırmıyor.	☐	☐
2. Merçil, demekteki tek kadın üye.	☐	☐
3. Demek üyeleri önceleri Merçil'i ciddiye almamışlar.	☐	☐
4. Endican küfürden hiç hoşlanmıyor.	☐	☐
5. Endican'a göre eskiden maçlara daha fazla sayıda kadın taraftar giderdi.	☐	☐
6. Aydın eskiden futbola hiç ilgi duymazken şimdi fanatik bir taraftar olmuştur.	☐	☐
7. Halice Hanımın tüm akrabaları kendisi gibi fanatik.	☐	☐

25 Tamamlayalım, İşaretleyalım

Fanatizmin Sınırı Yok

Son yıllarda fanatik taraftarlar takımlarına olan sevgilerini sıradışı yöntemlerle ifade etmeye çalışıyor ve bu uğurda pek çok çılgınlık deniyorlar. Öyle ki iş taraftarlığın ileri bir boyutu olan fanatizmden de çıkıp hastalık derecesine varabiliyor. Örneğin bir habere göre Fenerbahçeli bir fanatik imzasını 'Şampiyon Fener' yazarak alıyormuş. Son yıllarda en yaygın fanatik eylemi ise takım renkleriyle ev, araba, yiyecek vb. boyamak.

Konya'daki bir simitçi daha çok para kazanmanın ilginç bir yolunu bulmuş ve ilk kez sarı-lacivert simitler üretmiş. Fanatik simitler kente büyük ilgi görüyormuş. Bir pet shop sahibi ise Singapur'dan özel bir boya gelmiş ve dükkanındaki balıkların üzerine FB ve GS yazmış. Bu balıklar Türkiye'nin dört bir yanında ilgi odağı olmuş. 'Boyama sanatının en ilginç örneğini ise Külahya Tavşankı'da görmek mümkün. Bir fanatik, aile mezarlığını sarı-laciverte boyayarak hem kendisinin hem de ailesinin Fenerbahçe tulkusunu gözler önüne sermek istemiş.

Peki uzmanlar fanatik eylemler ile ilgili nasıl yorumlar yapıyorlar? Ege Üniversitesi Sosyoloji bölümünden Yrd. Doç. Dr. Talimciler'e göre taraftarlar birbirlerine 'biz farklıyız' mesajı vermeye çalışıyor. Medyanın da bu çılgınlıklardan sürekli gündemde tutması nedeniyle fanatik eylemler giderek artıyor. Psikiyatrist Ender Karaca ise "Fanatik kişilerin çoğunda ilişim kuramama, kendini ifade edememe ya da adaptasyon sorunları oluyor. Bu insanlar fanatizm gösterileri ile kendi kişilik sorunlarından kaçmaya ve hayata tutunmaya çalışıyorlar." diyor.

1. Fanatiklerin türlü çılgınlıklar denemelerinin amacı

2. Bir pet shoplaktaki balıkların büyük ilgi görmesinin nedeni

3. Fanatik eylemlerin gündemden güne artmasının sebebi

	Var	Yok
1. Uzmanların fanatizm ile ilgili görüşleri	☐	☐
2. Fanatik eylemlerinin nedenleri	☐	☐
3. Fanatik taraftarların çılgınlıklarından örnekler	☐	☐
4. Taraftarların fanatizm hakkındaki açıklamaları	☐	☐

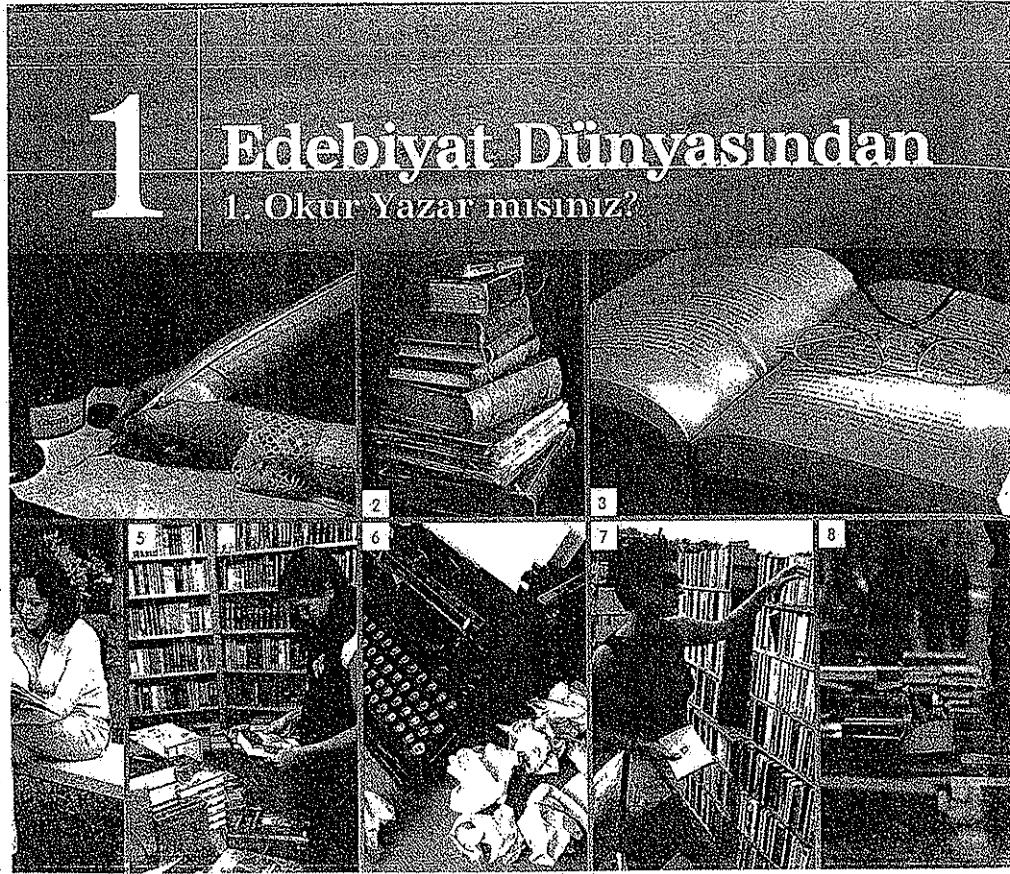
26 Bir maçtı anlatalım

- tenis
- basketbol
- futbol
- voleybol
- satranç
- karate
- boks
- diğer

- Maçın statüsü (kupa, şampiyonluk, dostluk, turnuva, eleme, final, yarı final maçı...)
- Atmosfer (seviriciler, ateşli taraftarlar, amigolar, lezdhüratlar...)
- Maç süreci (çekışmeli, zevksiz, hakemin tutumu, maçın yıldızları...)
- Maç sonu (skor, elenme, şampiyon olma...)

Ek 1c: Üçüncü Ünite "Edebiyat Dünyasından"

1. Tartışalım

2. Ne Kadar Okuyoruz?

1. Sadece geceleri uykuya dalmak için kitap okuyorum. Eskiden bir de ojobüste okuyordum ama artık işe arabayla gittiğim için yolda da okumuyorum. Açıkçası başka zaman vaklim de olmuyor, aklıma da gelmiyor.

Gülşah 20

2. Ayda 2 kitap okuyorum. Gençken daha da çok okuyordum. Her gün en az 1 saatimi okumaya ayırıyorum. Bu benim için hem dinlendirici hem de çok keyifli.

Emel 45

3. Kitap okumak bence çok sıkıcı. Öğrenciyken bile okumuyordum. Film izlemeyi tercih ediyorum. Hiç değilse sonunda ne olacağını görmek için bir sürü zaman harcamaya gerek kalmıyor.

Onur 30

4. Benim hayatımda kitap okumak _____
 _____
 _____

Kitap okumamanın nedenlerini ortaya koyma amacıyla yapılan bir araştırmada, "Niçin okumuyorsunuz?" sorusuna katılımcıların verdikleri yanıtlar aşağıda. Hangilerine katılıyorsunuz?

- Kitaplar pahalı.
- Okul eğitimiinde okuma alışkanlığı verilmiyor.
- Televizyon, insanları kitap okumaktan uzaklaştırıyor.
- Öğrencilerin çok fazla ödevi var.
- Herkesin çalışma temposu çok yoğun.
- Diğer nedenler

BİLEŞİK ZAMANLAR (İnkıyap)			Zamanlar (Mal/?)			
Ben	Sen	Zamanlar	Ben	Sen	Zamanlar	
ben	ara, öğren	-ma/-me	-yor/-iyor/-iyor/-uyor/-üyor	-mı	-dı/-di/-du/-dü/-ydı/-ydi/-ydu/-ydü	-m
sen	otur, yap	-mı/-mi	-dı/-di/-du/-dü/-tu/-tü/-tü	-mi	-tı/-ti/-tu/-tü	-n
o	gel, kahl	-mu/-mü	-acak/-yacak/-yecek	-mu		-
biz	et, geç	-maz/-mez	-miş/-miş/-muş/-müş	-mü		-k
siz	tanı,		-t/-ti/-tu/-tü/-at/-et			-nız/-niz/-muz/-nüz
onlar			-mali/-meli			-lar/-ler
			-sa/-se			

Örnekler

*Dün sen beni aramayacak mıydın?
 (Ben) keşke seni daha önce tanışsaydım.
 (Ben) Türkiye'ye gelmeden önce biraz Türkçe öğrenmiştim.
 (Biz) yıllar önce bu sokakla oturuyorduk.
 (Siz) geç kaldınız. Daha erken gelmeliydiniz.*

*Son geziye onlar da bizimle birlikte katıldıydı/katıldılar.
 (Siz) meşgul müsünüz? (Ben) bilseydim rahatsız elmezdim.
 (O) benim yerimde olsa böyle yapmazdı.
 (O) neredeyse sinifi geçemeyecekti.
 (Siz) gençken de Türkçe bildiniz mi?*

2. Tamamlayalım

1. Seni gördüğüme çok şaşırımdı. Burada olacağını bil miyordum.
2. Bana mı hak veriyorsun? Senin beni suçlu bulduğunu san ıyordum çünkü bana soğuk davrandın.
3. Televizyon olmadığı yıllarda, insanlar daha çok kitap oku yorlardı.
4. Yeni evimi görmedin. Sen Ankara'ya son geldiğinde ben Çankaya'da otur uyordum.
5. Gençken hiçbir şeyden kork uyordum.
6. Tam onlara mutlu haberi vermek için yanlarına git tim ki kaza yaptım.
7. Niçin beni beklemediniz? Ben de sizinle gel irdim.
8. Eskiden her fırsatta tatil için bir yere git irdim, şimdiyse her şeye üşeniyoruz.
9. 6 ay önce "Arabam yok." diye sizden şikayet etmiştim. Şimdi de arabayı satmak istiyorsun.
10. Türkiye'ye geldiğim ilk aylarda Türklerin konuşmalarını anla ıyordum ama şimdi her şeyi rahatlıkla anlayabiliyorum.
11. Seni çok merak ettim. Neredeyse polisi ara ıyordum. Niçin beni aramadın?
12. Türkiye'ye yerleşti 2 ay oldu ama daha önce tatil için pek çok kez gel irdim.
13. Kemal ile konuştum. Az daha ona sürpriz bir doğum günü partisi hazırladığını ağızından kaçır ırdım.
14. Biraz yavaş git. Az kalsın öndeki arabaya çarp ırdım.

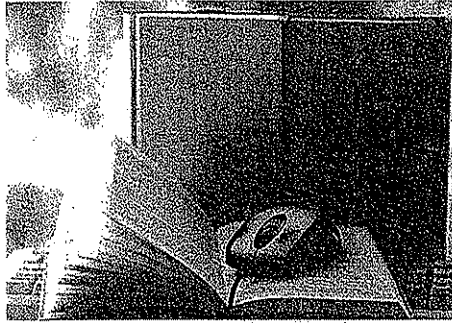
3. Tamamlayalım

1. Çocukken en çok hangi çizgi filmi seve rdin?
2. Hani ders çalış ırdım? Bu televizyon niçin açık?
3. Üniversitedeyken yurtta mı kal ırdım?
4. Seninle gelmek istediğimi bil irdim? Niçin beni beklemedin?
5. Eyyahl! Çikolata sevmediğini bil irdim. Ben de sizin için çikolatalı kek yapmıştım.
6. Seni aradığımda uyu yordum? Telefonu açmadın.
7. Anne, ben küçükken yaramazlık yap ırdım?
8. Çok yorgun olduğumu bil irdim? Niçin bu akşam arkadaşlarımı davet ettin!
9. Bu filmi daha önce izle dim? Sanki hayal meyal hatırlıyorum.
10. Biz üniversitedeyken her hafta sonu sinemaya giderdik. Siz de git irdim?
11. Sen dün akşam tatile çık ırdım? Bugün ofiste ne işin var?
12. Türkiye'ye geldiğiniz zaman Türkçe bil irdim?
13. Siz geçen yıl Çankaya Spor kulübüne git irdim? Sanki sizi oradan hatırlıyorum.
14. Bu kadar üzüleceğini bilseydim sana hiç bunları anlat ırdım.
15. Böyle habersiz geldim. Bir yere git irdim?

4 Yerleştirim, işaretleylim

Okumanın e-hali

Eğence sektöründen siyasete, yemek tarifiinden tarih bilgisine kadar her konuda tasarlanan web siteleri, kısa zamanda günlük yaşamın vazgeçilmezi haline geldi. (1)

Artık mevcut kitapların sanal versiyonları çeşitli sitelere yükleniyor. Bir de e-kitap adı verilen, yalnızca sanal ortamda okunabilen kitaplar var. Sözelimi Stephen King'in 2000'de yayımlanan "Mermi Gibi" adlı kısa romanı, yalnızca e-kitap olarak sunuldu ve 500 bin adet satıldı.

(2)

Acaba e-kitap nasıl okunur; e-kitapların avantajları, dezavantajları nedir, bir bakalım, geleceğin belki de tek

kitap formunun ayrıntılarına girelim beraber.

E-Kitap Nasıl Okunur?

E-kitap ya da diğer adıyla sanal kitabı, sitenin işleyişine göre ücretli ya da ücretsiz okuyabilirsiniz.

E-kitaplar bilgisayar ekranında okunduğu gibi, bu amaçla tasarlanan cihazlara da yüklenabiliyor. Bir kitap ebadında üretilen bu cihazlara bilgisayardan yüklenen dosyalar, cihazın ekranından okunuyor.

Basılı Kitabı Tehdit mi?

Ancak şöyle bir endişe de var: E-kitap bir gün basılı kitabın hattı okumanın sonunu mu getirecek?

Okumanın değil ama basılı kitabın olabilir. (3)

Sonuç olarak insanoğlu önceleri tabletleri, sonra papirüsü kullanıyordu. Yıllar sonra da kağıt kullanıldı. (4) Gelecekte kitabın yerini belki e-kitap alacak ama okuma kavramı yok olmayacak. Kısacası bu kesinlikle yersiz bir endişe.

E-Kitap Okumanın Nesi İyi, Nesi Kötü?

Önce İyiler:

- Bugüne kadar herkes bütçesini zorlayan kitap fiyatlarından yakınıyordu. Basım, dağıtım gibi ek masrafları olmadığı için maliyeti yok denince kadar az olan e-kitaplar, bu sorunu çözecek.

- Binlerce sayfayı ince bir kitap boyutuna indirilebiliyor. Ağır çantalar, seyahate çıkarırken yanınıza almak isteyip de valize nasıl sığdıracağınızı bilemediğiniz ciltler, raftardan taşan, yeni kitaplık yapıldıkça artan kitaplar e-kitapla beraber tarihe karışıyor.

- Uzun vadede e-kitap çevre korumasına katkı sağlıyor. Basılan kitap sayısı azaldıkça kağıt tüketimi azalacak, dolayısıyla ağaçların kesilmesi de tabii. Çevre dostu okumalar, sanal kitaplar sayesinde kapıda görünüyor.

- Elektronik ortamın sağladığı olanaklar sayesinde, konular, yazı yanında, ses, müzik ve görüntü ile desteklenebiliyor.

- Kitap içinde bir bölümü ararken dakikalarca sayfaları karıştırıyorduk ama artık tek bir sözcüğü bile birkaç saniye içinde bulabiliriz.

Ve Kötüler:

- Eğer bilgisayar ya da benzeri cihazları kullanmıyorsanız o kitaptan mahrum kalıyorsunuz.

- Bu kitapların satışı ve satın alma işlemleri sanal mağazalar üzerinden yapılıyor. Bu da ödeme sırasında ortaya çıkabilecek bazı güvenlik sorunları anlamına geliyor.

- Bir başka güvenlik sorunu da indirdiğiniz dosyanın bilgisayarınıza virüs bulaştırması. Bir kitap okumaya niyetlenip bütün dosyalarınızı kaybedebilirsiniz.

- Ekran başında e-kitabınızla geçirdiğiniz süre uzadıkça bu tip sorunlara daha çok maruz kalabilirsiniz.

Miraç Zeynep Okartal'ın "Okumanın E-Hali" adlı yazısından uyarlanmıştır

- Hatta son yıllarda kitap okuma zevkimiz bile bilgisayara taşındı.
- Yeni okuma biçimleri her dönemde değişiyordu ama okuma kavramı her zaman varlığını sürdürüyor.
- Bunun hiç de küçümsenmeyecek bir rakam olduğunu düşündük ve bu konuda hem kendimizi hem sizleri aydınlatalım dedik.
- Çünkü keşiflere, yeni cihazlara, yaşamımızı kolaylaştırmak iddiasında olan her şeye uyum sağlıyoruz bir biçimde.

Bü:

- Basılı kitabın e-kitabın sonunu getirmesi.
- Basılı kitabın e-kitabın yerini alması.
- Yeni okuma biçimlerinin ortaya çıkması.
- E-kitabın okumanın sonunu getirmesi.

E-kitabın avantajları:

- Satın alma süreci basılı kitapta daha az riskli.
- Daha kolay taşınabilir ve saklanabilir.
- İnternette ücretsiz ya da çok ucuz okunabilir.
- Yazı dışındaki içeriklerle de desteklenebilir.

5. İşaretlevelim yazalım

	basılı kitap	e-kitap
Ekonomik		
Kullanışlı		
Keyifli		
Ekolojik		
Diğer		

6. Anlatalım

Hayatımızda Neler Değişti?

Birkaç yıl öncesine kadar kitap okumak için mutlaka kitapçevlerine giderek kitap satın almak gerekiyordu. Ancak günümüzde internet üzerinden kitap okumak da mümkün.

- Eskiden
- Bundan 20 yıl önce
- 1 yıl öncesine kadar
- Geçtiğimiz yüzyılda

7. İşaretlevelim

Nobel Edebiyat Ödülü

Doğru Yanlış

1. Nobel edebiyat ödülünü kazananı, hayatı boyunca Alfred Nobel belirliyordu.
2. Nobel ödülüne yalnızca yazar örgütlerinin, üniversitelerin dil bilimi akademisyenleri ve Akademi üyeleri aday olabilirler.
3. Akademi üyelerinden 5 kişilik bir grup ön eleme yapıyor.
4. Ödülün sahibini belirleyen 18 kişilik grup 3 yılda bir değişiyor.

Eserin Nobel ödülü alabilmesi için gerekli şartlar:

- Dili zenginleştirilmesi
- Edebiyatta yenilik yaratması
- Yazıldığı dile ve kültüre özgü olması
- Kelime oyunları içermesi
- Başka dillere çevrilebilmesi
- Yazıldıktan sonraki tarihlerde de anlaşılabilir olması.

Var Yok

1. Nobel ödülünü kazananı kaç kişilik komite belirliyor?
2. Ödülü kazananı belirleyecek komitedeki kişiler hangi mesleklerden seçiliyor?
3. Ön elemelerin ardından kaç yazanın eserleri tüm Akademi üyelerince inceleniyor?
4. Orhan Pamuk'un Nobel ödülü ile ilgili düşünceleri neler?
5. Yazarlar Nobel ödülüne niçin değer veriyor?
6. Nobel Vakfının kuralları neler?

1.2 Türkçe Yazın

8 Eşleyelim, işaretleyelim, dielduralım

Şimdiki Çocuklar Harika

Sevgili Akademi Zeynep,

Annem Melin'e sık sık "Azına biber doldurum" dediğini yazmışsın. Bütün annelerin sözü bu. "Annem" de kadesim Fatos'a ikide bir böyle söyler. Fatos daha okuyamıyor. İkinci sınıfa gidecek. Geçenlerde annem çok kızmış. Fatos'a "Şimdi azına biber doldurum!" diye bağırdı. Bak oluyorsa baştan anlatırım.

Babam "ağız alımsın her sözün başında 'ulan, ulan be' vey anasını!" diye konuşur. Yani dili biraz argoya çıkar. Fatos da kimden ne duyarsa papagan gibi tekrarlıyor. Ne görürse öyle yapıyor. "Fatos'un babamı taklit ederek peki peki 'ulan be', 'Vay anasını!' gibi sözler söylemesine bizim evde herkes bayılıyor. Onu çok sevdiğimiz insanlar. Sanki büyümsün de küçülmüş" diyorlar.

Geçenlerde bir gece bize bir komşu konuk gelmişti. Çok komik bir adam. Ne anlatsa arkadaşları güldürüyor. En çok gülen de Fatos. O söylenilerden bisey daha tanıyor ama herkes gülüyor diye o hepimizden çok gülmüyor. İste ki konuk basından geçen bir olayı anlatıyor. İşlikleri vere bir Alman uzman gelmiş. Bugün uzman Almanca demiş ki "burda herkes birbirine sık sık 'ulan' diyor. Dikkatimi çekti. 'ulan' ne demektir? Almanın sözlerinden dolayı komşumuzun yüzü kızarmış. Doğrusunu söylese yabancıya karşı ayıp olacaktı. Onun için başka bir şey söylemiş. "Bizde 'ulan' sözünü kullanmaz. Dilimizde 'ulan' sayın demektir. Biz birbirimizi yalnız adlarımızla çağırırız. Biz de adımızın önüne 'ulan' getiririz."

Birkaç gün sonra bu işinde yabancı kamulu toplantı olacakmış. Kenan'ın da genel müdüründe toplantıya başkanlık ediyormuş. Alman uzman toplantıda yabancı kamulu beyanına arkadaşlarımızda bulunmuş. Alman toplantıdaki Türkleri sevgili görülmüş diye Almanca konuşurken yeni öğrendiği birkaç Türkçe kelimeyi de araya karıştırırmış. Öğrendiği Türkçe kelimeleri de öğrenmediği çok güzel bir de söz öğendiğini "ulan" konuşmasına en değerinde uzman birden "ulan Kenan Bey devince arkadaşlar sımsısız! Alman sık sık 'ulan' Kenan Bey" diyormuş. Genel müdür kendisine "ulan" denilmesine kızarmış ama belli etmemeye çalışıyormuş. Alman ikide bir "ulan Kenan Bey" dedikçe boşa veyelerden kaslısı gülüyorlarmış. O günden sonra Genel Müdürün adı "ulan Kenan Bey" kalmış. Konuşumuz da olayı şöyle anlatıyordu ki hepimiz gülmekten kırılıyorduk.

Başka bir gün sevimize başka konuklar geldi. Babamın söylediğine göre önemli kişilerin. Akşam sofraya oturduğumuzda kadesim Fatos konukların çok hoşuna gitti. Ama

ne oldu ne oldu ki? diyorlardı. Fatos'un bu kadar terbiyeli ve şifalı bir anasını kullandığına Babam "Evlendim" dedi. Anneler çocuklarımızı hiç sokak bırakmaz. O yüzden terbiyeleri bozulmuyor. Annem "Ne ders olsa sokak çocuklarından terbiyesi eller öğrenesiler. Onun için sokaka salıvermem" diye ekledi. Konuk kadınlardan biri "Çok doğru evlendim" dedi. Hatta okudu bile çocuklarımız terbiyesi bozuluyor. Göz değmesin masallah çok terbiyeli kızınız var."

O çocuklardan pek sinen Fatos havaya girdi. Konukları kendini daha çok beğendirmek için bütün manfelerini göstermeye kalktı. Birden bir "ulan baba bel" diye söz başladı. Fatos bu sözlerine her zamanki gibi gülünceğini sanıyordu ama şok bir sessizlik oldu. Babamın adeta nuku tutuldu. Duruma katılmak için sesini yuma. "Aralar, zar zor" "Evlendim kızım" dedi. "ulan baba bel"

Ama niçin gülmüyordu bu insanlar her zamanki gibi Fatos konukları ile de güldükleri slyordu. Bu kez babamdan duyduğu başka bir şey ama bu kez ağza alınmayacak bir şey söyleverdi. En sonunda basarmış ki "rakıya kendilerini bulamıyor arkadaşlar başlıyor. Gülsenelek karşısında çok beğenildiğini sanan Fatos o ayıp olayı bir kez keke daha tekrarladı. Annem başki sözü gelmeyecek kaslarını çatır. Sus bakayım şimdiki azına biber doldurum" diye bağırdı.

Fatos beğenileceği yerde bir de üstelik herkesin yanında ille ilince ağlamaya başladı. Konuk kadınlardan biri anımlı oldu (makam) "Uzultmeyin evlendik" dedi. Bizimkiler de anımler söyleyordular "sizin yine iy masallah. Daha bu kadar okumaz. Babam Fatos'un söylediğine pek sinmiş görünerek kimden öğreniyor bu ulan bilmem ki" dedi. "Annem hiç de sokak çocukları değil. Ne den duyduda öğrendi bu ulan!" diye karşılık verdi. Ben ise onları bu salıstırımı gerçek sanıp evde konuşulduğu duyup öğreniyor. "diyecek öyle bir bulurdum ki. Babam bütün polatı gibi 'ulan' bizim evde öyle lafın konuşulmasını belediye bağırınca konuklar derhalten kendilerini tutmaya başladılar. Babam da gülmek zorunda kaldı.

Zeynep sözde mektubumu aksa kesmek istiyordum ama yine uzadı. Yaz talinden İstanbul'a geleceğimizi düşünürsen oğuzsuz. Sen hiç olmazsa Ankara'ya girdün. Ben İstanbul'dan başka yer oluyorum."

İşten kalmam dileğiyle mektubuma son veriyorum.

Aziz Nesrin'in Şimdiki Çocuklar Harika adlı kitabından

1. laf işitmek	☐	söylenmesi çok ayıp söz
2. başından geçmek	☐	anlayabilmek
3. havaya girmek	☐	azalanmak
4. hoşuna girmek	☐	aşırı derecede gülmek
5. nükte tutulmak	☐	beğenmek
6. ağza alınmayacak	☐	bitmek
7. aktı ermek	☐	kibirlemek, övünmek
8. sonu gelmek	☐	konuşamaz olmak
9. kaşlarını çatmak	☐	utanmak
10. gülmekten kılmak	☐	yaşanmak, olmak
11. pot kıymak	☐	karşısındakine dokunacak söz söylemek
12. yüzü kızarmak	☐	kızmak, sinirlenmek

	Doğru	Yanlış
1. "Ağızına biber doldururum." sözü yalancı ortaya çıkan kişilere söylenir.	☐	☐
2. Komşu, Alman misafirini kandırmak için ona "ulan"ın anlamını yanlış anlatmış.	☐	☐
3. Alman uzman toplantıda herkeşe "ulan" diyerek hitap ediyormuş.	☐	☐
4. Annesinin söylediğine göre Fatoş sokakta oyun oynamazmış.	☐	☐
5. Fatoş niye azalandığını anlayamamış.	☐	☐

Olay	Kişi	Tepki
Babanın "Ulan" demesi	Fatoş	
Alman uzmanın "Ulan" demesi	Genel Müdür	
Fatoş'un "Ulan" demesi	Baba	

9. İşaretleyelim, tamamlayalım

	Var	Yok
Aşık Veysel'in;		
1. doğum ve ölüm tarihleri	☐	☐
2. nereli olduğu	☐	☐
3. görmeyişinin nedeni	☐	☐
4. saz çalmaya nasıl başladığı	☐	☐
5. kaç çocuğu olduğu	☐	☐
6. beğendiği halk şairleri	☐	☐
7. en beğenilen eserleri	☐	☐
8. bazı karakter özellikleri	☐	☐

	Doğru	Yanlış
1. Veysel yedi yaşındayken köyünde çiçek salgını başlamış.	☐	☐
2. Veysel'in iki gözü de çiçek hastalığı nedeniyle görmez olmuş.	☐	☐
3. Veysel'in gözleri sadece kırmızı rengi seçebilirmiş.	☐	☐
4. Veysel'e saz çalmayı babası öğretmiş.	☐	☐
5. Aşık Veysel iki kez evlenmiş.	☐	☐
6. Aşık Veysel 1933 yılına kadar kendi şiirlerini söylememiş.	☐	☐
7. Aşık Veysel bir dönem köy köy dolaşarak saz dersleri vermiş.	☐	☐
8. Aşık Veysel köylülerin de yardımıyla köyünün ilk meyve bahçesini yetiştirmiş.	☐	☐

1.2

BİLEŞİK ZAMANLAR (muayen)		Zaman/Kip + (-/İmlis/Özüm)				
Adil	Bilim	Zamir	Zamir	Özüm	Özüm	Özüm
ben	yap	-ma/-me	-yol/-yol/-yol/-uyol/-üyor	-mı	-miş/-miş/-muş/-müş	-ım/-ım/-um/-üm
sen	yaşa	-mı/-mı	-acak/-yacak/-yecek	-mi	-ymiş/-ymiş/-ymuş/-ymüş	-sın/-sın/-sun/-sün
o	gör	-mı/-mı	-miş/-miş/-muş/-muş	-mu		
biz	haberleş	-maz/-mez	-ti/-ti/-ti/-üti/-oiti/-er	-mü		
siz	çalış		-malı/-meli			
onlar	gerek		-sa/-se			
	katil					
	geçir					
	gel					

Örnekler

Çok eskiden insanlar kuşları kullanarak haberleşiyormuş. Doktoruma göre daha çok spor yapmalıyım. Öğretmenin söyledi, hiç ders çalışmıyormuşsun. Uzmanların tahminlerine göre gelecekte yüzlerce katlı gökdelenlerde yaşayacağız.

On dakika erken gelseymişiz müdürü görebiliyorduk. Arkadaşların bu tatil yurtdışında geçireceklermiş. O bu kuisa daha öncede katılmış mıymış? Yarı saat dokuzda burada olmamız gerekiyormuş. Murat buraya geçen yılda gelmişti.

10. Tamamlayalım

- Duyduğuma göre yakında evlenmişsiniz. umarım çok mutlu olursunuz.
- Gazetelerde çarşaf çarşaf haberleri çıktı. Meğer o meşhur barın altında kumahane işlet.
- Güya beni ara. da cep telefonunun şarjı bittiği için arayamamış.
- Ah, keşke bileti dün al. , gördün mü bak, hiç yer kalmamış!
- Anlatıklarına bakılırsa zavallı kadın kocasından uzun zamandır şiddet gör.
- Resepsiyona sordun mu? Otele evcil hayvan kabul et.
- Meğer bu konu benim dışımda herkes tarafından bilin.
- Duyduğum kadıyla, verilen dilekçeler bir hafta içinde cevaplan.
- Müdür ne dedi? Bu sene maaşlarınıza zam yapıldı.
- Tüh! Bir dakika erken gel. otobüsü kaçır.
- Baksana herkes takım elbise giymiş. Keşke sen de en azından bir kravat tak.
- Şimdi suyu iyice kurumuş olan bu ırmakta dayım küçükken çeşit çeşit balıklar tut.
- Ne kadar doğru bilmeyorum ama söylentilere göre yakında boşan.

11. Tamamlayalım

Melin herkesi adınıştırmış. Hasta çocuklara gelirdi. Elli den gelen her yardım yaparmış. Bir hasta bir ağlayan başka çocuklar da ağlayan kadını senin aşağılardan ne bileyim ben bir kötu halde dans dersin ona elinden geleni yapar canım bile ver. Melin'in bir halini vardı. Ki herkesin annesi babası var. Bi. Baş. Sıkışan Meline gel. Çello de el. Bos dönen yok. Melin'ni çok kişi tahtalı köyü boyla. Melin hasta çocukları alıp hastanelere bile vardı. Bak. İnanırsan ondan kork. Melin çoğu kez ağ. Gezi. Neyi varsa başkalarına ver. de kendisi öyle ağ. gez. Bu Melin böyle. İste çok şanslı bir adam ki oyesine.

Yasar Kemal

12. Tanıtalım

- Ülkemizde edebiyat
- Önemli yazar ve şairler
- Hayat öyküleri
- Eserleri
- Sizin beğendikleriniz

_____

_____

13 -miş kullanarak yorumlayalım

Üçüncü Şahsın Şiiri

gözlerin gözlerime değince
felaketim olurdu öğlardım
beni sevmiyordun bildirdim
bir sevdiğin vardı duyardım
çöp gibi bir oğlanıpınce

nevişin binyadı fikrimce
ne vakit karsında bösem
ölürsün benden korkardım
bakardın birşey görürdüm

ne vakit karsında bösem
ölürsün benden korkardım
bakardın birşey görürdüm
gözüme bakardın
gözüme bakardın

gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın

gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın

gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın

gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın

gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın
gözüme bakardın

☐ Özlem	☐ Kıskançlık	☐ Aşk
☐ Dostluk	☐ Acı	☐ Öлке
☐ Yalnızlık	☐ Umud	☐ Caresizlik
☐ Nefret	☐ Sitem	☐ Mutluluk

14 Okuyalım, benzerini yazalım
Kısa Öykü Yazıyoruz

1. İlk durum: Kahraman ve (varsal çevresindekiler ne yapıyor ve ne durumda?

O akşam evde benden başka hiç kimse olmadığı için müziğin sesini iyice açmışım. Bir yandan bulaşık yıkıyor, diğer yandan şarkılar söylüyordum. Keyfim yerindeydi.

2. Başlatan olay: Kahramanın hareketine neden olan olay nedir?

Fakat bir anda korkunç sesler duydum. Radyonun sesini kısıp daha dikkatli dinledim. Dışarıdan patlama sesleri geliyordu. Birileri ateş ediyordu!

3. Duygu durumu: Kahraman, başlatan olayla ilgili ne hissediyor ve düşünüyor?

"Bizimki gibi sakın bir mahallede kim böyle ateş edebilir?" diye düşündüm. Kalbim deli gibi çarpıyordu. Ne yapacağımı bilemiyordum. Adeta donakalmışım. Pencereden bakmaya bile cesaretim yoktu.

4. Plan: Kahraman olayla ilgili ne yapmayı düşünüyor?

Sonunda kendimi toparlayıp salona geçtim. Sesler hala devam ediyordu. Bir anda aklıma üst kattaki komşumuz Necla Teyze geldi. Onun da korkmuş olduğunu düşünüp yanına gitmeye karar verdim.

5. Hareket: Kahraman amacına ulaşmak için neler yapıyor?

Cüzdanımı, telefonumu alelacele çantama koyup kendimi dışarıya attım. Koşa koşa üst kata çıkıp Necla Teyzelerin kapısını çaldım. Açan olmadı. Necla Teyzenin kulaklarının iyi duymadığını bildiğim için bir süre kapıyı çalmaya devam ettim. Tam vazgeçip eve döneceğim sırada kapı açıldı.

6. Sonuç: Hareketin sonucunda neler oluyor?

Necla Teyze, "Canım, sen miydin? Kusura bakma, zili duymadım. Balkondaydım." dedi. Ben tam "Necla Teyze niçin çıkın balkona?" diyecekken beni kolundan çekip "Gelsene. Çok güzel bir havai fişek gösterisi var. Balkondan beraber izleyelim" dedi.

7. Tepki: Kahramanın son olayla ilgili duygu ve düşünceleri nelerdir?

Havai fişek mi? Bu kadar süre içinde kafamda onlarca kötü senaryo yazmışım. Kölü adamlar, silahlar, polisler... Ama o seslerin bir havai fişek gösterişinden gelebileceği aklımın ucundan bile geçmemişti. Necla Teyzeyle karanlıkta patlayan rengarenk ışık demellerini izlerken kendi kendime gülüyordum...

1.3 Sizin Klasığınız Ne?

15 Okuyalım, İşaretleveylim

Romanın kahramanı Isık-Göl kıyısında dedesi, ninesi, teyzesi ve teyzesinin kocasıyla birlikte yaşayan bir çocuktur. Dede, babası ve annesi tarafından terk edilen tarununa sahip çıkmıştır. İkinci eşi olan karısı ve torunuyla birlikte omanın bakım işleri ile uğraşan damadı Orozkul'a yardım etmektedir. Orozkul'un kızı, çocuğun teyzesi Bekey çocuk sahibi olamayan bir kadındır. Zalim bir insan olan Orozkul, evlat sahibi olamamanın öfkesini dededen ve onun çocuğu olmayan kızından çıkarmaktadır. Bütün bu olumsuzlukların içinde zengin bir hayal dünyasına sahip olan çocuk, dürbünüyle her gün gölde yük ve yolcu taşıyan bir gemiyi izler. Gemilerde tayfalık yapan babasının da bu gemide çalıştığını düşünerek, balık olup bu gemiye ulaşmayı, babasına zavallı dedesini, zalim Orozkul'u ve yaşadıklarını anlatmayı düşler.

Çocuk görülebilen eni uzak noktaya baktı dürbünüle. İşte, işte! O anda tüm dünyayı unuttu. Gerçekten oralarda, ileride, Isık Göl'ün masmavi ulkunda bembeyaz bir gemi belirdi. Yaklaştı. İşte, işte gemi! İki bacası bir hizada, uzun, güçlü güzel gemi! Dümdüz bir çizgide ilerliyordu. Çocuk gömleğinin eteği ile dürbününün camlarını sildi, büyüteçleri daha iyi ayarladı. Geminin silüeti daha da belirginleşti. Geminin dalgalarda hafif hafif sallandığını da görüyordu çocuk Çocuk gözlerini beyaz gemiden ayıramıyordu. Elinde olsaydı, ondan biraz yaklaşmasını rica edecekti, güverteye insanları

da görebiliyordu. Ama gemi bunu bilmiyordu. Ağır ağır, çalimla yoluna devam ediyordu. Onu nerelerden getiren ve nerelere götüreceği bilinmeyen yoluna.

Geminin ilerlemesini takip etti çocuk. Çocuk bir balık olup deryeden göle ve ona, beyaz gemiye doğru nasıl yüzeceğini düşündü.

Muhafız Dağ'ından ilk defa masmavi Isık Göl'de bu beyaz gemiyi gördüğü zaman bu güzelliğin karşısında yüreğinde bir uğultu duydu. Ve sonra Isık Göl'de çıkışan, gemici olan babasının bu gemide çalıştığını karar verdi. Bunun böyle olmasını çok istediği için, böyle düşündü, sonra da bu düşüncesinin doğruluğuna inandı.

...

Gemi şimdi uzaklaşıyordu. Bembeyaz ve uzundu gemi ve gölün masmavi düzlüğünde, bacalarından uzun bir duman bırakarak ilerliyordu ve bir çocuğun, yan balık yanı insan olan bir çocuğun ona doğru yüzdüğünden habersizdi.

Balık olmak istiyordu çocuk. Her şeyinin balık gibi olmasını istiyordu; yüzgeçleri, pulları olsun istiyordu. Yalnız kafası kendi kafası kalmalıydı incecek boynunda, yusuvarlak, yelken kulaklı bir kafa, kalkık burnu çizgiler içinde. Bir de gözleri kendi gözleri gibi olacaktı. Ama yine de tam kendi gözü gibi değil... Biraz da balığın gözü gibi bakmaları gerekirdi.

Isık gölün dalgalarıyla oynaşacak, dalgadan dalgayı alıyacak. Derken beyaz gemi görünecek!

"Merhaba, beyaz gemi!" diyecek gemiye. "Hani sana devamlı dürbünüle bakan çocuk vardı ya! O benim işte... Gemideki insanlar toplanıp güverteye şaşırıp kalacaktı, bu yaratığa bakacaktı hayretle." O zaman gemici olan babasına "Merhaba baba" diyecek "Ben senin oğlunum. Yüze yüze sana geldim." Babası ağ atacak, onu tutacak, güverteye çekecek. O zaman da o eski haline dönecek... Sonra... Sonra...

Cengiz Aytmatov

Çocuk beyaz gemiyi anlatırken, hangi yollara başvuru yapıyor?

- Onu insana özgü niteliklere ve davranışlara sahip gibi gösteriyor.
- Beyaz gemiyi gördüğünde duyduğu hisleri ifade ediyor.
- Beyaz geminin güzelliğini abartılı bir biçimde anlatıyor.
- Beyaz geminin özellikleriyle babasının karakterleri arasında bir bağ olduğunu düşünüyor.

Metindeki çocuğun karakteri:

- Yaramaz Duygusal
- İyimsiz Kibar
- Kâderci Hayalci

	Var	Yok
1. Geminin göldeki görüntüsünün çocukta uyandırdığı duygular	☐	☐
2. Çocuğun geminin nereye gideceğiyle ilgili kafasında oluşan sorular	☐	☐
3. Babasının gerçek hayatta çocuğa yaklaşımı	☐	☐
4. Çocuğun hayallerinde beyaz gemiye nasıl ulaşacağı	☐	☐
5. Geminin gidişiyle birlikte çocuğun yaşadığı hayal kırıklığı	☐	☐
6. Çocuğun hayalinde yarattığı bazı şeyleri gerçek gibi düşünmesi	☐	☐

BİLEŞİK ZAMANLAR (KOSUL)					Zaman/Kip - (V)SE (P)SEL	
Adil	Eylem	Zamanlar	Ölçü			
ben	anla	-ma/-me	-yor/-iyor/-ıyor/-üyor	-sa/-sel/-ysa/-yse	-m	
sen	iç	-m/-mi	-di/-di/-dü/-dü/-ti/-tu/-tü		-n	
o	iste	-mu/-mü	-acak/-yacak/-yecek		-	
biz	dinle	-maz/-mez	-mış/-miş/-muş/-müş		-k	
siz	bitir		-t/-ti/-tı/-tı/-et/-et		-nız/-niz	
onlar	iste		-malı/-meli		-lar/-ler	
	gel					

Örnekler:

Beni anlamıyorsanız daha yavaş konuşayım. *Bu raporu bugün bitirmeliysek acele edelim, neredeyse akşam oldu.*

Arkadaşlar hepimiz kahvelerimizi içtiysek artık kalkabiliriz. *İnsanların size nasıl davranmasını istiyorsanız onlara öyle davranın.*

Onlar istemiyorsa gelmesinler. Biz geldiyiz. *Dersi dinlemeyecekseniz lütfen dışarı çıkın.* *Bizimle geliyorsanız acele et.*

16. Tamamlayalım

- Bu konuyu anlamadysanız sizin için yarı genel tekrar yapabilirim.
- Acaba Demeç eve varmış mıdır? Eve var_____ onun için hazırladığım sürprizi görmüştür.
- Aylen'i ziyaret et_____ önceden haber ver, onu evde bulamayabilirsin.
- Bu akşam sinemaya git_____ rezervasyon yaptırırım.
- Daha önce git_____ görmüşsünüzdür, Büyü-kada'da çok güzel yerler var.
- Arkadaşlarım akşam kesin olarak gelip gelmeyeceklerini haber vermediler. Eğer gel_____ hazırlık yapmam gerek.
- Sana bir şey anlatıyorum! Beni dinle_____ boş yere konuşmayayım.
- Sınav notunu öğreneceğim için çok heyecanlıyım. Eğer sınavdan geç_____ çok üzülürüm.
- Seni meşgul etmeyeyim. Çalış_____ daha sonra gelebilirim.
- İşlerini bitir_____ beraber yemeğe çıkabilir miyiz?
- Bu evde yaşa_____ benim kurallarına uymak zorundasın.
- Televizyonu seyret_____ kapatabilir misiniz? Sesinden rahatsız oluyorum.
- Bizimkiler uyanmış mıdır? Uyan_____ şimdi bahçede kahvaltı ediyorlardır.
- Hakkında konuştuğlarımızı duymuş mudur? Duy_____ ikimiz de rezil oluruz.
- Bu kitabı oku_____ okumanı tavsiye ederim.

1.3

17 İşaretleylim

Yel Değirmenlerine Karşı

Var Yok

1. Don Kişot'un hayatının geri kalan kısmını şövalye olarak geçirmek istemesinin nedeni	☐	☐
2. Sevgili olarak seçtiği fakir köylü kızının Don Kişot'un hayal dünyasında farklı bir yere sahip olması	☐	☐
3. Konakladığı handaki insanların Don Kişot hakkındaki izlenimleri	☐	☐
4. Don Kişot ve uşağının karakterleri arasındaki farklılık	☐	☐
5. Yazarın kitapta kullandığı anlatım özellikleri	☐	☐
	Doğru	Yanlış
1. Don Kişot'un önceleri sakin bir hayatı vardır.	☐	☐
2. Don Kişot, ovada gördükleri yel değirmenlerini canavara benzetir.	☐	☐
3. Yardıma muhtaç insanlar Don Kişot kendilerine yardım etmesini isterler.	☐	☐
4. Don Kişot bir şaloda kendisini şövalye ilan ettirir.	☐	☐
5. Don Kişot, yaptıklarının çığırılık olduğunu asla kabul etmez.	☐	☐

18 Yerleştirelim, İşaretleylim

Japonya'nın Şiir Geleneği: HAIKU

Serkan: Gazetede ki haberi gördün mü? "Japonya'nın en önemli Halkü Ödülü'nü Yelda Karataş adında bir Türk aldı." yazıyor.

Pelin: Halkü'yu daha önce duymuştum. Japon şiiri galiba değil mi?

Serkan: Evet. Halkü'nün açıklamasını da yaptılar gazetedeki. Halkü, yaklaşık 500 yıllık bir Japon edebiyat sanatıdır. En basit tanımı ile üç mısralık kısa şiir demektir. 3 mısra ve 17 Japon karakterinden (veya heceden) oluşmalı, bu 17 hecenin mısralara dağılımı 5-7-5 olmalıdır. Örneğin. Klasik Halkü'de mutlaka mevsimsel bir öğe, tabiatın bir parçası veya anlık bir duygunun belirlenmesine yer verilmesi gerekiyor; günümüzde ise her konuda Halkü yazılabiliyor.

Pelin: Çok enteresan. Peki hangi şiirle kazanmış bu ödülü, onu da yazıyor mu?

Serkan: Evet, dinle bak:

*Ne kadar yakın ölüme
Unutulmaz çocukluğumun
Ağır çiçekli ihlamur ağacı*

Pelin: Normal şiirden farklı biraz.

Serkan: Evet, Halkü yazmak şiir yazmaktan daha zor. Şair Halkü'yu anlatırken diyor ki: Halkü'de imge kullanıyorsunuz. Nesneyi anlatacaksanız o nesnenin kendisini söylemek zorundasınız. Normal şiir gibi metafor ve simgeler kullanıyorsunuz.

Pelin: Başka örnekleri var mı?

Serkan: Var. Halkü'nün ustası olarak kabul edilen Matsuo Baso'dan da bir örnek vermişler:

*Su büyük meşe ağacı
Açan çiçeklere kayıtsız
Daha soylu.*

Bir tane daha var:

*Sallanıp durur
Sarmaşıkların sardığı köprü
Hayatımız gibi.*

Pelin: Çok güzel. Halkü, görülenler ve hissedilenleri kısa ve etkileyici biçimde yansıtıyor. Bir görme biçimi sanki. Sıradan olaylar içinde bir "an"ı yakalayıp onu anlatıyor.

Serkan: Evet, inceliklerle işlenip okuyucuya sunulan ve Japon yazınında önemli yere sahip Halkü'nün bu özelliği de onu diğer şiirlerden ayırıyor.

mısra • betimleme • imge • yazın

1. Yazının kâğıtta karakterleriyle ilgili yaptığı _____ o kadar başarılı ki, o karakterlerin dış görünüşlerini gözünüzde çok rahat canlandırabiliyorsunuz.
2. Şiirde, hikâyelerde anlatılmak isteneni daha etkili şekilde anlatmak için düşünceyle yaratılan _____ kullanılır.
3. Eleştirmenler yazının son kitabını _____ sanatına sunulmuş en güzel eser olarak nitelendiriyorlar.
4. Şiirin ilk _____ itibaren büyük bir duygu yoğunluğu yaşıyorsunuz.

Doğru Yanlış

1. Haiku eskiden beri her konuda yazılabiliyor. Doğru Yanlış
2. Haiku'da duygulan çeşitli sembollerle anlatılmak mümkün. Doğru Yanlış
3. Gerçek bir Haiku'da 17 hece bulunmalıdır. Doğru Yanlış
4. Eski Haiku'da bulunması gereken bir öğe de doğadır. Doğru Yanlış
5. Mısra sayısı az olduğu için Haiku normal şiirden daha kolay yazılıyor. Doğru Yanlış

Haiku, görülenleri ve hissedilenleri kısa ve etkileyici biçimde yansıtır.

- Bu film toplumdaki sınıf farkını çok iyi yansıtıyor.
- Kitap, yazarın iç dünyasında yaşadığı karmaşayı okuyucuya yansıtıyor.
- Televizyon pencereden gelen ışığı yansıtıyor, bir şey göremiyorum.
- Sanatçının yazdığı şarkı sözleri genç yaşlı herkesin duygularını yansıtıyor.

19. Konuşalım

"Rus klasikleriyle gençlik döneminde tanıştım. Tanıştığım günden beri de onları elimden bırakmadım. Tolstoy'un Anna Karenina adlı romanında dönemin üst sınıf insan ilişkileri arasında yaşanan yasak aşkı gördüm, Dostoyevski'nin Suç ve Ceza romanında bir gencin işlediği suçtan ötürü ahlaki ve psikolojik açıdan yaşadığı sıkıntıları paylaştım, Goethe'nin ünlü eseri Ana romanında işçilerin verdiği toplumsal mücadeleye şahit oldum."

Yukarıda bir klasik roman okurunun düşünceleri aktarılmaktadır. Siz klasik eserler okumaktan hoşlanıyor musunuz? Beğendiğiniz yazarlar ve eserler nelerdir? Bu yazarlar ve eserleri hangi yönleriyle sizin ilginizi çekti? Klasik eserleri okumak size neler kazandı? Arkadaşlarınızla paylaşınız.

20. Yazalım

"İngiliz yazar Virginia Woolf, 1931'de yayımladığı Dalgalar'ı yazarken bu kitapla o güne değin hiçbir başka romanının göze alamayacağı değişik şeyler yapmıştı. Dalgalar, hem düz yazıyla kaleme alınmıştı, hem de şiir olmuştu; hem roman olmuştu, hem de tiyatro oyunu."

Virginia Woolf, Dalgalar'da dış dünyayı yok eder. Üç erkek ve üç kadının çocukluklarından yaşlılık dönemlerine kadar tüm hayatlarının anlatıldığı kitapta, dış dünya olduğu gibi değil, ancak kişilerin iç dünyalarına yansıtıldığı kadarıyla vardır. "Bir olay örgüsüne uyararak değil, bir ritme uyararak" yazılan kitap gerçekçi roman geleneğinden tam bir kopuşu temsil eder. Dalgalar, bilinç akışı tekniğiyle yazılan romanların en önemlilerinden biridir."

Yukarıda Virginia Woolf'un "Dalgalar" adlı kitabıyla ilgili kısa bir bilgi verilmiştir. Siz de okuduğunuz bir kitabı karakterlerin özellikleri, olay örgüsü, yazarın anlatımını değerlendirerek anlatınız.

Ek 2: Gazi Üniversitesi TÖMER Gözlem Yapılan Üniteler

Ek 2a: Birinci Ünite "Bilim ve Teknoloji"

YABANCILAR İÇİN

TÜRKÇE

2. BÖLÜM →

**BİLİM VE
TEKNOLOJİ**

**EVRENDE
YALNIZ MIYIZ?**

- **TEKNOLOJİ
KARŞISINDA
İNSAN**
- **BÜYÜK
PATLAMA VE
EVRENİN
OLUŞUMU**
- **SON BİLİMSEL
GELİŞMELER**

EVRENDE YALNIZ MIYIZ?

Evrende yalnız mıyız?

Acaba uzayın derinliklerinde bizden başka canlılar da yaşıyor mu?

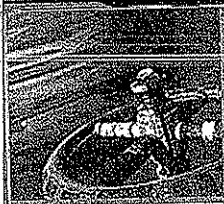
Eğer başka gezegenlerde yaşayan canlılar varsa, onların bizden haberi var mı?

Bütün bunlar ve buna benzeyen daha pek çok soru, öteden beri insan zihnini meşgul etmiştir. Özellikle son yıllarda birçok insanın, gökyüzünde 'uçan daire'ler ya da 'tanımlanamayan uçan cisimler' gördüğünü iddia etmesi, bu soruların daha da artmasına sebep olmuştur. Peki bu iddiaların doğru olma ihtimali nedir? Bu sorudan önce, şu sorunun mutlaka cevaplanması gerekir: "Dünya dışında, canlıların yaşaması için su, hava ve ısı gibi gerekli şartların sağlandığı başka bir gezegen var mı?" Bilim adamlarının son yıllarda yaptığı araştırmalarda, Jüpiter'in uydularının ikisinde su olduğuna dair bazı hipotezler ileri sürülmüştü. Bu gelişmenin ardından Mars'ta da bir zamanlar su bulunduğuna dair bazı bulgulara rastlandı. Hatta bazı bilim adamları, 1996 yılında Mars'tan gelen bir meteordaki manyetik parçalara dayanarak, o gezegende fosillerin bulunabileceğini öne sürüyor.

Uzayın derinliklerinde, zekâ sahibi başka varlıkların yaşayıp yaşamadığı bilimsel gelişmelerle ortaya çıkacak. Bu araştırmaların ne kadar zamanda sonuçlanacağını şimdiden kestirmek oldukça zor. Ancak şu bir gerçek ki, baş döndürücü hızla ilerleyen bilim, çok yakında bu konuda bazı noktaları aydınlatacak. Bilimsel gelişmeler bir yana, yukarıda bahsettiğimiz ve dünyada UFO olarak adlandırılan 'Tanımlanamayan Uçan Nesne'lerin gerçekliği de son zamanlarda insanların beynini iyice kurcalamaya başladı. Gün geçmiyor ki, televizyonlarda ve gazetelerde uzaylı gördüğünü öne süren birisi çıkmassın. Hatta daha da fazlası oluyor: Uzaylıları taşıyan, ışıklar saçtığı söylenen 'uçan daire'lerin fotoğrafları çekiliyor veya görüntüleri yayımlanıyor. Elbette bu kadar delil ve tanığı yok saymak mümkün değildir. Ancak bilim adamları yine de bu konuya ihtiyatla yaklaşıyorlar. Çünkü uzmanlar 'tanımadığımız' ve 'tanımlayamadığımız' her nesneye 'uzaylı' demenin çok da doğru olmayacağını söylüyorlar. Bu açıklama her ne kadar insanları tatmin etmiş gibi görünse de, insanların bilinçaltında hep şu düşünce var: "Ya onlar gerçekten varsa!"

Peki, gerçekten de bazı insanların iddia ettiği gibi, dünya dışında da yaşam varsa, gelecek yıllarda neler olabilir? Tabii ki, gelecekte neyin olacağı ya da neyin olmayacağı, bulunan canlıların özelliklerinin neler olduğuna bağlıdır. Çünkü bu noktada onların insanoğlundan daha ileri bir teknolojiye sahip olması ya da daha ilkel bir yaşam sürdürmesi çok önemlidir. Şayet uzaylılar, dünyalılardan daha ileri bir teknolojiye sahipse, bizim onlardan öğreneceğimiz çok şey var demektir. Bu da dünyanın ve evrenin kaderini değiştirecek büyük bir gelişme olacaktır. Ancak bu durum tıpkı filmlerde olduğu gibi olumsuz sonuçlanabilir. Belki biz dünyalılar, kötü niyetli düşmanlarımıza karşı bir var olma mücadelesi de verebiliriz.

Bilim, kesin kanıtlara ve sonuçlara dayanmayan bütün gelişmelere karşı çok çekingen davranır. Dolayısıyla yukarıda sözü edilen çoğu gelişme, bilim için sadece bir başlangıçtır. Bütün bu iddialar kanıtlanıncaya kadar hepimiz merakla bekleyeceğiz ve daha birçok söylentiye kulak vereceğiz. Fakat şu bir gerçek ki, eğer dünya dışında yaşayan canlılar gerçekten varsa; ya biz bir gün onları bulacağız ya da onlar bizi bulacak. İşte asıl merak edilmesi gereken şey o an olma. Acaba o tarihi karşılaşmada, iki canlı birbirine ne diyecek?

OKUMA - ANLAMA

A) Metne göre yanlış olan seçeneği bulunuz.

- 1- UFO'ların varlığı,
  - a) herhâlde insan zekâsını bir süre daha meşgul edecektir.
  - b) insanoğlu için bir tehlike oluşturabilir.
  - c) ancak bilimsel araştırmalarla kanıtlanabilir.
  - d) insanlığın sonu anlamına gelir.
  - e) hakkında, insanların anlattığı birçok olay vardır.
- 2- Evrende,
  - a) insan dışında canlılarla ilgili sorular insan zihnini hep meşgul etmiştir.
  - b) bazı gezegenlerde hayat belirtilerine rastlanmıştır.
  - c) dünya dışındaki canlıların varlığı kesin olarak bilinmemektedir.
  - d) yalnız olmama ihtimalimiz vardır.
  - e) başka canlılar da yaşıyorsa, bu bir gün ortaya çıkacaktır.
- 3- Bilimsel araştırmalar,
  - a) UFO'ların varlığını reddetmemektedir.
  - b) Jüpiter'in iki uydusunda ve Mars'ta su bulunduğuna dair hipotezler öne sürülmüştür.
  - c) sayesinde UFO'ların varlığı ortaya çıkabilir.
  - d) sadece dünyada hayat olduğunu ispatlamıştır.
  - e) henüz UFO'lar hakkında kesin bilgilere ulaşamamıştır.
- 4- "Evrende Yalnız mıyız?" adlı metinde,
  - a) insan dışındaki canlılardan söz edilmektedir.
  - b) "Tanımlanamayan Uçan Nesne"lerin varlığı reddedilmektedir.
  - c) bilimin UFO'lar hakkındaki yorumlarına da yer verilmiştir.
  - d) insanların aklına gelen UFO'larla ilgili sorulara da değinilmiştir.
  - e) insanla UFO'ların karşılaşması ile ilgili bazı tahminler yer almaktadır.

B) Aşağıdaki cümlelerin önüne, doğru (D) ya da yanlış (Y) yazınız.

- ( ) 1- Bilim, insan dışındaki varlıklarla ilgili araştırmalarına devam etmektedir.
 ( ) 2- Mars'tan gelen meteor, orada hayat olduğunu ortaya çıkarmıştır.
 ( ) 3- Dünyada birçok insan uzaylı gördüğünü iddia etmektedir.
 ( ) 4- UFO'ların teknolojisi kesinlikle insanlardan daha ilerdedir.
 ( ) 5- Tanımadığımız her nesneye "uzaylı" dememiz gerekir.
 ( ) 6- UFO'larla ilgili bir bilimsel araştırma merkezi bulunmamaktadır.
 ( ) 7- Televizyon ve gazetelerde UFO'larla ilgili tartışmalar devam ediyor.
 ( ) 8- Bilim, kesin bilgiler olmadığı için UFO'lar konusunda ihtiyatlı davranmaktadır.
 ( ) 9- İnsanla, yabancı varlıkların karşılaşması tarihî sonuçlar doğurabilir.
 ( ) 10- Aslında en az bizim kadar UFO'lar da bizi merak etmektedirler.

C) Aynı anlama gelen kelime ve kelime gruplarını bulunuz.

1- *yaya-*

- a) var ol-
 b) inan-
 c) düşün-
 d) anla-
 e) ilgilen-

2- *iddia*

- a) karar
 b) hüküm
 c) sav
 d) tespit
 e) teori

3- *ateden beri*

- a) eskiden beri
 b) kısa zaman önce
 c) bir süre sonra
 d) birazdan
 e) uzun zaman önce

4- *kestirmek*

- a) incitmek
 b) tahmin etmek
 c) yapmak
 d) anlatmak
 e) acıtmak

5- *bilinçaltı*

- a) beyin
 b) şuuraltı
 c) hafıza
 d) akıl
 e) düşünce

6- *bulgu*

- a) veri
 b) teori
 c) hipotez
 d) ispat
 e) tahmin

SÖZLÜ ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

- 1- Eğer UFO'lar da insanlar kadar bencilse, milletlerarası savaşlar gezegenler arası savaşa dönüşebilir.
- 2- Başka gezegenlerde de canlı olup olmadığı öteden beri merak edilir.
- 3- Gökyüzündeki o tuhaf cisim görmeden önce uzaylı yaratıkların varlığına inanmazdım.
- 4- Dün izlediğim belgeselde UFO'lara dair ilginç haberler veriliyordu.
- 5- Geçen gece gökyüzünü seyrederken bir yıldız kaymasına rastladım.
- 6- Yerişim alanlarımızı uzaydan gelen meteorlara karşı koruyacak önlemler alınmalıdır.
- 7- Bütün bu sorular cevaplanıncaya kadar araştırmalar devam edecek.
- 8- Mars'tan gelen meteorlardaki manyetik parçalara dayanılarak, o gezegende fosil bulunup bulunmadığı öğrenilebilir.
- 9- Bu incelemelerin ardından halka bir açıklama yapılabilecek.
- 10- Şayet diğer gezegenlerde hayat olmadığı kesinleşirse insanlar büyük bir hayal kırıklığına uğrayacaklar.

B) Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını cümle içinde kullanınız.
evren, gezegen, nice, zihin, meşgul et-, cisim, iddia et-, olası, uydu, kanıt, ihtiyat, nesne, uzman, tatmin et-, bilinçaltı, insanoğlu, tanımla-, tıpkı

C) Aşağıdaki konuyu arkadaşlarınızla tartışınız.

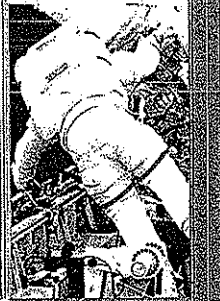
Dünya dışında yaşam varsa, ilerleyen yıllarda neler olabilir?

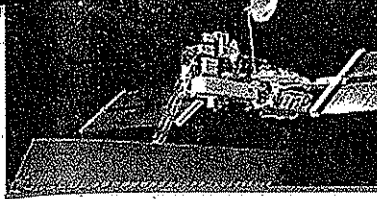
D) Aşağıdaki diyalogdaki boşluğu tamamlayınız.

A-Başka bir gezegende hayat olduğunu varsayalım.

Oranın nasıl bir yer olmasını isterdiniz?

B- .....

YAZILI ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

- 1- Öteden beri sigara içmeyi sevmezdi.
.....
- 2- Fabrika atıklarının nehir ve denizlere dökülmesi çevre kirliliğine neden oluyor.
.....
- 3- Yıllar önce piramitlerin uzaylılar tarafından yapıldığı ileri sürülmüştü.
.....
- 4- İnsanlara eğitim vermeden çevre bilincini aşlamak mümkün değildir.
.....
- 5- Çekingen olan insanlar diğerleriyle konuşmakta zorluk çekerler.
.....
- 6- Kansere çare bulununcaya kadar epey zaman geçecek gibi görünüyor.
.....
- 7- Söylediklerime kulak verersen sen kârlı çıkarsın.
.....
- 8- Kesin kanıtlar olmadan ileri sürülen tezlere ihtiyatla yaklaşıyor.
.....
- 9- Ormanda kaybolan çocuğun buradan geçtiğine dair hiçbir iz bulunamadı.
.....
- 10- Beni meşgul etme, çok işim var.
.....

B) Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

- 1- Uzayın derinliklerinde başka canlıların yaşadığına inanan veya UFO gördüğünü iddia eden birçok kişi vardır. Atmosferin içinde süratle uçan garip cisimlere uçan daire veya UFO diyoruz. Bazı insanlar UFO'ların
.....
.....
.....

2- Söylediğimiz sözün ne ifade ettiğine, ne anlama geldiğine dikkat etmeliyiz. Deyimler kelimeleri gerçek anlamından uzaklaştırırlar. Örneğin kendine söylenen en küçük sözden dahi ahnmayı anlatmak için ..... , özellikle ağız kavgasında söylenen her söze gerekli olan karşılığı vermeyi anlatmak için de ..... deyimini kullanırız. Kişilerin birbirleri aleyhinde söylediği sözleri taşımaya..... deriz. Birini, onunla konuşmak suretiyle meşgul etme durumu için ..... , söylemek istemediği bir sözü istemeyerek söyleme durumu için de .....ifadesini kullanırız.

(laf altında kalmamak, laf kaldırmamak, laf getirip götürmek, lafı ağızdan çıkarmak, lafa tutmak)

C) Aşağıdaki paragrafta bulunan yazım/noktalama yanlışlarını düzeltiniz.
Bazı insan uçan dâirelerin diğer gezegenlerden gelen uzay gemileri olduğuna

.....inadır. Bazılarda bunların yer yüzünde yapılan gizli tip bir uçak olduğuna ısrar etmektedir. İlk uçan Daireler 24 Haziran 1947 yılında Washington eyaletinde bir amatör pilot tarafından görüldü. Daha sonra diğer kişilerde sıra sıra ışıklar düzeni halinde, değişik şekiller ve renklerde tanımlanan cisimler gördüklerini iddia ettiler.

DİL BİLGİSİ

A) Aşağıdaki cümleleri hikâye birleşik zamanında yazınız.

1- Jüpiter'in uydularının ikisinde de su olduğuna dair bazı hipotezler ileri sürülmüş.

2- Onlar başka gezegenlerde fosillerin bulunabileceğini öne sürüyorlar.

3- O, bütün gelişmelere karşı oldukça çekingen davranır.

4- Bu iddialar kanıtlanıncaya kadar hepimiz merakla bekleyeceğiz.

5- Asıl merak edilmesi gereken şey, o an olmalı.

B) Aşağıdaki cümleleri verilen zamanlarla tamamlayınız.

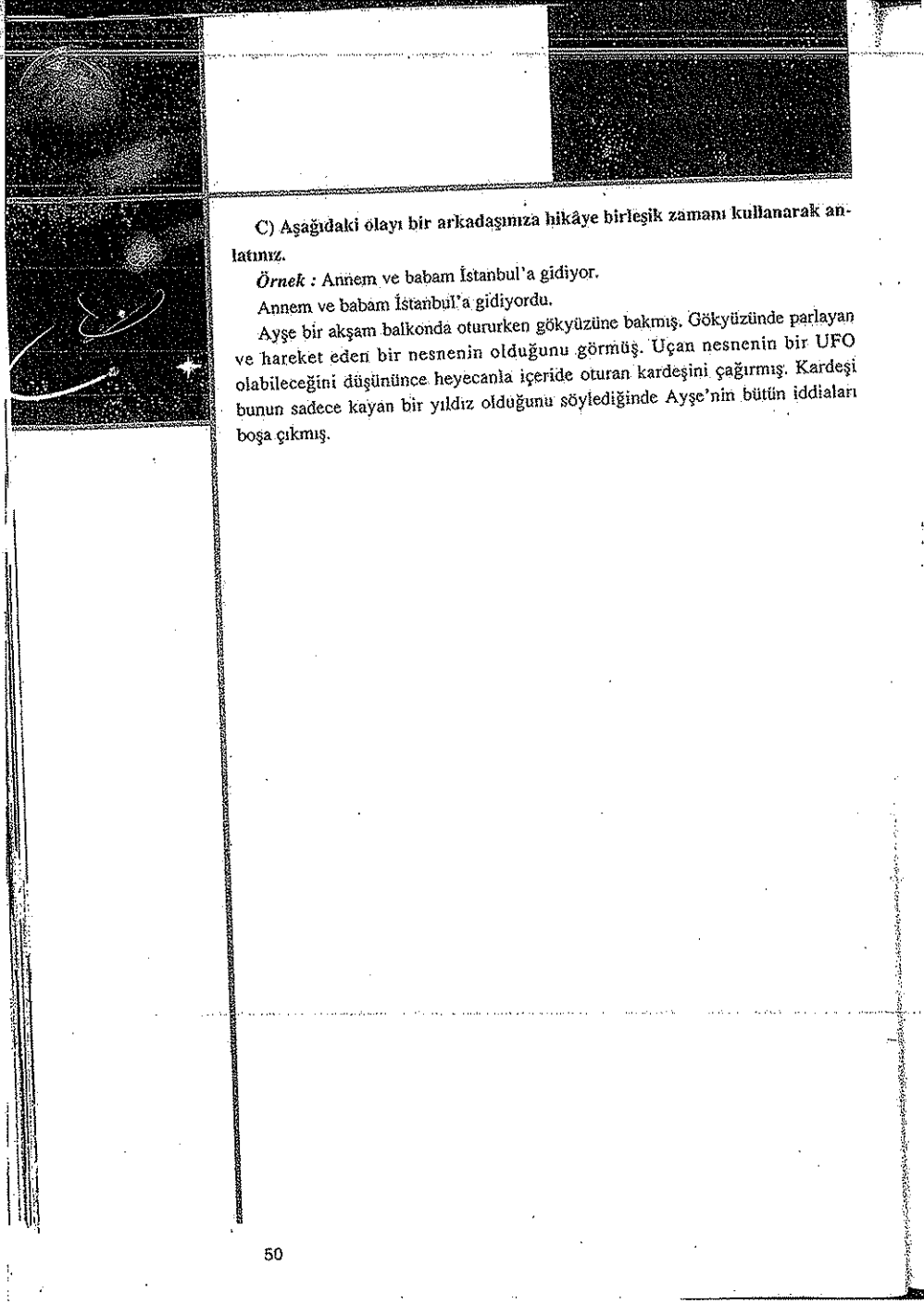
1- O, uçan daireler gördüğünü iddia et- (öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi)

2- UFO'ların gerçekliği son zamanlarda insanların beynini kurcala- (şim.z.hikâyesi)

3- Sen bu konuda bizi aydınlat- (gelecek z.hikâyesi)

4- O, olayların ne kadar zamanda sonuçlanacağını önceden kestir- (geniş z. hikâyesi)

5- Arkadaşım son bilimsel gelişmelerden bahset- (şim.z.hikâyesi)

C) Aşağıdaki olayı bir arkadaşınıza hikâye birleşik zamanı kullanarak anlatınız.

Örnek : Annem ve babam İstanbul'a gidiyor.
Annem ve babam İstanbul'a gidiyordu.
Ayşe bir akşam balkonda otururken gökyüzüne bakmış. Gökyüzünde parlayan ve hareket eden bir nesnenin olduğunu görmüş. Uçan nesnenin bir UFO olabileceğini düşününce heyecanla içeride oturan kardeşini çağırmış. Kardeşi bunun sadece kayan bir yıldız olduğunu söylediğinde Ayşe'nin bütün iddiaları boşa çıkmış.

TEKNOLOJİ KARŞISINDA İNSAN

İnsanlık tarihinde ateşin bulunuşu önemli bir gelişmedir. Demirin keşfi de tıpkı ateşin bulunuşu gibi insan hayatını kolaylaştırmıştır. Böylelikle ilk insanlar vahşi hayvanlardan korunmak ve yiyecek ihtiyaçlarını karşılamak için ateş ve demirden mümkün olduğu ölçüde yararlanma yoluna gitmişlerdir. Ayrıca barınma, korunma ve beslenme ihtiyaçları, insanları, çevresinde bulunan her şeyden bilgi birikimi, becerisi ve yaratıcılığı ölçüsünde faydalanmaya sevk etmiştir. İnsanların ihtiyaç, merak, bilgi ve yetenekleri teknolojiyi ortaya çıkarmıştır.

Savaş aletlerinin yapımı, teknolojik gelişmelerin bir diğer göstergesidir. Bugün bize çok ilkel gelen baltalar, mızraklar "Okçak" insanı için önemli silahlardı. "Demir Devri"nde demiri bulan ve işlemeyi öğrenen insan, kılıç, kalkan ve topuzlar yaparak savaşlarda üstün gelmeyi amaçlamıştır. Tekerlek, insanın icat ettiği en önemli teknolojik buluştur. İnsanların bir bölgeden diğer bölgelere göçünü kolaylaştıran tekerlekli araçlar, savaşlarda da kullanılmıştır. Ayrıca tekerlek, hayvanları evcilleştirmeyi bilen insana, onlardan daha çok yararlanmayı öğretmiştir. Ağaç ve taştan yapılan ilk örnekten bugüne, tekerleğin önemi hiç eksilmemiştir. Motorun icadına kadar insanlar, tekerleğin sağladığı kolaylıklardan yararlanmışlardır. Bugün ise motorlu taşıtların çoğunda ve uçaklarda tekerlek kullanılmaktadır.

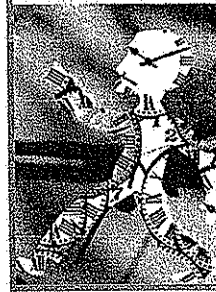
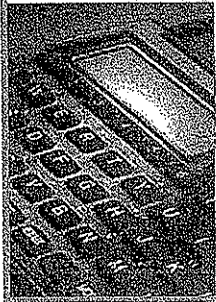
Önce buharlı makineler, insanların işini daha da kolaylaştırmıştır. Özellikle ulaşımda kullanılan gemiler, buharlı makineler yeni yerlerin keşfini sağlamıştır. Böylece insanlık, belirli kara parçalarında sıkışıp kalmaktan kurtulmuştur. Elektrik ve motorun bulunuşu, ulaşım, üretim ve barınmada insana büyük kolaylıklar getirmiştir. Üretim araçlarının gelişmesi, bir işin daha az insan ve insan gücü ile yapılmasını sağlamıştır. Örneğin 150 kilometrelik bir uzaklıktan iki yüz ton yük taşımak, yük trenleri yokken hiç de kolay değildir. Bu iş için yüzlerce insanın günlerce, belki de aylarca çalışması gerekiyordu. Bugün ise bu iş, birkaç saatte yapılabilir.

Kuşlar olmasaydı acaba insan uçağı icat edebilir miydi? Galiba bu mümkün olmazdı. İnsan, uçan bir canlı görünce kendisinin de uçabileceğini düşündü. Kuşlar, insanda uçuşa düşüncesini uyandırdı. Motoru ve tekerleğin icat eden insan, uçağı daha çabuk yaptı. Gerçi, uçuşa meraklı insanlar, uçak bulunmadan da vardı ve bunlar bazı denemeler gerçekleştirmişti. Türk bilgini Hezarfen Ahmet Çelebi, kendisine kuşlarınki gibi kanatlar yaparak uçmayı deneyen ilk insanlardan biridir. Bugün dağ sporu olarak yapılan, "kanatlı atlama"nın ilk örneğini, Hezarfen Ahmet Çelebi, yüzyıllar önce denemişti; ama o, bunu spor için değil, insanın uçabileceğini göstermek için yapmıştı.

Elektronik ve dijital keşifler, özellikle de 20. yüzyılın harika buluşu bilgisayar, hayatımızı çok değiştirdi. Günümüzde hepimizin evinde televizyon, buzdolabı, müzik seti, telefon, elektrikli fırın, çamaşır ve bulaşık makinesi var. Bunların hepsi, teknolojinin gelişmesi sonucunda sahip olduğumuz aletler. Çoğumuzun arabası var ve yine çoğumuz çok katlı binalarda yaşıyoruz. Yürürken müzik dinleyebiliyor, cebimizdeki küçük cep telefonları ile sevdiğimizle ulaşabiliyor, işlerimizi takip edebiliyoruz. Tıptaki gelişmeler insan ömrünü uzatıyor. Teknolojinin bugün en ileri aşaması olan internet sayesinde dünyayı izleyebiliyoruz. Uydular aracılığıyla dünyaya açılıyor. Dünya'dan başka gezegenleri araştırıyor, yeraltını inceleyebiliyor, denizlerdeki hayatı öğrenebiliyoruz. Bugün insanlık, bir canlıyı kopyalayarak onun benzerini yapabilecek bir teknolojiye sahip.

ابن

Bütün bu teknolojik gelişmeler, hayatımızı kolaylaştırıyor ve bize daha çok zaman kazandırıyor. Bununla birlikte teknolojinin doğaya ve insana zarar verecek sonuçları olduğunu da bilim adamlarının çalışmalarından öğreniyoruz. Çevre kirliliği, teknolojik felaketler, gelişmiş savaş silahları, doğal dengenin bozulması gibi sorunlar, insan hayatını tehdit ediyor. Teknolojiyi kullanırken yaratacağı problemleri de görmek gerekiyor. Bu problemleri görmezden gelirse belki ileride kendimizi robotların ziyaret ettiği bir 'insan bahçesi'nde bulabiliriz.

OKUMA - ANLAMA

A) Metne göre yanlış olan seçeneği bulunuz.

1- Tekerleğin icadı,

- a) teknolojinin temeli olmuştur.
- b) ile hayvanlardan daha fazla yararlanılmıştır.
- c) ateşin de bulunmasını sağlamıştır.
- d) insanlık için önemli bir buluştur.
- e) motorlu taşıtlar ve uçaklar için de yararlı olmuştur.

2- Teknolojik buluşlar,

- a) insan hayatını kolaylaştırmaktadır.
- b) insanlığın ilerlemesini sağlamıştır.
- c) aynı zamanda doğa ve insana da zarar verebilmektedir.
- d) -ın en önemlilerinden biri de uçağın icadıdır.
- e) kuşlar sayesinde yapılmıştır.

3- Hezarfen Ahmet Çelebi,

- a) bir Türk bilginidir.
- b) uçmayı ilk deneyen insanlardandır.
- c) kendisine kuşları gibi kanatlar yapmıştır.
- d) uçuş denemesini spor amacıyla yapmamıştır.
- e) uçarken tekerlek de kullanmıştır.

4- "Teknoloji Karşısında İnsan" adlı metinde,

- a) teknolojinin gelişimi anlatılmaktadır.
- b) çeşitli icatlardan bahsedilmiştir.
- c) teknolojinin insan hayatı üzerindeki etkilerinden bahsedilmektedir.
- d) bulaşık makinesi ve televizyonun yararlarına değinilmiştir.
- e) yük trenlerinin faydaları üzerinde durulmuştur.

B) Aşağıdaki cümlelerin önüne, doğru (D) ya da yanlış (Y) yazınız.

- ( ) 1- Bütün teknolojik buluşlar insan hayatını tehdit etmektedir.
 ( ) 2- Tekerleğin icadı teknoloji için bir dönüm noktasıdır.
 ( ) 3- Demir, "Tunç Devri"ne ait bir buluştur.
 ( ) 4- Hezarfen Ahmet Çelebi uçağı icat etmiştir.
 ( ) 5- Teknolojinin zararlı sonuçlarından biri de çevre kirliliğidir.
 ( ) 6- Elektrikli fırınlar da insan hayatını kolaylaştıran teknolojik ürünlerden biridir.
 ( ) 7- Hezarfen Ahmet Çelebi uçarken kuşları örnek almıştır.
 ( ) 8- Hezarfen'in denemesi "kanatlı atlama" sporunun kaynağıdır.
 ( ) 9- İnternet sayesinde iletişim artık daha kolay sağlanmaktadır.
 ( ) 10- Uydular diğer gezegenlerdeki hayatı ortaya çıkarmıştır.

C) Aynı anlama gelen kelimeleri ve kelime gruplarını bulunuz.

1- <i>icat</i>	2- <i>eksil-</i>	3- <i>savaş aleti</i>
a) keşif	a) eski-	a) taş
b) buluş	b) yıpran-	b) mızrak
c) teknoloji	c) bit-	c) silah
d) deneme	d) tüken-	d) kalkan
e) üretim	e) azal-	e) topuz

4- <i>çabuk</i>	5- <i>vahşi</i>	6- <i>kopyala-</i>
a) yeni	a) uysal	a) kopya çek-
b) kolay	b) sert	b) üret-
c) zor	c) yabancı	c) yer değiştir-
d) hızlı	d) uyumsuz	d) benzerini yap-
e) taze	e) anlayışsız	e) ortaya çıkar-

SÖZLÜ ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

- Öyle güzel bir ev yaptırmış ki, tıpkı modern bir kuleye benziyor.
- Motorun icadıyla birlikte ulaşım eskisinden daha kolay hâle gelmişti.
- Taş Devrinden Tunç Devrine geçildiğinde savaş aletleri daha da geliştirilmişti.
- İnsanlar ulaşımı ve taşımacılığı kolaylaştırmanın yollarını arıyorlardı, bu yüzden tekerlek icat edildi.

- 5- Hem çevre kirliliği hem de gelişmiş savaş silâhları insan hayatını tehdit ediyor.
 6- Teknolojiyi kullanırken galiba yaratacağı sorunları da görmek gerekiyor.
 7- Günümüzde teknoloji çok gelişmiş durumda, bununla birlikte teknolojik felâketler de büyük bir sorun hâline gelmekte.
 8- Gerçi hayatımız kolaylaştı, ama insanlar hâlâ kolay mutlu olamıyor.
 9- Gelişmiş savaş silâhları kullanılmaya devam ederse belki ileride insan diye bir şey kalmaz.
 10- Ateşin bulunuşundan sonra insanlar çiğ et yemekten kurtuldular.

B) Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını cümle içinde kullanınız.
 tekerlek, keşif, barınma, gösterge, kalkan, göç, evcilleştir-, ulaşım, takip et-, felâket, doğal denge, üretim, çamaşır, bulaşık

C) Aşağıdaki konuyu arkadaşlarımızla tartışınız.
 Canlıların kopyalanarak benzerlerinin yapılmasının sizce olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

D) Aşağıdaki diyalogu tamamlayınız.

A: Teknolojiyi kullanırken yaratacağı sorunları da görmek gerekiyor.

B: Evet, aksi durumda...

YAZILI ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

1- Her canlının barınma ihtiyacı vardır.

2- İnsanoğlu, teknolojik buluşlarla hayatını daha da kolaylaştırıyor.

3- Günümüzde tekerlekli araçlar, hayatımızın vazgeçilmez bir unsurudur.

4- Hem gezmeyi, hem dinlenmeyi hem de spor yapmayı seviyorum.

5- Çevremizdeki olumsuzluklarla uğraşmak hiç de kolay değil.

6- Altıncı kattan, uçmayı deneyen çocuk, ağır yaralandı.

7- Çocuklar, internet ortamında daha iyi yetişiyor.

8- Onun hatasını görmezden geldim.

9- Teknolojik gelişmeler, bize zaman kazandırıyor.

10- Hatalarını kabul etmeyince daha da kızıyorum.

B) Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

1- Teknoloji insanlara büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Bunlardan en önemlileri;

.....
 .....

2- Dilimizde telaffuzları birbirine yakın bazı kelimeler yanlış kullanılmaktadır. Bu kelimelerden, bilgi verme işi anlamına gelen ..... ile bilgi alma işi anlamına gelen ..... kelimesi hatalı kullanılıyor. Kuşatılmış anlamına gelen ..... ile zarar, sakınca anlamındaki ..... kelimesi birbirine karıştırılmaktadır. Takdim etmek anlamındaki ....., iki kişiyi birbirine tanıtmak anlamına gelen ..... kelimeleri yanlış yerde kullanılıyor.

(öğrenim, mahzur, öğretim, mahsur, tanıştırmak, tanıtmak)

C) Aşağıdaki paragrafta bulunan yazım/noktalama yanlışlarını düzeltiniz.

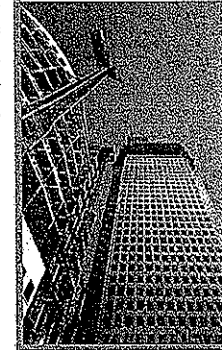
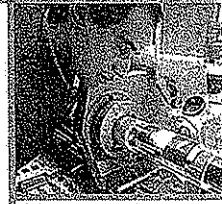
Hayatımıza giren teknoloji hârikalarından biride bilgi sayardır. Bilgi sayar saye-

sin de koça bir kitab kücücük bir deskede sığdırılabiliyor! Bu güzelik yanında birde

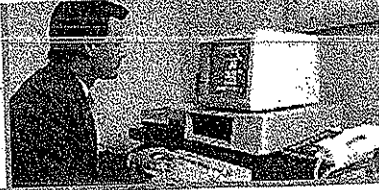
bilgi sayara giren vürüs ileproqramın çökmesiyle bilğilerin hepsi kayıp olabilir? Ta-

bil ki, her teknoloji ürününün bu tür risği vardır.

.....

DİL BİLGİSİ

A) Aşağıdaki cümleleri basit zamanlarla tekrar yazınız.

1- Bu iş için yüzlerce insanın günlerce, belki aylarca çalışması gerekiyordu.

2- Hezarfen Ahmet Çelebi, yüzyıllar önce denemişti.

3- Uçma meraklısı insanlar bazı denemeler gerçekleştirmişti.

4- Kuşlar olmasaydı acaba insan uçağı icat edebilir miydi?

5- Kuşlar olmasaydı galiba uçağın icat edilmesi mümkün olmazdı.

B) Aşağıdaki cümleleri rivayet birleşik zamanda yazınız.

1- Teknolojik gelişmeler hayatımızı kolaylaştırıyor.

2- Taş Devri'nde yaşayan insanlar baltalar, mızraklar yaparlardı.

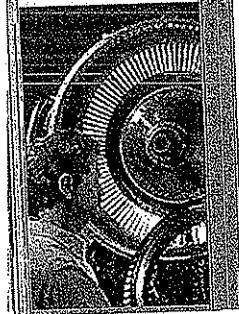
3- Hezarfen Ahmet Çelebi uçmayı spor için değil, insanın uçabileceğini göstermek için yapmıştı.

4- Uydular aracılığı ile dünyaya açıyoruz.

5- Tiptaki gelişmeler insan ömrünü uzatıyor.

C) Aşağıdaki olayı bir arkadaşınıza rivayet birleşik zamanı kullanarak anlatınız.

Geçen gün televizyon seyrediyordum. Bir programda geçmişten günümüze arabaların teknolojik gelişimi anlatılıyordu. Bu arabaların tanıtımı görülmeye değerdi. Ağaçtan yapılmış çok basit arabalardan tutunuz da tek bir tuşla harekete geçen arabalara kadar birçok araba bu programda ele alınmıştı. Bundan sonraki programda da diğer alanlardaki teknolojik gelişmelerden haber verilecekti.

BÜYÜK PATLAMA VE EVRENİN OLUŞUMU

İlk insandan günümüze kadar, evrenin oluşumuyla ilgili çeşitli inanç ve teoriler ortaya atıldı. Bu inanç ve teorileri ortaya atanları iki grupta toplayabiliriz. Bunlardan ilki din, ikincisi ise bilim adamlarıdır. Din adamları, evrenin bir Tanrı tarafından yaratıldığını, düzenlendiğini kabul ve telkin ederler. Bu bir inançtır. Onlar bu teorilerini ispatlamak için semavi dinlere ait kitaplardaki yaratılışa ilgili bilgilere; bu konuda yüzlerce yıl içinde oluşmuş dinî bilim ve felsefe geleneğine başvururlar.

Bilim adamları ise evrenin genişlediği gerçeğinden hareketle, o güne kadar kabul gören "durağan (statik)" modelden tamamen farklı bir evren modeli ortaya koydular. Bu bilim adamları, "Evren genişlediğine göre, zaman içinde geriye doğru gidilirse evren tek bir noktadan başlar." görüşünü savundular.

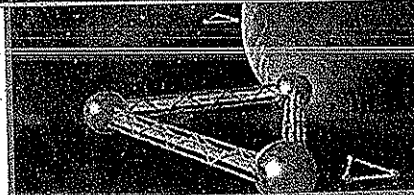
Yapılan hesaplamalar, evrenin tüm maddesini içinde barındıran bu "tek nokta"nın, sıfır hacme ve sonsuz yoğunluğa sahip olması gerektiğini gösterdi. Evren, sıfır hacme sahip bu noktanın patlamasıyla ortaya çıkmıştı. İşte bu patlamaya "Big Bang" (Büyük Patlama) denir ve evrenin varolması da bu teori ve isimle birlikte anılmaya başlandı.

Büyük Patlama teorisi maddenin önceden var olduğunu ve bu maddenin bir patlamayla çok hassas düzenlemeler içerisinde bulunan evreni ortaya çıkardığı iddiasına dayanmaktadır. Tabi ki bu iddiaları ortaya atan bilim adamları teorilerini ispat için sağlam deliller bulmak zorundaydılar. Yoksa, ileri sürdükleri tezler teoloji alanındaki iddialardan öteye gidemeyecekti.

1948 yılında George Gamov "Büyük Patlama" teorisini destekleyen yeni bir hipotez ortaya attı. Bu iddiaya göre, evrenin büyük patlamayla oluşması durumunda, evrende bu patlamadan arta kalan bir radyasyon olması gerekiyordu. Üstelik bu radyasyon evrenin her yerinde eşit olmalıydı. Bu, çok geçmeden kanıtlandı. 1965 yılında iki araştırmacı şans eseri bazı dalgalar keşfetti. "Kozmik Fon Radyasyonu" adı verilen bu dalgalar uzayın belli bir tarafından gelen radyasyondan farklıydı ve yerel kökenli değil; evrenin tümüne homojen bir şekilde dağılmış bir radyasyondur. Böylelikle uzun süredir evrenin her yerinden eşit ölçüde alınan 3 Kelvin'lik ısı dalgasının Büyük Patlama'nın ilk dönemlerinden kalma olduğu ortaya çıktı. Üstelik bu rakam, bilim adamlarının önceden öngördükleri rakama çok yakındı. Sadece tek bir dalga boyunda (mikrodalga) yapabildikleri hâlde, Penzias ve Wilson büyük patlamanın bu özgün ispatını ilk gösteren kişiler oldukları için Nobel ödülünü kazandılar.

Tabi ki Büyük Patlama teorisinin ispatı bununla kalmadı. Sözü edilen deneyin sonucunu uzaya gönderilen COBE, (Kozmik Geri Plan Işıma Kâşifi Uydusu) evrenin başlangıcında büyük patlamanın sıcak, yoğun konumunun kanıtlarını ispat etti. Buna karşılık bu uyduda belli bir noktadaki ıssızlığı bildiriyordu. Ancak COBE-2 uydusu uzayda iki nokta arasında ısı farkı bulunduğunu keşfetti. Örneğin, bazı yıldız kümelerindeki ısı, kozmik boşluklara göre daha fazlaydı. Bu ise, büyük patlamadan sonra meydana gelen sıcaklığın gittikçe soğuyarak farklılaştığını gösteriyordu. Bu olaydan sonra pek çok bilim adamı COBE'nin başarısını "Büyük Patlama'nın olağanüstü bir şekilde onaylanması" şeklinde yorumladı.

Büyük Patlama'nın diğer bir önemli delili ise uzaydaki hidrojen ve helyum gazlarının miktarı oldu. Günümüzde yapılan ölçümlerde evrendeki hidrojen ve helyum gazlarının oranı; Büyük Patlama'dan artı kalan hidrojen helyum oranına teorik olarak uyuyordu. Eğer evrenin bir başlangıcı olmasa ve sonsuzdan geliyor olsaydı, hidrojen tamamen yanarak helyuma dönüşmüş olmalıydı.

Tüm bunların sonucunda Büyük Patlama teorisi bilim dünyasında kesin bir kabul gördü. Bilim adamlarının son bulgularına göre de, evren sürekli ve düzenli olarak genişliyordu. Büyük Patlama modeli bilimin, evrenin oluşumu ve başlangıcı hakkında ulaştığı son nokta oluyordu.

OKUMA - ANLAMA

A) Metne göre yanlış olan seçeneği bulunuz.

1- Din adamları.

- evrenin oluşumu ile ilgili teoriler ortaya koymuşlardır.
- teorilerini kutsal kitaplara dayandırmışlardır.
- kendilerine inanılmaz zorunlu kılarlar.
- teorilerini inanç temeline kurarlar.
- evrenin bir yaratıcı tarafından yaratıldığı fikrini savunmuşlardır.

2- Bilim adamları;

- evrenin genişlediği fikrini savunurlar.
- evren tek bir noktadan başlar görüşünü savunurlar.
- evrenin büyük bir patlama sonucunda oluştuğunu söylemektedirler.
- evrenin oluşumunu duygularıyla açıklamışlardır.
- din adamlarından farklı bir evren modeli ortaya koymuşlardır.

3- Evrende.

- eşit miktarda radyasyon vardır.
- belirli miktarda hidrojen ve helyum gazları bulunur.
- dengeler hiçbir zaman değişmemektedir.
- büyük bir patlama olmuştur.
- sıfır hacme sahip bir nokta tespit edilmiştir.

4- "Büyük Patlama ve Evrenin Oluşumu" adlı metinde

- evrenin nasıl oluştuğundan söz edilmektedir.
- teologların evren hakkındaki görüşlerinden söz edilmektedir.
- evrenin oluşmasında güneşin etkisinden bahsedilmektedir.
- bilim adamlarının evren hakkındaki görüşlerinden bahsedilmektedir.
- evren hakkındaki teorilerin nasıl ispatlandığından bahsedilmektedir.

B) Aşağıdaki cümlelerin önüne, doğru (D) ya da yanlış (Y) yazınız.

- ( ) 1- Teologların teorileri her zaman doğrudur.
 ( ) 2- Bilim adamları teorilerini bilimsel yoldan kanıtlarlar.
 ( ) 3- Varsayımlar insan hayatında önemli rol oynar.
 ( ) 4- Evrende belirli miktarda hidrojen ve helyum gazı bulunmaktadır.
 ( ) 5- Büyük Patlama teorisini ilk kez ortaya koyan Penzias ve Wilson olmuştur.
 ( ) 6- Büyük Patlama teorisine göre evrende önceden oluşmuş bir madde vardır.
 ( ) 7- Uzaydaki iki nokta arasında herhangi bir ısı farkı yoktur.
 ( ) 8- Evrenin bir başlangıcı yoktur. Evren sonsuzdan gelir.
 ( ) 9- Bilim adamları teorilerini ispatlamak için deney yapar.
 ( ) 10- Evrende sıfır hacme sahip bir nokta bulunamamıştır.
 ( ) 11- COBE uzaya, araştırma yapmak için gönderilen uydunun adıdır.
 ( ) 12- Radyasyon evrenin her tarafında eşit miktarda bulunmaz.
 ( ) 13- Bir teori ispatlanmazsa, bilimsel kabul edilemez.
 ( ) 14- Kozmik Fon Radyasyonu evrenin tamamında bulunmaz.

C) Aynı anlama gelen kelimeleri ve kelime gruplarını bulunuz.

1- *ispatla-*

a) kanıtla-

b) ortaya koy-

c) tespit et-

d) tahmin et-

e) tarif et-

2- *eşir*

a) yaşıt

b) uygun

c) denk

d) uyum

e) karşıt

3- *iddia*

a) inceleme

b) tez

c) proje

d) yöntem

e) kural

4- *sürekli*

a) genellikle

b) bazen

c) daima

d) kimi zaman

e) ara sıra

5- *şahs*

a) talih

b) kader

c) keder

d) sevinç

e) mutluluk

6- *sonuç*

a) nefice

b) karar

c) sonuncu

d) ilk

e) evvel

SÖZLÜ ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden aşağıdaki kelime gruplarıyla yeni cümleler kurunuz.

- 1- Son bulgulara göre Mars'ta hayat olduğu düşünülüyor.
- 2- Şiirlerinde ulaştığı son nokta şairi büsbütün ebedileştirdi.
- 3- Bir iki yıl geriye doğru gidersek yazarın son kitabında daha iyi anlayabiliriz.

a) ispatla

a) kanıtla

a) genellikle

b) uygun

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

b) bazen

- 4- Aradan çok geçmeden ikinci bir sürprizle daha karşılaşmış.
 5- Olması gereken de buydu.
 6- Gençlik yıllarımdan arta kalan tek şey hatıralarımdır.
 7- Hastamızdaki iyileşme bundan öteye gidemeyecek.
 8- Bu gerçek karşısında yapabileceğimiz çok şey olduğunu sanmıyorum.
 9- Gördüklerim bana anlatılanlardan tamamen farklı.
 10- Dersi dinlemiyor. Üstelik arkadaşlarını da rahatsız ediyor.

B) Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını cümle içinde kullanınız.
 ortaya at-, lakin, statik, öngör-, model, patlama, iddia, radyasyon, kanıt, evren,
 köken, ödül, kazan-, deney, miktar, ölçüm, teorik, başlangıç, kabul gör-.

C) Aşağıdaki konuyu arkadaşlarınızla tartışınız.
 Evrenin oluşumu hakkında neler düşünüyorsunuz?

D) Aşağıdaki diyalogu tamamlayınız.
 A- Bilim adamları evreni gerçeği karşısında farklı görüşler ortaya koymuşlardır.
 Evrenin tek bir noktadan başlamasını nasıl açıklamışlardır?

B- .....

YAZILI ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

1- Dünyanın oluşumuyla ilgili çeşitli teoriler vardır.
 .....

2- Dünyanın geleceği hakkında teologların da açıklamaları var.
 .....

3- Gün geçtikçe geriye doğru gidiyoruz.
 .....

4- Yusuf'un fikri bazı arkadaşları tarafından kabul görmedi.
 .....

5- Kış gelmeden evin boyasını yaptırдық.
 .....

6- Mustafa'yı uzun süredir Ankara'da görmüyorum.
 .....

7- Bu ilginç olay karşısında herkes değişik fikirler ileri sürdü.

8- O günden arta kalan hiçbir şey yok.

9- Onunla tanıştıktan sonra, hayatında bazı şeyler değişti.

10- Bu korkunç kazadan şans eseri kurtuldum.

B) Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

1- Dünyanın oluşumuyla ilgili olarak değişik fikirler vardır. Bu fikirlerin yanında bir de dünyanın geleceği hakkındaki tedirginlik ve korku vardır. İnsanları bekleyen bu tehlikeleri düşündükçe kayılanmamak elde değil.

Dünyayı gelecekte bekleyen tehlikeler hakkındaki düşüncelerimi açıklamak istiyorum. ....

.....

2- Türkçede bazı kelimeler yanlış kullanılmaktadır. Bunun sebebi de telaffuzlarının birbirine yakın olmasıdır. Bu tür yanlış kullanılan kelimeler şunlardır: Faal, aktif anlamına gelen ..... ile faktör anlamına gelen ..... aksine, tersine anlamında kullanılan ....., özellikle anlamındaki ..... birbirinin yerine kullanılıyor. Gerici anlamındaki ..... ile sığınmacı, sığınan anlamındaki ..... kelimesi birbirine karıştırılıyor.

(etken, bilakis, etkin, bilhassa, mürteci, mülteci)

C) Aşağıdaki paragrafta bulunan yazım/noktalama yanlışlarını düzeltiniz

Yer yüzündeki insanı ürkiten olaylar olmasına rağmen insan oğlu yinede bildiğini okumaktan geri kalmıyor. Dünya'ya zarar vermiye devam ediyor. Hal, böyle olunca yeni nesili tehlikeler bekliyor? İnsanı korkutan sadece bu mu? Elbette hayır. İnsanı korkutan gelecek kaygısında vardır.

.....

DİL BİLGİSİ

A) Aşağıdaki cümlelerde birleşik kiple çekimlenmiş filleri bulunuz. Hangi birleşik kipte çekimlendiklerini yazınız.

1- Evren genişlediğine göre, zaman içinde geriye doğru gidilirse evren tek bir noktadan başlar.

2- Bilim adamlarının ileri sürdükleri tezler teologların iddialarından öteye gidemeyecekti.

3- Eğer evrenin bir başlangıcı olmasaydı ve evren sonsuzluktan geliyor olsaydı hidrojen tamamen yanarak helyuma dönüşmüş olmalıydı.

4- Bilim adamlarının son bulgularına göre de, evren sürekli ve düzenli olarak genişliyordu.

5- Büyük Patlama'dan arta kalan hidrojen, helyum oranına teorik olarak uyuyormuş.

B) Aşağıdaki cümleleri verilen zamanlarla tamamlayınız.

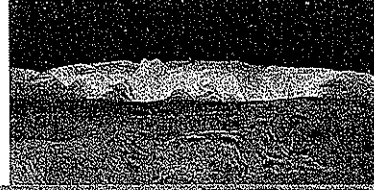
1- Radyasyon evrenin her yerinde eşit ol- (gereklilik kipinin rivayeti)

2- Evren, sıfır hacme sahip bu noktanın patlamasıyla ortaya çık- (öğr. geç. zam. hikâyesi)

3- 1965 yılında iki araştırmacı "Kozmik Fon Radyasyonu" adı verilen dalgalar keşfet- (öğr. geç. zamanın hikâyesi)

4- Bu teorileri ispatlayamadıkları için, bu iddia sadece bir inançtan öteye git- (geniş zamanın hikâyesi, olumsuz)

5- Büyük Patlama teorisi maddenin önceden var olduğu iddiasına dayan- (şim. zamanın hikâyesi)

C) Aşağıdaki fiilleri verilen şahıs ve zamanlarla çekimleyiniz.

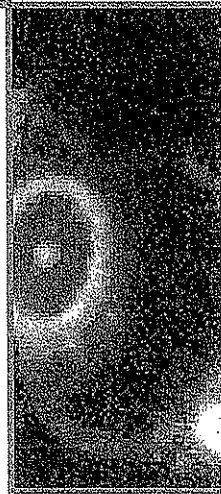
1- düzenle- (şimdiki zamanın hikâyesi, ben)

2- kazan- (geniş zamanın rivayeti, o)

3- farklılaş- (gelecek zamanın şartı, siz)

4- an- (öğrenilen geçmiş zamanın rivayeti, biz)

5- savun- (gereklilik kipinin rivayeti, sen)

SON BİLİMSEL GELİŞMELER

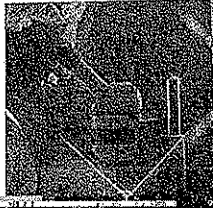
Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin hızına ayak uydurmak gitikçe zorlaşıyor. Çağımızda, bilim ve teknoloji, gelişmenin lokomotifi olmuştur. Bilimsel araştırmalar ilerledikçe, teknoloji yayıldıkça, yaratıcı fikirler ve yeni ürünler ortaya çıkmaktadır. Bunun en güzel örneklerinden biri de bilim kentleri ve yeni teknoloji merkezleridir. Bu merkezlerde, bilim adamları son teknolojik ürünleri insanlığın hizmetine sunmaktadır. Bunlardan bazıları:

Duvarın konuşması: Elimizdeki bir kâğıdın, bir kitabın ya da bir gazete sayfasının elektronik hâle gelmesi son yirmi yılın düşüdü. Bu düş, yavaş yavaş gerçekleşmektedir. Kâğıdın elektronik hâle gelmesi, kablosuz internet teknolojisi ile gerçekleşmektedir. Buna bağli olarak reklam tabelalarının internete bağlanması, reklam bilgilerinin sürekli güncellenmesini sağlamaktadır.

Sesli alışveriş: Büyük mağaza ve marketlerde, etiketler elektronik hâle getirilmektedir. Bu sayede, yapılan değişiklikler, web sitelerinden anında takip edilecektir.

Mikropları öldürün: Araştırmacılar, mikropları öldürebilen yeni bir kimyasal madde buldular. Bu madde; kapı tokmağı, ameliyat aletleri ve bilgisayar gibi çok kullanılan nesnelere sterilize ederek sürekli koruma sağlıyor.

Bu teknoloji dokunuyor: Robotlar, insanlarla konuşan web siteleri ve sanal karakterler, teknolojiye önemli boyut katan gelişmelerdir. Aynı coğrafyalarda yaşayan

ABD'de bir şirket sanal dokunuş duygusunu mekanik bir eldiven vasıtasıyla gerçekleştirdi. Mekanik eldiveni giyen bir kişi, kablo ile kendi bilgisayarına bağlanıyor. Karşı tarafın ekranında, ağ bağlantısı sayesinde bir sanal eldiven belirleniyor. Uzakta olan ve eldiveni giyen kişi, karşı tarafın sanal dokunuşuna hissedebiliyor.

Mini radyolar kapıda: Üçüncü yüzyıldaki günlerde, kişilerin radyolar hayatımızın bir parçası olacak. Bir milimetreden küçük radyo mikrofonları, artık yeni radyoların birer parçası olmuştur. Bu küçük yeni parçalar sayesinde kol saatlerimize radyoları başka, interaktif video da yerleştirebileceğiz.

Çipteki eczane: Madeni bir para büyüklüğünde bir eczane düşününüz mü? Yeni geliştirilen bir çip bu görevi yapacak. Bu mikro eczane içinde 34 ilaç deposu var. Mikroçip belli zamanlarda belli miktarda ilacı serbest bırakacak şekilde programlanmıştır.

Genetik kopyalamada oğlaklar revaçta: Koyunlar ve ineklerden sonra genetik kopyalama (klonlama) deneyiminde yeni yıldızları oğlaklar. ABD ve Kanada'da iki şirket klonlanmış oğlaklar sayesinde insan karnın püf noktasının ölümlerini önleyen bir madde elde etmeye çalışıyor.

Ağrıya mikro iğneler: Bir teknoloji emülsiyonunda üç yıldız. İlaçları mikro iğnelerle deri altına enjekte eden deneyleri yapıyor. Daha önce enjektörlerde kullanılan ilaçlar artık bu yolla verilecek. Mikro iğneler sinir uçlarına dokunmadıklarından ağrıya yol

açmayacaklar. Bu iğneler saç kadar ince ve 150 mikron uzunluğundadır. Mikro iğneler özel bir teknikle imal ediliyor.

Kozmik ışınların iklime etkileri: Kozmik ışınlar, patlayan yıldızların yarattığı yüksek hızlı atom parçacıklarından meydana gelir. Bugüne kadar fizikçilerden kozmik ışınlarla ilgilenen olmamıştı. Danimarkalı bir fizikçi, kozmik ışınların dünya iklimini çok derin bir şekilde etkilediğini ve hatta buzul çağlarına geri dönülebileceğini gösterdi. Birçok bilim adamı, kozmik ışınların atomlarla çarpışarak havaya yayılan bulut kümeleri meydana getirdiğini, bunun da dünyanın soğumasına yol açacağını belirttiler.

OKUMA - ANLAMA

A) Metne göre yanlış olan seçeneği bulunuz.

1- Son teknolojik gelişmeler.

- a) artık düşlerin de gerçek olabileceğini göstermiştir.
- b) sayesinde sanal dokunma gerçekleştirildi.
- c) arasında bir milimetreden küçük radyo mikrofonları da vardır.
- d) insanların yaratıcı fikirlerinin gelişmesini sağlar.
- e) arasında öğlaların kopyalanması da yer almaktadır.

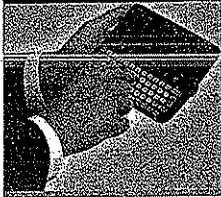
2- İnternet

- a) teknolojiye önemli bir boyut katmaktadır.
- b) te sanal eldiven ilk kez Almanya'da üretilmiştir.
- c) günümüz reklamcılık dünyası için de önemli hâle gelmiştir.
- d) insanların yaratıcı fikirlerinin gelişmesini sağlamıştır.
- e) ile kâğıt da elektronik hâle gelmektedir.

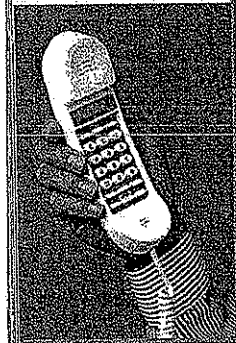
3- Yeni teknolojik ürünlerden,

- a) elektronik sayfa, kablosuz internet teknolojisi ile gerçekleştirilmektedir.
- b) sesli alışveriş, mağazalarda işleri kolaylaştıracaktır.
- c) kimyasal bir madde mikrofonları öldürecektir.
- d) radyo mikrofonları bir milimetreden küçüktür.
- e) mikro iğneler özel bir yöntemle imal edilmektedir.

- a) çalışkan
a) bakmak
a) kopya
b) üretici
b) izlemek
b) zayıf
c) ürün
d) takmak
e) istek
e) her gün
e) görmek

- 4- "Son Bilimsel Gelişmeler" adlı metinde,
a) teknolojiadaki son gelişmeler üzerinde durulmuştur.
b) hayatı kolaylaştıran birçok ürün tanıtılmaktadır.
c) ağırsız mikro iğnelere yer verilmiştir.
d) insanların sanal âlemlerde nasıl tanıştıklarından bahsedilmiştir.
e) internetin reklamcılığı kolaylaştırdığı anlatılmaktadır.

B) Aşağıdaki cümlelerin önüne, doğru (D) ya da yanlış (Y) yazınız.

- ( ) 1- Teknoloji merkezleri, teknolojinin gelişmesinin bir sonucudur.
( ) 2- Artık bütün mağazalarda etiketler elektronik hâle getirilmeye çalışılacaktır.
( ) 3- Son teknolojik gelişmelerin tümü insanlığın yararına değildir.
( ) 4- ABD ve Brezilya'da iki şirket genetik klonlama üzerinde çalışmaktadır.
( ) 5- İnsanlar internet sayesinde gelecekteki de öğrenebilecekler.
( ) 6- Artık fizikçiler kozmik ışıklarla ilgilenmemektedir.
( ) 7- Kol saatlerimizin yerini yakında başka nesnelere alabilir.
( ) 8- Mikro eczane içinde 68 ilaç deposu vardır.
( ) 9- Yakında taşınabilir televizyonlar üretilecektir.
( ) 10- Her yerde olduğu gibi genetik kopyalamada da insan revaçtadır.

C) Aynı anlama gelen kelime ve kelime gruplarını bulunuz.

1- yaratıcı	2- takip et-	3- sanal
a) çalışkan	a) bak-	a) kopya
b) üretici	b) izle-	b) zayıf
c) işçi	c) düşle-	c) ürün
d) zeki	d) tak-	d) gerçek olmayan
e) işveren	e) gör-	e) internet
4- düş	5- belir-	6- gitlikçe
a) ideal	a) gör-	a) günden güne
b) hedef	b) belirt-	b) durmaksızın
c) amaç	c) bul-	c) her an
d) rüya	d) ortaya çık-	d) aralıksız
e) istek	e) düşün-	e) her gün

SÖZLÜ ANLATIM

A) Köyü kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

- 1- Sanal álemdeki gelişmelere ayak uydurmak giderek zorlaşıyor.
- 2- Önümüzdeki günlerde her evde insanlara hizmet eden robotlar olacak.
- 3- Sanal dokunuğu gerçekleştiren mekanik eldivenler insanlığın hizmetine sunulmaktadır.
- 4- İleriyi gören ve doğru karar veren insanlar başarıyı elde etmekte zorlanmazlar.
- 5- Daha önce günlerce beklediğimiz mektuplar artık birkaç saniye içinde elimize ulaşmaktadır.
- 6- Tıp alanındaki gelişmelere bağlı olarak insan ömrü de uzamıştır.
- 7- Bilim ve teknoloji her geçen gün ilerliyor, bu sayede insan hayatı kolaylaşıyor.
- 8- Cep telefonları, çağrı cihazları ve telsizler, iletişim teknolojisine önemli boyut katan araçlardır.
- 9- Birçok ilaç firması AIDS ve kanser gibi ölümcül hastalıklara çözümü bulabilmek için yoğun biçimde çalışmaktadır.
- 10- Lazer ışınlarından faydalanılarak ağrısız bir şekilde yapılan göz ameliyatları son yirmi yılın düşüdüdür.

B) Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını cümle içinde kullanınız.

ayak uydur-, lokomotif, güncel, etiket, sanal álem, pıhtılaş-, düş-, mekanik, çip, genetik kopyalama, ipek, enstitü, sinir, enjektör, kozmik ışınlar, buzul

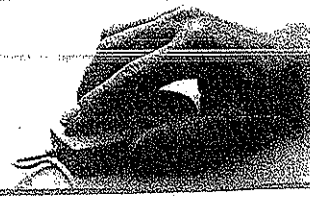
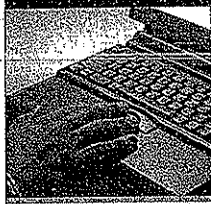
C) Aşağıdaki konuyu arkadaşlarınızla tartışınız.

Genetik kopyalama insanlar üzerinde denenirse ne gibi sakıncalar doğurur?

D) Aşağıdaki diyalogu tamamlayınız.

A: Günümüzde teknoloji bir hayli yol kat etmiştir. Sizce önümüzdeki yıllarda teknoloji alanında hangi gelişmeler insanlığın hizmetine sunulabilir?

B: .....

YAZILI ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

1- Küçük çocuk babasının hızına ayak uydurmaya çalışıyordu.

2- Mağazamız kaliteli ve ucuz ürünleri hizmetinize sunmaktadır.

3- Tıbbi gelişmeler doktorlar tarafından titizlikle takip edilmektedir.

4- O telefon ettiğinde ben iş yerinden çıkmıştım.

5- Sermayenin bulunması projeye yeni bir boyut kattı.

6- Yaşlı kadın, hiçbir şeyin eskisi gibi olamayacağını yoğun biçimde hissetmişti.

7- Belediye ekipleri temizlikte de artık teknolojinin imkânlarını kullanacak.

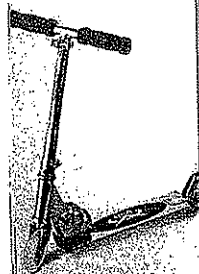
8- Tatilden döndüğünde tanınmayacak hâle gelmişti.

9- Arkadaşım, bekçiyi kapıyı açması için ikna etti. Bu sayede ben de içeri girdim.

10- Bu bölgenin kızları güzellikleriyle dillere destan olmuştur.

B) Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

1- Kullandığımız teknoloji geçmiş dönemlerin eseridir. Araba ve tekerlek olmadığı dönemlerde yükler atların arkasından yerde sürüklenerek taşınmış. İnsanlar daha kolay olacağını düşünerek tekerleği icat etmişler. Bunun gibi örnekleri çoğaltmak mümkündür.

2- İnsanlar bazen yanlışlık yapabilirler. Yanlışlık yaptıklarında onları ..... gerekir. Yapılan kötülüğe iyilikle cevap vermek gerekir. Bu durumu anlatmak için ..... atasözünü kullanırız. Karşısındakini değersiz saydığımız belirtmek için ..... deyimini, başkalarına zarar veren acımasız birini kendisinden daha acımasız olan başka birinin korkutmasını anlatmak için de ..... atasözünü kullanırız.

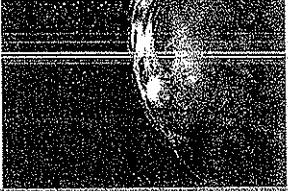

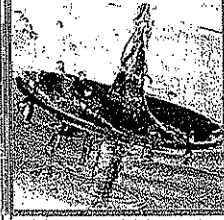
(hor görmek, hoş görmek, iyilik yap denize at, balık bilmezse Halik bilir, dinsizin hakkından imansız gelir.)

C) Aşağıdaki paragrafta bulunan yazım/noktalama yanlışlarını düzeltiniz. Soylediklerim başkalarının dediklerine pek uymadığı için beni kendini beğenmiş sanarlar; bilmem ama bana oyle geliyorki degilim. Kendimé bir türlü güvenim yoktur, hangi işe girirsem ben bunu basaramayacağum derim. Ne yapсам: çok kötü oldu! Görenlerin gözünde büsbütün düşeceğim." diye üzülürüm.

DİL BİLGİSİ

A) Aşağıdaki cümleleri rivayet birleşik zamanda yazınız.

- 1- Mekanik bir eldiven giyen kişi bilgisayarda sanat dokunuşu hissedebilecektir.
- 2- O, madeni bir para büyüklüğünde bir eczane düşünebilir.
- 3- Teknolojik alandaki gelişmeleri yakından takip ediyor.
- 4- Büyük mağaza ve marketlerde etiketler elektronik hâle getirilmekte.
- 5- Mikro iğneler sinir uçlarına dokunmadıklarından ağrıya yol açmayacak.

	
	<p>B) Aşağıdaki cümleleri şart birleşik zamanı kullanarak tek cümle hâlinde yazınız.</p> <p>1- İlaçları mikro iğnelerle deri altına enjekte ediyorlar. Pek çok insan artık iğne-den korkmayacaktır.</p> <p>.....</p> <p>2- Önümüzdeki günlerde, küçülen radyolar hayatımızın bir parçası olacak. Ye-ni parçaları yerleştirmek için özel kol saatleri satılacaktır.</p> <p>.....</p> <p>3- Madeni bir para büyüklüğünde bir eczane düşünebiliriz. İnsanlar nöbetçi ec-zane aramazlar.</p> <p>.....</p>
	<p>4- Bugüne kadar fizikçilerden kozmik ışınlarla ilgilenen olmadı. Bu durum, bündan sonra da fizikçilerin kozmik ışınlarla ilgilenmeyecekleri anlamına gelmez.</p> <p>.....</p> <p>5- Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin hızına ayak uydurmak gittikçe zorlaşır. Bunun için bilim adamları yeni ürünler icat edeceklerdir.</p> <p>.....</p> <p>C) Aşağıdaki cümleleri verilen zamanlarla tamamlayınız.</p> <p>1- Koyunlar ve ineklerden sonra genetik kopyalama dünyasının yeni yıldızları oğlaklar ol- (gelecek z. rivayeti)</p> <p>.....</p> <p>2- Aynı coğrafyalarda yaşayan insanlar, sanal âlemlerde birbirlerine dokunma duy-gusunu yaşayabil- (geniş z. rivayeti)</p> <p>.....</p> <p>3- Araştırmacılar, mikropları öldürebilen yeni bir kimyasal madde bul-(öğreni-len geç.z. hikâyesi)</p> <p>.....</p>

DİNLEME

A) Dinleyiniz ve cevaplayınız.

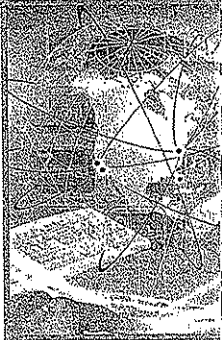
- 1- Dr. Ahmet Lokurlu nasıl bir sistem geliştirmiştir?
- 2- Dr. Ahmet Lokurlu 2005 yılında hangi ödülü almıştır?
- 3- Dr. Ahmet Lokurlu'nun sisteminde ısı kaç dereceye çıkabiliyor?

B) Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki cümlelerin yanına doğru (D) veya yanlış (Y) yazınız.

- 1- Ahmet Lokurlu güneş çarpması sonucu rahatsızlanmıştı. (...)
- 2- Dr. Lokurlu tatil için Ayvalık'a gitti. (...)
- 3- Dr. Lokurlu çalışmalarını halen Türkiye'de sürdürmektedir. (...)
- 4- Teknolojik buluşların temelinde ihtiyaç ve merak vardır. (...)
- 5- Dr. Lokurlu Almanya'da araştırmalar yapmaktadır. (...)
- 6- Dr. Lokurlu'nun sistemi henüz dünya çapında bilinmemektedir. (...)
- 7- İnsanoğlu her zaman bir arayış ve bilgi edinme süreci içindedir. (...)

C) Aşağıdaki cümleleri dinlediğiniz metne göre tamamlayınız.

1. Dr. Lokurlu "Çevrecilik Oskarı" olarak da tanımlanan .....
..... almıştır.
2. Isıtma amacıyla güney sahillerinde de kullanılan panellerde ısı en fazla
..... dereceye çıkıyor.
3. .... hayatımızı pek çok açıdan kolaylaştırdı.
4. Dr. Lokurlu ..... fazla kaldığı için rahatsızlandı.
5. Güneş ışınlarını ..... alan panellerde su 180 dereceye kadar ısıtılıyor.

Ek 2b: İkinci Ünite "Sağlık ve Çevre"

SAĞLIĞI TEHDİT EDEN UNSURLAR

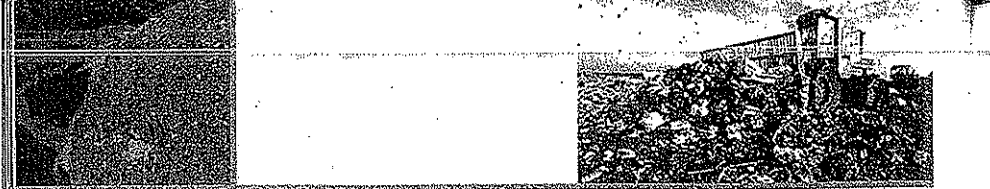
Günümüzde sağlığı tehdit eden unsurları insana verdikleri zararlar bakımından iki bölüme ayırabiliriz. Bunlardan birincisi, insan psikolojik, diğeri ise fizyolojik yönden etkileyen olumsuz unsurlardır. Bu farklarla birlikte sağlığı tehdit eden unsurları tamamen birbirinden de ayıramayız. Şöyle ki, hasta olan bir insanın psikolojik dengesi bozulacağı gibi, psikolojisi bozulan bir insanın da bağışıklık sistemi çökecektir.

Çağımız göçle birlikte, çok büyük oranda şehirleşmenin yaşandığı bir yüzyıldır. Bu nedenle kırlık kesimdeki nüfus oranı gittikçe azalmakta ve şehirler büyük metropoller hâline gelmektedir. Bundan dolayıdır ki, kalabalık insan kitlelerinin yaşadığı bu metropollerde sağlığı tehdit eden unsurlar da giderek çoğalmaktadır. İşte bu sebeple şehirde yaşayan insanların sağlığı, kırsal bölgelerde yaşayan insanlara oranla daha büyük tehdit altındadır.

Büyükşehir sorunu olan stres, günümüz metropollerinin psikolojik rahatsızlıklarının başında gelmektedir. Tedavi edilmesi çok zor olan bu hastalık, toplum ve birey bünyesinde oldukça tahrip edici bir özelliğe sahiptir. Tedavi edilse bile kalıcı sendromların tümüyle yok edilmesi imkânsızdır. Büyükşehirde tıklıp kalan insan, her ne kadar kalabalık toplum içerisinde olsa da yalnızlığın en trajik olanını yaşamaktadır. Koşuşturan, kendine zaman ayıramayan, yeteneklerini geliştiremeyen, özel zevklerini karşılayamayan büyükşehir insanı üzerindeki baskıyı daha şiddetli bir şekilde hissedecektir. Çek yazarı Franz Kafka, Değişim (Metamorfoz) adlı romanında büyükşehir insanının bir böcek hâline dönüşmesini anlatırken bu gerçeğin de altını çizer. Sözü edilen insanlar ya Kafka'nın ifade ettiği psikolojik bir değişime uğrar, ya da biriken bu gerilimin basıncı yer ve zaman buldukça patlama eğilimi göstererek toplumda huzursuzluklara sebep olur ve bireye zarar verir. Bu nedenle büyükşehir insanının ne zaman, nerede, nasıl davranış göstereceğini tahmin etmek zordur. Bu durumun pek çok örneğine günlük hayatta acı bir şekilde tesadüf ederiz. Bazen kaçan bir otobüse, bazen geç kalan bir trene, bazen sırayı bözen bir yolcuya gösterilen abartılı tepkiler, hep bu gerilimin şiddetli göstergeleridir. Bu nedenle günümüz büyükşehir insanının tahammül gücü gittikçe azalmıştır. Büyükşehirin insanı tahammül etmez, sabır göstermez ama kendine tahammül edilmesini ister, sabır gösterilmesini bekler. Bunun en tipik örneği sürücü iken sürücülerin, yaya iken yayaların geçiş hakkına inanılması ve bunu yaparken de kendini haklı gösterecek sebepler bulunmasıdır. Bütün bunların sonucunda büyükşehirlerde organize suç örgütleri ve şehir çeteleri ortaya çıkmıştır. Bir trafik kazasından sonra kaza yapan sürücülerin birbirine saldırmaları, hatalı sürücüyü kendi elleriyle cezalandırma eğilimi, bu konuda verilebilecek güzel örneklerden biridir. Stresi azaltmak için toplumu, bireyi çürüten sigara ve daha kötü alışkanlıklara başvurma eğilimi de bu noktada gündeme gelir. Böylelikle insanın ruh sağlığı bozulmakla kalmaz, fizyolojik sağlığı da bozulur.

Sağlığı tehdit eden fizyolojik sebeplerin başında kirlenme ve kirletme gelir. Bu nedenleri "çevre kirliliği" başlığı altında toplayabiliriz. Toplum içinde yaşamının getirdiği bazı sorumluluklar vardır: Örneğin çevreyi temiz tutmak, yüksek sesle müzik dinlememek,

toplum içinde insanların haklarına saygı göstermek gibi davranışlar bunlardan bazılarıdır. Arabamızdaki kornaya basarken, teybin sesini yükseltirken, şehirde bundan rahatsız olabilecek insanları da unutmamamız gerekir. Şunu hiçbir zaman aklınızdan çıkarmayınız! Elinizdeki çöprü yere atmadan önce, çöp kutusu ararsanız size kim ne diyebilir? Yapacağımız bütün bu olumlu davranışlar, hem gürültü hem de çevre kirliliğini önleyecektir.

Büyükşehirde yaşamın bize dayattığı bireysel kısıtlamalar olacağı gibi topluluk hâlinde yaşamın getirdiği kazanımlar da vardır.

OKUMA - ANLAMA

A) Metne göre yanlış olan seçeneği bulunuz.

1- Göçle birlikte,

- a) şehirlerde yaşayan insan sayısı çoğalmaktadır.
- b) kırsal kesimlerdeki nüfus azalmaktadır.
- c) şehirlerdeki sağlık problemleri artmaktadır.
- d) insanlar daha iyi bir hayata kavuşmaktadır.
- e) şehirler büyük metropoller hâline dönüşmektedir.

2- Stres,

- a) büyükşehirde yaşayan insanların en büyük problemidir.
- b) tedavi edilmesi zor olan hastalıklardan biridir.
- c) bireyin kendini geliştirmesine yardımcı olmaktadır.
- d) psikolojik bir rahatsızlıktır.
- e) bireyin bünyesine büyük zararlar verir.

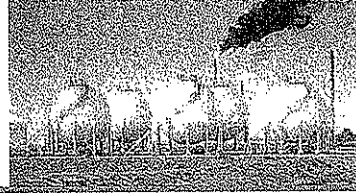
3- Büyükşehir insanı,

- a) büyük bir yalnızlık yaşamaktadır.
- b) olaylara karşı daha sabırsız davranmaktadır.
- c) stresini azaltmak için kötü alışkanlıklara başvurur.
- d) olaylara karşı abartılı tepkiler vermektedir.
- e) etraflarındaki insanlara anlayışla yaklaşmaktadır.

4- Toplum içinde yaşayan insanlar,

- a) belirli kurallara uymak zorundadır.
- b) büyük bir stres altında kalmaktadır.
- c) birbirlerine karşı saygılı davranmalıdır.
- d) tek başlarına karar verememektedirler.
- e) özel zevklerini geliştirememektedirler.

5- "Sağlığı Tehdit Eden Unsurlar" adlı metinde.

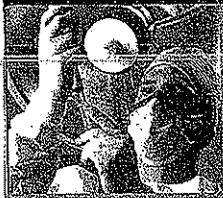
- a) insanların niçin hastalandıklarından bahsedilmektedir.
- b) insanların kötü alışkanlıklardan nasıl kurtulacaklarından bahsedilmektedir.
- c) büyükşehirde yaşayan insanların sağlık problemlerinden bahsedilmektedir.
- d) metropollerdeki insanların niçin stres yaşadıklarından bahsedilmektedir.
- e) insanların niçin kötü alışkanlıklara başvurduğundan bahsedilmektedir.

B) Aşağıdaki cümlelerin önüne, doğru (D) ya da yanlış (Y) yazınız.

- ( ) 1- Kırsal bölgelerde yaşayan insanların sağlığı şehirde yaşayanlardan daha iyidir.
- ( ) 2- Son yüzyıllarda şehre göç eden insanların sayısı gün geçtikçe artmaktadır.
- ( ) 3- Alkol, sigara, uyuşturucu vs. insanların stresini azaltır.
- ( ) 4- İnsanların psikolojisi bozulunca bağışıklık sistemi de çöker.
- ( ) 5- Stres, doktorlar tarafından tamamıyla tedavi edilebilecek bir hastalıktır.
- ( ) 6- Toplum içinde yaşayan insanların birbirlerine karşı hiçbir sorumluluğu yoktur.
- ( ) 7- Stres altındaki insanlar olaylara karşı abartılı tepkiler verir.
- ( ) 8- İnsanlar psikolojik olarak değişime uğramamaktadır.
- ( ) 9- İnsanlar stres altındayken olaylara aynı tepkileri verir.
- ( ) 10- Toplum içinde yaşamının insana kazandırdığı pek çok değer vardır.
- ( ) 11- Kirlenme ve kirlenme sağlığı tehdit eden unsurlar arasındadır.
- ( ) 12- Hasta olan insanların ruhsal ve fiziksel dengesi bozulur.
- ( ) 13- Büyükşehirde yaşayan bütün insanlar özel yeteneklerini geliştiremez.
- ( ) 14- Günümüzde insanlar köylerine tekrar dönmek istemektedirler.

C) Aynı anlama gelen kelime ve kelime gruplarını bulunuz.

1- etkile-	2- tahrip et-	3- tesadüf
a) teşvik et-	a) zarar ver-	a) buluşma
b) tesir et-	b) faydalan-	b) rastlantı
c) takdir et-	c) tertip et-	c) randevu
d) takdim et-	d) düzenle-	d) görüşme
e) tahmin et-	e) yararlan-	e) gözükme
4- eğilim	5- kuşku	6- davranış
a) istek	a) kaygı	a) tutum
b) murat	b) endişe	b) fiil
c) meyil	c) şüphe	c) eylem
d) arzu	d) korku	d) hareket
e) dilek	e) tasa	e) iş

SÖZLÜ ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden aşağıdaki kelime gruplarıyla yeni cümleler kurunuz.

- 1- Sınıf mevcudunun artmasıyla birlikte başarı da düşüyor.
- 2- Sürekli baskı altında yaşadığı. Bu nedenle birtakım psikolojik rahatsızlıkları var.
- 3- Stres her ne kadar yaşamı çekilmez hâle getirirse de, insanlar onun etkilerini azaltabilir.
- 4- Çevre kirliliği hayatı gittikçe tehdit ediyor.
- 5- Yerleşim yerleri etrafındaki çöp yığınları, çevreyi kirletmekle kalmaz aynı zamanda orayı bir mikrop yuvası hâline getirir.
- 6- İnsanlar çok kalabalık bir şehirde yaşasalar bile, kimi zaman yapayalnız kalırlar.
- 7- Her şeyin kötü gittiği ve sınırlarımızın yıprandığı bir günde moralimizi düzeltmek için zorla da olsa, neşeli bir şarkı söyleme yöntemine başvurabiliriz.
- 8- Büyük bir şehirde yaşamaya alışamadı. Bundan dolayıdır ki, şehir dışında küçük bir çiftliğe yerleşti.
- 9- Patronuyla arasında geçen tartışmadan sonra işi bırakmaya karar verdi.
- 10- Sağlığı tehdit eden unsurların en tipik örneği nükleer atıklardır.

B) Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını cümle içinde kullanınız.
tehdit et-, unsur, bağışıklık, kitle, kırsal bölge, tedavi et-, koşuştur-, tahrip et-, sorumluluk, kısıtlama, değer, abartılı, gösterge, eğilim, saldır-, rahatsızlık

C) Aşağıdaki konuyu arkadaşlarınızla tartışınız.
Stresi engellemek için neler yapılabilir?

D) Aşağıdaki diyalogu tamamlayınız.

A- İnsanların mesleklerinde başarılı olabilmesi için birtakım şartlara sahip olması gerekir.

B- Mutlaka! Örneğin,.....

YAZILI ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

1- Ülkemizi tehdit eden unsurların başında çevre kirliliği gelir.

2- Bazı insanlar bağışıklık sistemi çöktüğü için sık sık hastalanır.

3- Bu kazadan sonra onun psikolojik dengesi bozuldu.

4- Bazı hastalıklar vücut için tahrip edici özelliktedir.

5- O çocuk, ne kadar tedavi olsa da sağlığına kavuşamaz.

6- Ben her ne kadar sakin görünsem de aslında çok sinirliyim.

7- Bazen otobüsle, bazen de minibüsle geliyorum.

8- İnsanlar öğrenciyken öğrencileri, öğretmenken öğretmenleri daha iyi anlıyorlar.

9- İnsanların ikiyüzlü davranışlarına tahammül edemiyorum.

10- Tıpta erken teşhis hayati bir önem taşır.

B) Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

1- İnsan, sağlığını çoğu zaman koruyamıyor. Bazen de sağlığını ihmal ediyor. Çevredeki olumsuz şartlar sağlığımızı tehdit ediyor. Ashnda kendi gayretlerimizle sağlığımızın bozulmasını önleyebiliriz. Bu konuda şunlara dikkat etmeliyiz:

.....
 .....
 .....

2- Evden çıkan Sevda Hanım arabasına binip neşeyle okula gidiyordu. Tam o sırada, yanlış yönden gelen bir araba ..... . Tüm şoförler, öyle sinirlendiler ki âdeta ..... demek hiç abartı olmaz. Sevda Hanım sigarayı yakın bir zaman önce bırakmış olmasına rağmen tekrar elini pakete attı; sigarayı yaktı; olanlara kızmış ancak bir şey yapamamanın verdiği üzüntüyle.....

(burunlarından soluyorlardı, ortalığı karıştırdı. (ortalığı birbirine kattı), öylece kalakaldı.)

C) Aşağıdaki paragrafta bulunan yazım/noktalama yanlışlarını düzeltiniz. İnsan sağlığını tehdit eden unsurlardan biriside alkoldür, insanlar, bu olumsuzluğun farkında degilmi. Elbete biliyorlar. Öyle ise, ne için bundan vaz geçmeyorlar. Degişik mazaretleri sürürler, alkölün beyine verdiği zararları tutunda ekenomik acı danda hep kayıp etmektedir. Dostca açıklama yapmak istersiniz ancak bunada mu-sade etmiyecekler. Bunu da biliyoruz.

DİL BİLGİSİ

A) Aşağıdaki kelimeleri uygun kutulara yerleştiriniz.
şehirlere, koşuşturan, rahatsızlıklar, ifade ettiği, sürücü, zamanda, hâlinde, ayıramayız, günümüzde, tahmin etmek, cezalandırma

Basit	
Türemiş	
Birleşik	

B) Aşağıdaki cümlelerde birleşik kelimelerin altını çiziniz.

- 1- Arkadaşımın kardeşi suççığı çıkarmış.
- 2- Her şeyi oldubittiye getiren adam sonra yaptıklarından pişman olmuş.
- 3- Kapının önünde dedikodu yapan kadınlar alaca karanlıkta içeri girdiler.
- 4- Sonbaharda dökülen yaprakları çöpçüler gelişigüzel bir kenara toplamışlardı.
- 5- Mirasyedi delikanlı oyunbozanlık yapan arkadaşlarıyla kavga etti.

C) Aşağıdaki cümlelerde türemiş kelimeleri ve bu kelimelerin köklerini bulunuz.

- 1- Çağımız büyükşehirlere göçle birlikte, çok büyük oranda şehirleşmenin yaşandığı bir yüzyıldır.

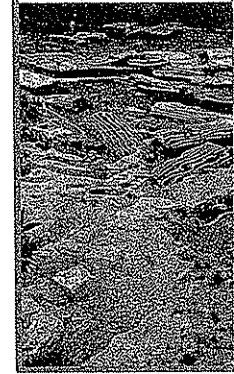
.....
2- Sağlığı tehdit eden fizyolojik sebeplerin başında kirletme ve kirlenme gelir.

- 3- İnsanların haklarına saygı göstermek toplum içinde yaşamın getirdiği sorumluluklardan biridir.

.....
4- Büyükşehre tıklıp kalan insan, kalabalık toplum içerisinde yaşasa da yalnızlığın en trajik olanını yaşamaktadır.

.....
5- Stres, günümüz metropollerinde psikolojik rahatsızlıkların başında gelmektedir.

.....

KANSER

Çağımızın öldürücü hastalıklarından biri olan kanser, hücrelerin ve dokuların, organizma tarafından denetlenemeyecek biçimde çoğalması sonucu ortaya çıkan 'tümör'lerin genel adıdır. Kanser, bir ya da daha fazla dokuda, tümörlerin çoğalmasına neden olan biyolojik süreçtir. Kanser kelimesi, sadece bir hastalığı değil, aynı zamanda bir durumu da ifade eder. Çok hücreli bir canlıda, birtakım hücrelerin dokular arasında denge kuramaması sonucu ortaya çıkan hastalıkların tümü kanser adı altında toplanır. Kanser hücreleriyle oluşan tümörlere 'ur' adı da verilir. Her ur kanser belirtisi değildir. Kanser, hücre yenileyerek kendini sürekli tekrarlayan bir hastalıktır.

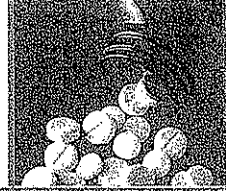
Genel Sebepler: Kanser oluşumuna sebep olan birçok etmen vardır. Bunlar, kimyasal, fiziksel ve kalıtsal unsurlardır. Sanayinin gelişmesi sonucu birçok kimyasal madde insana ve çevreye zarar vermeye başladı. Bu konu ile ilgili 1775 yılından beri araştırmalar yapılmaktadır. Sanayide kullanılan hidrokarbonlar, arsenik ve nikel tuzları, solunum yolları kanserine yol açmaktadır. Besinlere katılan boya maddeleri ve çeşitli koruyucular doğrudan doğruya kansere zemin hazırlamaktadır. Kansere yakalanma ihtimali sigara ve alkol kullanımı ile de sürekli artmaktadır. Kimyasal maddeler DNA'nın yapısını bozarak kanserin gelişimini hızlandırmaktadır. Kanser oluşumuna sebep olan fiziksel rahatsızlıklar, iyonlaştırıcı ışınlar nedeniyle ortaya çıkar. Bunlar, alfa, gama, beta ışınları ile morötesi ışınlarıdır. Güneşin altında uzun süre kalmak da kanser riskini artırmaktadır.

Vücutta zarar veren unsurlardan biri de virüslere'dir. Virüs, vücutta asalak olarak yaşar. Hücrelerin temel yapı taşı olan DNA ve RNA'nın genetik şifresini bozarak hücrenin çekirdeğine kendi genetik şifresini aktarır. Böylece hücrenin normal işlevini ve genetik yapısını işlemez hâle getirir. Günümüzde hayvanlar üzerinde yapılan bir araştırmada ur oluşumuna yol açan yüz elli kadar virüs bulunmuştur. Bazı kanser türlerinin kalıtımla bağlantısı olduğu görüşü son yıllarda yaygınlaşmaya başlamıştır. 1988 yılında ABD'de kalıtımla geçen kanser türü bir testle ortaya çıkarılmıştır. Amansız bir hastalık gibi görünse de kanserin tedavisi mümkündür.

Tedavi: Kanser ciddi bir hastalık olmakla birlikte bazılarımız bu hastalığın iyileşmediği inancıyla gereksiz bir korkuya kapılırız. Ancak gerçekler böyle değildir. Kanser hakkında daha çok bilgi edinerek kanser korkusunu yenmek mümkündür. Öncelikle kanser bulaşıcı bir hastalık değildir.

Kanser tedavisinden iyi sonuç alınması, erken tanı konulmasına bağlıdır. Kanser hastalığında, belli başlı üç tedavi yöntemi uygulanmaktadır: Işın tedavisi, ilaç tedavisi ve ameliyat. Ameliyatla kanser hücreleri alınarak kanserin yaygınlaşması önlenmeye çalışılır. Kanser hastalarının önemli şikâyetlerinden biri de şiddetli ağrılarıdır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) kronik kanser ağrıların tedavisiyle ilgili bir protokol hazırlamıştır. Tedavide amaç, ağrıların yüzde sekseninden fazlasını kontrol altına almaktır. Bunun için birçok kanser türünde, narkotik ilaçlar kullanılır. İlaç dozları ağrının yoğunluğuna ve hastanın durumuna göre belirlenir.

Günümüzde tamamlayıcı tıp olarak kabul edilen, bitkilerle tedavi yöntemi git-tikçe yaygınlaşmaktadır. Kanser hastalarının tedavisinde kullanılan birçok bitki mevcuttur. Bunlar, ısırgan otu, ökse otu, mazi, ada çayı, ardiç tohumu ile diğer sebze ve meyvelerdir.

OKUMA - ANLAMA

A) Metne göre yanlış olan seçeneği bulunuz.

1- Kanser,

- a) dokularda tümörlerin oluşması sonucu ortaya çıkar.
- b) kendini sürekli tekrarlayan bir hastalıktır.
- c) insan vücudunda tümörler oluşturur.
- d) hastalığı bulaşıcıdır.
- e) hastalığında hücreler dokular arasında denge kuramaz.

2- Sanayiinin gelişmesinin ortaya çıkardığı olumsuzluklar sonucunda,

- a) insanların DNA yapısı zarar görmüştür.
- b) solunum yolları zarar görmüştür.
- c) çevre de zarar görmüştür.
- d) birçok kimyasal madde insan vücuduna zarar vermiştir.
- e) virüsler oluşmuştur.

3- Virüsler,

- a) insanın RNA şifresini bozmaktadır.
- b) insan vücudunda kalıtsal yollarla ortaya çıkmaktadır.
- c) hücrelerin normal işlevini bozmaktadır.
- d) insan vücudunda ur oluşmasına sebep olmaktadır.
- e) hücrelerin genetik yapısını bozmaktadır.

4- Kanser hastalığı,

- a) ilaçlarla tamamen tedavi edilir.
- b) ilaç tedavisi sayesinde tedavi edilebilir.
- c) erken tanı konulursa daha kolay tedavi edilir.
- d) ışın tedavisi yöntemi ile tedavi edilebilir.
- e) şiddetli ağrılar sonucunda ortaya çıkar.

faktör

sonuç

başlangıç

özellik

nicelik

teşhis

belirti

işaret

nicelik

çeşit

şekil

hareket

koru

5- "Kanser" adlı metinde,

a) kanser hastalığının nedenlerinden bahsedilmektedir.

b) kanser hastalığının ortaya nasıl çıktığından bahsedilmektedir.

c) kanser hastalığının nasıl tedavi edilebileceğinden bahsedilmektedir.

d) sanayinin kanser hastalığı üzerindeki etkilerinden söz edilmektedir.

e) kanser hastalığının dünya üzerindeki dağılımından söz edilmektedir.

B) Aşağıdaki cümlelerin önüne, doğru (D) ya da yanlış (Y) yazınız.

( ) 1- Sanayinin gelişmesi ile birlikte kanser hastalarının sayısı artmıştır.

( ) 2- Kanser hastalığının tedavi edilmesi imkânsızdır.

( ) 3- Bazı bitkiler kanser hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır.

( ) 4- Kimyasal maddeler kanserin ilerlemesini hızlandırmaktadır.

( ) 5- Sanayinin gelişmesi, dünyanın daha temiz ve güzel olmasını sağlamıştır.

( ) 6- Kanser, dokularda tümörlerin artmasına sebep olan biyolojik bir süreçtir.

( ) 7- Virüsler sadece hayvanların vücuduna zarar verir.

( ) 8- Bütün kanser hastalarına aynı tedavi yönteminin uygulanması gerekir.

( ) 9- Günümüzde, kanser hastalığının tedavisi ile ilgili hiçbir ilerleme kaydedilmemiştir.

( ) 10- İnsanların psikolojik durumu bir hastalığın tedavisi sırasında çok önemlidir.

( ) 11- Ameliyatla kanserin ilerlemesi önenebilir.

C) Aynı anlama gelen kelimeleri bulunuz.

1- <i>denetle-</i>	2- <i>işlev</i>	3- <i>etmen</i>
a) koru-	a) hareket	a) faktör
b) gözelle-	b) durum	b) sonuç
c) araştır-	c) faaliyet	c) başlangıç
d) kontrol et-	d) tutum	d) özellik
e) düzenle-	e) fonksiyon	e) nitelik

4- <i>çoğal-</i>	5- <i>tür</i>	6- <i>tanı</i>
a) azal-	a) nicelik	a) teşhis
b) küçül-	b) çeşit	b) tedavi
c) art-	c) şekil	c) uygulama
d) ufal-	d) nitelik	d) belirti
e) eri-	e) biçim	e) işaret

SÖZLÜ ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

- 1- Kimyasal maddeler, insan sağlığının bozulmasına sebep olan etmenlerden biridir.
- 2- Stresin kanser oluşumunda doğrudan doğruya bir etkisi yoktur.
- 3- Sigara ve alkol gibi keyif verici maddelerin tüketimi birçok hastalığa zemin hazırlamaktadır.
- 4- Erken tanı konulmadığında kanser hücreleriyle oluşan ırlar engellenemez hâle gelir.
- 5- Tehlikesiz gibi görünse de kimi belirtiler önemli bir hastalığın habercisi olabilir.
- 6- Hastalık hastası insanlar en küçük bir baş ağrısında bile korkuya kapılırlar.
- 7- İnsanların mutlu olması, ruhsal ve fiziksel yönden sağlıklı olmalarına bağlıdır.
- 8- Hava kirliliğinin artması solunum yolları hastalıklarının gittikçe yaygınlaşmasına neden olmaktadır.
- 9- Kanser, sadece kalıtsal değil aynı zamanda kimyasal ve fiziksel etmenlerden de kaynaklanır.
- 10- Belli başlı ölümcül hastalıklardan biri de AIDS'tir.

B) Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını cümle içinde kullanınız.
denetle-, denge kur-, kalıtım, süreç, ihtimal, belirti, risk, amansız hastalık, tedavi, korkuya kapıl-, bufaşıcı, erken teşhis, yaygınlaş-, zemin hazırla-

C) Aşağıdaki konuyu arkadaşlarınızla tartışınız.

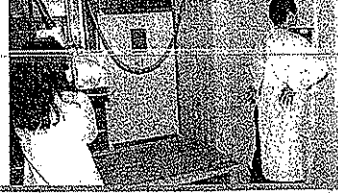
Tıpta, iyileşme umudu olmayan hastaların hayatına, kendi istekleri üzerine son verilmesi olan ötenazi, sizce uygulanmalı mıdır?

D) Aşağıdaki diyalogu tamamlayınız.

A- "Halk hekimliği" adıyla bilinen, şifalı bitkilerle tedavi yöntemine hangi örnekleri verebilirsiniz?

B- Gribe karşı nane limon kaynatmak...

YAZILI ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

1- Her ülke, komşularıyla ilişkilerinde iyi bir denge kurmaya çalışır.

2- Aramızdaki problemi doğrudan doğruya bana anlatmıyor.

3- Teknolojiyle birlikte yeni hastalıklar ortaya çıkıyor.

4- Fabrikalardan çıkan zehirli gazlar, çeşitli hastalıklara sebep oluyor.

5- Çeşitli hastalıklara yol açan sigara ve alkolü insanlar hâlâ terk etmiyor.

6- Sağlığımıza zarar veren unsurları ortadan kaldırmalıyız.

7- Bu hastalık için yeni bir tedavi yöntemi bulundu.

8- Tedavi olmasına rağmen ağrıları hiç dinmedi.

9- Bazı alışkanlıklarımız, hastalığa zemin hazırlıyor.

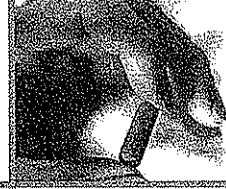
10- Hülya, sınav korkusunu bir türlü yenemiyor.

B) Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

1- Sağlığımızı korumak için çok fazla gayret ettiğimiz söylenemez. Çoğu zaman sağlığımıza zarar veren şeyleri sayarken çevreden de bahsederek. İnsan çevrenin verdiği zarardan daha fazlasını kendisine yapıyor. Şöyle bir düşünün bu zararların ne kadar bizimle, ne kadar çevre ile ilgilidir?

2- Nilgün Hanım'a aldığı para yetiyor ve sıkıntı çekmeden geçinip gidiyordu. Başka bir deyişle ..... Ama gün geçtikçe sıkıntı-
lar ortaya çıktı. O, bu sıkıntıları kimseye açıklamıyor, her gün ağlıyordu. Ağla-

maktan, ... Niçin ağladığını, sıkıntısını, komşularından gizliyordu. Ancak sıkıntıya, derde fazla dayanamayıp..... Böyle olunca, ... zorunda kaldı. Her şeyi anlattı. Yalnızlığı onu çok etkilemişti. Çocuklarını görmek istiyordu. Kızı ve oğlu evlenip başka şehre gitmişlerdi. Onları ölmeden önce bir kez daha görmek istiyordu. Hatta şunu da söyledi: Çocukları görmeden ölürsem ..... dedi.

(gözleri kan çanağına dönmüştü, gülü gibi geçiniyordu, gözüm açık gider, hasta düştü, dardını açmak)

C) Aşağıdaki paragrafta bulunan yazım/noktalama yanlışlarını düzeltiniz. Hastalığın adı ne olursa olsun, insanın içine korku veriyor! Bu korku niçün. Gor-

kunun sebebi hastalığı tanımamak yada tedavi olmamaktır. Bunun yanı sıra esgi alışkanlıkları bırakmama inatı vardır, dünya'da pekçok hastalığın tedavisi yapırkan te- tirkinliğe gerek yok. Bezi hastalarda hemen öleceğim zan eder. Bu yüzden sıkıntıya düşer ve korkar. Sıkıntı ya hiç gerek yok. Önemli olan, mücadele etmek ve iyileş- cegine inanmaktır!

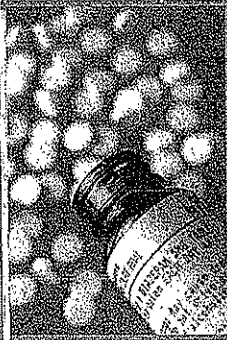
DİL BİLGİSİ

A) Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin yapı bakımından türlerini yazınız.

1-Çağımızın öldürtücü hastalıklarından biri de kanserdir.

2- Kanser kelimesi, sadece hastalığı değil, aynı zamanda bir durumu da ifade eder.

3- Besinlere katılan boya maddeleri ve çeşitli koruyucular doğrudan doğruya kansere zemin hazırlamaktadır.

4- Bazı kanser türlerinin kalıtımla bağlantısı olduğu görüştü son yıllarda yaygınlaşmaya başlamıştır.

5- Öncelikle kanser bulaşıcı bir hastalık değildir.

B) Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimeleri uygun kutulara yerleştiriniz.

1- Kanser çok hücreli canlıda, birtakım hücrelerin dokular arasında denge kuramaması sonucu oluşur.

2- Kanser ciddi bir hastalık olmakla birlikte bazılarımız bu hastalığın iyileşmediği inancıyla gereksiz yere korkuya kapılırız.

3- Kanser hastalarının tedavisinde kullanılan birçok bitki mevcuttur.

4- Günümüzde hayvanlar üzerinde yapılan bir araştırmada ur oluşumuna yol açan yüz elli kadar virüs bulunmuştur.

5- Kanser hastalarının tedavi etmek için kullanılan üç yöntem bulunmaktadır.

Basit	
Türemiş	
Birleşik	

C) Aşağıdaki cümlelerde birleşik kelimeleri bulunuz.

1- Çiçeklerden en çok hanımeli sevdiğini söyledi.

2- Günebakan çiçeğinin diğer bir adı da ayçiçeğidir.

3- Ayakkabılarını herkese gösteriyordu.

4- Başboş dolaşan köpekler çocukları korkutuyordu.

ÇEVRE BİLİNCİ

Doğal kaynakların düşüncesizce israfına, insanla doğal çevre arasında giderek artan dengesizliğe karşı, yeni düşünceler oluşmaya başladı.

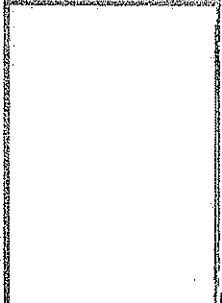
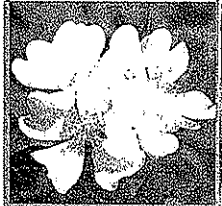
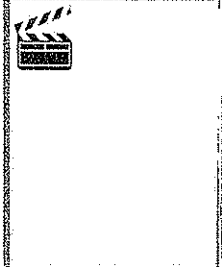
Sanayinin gelişmesi, çevrenin bozulmasına, hatta tahrip olmasına zemin hazırladı. Tüketimin de artmasıyla birlikte doğal kaynakların bir bölümü de yok edilmektedir. Fabrikalardan çıkan sanayi atıkları çevrenin kirlenmesine yol açarak insanoğlunun hayatını tehlikeye atmaktadır.

Çevrenin aşırı kirlenmesine karşı, uluslararası düzeyde eylemler 1970'li yıllarda başladı. Batılı ülkelerin birçoğunda çevreciler, bazı ormanlık alanları, akarsuları hatta yerleşim birimlerini koruma altına aldılar. Almanya'da çevreciler örgütlenip Yeşiller adıyla meclise girdi. Batıda bu gelişmeler olurken Türkiye'de ilk kez 1975 yılında Doğayı Koruma Vakfı kuruldu. Çok geçmeden çevre sorunları devlet tarafından ele alındı. Çevre problemlerinin çözümünü kolaylaştırmak için Çevre Bakanlığı kuruldu.

Çevre Kirliliği: Dünyada, doğal şartlarda canlı ve cansız varlıklar arasında ekolojik denge olarak adlandırılan bir düzen bulunmaktadır. Ekolojik yapı, sudaki ve topraktaki mikroorganizmalar vasıtasıyla atıkları parçalar. Bu parçalanan atıkların bir kısmı zararsız madde hâline gelir. Bilimsel anlamda bu duruma 'onarım gücü' denir. Onarım gücü aşıldığı zaman kirlenme meydana gelir ve ekolojik düzen bozulur. Bunun sonucunda çevre kirlilikleri ortaya çıkar. Bunların belli başlıları şunlardır:

- Atmosferin kirlenmesi;
- Canlı türlerinin ortadan kalkması;
- Asit yağmurlarının ormanları yok etmesi;
- Doğal yaşam alanlarının yerleşime açılması;
- Ses kirliliği;
- Kanserojen (kanseri yapan) maddelerin yaygınlık kazanması;
- Gıda zehirlenmeleri vb.

Son yıllarda düzenlenen uluslararası bir çevre toplantısında, yüz seksenden fazla ülke temsilcisi iki hafta boyunca görüşmelerde bulundu. Atmosferin ısınmasına karşı alınacak önlemler konusunda ilerleme kaydettiler. Öncelikle karbondioksit (CO2) gazını yüzde yirmi beş oranında azaltma kararı aldılar. Ozon tabakasının incelmelerini önlemek için bazı kimyasal gazların kullanımına sınır getirilmesi konusu benimsendi. Gelişmiş yedi sanayi ülkesi önümüzdeki yıllarda çevre vergilerinin artırılmasını kararlaştırdılar. Bütün bu gelişmelere rağmen, ABD'de ses kirliliğinden dolayı 28 milyon insan işitme kaybına uğramıştır. İnsanlarda, hava kirliliği sebebiyle, burun akıntısı, öksürük, sinüzit, nefes alma zorlukları meydana gelmektedir. Fabrikalardan havaya kaçan zehirli gaz ve tehlikeli atıklar, rüzgâr ve diğer meteoroloji şartlarının etkisiyle asit yağmuru biçiminde, ormanları, nehirleri yok etmektedir. Enerji ihtiyacının karşılanmasında kullanılan petrol, havadaki kurşun miktarının artmasına sebep olmaktadır. Bu durumun önlenmesi için günümüz otomobillerinde kurşunsuz yakıt tercih edilmektedir. Kimyasal maddeler ve atıklar havaya yayıldıkça koku ve tat alma

duyumuz zarar görür. Ayrıca ozon tabakasının incilmesiyle birlikte, dünyada deri kanserleri de artmıştır.

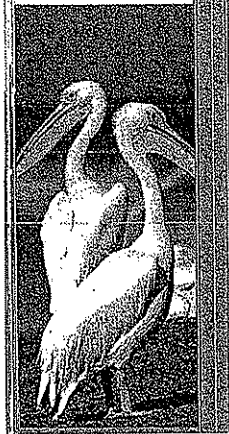
Çözüm: Ekolojik dengenin korunmasına yönelik alınacak tedbirleri şöyle sıralayabiliriz.

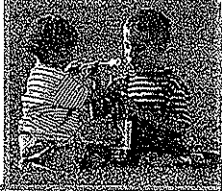
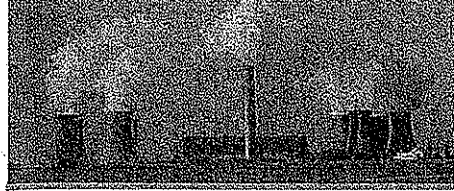
- 1- Aşırı nüfus artışının önlenmesi
- 2- Doğal kaynakların israf edilmeden doğru kullanılması
- 3- Çevre dostu teknolojilere önem verilmesi
- 4- Bitki ve hayvan türlerinin yaşam alanlarının korunması
- 5- Eğitim çalışmalarına önem verilmesi
- 6- Hukukî düzenlemeler yapılması...

OKUMA - ANLAMA

A) Metne göre yanlış olan seçeneği bulunuz.

- 1- Çevre,
  - a) doğal kaynakların yok olmasıyla birlikte kirlenmektedir.
  - b) tüketimin artması sonucunda eski güzelliğini kaybetmektedir.
  - c) insan hayatını daima olumsuz yönde etkilemektedir.
  - d) sanayinin gelişmesi ile birlikte kirlenmektedir.
  - e) insanlar tarafından koruma altına alınmıştır.
- 2- Çevre kirliliğinin önüne geçmek için,
  - a) Türkiye'de Doğayı Koruma Vakfı kuruldu.
  - b) Almanya'da çevreciler Yeşiller adıyla örgütlendi.
  - c) ülkelerin pek çoğunda çevre, koruma altına alındı.
  - d) sanayinin gelişmesi önlenmeye çalışıldı.
  - e) devlet tarafından Çevre Bakanlığı kuruldu.
- 3- Uluslararası çevre toplantısında;
  - a) kimyasal gazların kullanımına sınırlama getirilmiştir.
  - b) atmosferin ısınmasına karşı önlem alınmıştır.
  - c) çevre vergilerinin artırılmasına karar verilmiştir.
  - d) atmosferin incelenmesine karşı tedbir alınmıştır.
  - e) ülkelerin gelişmişlik düzeyinin artırılmasına karar verilmiştir.

4- Sanayinin gelişmesi sonucunda;

- a) birçok insan ortaya çıkan olumsuzluklardan dolayı işitme kaybına uğramıştır.
 b) hava kirliliği ortaya çıkmıştır.
 c) asit yağmurları oluşmuştur.
 d) doğum oranı artmıştır.
 e) insanların tat alma ve koklama duygusu zarar görmüştür.

5- "Çevre Bilinci" adlı metinde,

- a) çevrenin korunması için alınan tedbirlerden söz edilmektedir.
 b) insan hayatının nasıl daha güzel olabileceğinden bahsedilmektedir.
 c) çevre kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki zararlarından bahsedilmektedir.
 d) çevrenin niçin kirlendiğinden söz edilmektedir.
 e) sanayinin gelişmesinin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinden bahsedilmektedir.

B) Aşağıdaki cümlelerin önüne, doğru (D) ya da yanlış (Y) yazınız.

- ( ) 1- Dünyadaki canlı ve cansız varlıklar arasında belirli bir düzen vardır.
 ( ) 2- Fabrikalar, insanlığın hayatındaki tehlikeleri azaltmaktadır.
 ( ) 3- İnsanla doğal çevre arasında her zaman için bir denge bulunmaktadır.
 ( ) 4- Sudaki ve topraktaki organizmalar ekolojik yapı sayesinde parçalanır.
 ( ) 5- Günümüzde oluşan asit yağmurları, ormanların gelişimini hızlandırmıştır.
 ( ) 6- Sanayinin gelişmesi ile birlikte, kanserojen maddeler yok edilmeye başlanmıştır.
 ( ) 7- Atmosferin ısınması dünyadaki canlıların hayatını tehlikeye atmaktadır.
 ( ) 8- Teknolojinin gelişmesi ile birlikte insanlar sorunsuz bir hayata kavuşmuştur.
 ( ) 9- Petrol, doğadaki düzenin korunmasında çok önemli bir yere sahiptir.
 ( ) 10- Kimyasal gazların üretimine sınırlama getirilince insanların hayatı zorlaşmıştır.
 ( ) 11- Burun akıntısı, öksürük, sinüzit, nefes alma zorlukları hava kirliliği sonucunda oluşmaktadır.
 ( ) 12- Petrol kaynakları sonsuza kadar insanların enerji ihtiyacını karşılayamaz.
 ( ) 13- Dünyada deri kanseri olan insanların sayısı her geçen gün azalmaktadır.
 ( ) 14- Nüfus artışı ile birlikte insanların işsizlik gibi bir problemi kalmamıştır.
 ( ) 15- Ekolojik dengenin korunması için eğitim çalışmalarına önem verilmelidir.
 ( ) 16- Ekolojik dengenin bozulmasına karşın, batılı ülkeler hiçbir önlem almamaktadır.
 ( ) 17- Ozon tabakasının incelmesiyle birlikte çevre kirliliği artmıştır.
 ( ) 18- İnsanların daha huzurlu bir hayat yaşamaları için ses kirliliğinin önüne geçilmelidir.
 ( ) 19- Çevrenin korunması için çalışan tek ülke Almanya olmuştur.
 ( ) 20- Ormanların korunması ile insanlar daha temiz bir havaya kavuştu.

teklif

tedbir

detay

ayırma

özelleştirme

kontrol etme

destekleme

teftiş etme

isimlendirme

anlamlandırma

isteklendirme

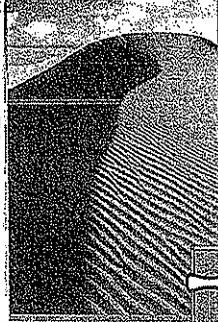
adlandırma

önlem

C) Aynı anlama gelen kelime ve kelime gruplarını bulunuz.

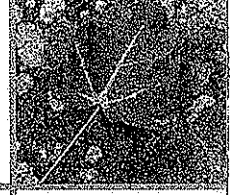
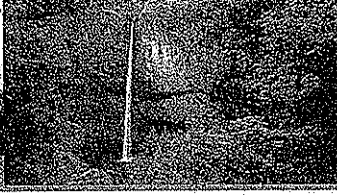
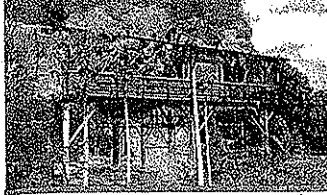
1- <i>adlandır-</i>	2- <i>önlem</i>	3- <i>düzenle-</i>
a) isimlendir-	a) teklif	a) kontrol et-
b) anlamlandır-	b) tedbir	b) tertip et-
c) isteklendir-	c) detay	c) denetle-
d) yapılandır-	d) ayrımı	d) destekle-
e) nitelendir-	e) özellik	e) tefiş et-
4- <i>onar-</i>	5- <i>igiti-</i>	6- <i>biçim</i>
a) yap-	a) kokla-	a) şekil
b) işle-	b) duy-	b) tür
c) tamir et-	c) gör-	c) çeşit
d) boz-	d) gözle-	d) kavram
e) eskit-	e) dokun-	e) görünüş

SÖZLÜ ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

- 1- **Giderek artan çevre kirliliği canlı hayatını olumsuz etkilemektedir.**
- 2- **Dünyadaki göllerin bir kısmı bataklık hâline gelmiştir.**
- 3- **Çevre bilincinin ortadan kalkması dünyayı bir yok oluş sürecine sokacaktır.**
- 4- **Doğayı Koruma Vakfı deniz kirliliğine karşı halkı bilinçlendirmede ilerleme kaydetti.**
- 5- **Dünyada eşine az rastlanır kuşların neslinin tükenmesini önlemek için Seyfe Gölü'nde birtakım önlemler alındı.**
- 6- **İnsanlar bencil ve sorumsuz davranmaya devam ettikçe dünyada doğal güzellik adına hiçbir şey kalmayacak.**
- 7- **Ülkemizde ormanların korunmasına yönelik tedbirler yeterli değildir.**
- 8- **Çevre Bakanımız son yıllarda artan hava kirliliği hakkında görüşmelerde bulunmak için İstanbul'a gitti.**
- 9- **Deniz kirliliği arttığı zaman balık ölümlerinin de arttığı görülmektedir.**
- 10- **Çevre kirliliği hakkında uluslararası bir toplantı yapılması kararlaştırıldı.**

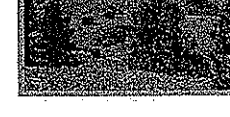
B) Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını cümle içinde kullanınız.
doğal kaynaklar, israf, dengesizlik, tahrip ol-, zemin hazırla-, tüketim, yok ol-,
atık, ekolojik denge, onar-, ortadan kalk-, duyu, asit, öksürük

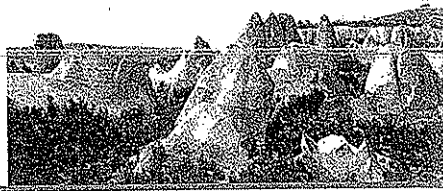
C) Aşağıdaki konuyu arkadaşlarımızla tartışınız.
İnsanlara çevre bilinci kazandırabilmek için neler yapılabilir?

D) Aşağıdaki diyalogu tamamlayınız.
A- Gürültü kirliliği nasıl oluşur?
B- Örneğin, ...

YAZILI ANLATIM

- A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.
- 1- Uzun çalışmalarından sonra projenin şekli oluşmaya başladı.
.....
  - 2- Savaşta tahrip olan binalar onarıldı.
.....
  - 3- Doğada birçok hayvan türü yok edilmektedir.
.....
  - 4- Türkiye’de televizyonun kullanımı 1980’li yılların başında yaygınlaştı.
.....
  - 5- Komisyondan geçen yasa Başbakan tarafından onaylandı.
.....
  - 6- Topraktaki mineraller su vasıtasıyla daha aşağı bölgelere taşınır.
.....
  - 7- Son yıllarda ilerleme kaydeden teknolojinin olumlu ve olumsuz taraflarını tartışmamız lazım.
.....
  - 8- Fabrikaların, kirli atıkları nehir ve denize boşaltmalarından dolayı çevre kirleniyor.
.....
  - 9- Depremde birçok bina zarar gördü.
.....
  - 10- Kutuplarda ısınmanın etkisiyle buzullar çözülmeye başladı.
.....

B) Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

1- Yaşadığımız yüzyılda çevremiz büyük bir hızla kirlenmekte ve ne yazık ki, gereken önlemler yeterince alınmamaktadır. Bunun sonucunda yeşil alanlar azalmakta, hayvanların nesli de tükenmektedir.

.....
 .....

2- Türkçede "can" kelimesiyle ilgili pek çok deyim vardır. Bunlardan bazılarını şöyle özetleyebiliriz. Bir şeyi yapmayı veya ele geçirmeyi çok isteme ..... ölmek üzere olma, son dakikalarını yaşama....., dikkatini vererek dinleme ..... şeklinde söylenir. Yaşayabilmek için gereği gibi beslenmek gerektiğini ....., birine aşırı derecede düşman kesilmeyi ..... şeklinde ifade ederiz. Tatlılığı, sevecenliği ile dikkatini çeken bir kişi için, ..., sevilmeyen nefret edilen kişiler için ..... deriz. Son takatini (gücünü) harcayarak bir işi yapmaya çalışmayı ..... şeklinde ifade ederiz.

(can kulağıyla dinlemek, can atmak, can boğazdan gelir, can çekişmek, cana yakın, can düşmanı, canını dişine takmak, canı cehenneme.)

C) Aşağıdaki paragrafta bulunan yazım/noktalama yanlışlarını düzeltiniz.

Geçmişinde çektiği sıkıntılardan elem duyanları anlıyamam. O gunlerden zevkle

sözederim ben. Hem üzülsem elime ne geçecek ki? Artıg o sıkıntılar tatlı birer hatire olmuştur benim için insanın kendini örnek olarak gösterme pekiyi değildir. Ama ben yinede oyle yapacağız. Çocukluğumda elektrigimiz yok idi. Gaz tenekesinin üzerine koyduğumuz gaz lambasının işiğinde annem örgü örerdi, ben desr çalışırdım. Sıkıntılı günlerdi ama annemile geçirdiğim o dakikaların ne kadar tatlı olduğunu şimdi anlıyorum.

DİL BİLGİSİ

A) Aşağıdaki cümlelerde birleşik kelimeleri bulunuz.

1- Sanayinin gelişmesi, çevrenin bozulmasına hatta tahrip olmasına zemin hazırladı.

2- Tüketimin de artmasıyla birlikte doğal kaynakların bir bölümü de yok edilmektedir.

3- Doğayı Koruma Vakfı kurulduktan sonra çevre sorunları devlet tarafından ele alındı.

4- Son yıllarda düzenlenen uluslararası bir çevre toplantısında, yüz seksenden fazla ülke temsilcisi görüşmelerde bulundu.

5- Sanayi atıkları çevrenin kirlenmesine yol açarak, insanlığın hayatını tehlikeye atmaktadır.

B) Aşağıdaki cümlelerde altı çizili fiillerin yapı bakımından türünü yazınız.

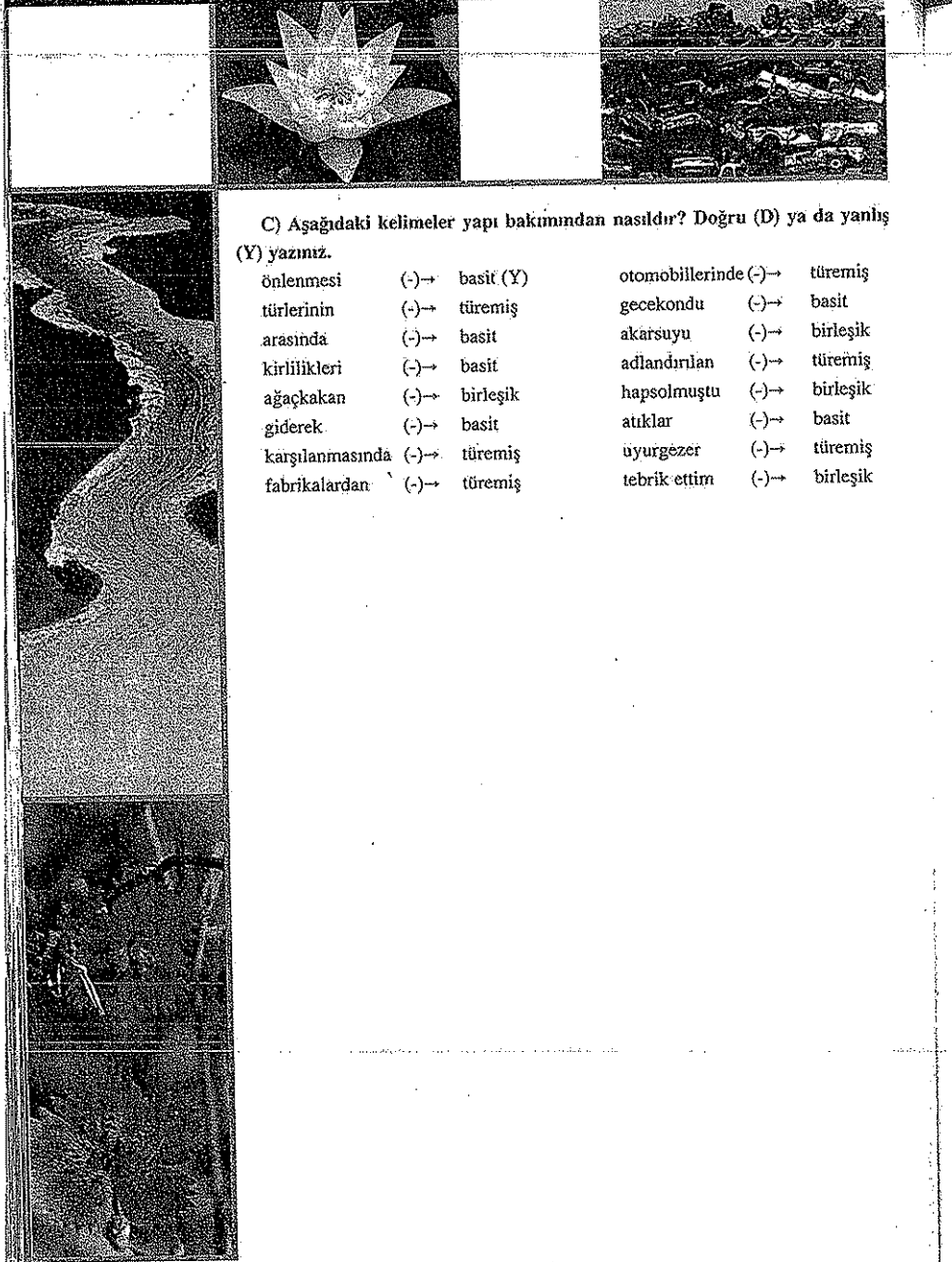
1- Atmosferin ısınmasına karşı alınacak önlemler konusunda ilerleme kaydettiler.

2- Ozon tabakasının incelenmesini önlemek için bazı kimyasal gazların üretimine sınır getirilmesi konusu benimsendi.

3- Enerji ihtiyacının karşılanmasında kullanılan petrol, havadaki kurşun miktarının artmasına sebep olmaktadır.

4- Ozon tabakasının incelenmesiyle birlikte, dünyada deri kanserleri artmıştır.

5- Ekolojik dengenin korunmasına yönelik alınacak önlemleri altı maddede sıralayabiliriz.

C) Aşağıdaki kelimeler yapı bakımından nasıldır? Doğru (D) ya da yanlış (Y) yazınız.

önlenmesi	(-)→ basit (Y)	otomobillerinde	(-)→ türemiş
türlerinin	(-)→ türemiş	gecekondu	(-)→ basit
arasında	(-)→ basit	akarsuyu	(-)→ birleşik
kirlilikleri	(-)→ basit	adlandırılan	(-)→ türemiş
ağaçkakan	(-)→ birleşik	hapsolmuştu	(-)→ birleşik
giderek	(-)→ basit	atıklar	(-)→ basit
karşılanmasında	(-)→ türemiş	uyurgezer	(-)→ türemiş
fabrikalardan	(-)→ türemiş	tebrik ettim	(-)→ birleşik

DOĞAL HAYATIN GERÇEKLERİ

Doğa sevgisi, temelde insan zihninde çok olumlu çağrışımlar yapıyor. Acaba bazen de bu sözlerin arkasına saklanıp, doğal hayata karşı suçların en ağırını mı işliyoruz? Bunun en güzel örneği, büyükşehirlerdeki hayvanat bahçeleridir. Büyükşehirde gezdiğim ilk ve son hayvanat bahçesi, hayvanların yaşadığı doğal ortamlar düşünülerek hazırlanmıştır. Bu hayvanat bahçesinin bir amacı, soyu tükenmekte olan hayvan türlerinin korunması; diğer bir amacı da doğa sevgisini büyükşehir insanına aktarabilmektir. Bu açılardan bakıldığında burası olağanüstü önemli bir işlevi yerine getirmekteydi. Ziyaretçi buraya ilk girdiğinde başka bir türü görebilmek için saatlerce dolaşmak zorunda kalıyordu. Çünkü, her hayvan türünün doğal ortamdakinden alıştıkları genişlikte bir alan içinde hareket etmeleri sağlanmıştı.

Hayvanların gerçekten doğal bir ortamda yaşamlarını sürdürdüklerini bildikten sonra insanlar her tür fedakârlığa katlanıyordu. Örneğin, yüzlerce metre yürüdükten sonra soğuk bir mevsimde gezdiğim için maymunları görmek amacıyla kapalı bir yere girdim. Lâkin bu kapalı yer yeteri kadar ısıtılmadığından daha kapalı bir yerde son derece mutlu olan maymunlar dışarı çıkmak zahmetine bile katlanmadılar. Bu esnada ziyaretçiler avuçlarındaki yiyeceklerle maymunları yerinden çıkarmaya çalışıyorlardı. Maymunları görme şevdasından vazgeçtim. Maymunlar gibi aynı özgürlük ortamının sağlandığı su aygırı da bu özgürlüğü yaşıyor diye geçti aklımdan. Keza bir yalağa benzeyen havuzun içindeki su hayli pis olduğu için su aygırı kafasını bu suyun içerisinden çıkarıp insanlara bakmıyordu. Ancak, bütün bu ilk hayal kırıklıklarının devamının geleceğinden korkarken, biraz ötede boz bir ayının daha sosyal bir yaratık olduğunu görünce rahatladım. Bozayı her ziyaretçi grubu geldiğinde ziyaretçileri selamlamak için onlara yaklaşır ve onları beklemeye başlar. Görevli kız, ona seslendiğinde de ayağa kalkarak minik elini, yani korkunç pençesini sallar ve turistlere "güle güle" der. Görevli bir yiyecek fırlatır. Bozayı yeni bir grup beklemeye başlar.

Her şeyin böyle tatlılıkla yürümesi insanda birtakım şüpheler uyandırıyor. Doğal ortamı korumak ve hayvanları büyükşehir insanına tanıtmak bu davranışların neresindedir? Hayvanlar ilk bakıldığında tamamen özgürdür. Ama bu özgürlük herhâlde ziyaretçilerin yanına gelseler bile tehlikeli olabilecek bir özgürlük değildir. Çünkü biraz küçük yaşlarının, biraz da yiyeceklerine katılmış haşhaş tanesinin etkisiyle olsa gerek, hayvancıklar yerinde uyumuş durumdadır. Bu durumu fırsat bilen görevli bayan özellikle ziyaretçi çocukların daha çok yaklaşması için tehlikenin bulunmadığını söylüyordu. Çocuklar için bir kaplana bu denli yaklaşmak elbette her gün yaşanabilecek heyecanlardan değildi. Pedagogik açıdan, bu gösterinin çocuklar üzerinde belli bir etki yarattığı ve onları, vahşi hayvanları öldürmeme konusunda eğittiği bir gerçektir. Tabi ki bu gerçeği düşünürken de büyükşehir insanının hayatları boyunca vahşi bir hayvanla karşılaşmış karşılaşmayacakları gerçeğinin de göz önünde bulundurulması gerekir.

Hâl böyleyken büyükşehir insanı olarak doğayı koruma günlerinde, orman haftalarında deri ceketimizin üzerine yapay bir yeşil yaprak takıp "doğal yaşamı" sevdiğimizi gösterebiliriz. Sonra da gidip orman ve denizin birleştiği noktada kendimize çok güzel bir yaz-

lık yaptırabiliriz. Belki de hayvanları koruma derneğine de üyeyiz. Sahili doldurup siteler yapan bir kooperatifte de bir daire hissemiz vardır. Ama sonuç olarak tabiat ve tabii hayatı, erozyon ve depremle öcünü mutlaka alır.

Evet, günümüzde bir kola şişesi bir laleden daha tanıdık hâle geliyorsa bu durumu enine boyuna sorgulamamız gerekir.

OKUMA - ANLAMA

A) Metne göre yanlış olan seçeneği bulunuz.

1- Hayvanlar,

- a) günümüzde hayvanat bahçelerine kapatılmaktadır.
- b) doğa sevgisini temsil etmektedir.
- c) doğal ortamlarında yaşatılmaya çalışılmaktadır.
- d) insanlar tarafından ilgi görememektedir.
- e) insanlar tarafından koruma altına alınmıştır.

2- Hayvanat bahçelerinde,

- a) soyu tükenmekte olan hayvanlar koruma altına alınmıştır.
- b) hayvanlar huzurlu ve mutlu bir hayat yaşamaktadır.
- c) hayvan sevgisi insanlara aktarılmaya çalışılmaktadır.
- d) hayvanların yaşadıkları doğal ortamlar, tam olarak sağlanamamaktadır.
- e) her hayvan için daha önceden yaşamaya alıştıkları ortamlar hazırlanmaya çalışılmaktadır.

3- İnsanlar,

- a) hayvanlar için yapay ortamlar hazırlamaktadır.
- b) çocuklarına hayvan sevgisini aşılamaya çalışmaktadır.
- c) bütün hayvanları evcilleştirmeye çalışmaktadır.
- d) hayvanları, zarar vermemeleri için uyuşturmaktadır.
- e) hayvanların özgürlüğünü kısıtlamaktadır.

4- Doğal hayat,

- a) insanlar tarafından koruma altına alınmıştır.
- b) bütün canlılar için çok önemlidir.
- c) yapay olarak oluşturulmaya çalışılmaktadır.
- d) insanlar tarafından tahrip edilmektedir.
- e) günümüz şartlarında tam anlamıyla oluşturulamaz.

5- "Doğal Hayatın Gerçekleri" adlı metinde.

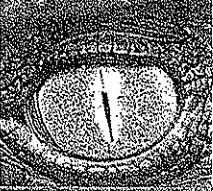
- a) hayvanat bahçelerinin büyükşehir insanı için öneminden bahsedilmektedir.
 b) doğal yaşamın insanlar tarafından korunamadığından bahsedilmektedir.
 c) hayvanat bahçelerinin niçin kurulduğundan bahsedilmektedir.
 d) hayvanat bahçelerinin nasıl kurulduğundan bahsedilmektedir.
 e) insanların hayvanat bahçelerine gitme amaçlarından bahsedilmektedir.

B) Aşağıdaki cümlelerin önüne, doğru (D) ya da yanlış (Y) yazınız.

- (b) 1- Hayvanlar doğal ortamlarında yaşatılırsa daha mutlu olur.
 (v) 2- Hayvanat bahçelerinde bütün hayvan türlerini görmek mümkündür.
 ( ) 3- Hayvanlar uyuşturulursa insanlara zarar vermez.
 ( ) 4- Büyükşehir insanı günlük hayatlarında yırtıcı hayvanlarla karşılaşır.
 ( ) 5- Hayvanat bahçeleri pedagojik açıdan önemli bir görevi yerine getirir.
 ( ) 6- Hayvanat bahçelerinde, değişik türde birçok hayvan bulunur.
 ( ) 7- İnsanlar, hayvanları beslemek için hayvanat bahçelerine gider.
 ( ) 8- Hayvanat bahçelerinde, hayvanlara büyük bir özgürlük sağlanmaktadır.
 ( ) 9- Bazı insanlar doğal yaşamı koruma konusunda samimi davranmaz.
 (x) 10- Sel, erozyon, deprem bir doğa olayıdır.
 ( ) 11- Hayvanat bahçeleri çocuklara, hayvanlardan korkmaları gerektiğini öğretir.
 ( ) 12- Hayvanat bahçeleri olmasaydı insanlar, hayvanları sevmeyecekti.
 ( ) 13- Bazı insanlar hayvanları korumak isterken onlara zarar verir.
 ( ) 14- Yapay ortamların, doğal ortamlardan farkı yoktur.

C) Aynı anlama gelen kelimeleri ve kelime gruplarını bulunuz.

1- <i>tiken-</i>	2- <i>özgürlük</i>	3- <i>ikna et-</i>
a) boşal-	a) hürriyet	a) öner-
b) bit-	b) başıboşluk	b) göster-
c) keş-	c) istikbal	c) telkin et-
d) dök-	d) gelecek	d) inandır-
e) akıt-	e) esaret	e) hile yap-
4- <i>sürdür-</i>	5- <i>vahşi</i>	6- <i>tehlikeli</i>
a) devam ettir-	a) evcil	a) sıkıntılı
b) bırak-	b) yabani	b) ürktütücü
c) biriktir-	c) evcimen	c) korkulu
d) bulaştır-	d) saldırgan	d) yorucu
e) düzelt-	e) kavgacı	e) bıktırıcı

a) çahışkan

a) bak-

a) kopya

b) üretir i

b) zayıf

b) zayıf

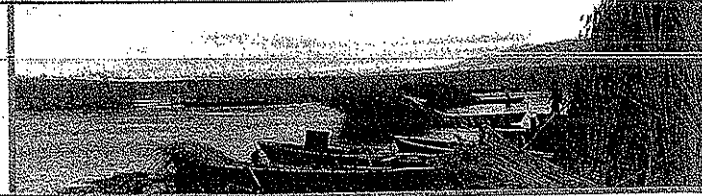
c) ürün

d) tak-

e) her gün

e) gör-

SÖZLÜ ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

- 1- İnsanlar biraz eğlenmek, biraz da merak gidermek için hayvanat bahçesine gidiyorlar.
- 2- Doğamız bir yok oluş süreci içindedir. Hâl böyleyken, kimi insanlar doğanın feryatlarına kulak tıkamaktadırlar.
- 3- Enine boyuna düşünersek hayvanlar için doğal ortamın önemini daha iyi anlarız.
- 4- Uçsuz bucaksız gökyüzünde kanat çırpıp kuşların yaşam şeklidir. Bu açıdan bakıldığında kafese konulmak kuşlar için hayatın sonu demektir.
- 5- Van kedileri bir yandan süt içiyor, bir yandan da kendilerini seyreden çocuklara bakıyordu.
- 6- Oldum olası, hayvanların kafese hapsedilmesini kabul edemedim.
- 7- Hayvanat bahçesinde her şey yolunda gibi görünüyordu, ama sonuçta hiçbir hayvan doğadaki kadar özgür değildi.
- 8- Tavus kuşları o güzelim rengârenk tüylerini açmaya başlayınca insanlar hayranlıkla onları şeyrettiler.
- 9- Bir papağanın, bu denli güzel konuşacağını düşünemedim.
- 10- Kendisine seslenildiğini fark eden maymun, bulunduğu daldan atlayarak hemen yanımıza geldi.

B) Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını cümle içinde kullanınız.
doğa, zihin, olumlu, çağrışım, hazırla-, soy, tüken-, aktar-, ziyaretçi, ortam, fedakârlık, öcünü al-, yalak, vahşi, gözenek

C) Aşağıdaki konuyu arkadaşlarınızla tartışınız.

Sizce hayvanat bahçelerine ihtiyaç var mı? Niçin? ..

D) Aşağıdaki diyalogu tamamlayınız.

A: Özgürlük dilediğin şeyi dilediğin anda yapabilmektir.

B: Bence yanlıyorsun. Bana göre özgürlük .....

YAZILI ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

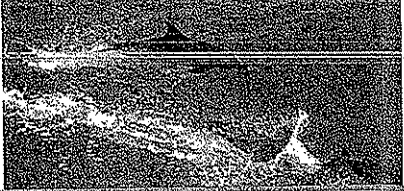
- 1- Soyu tükenen kuşları koruma altına aldılar.
.....
- 2- Bu bahçede her tür çiçeği bulabilirsiniz.
.....
- 3- Doğal ortamdaki yapay ortama getirilen hayvan hareket etmek istemiyor.
.....
- 4- Tenha yerlerde yeteri kadar oturduk, biraz da kalabalık yerlere gidelim.
.....
- 5- Fatma'yı geziye gitmeye ikna etmek çok zor.
.....
- 6- İnsanlar, özgürlüğü gerçekten yaşadığına inanıyorlar mı?
.....
- 7- Önu yakından tanıyınca hayal kırıklığına uğradım.
.....
- 8- Bu adam, biraz matematik biraz da fizikten anlıyor.
.....
- 9- Bazı hayvanlar, doğal ortamdaki ayrılınca ölürler.
.....
- 10- Ortaya çıkan bu manzarayı enine boyuna sorgulamamız gerekir.
.....

B) Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

1- Hayvanat bahçesindeki hayvanlara oldum olası acırım. Çünkü bu hayvanlar, tabii ortamlarından alınarak yapay ortamlara getiriliyor. Buradaki hayvanlara bakıcı isterse yemek veriyor. Bakıcısı kendi yemek vakitlerini hiç unutmadığı hâlde, bu zavallı hayvanların yemek vakitlerini unutabiliyor.

Sadece bu kadar mı?.....
.....
.....

2- Bazen gurbet duygusunun insanlara has olduğunu düşünürüz. Oysa, bu duygunun benzerini tabii ortamlarından uzaklaştırılan hayvanlar da yaşar. Daha önceki ortamlarından yeni ortam iyi olsa da bu duyguyu yaşarlar. Bu konuda söylenen "....." atasözünü hatırlıyoruz. Aslında insanlar bu duyguyu hayvanlardan daha yoğun yaşarlar. İnsanların huyu, yaşayışı bulunduğu ortamdan etkilenir. Yani mekândaki düzen ve temizlik, o insanın karakteri hakkında bize bilgi verir. Bu konuda "....." atasözünü insanların bulunduğu yerle, kişiliği hakkında paralellik olduğunu ifade etmek için kullanıyoruz.
(aslan yatağından belli olur, bülbülü altın kafese koymuşlar; ah vatan demiş.)

C) Aşağıdaki paragrafta bulunan yazım/noktalama yanlışlarını düzeltiniz. Hayvanlar içinde belli özelliğiyle tanınanlar vardır. Bunlardan tilkide kurunazlığı ile bilinir. Birde yigitligiyle, güçlülüğüyle nem salmış, arslan var. Bu heyvana benziterek "arslan gibi" ifadesini kullanıyoruz. Güzeli sesiyle bulbul gibi şagidi diyoruz. Diğer bir deyimde susub kalan kişiler için "Tut.yemiş bulbule dönmüş" ifadesi kullanılır.

DİL BİLGİSİ

A) Aşağıdaki cümlelerdeki birleşik fiilleri bulunuz. Bu fiillerin türlerini yazınız.

- 1- Hayvanat bahçesinin kurulma amaçlarından biri, doğa sevgisini büyükşehir insanına aktarabilmektir.
- 2- Çocuklar için bir kaplana bu denli yaklaşmak her gün yaşanabilecek heyecanlardan değildi.
- 3- Ziyaretçiler avuçlarındaki yiyeceklerle maymunları yerinden çıkarmaya çalışıyorlardı.

4- Büyükşehir insanının yaşamları boyunca vahşi bir hayvanla karşılaşp karşılaşmayacakları gerçeğini de göz önünde bulundurmak gerekir.

5- Hayvanat bahçesinde parmaklıklar arkasında duran hayvanlar kendilerini seyreden insanlara bakıyorlardı.

B) Aşağıdaki cümlelerde "fiil + yardımcı fiil"le kurulan birleşik fiilleri bulunuz. Yardımcı fiillerin türünü yazınız.

1- Çocuk sadece televizyonda görebildiği aslanı kafeslerin arkasında görünce bakakaldı.

2- Hareketsiz timsah kıvıldaınca çocuk şaşırverdi.

3- Arkadaşına "Siz gidedurun, ben yetişirim." diye bağırdı.

4- Yolda yürürken düşeyazdığını söyledi.

5- Annesini göresi gelmişti.

C) Aşağıdaki cümlelerde yazımı yanlış olan birleşik fiilleri bulunuz.

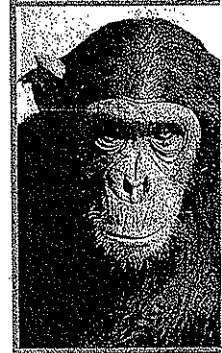
1- Kendisinden bahis edildiğini anlayınca kulak misafiri olmuş.

2- Ben onun bunu başara bileceğine inanyordum.

3- Sen yemeğini bitiri ver de biz de çikalım.

4- Arkadaşının mutsuzolmasını istemediği için ona olayları anlatmamış.

5- Onun terkettiğini düşünüp çok üzölmüştü.

DİNLEME

A) Dinleyiniz ve cevaplayınız.

1. Gürültü, hangi olumsuzluklara sebep olur?
2. Kirlilik çeşitlerini nasıl önleyebiliriz?
3. Çevre nedir?

B) Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki cümlelerin yanına Doğru (D) veya Yanlış (Y) yazınız.

1. Çevre kirliliği karşılaşılan en büyük sorunlardandır. (...)
2. Günümüzde en çok su kirliliği ile karşılaşıyoruz. (...)
3. Hava kirliliğinin nedenlerinden birisi de doğal çevrenin yakılmasıdır. (...)
4. Toprak sadece zehirli gazlarla kirlenir. (...)
5. Gürültü hayatımızı çekilmez hâle getirebilir. (...)
6. Doğadaki dengeğin bozulması sonucu çevre kirliliği ortaya çıkar. (...)
7. Su kaynaklarının zarar görmesi geleceğimiz için büyük tehlike oluşturur. (...)

C) Aşağıdaki cümleleri dinlediğiniz metne göre tamamlayınız.

1. Çevremiz bugün pek çok ..... karşı karşıyadır.
2. Günümüzde en çok ....., ... ve ..... kirliliği ile karşılaşıyoruz.
3. Hava kirliliğinin nedenlerinden birisi de mor ötesi ışınların bazı gazlarla birleşerek oluşturduğu .....
4. Kirlenen toprak yağmur sularıyla içme suyuna karışır ve ..... neden olur.
5. Her türlü madde ya da enerjinin olması gerekenden fazla miktarda çevreye katılmasına ..... denir.

Ek 2c: Üçüncü Ünite "İletişim"

YABANCILAR İÇİN

TÜRKÇE

4. BÖLÜM → **İLETİŞİM**

*İNSANLARLA
İLETİŞİM*

•

*REKLAMLARLA
DEĞİŞEN
HAYATIMIZ*

•

*KABLOLARDAN
DÜNYAYA
AÇILAN
PENCERE:
INTERNET*

•

*ÇOK YÖNLÜ BİR
KELİME:
İLETİŞİM*

İNSANLARLA İLETİŞİM

Hiç sokağa çıkmasak, kimseyi görmesek ve çalan telefonları açmasak, yaşamak daha mı kolay olurdu? Bu, hoş bir hayal; ama uzun süre katlanılabilecek bir durum değil. Hepimiz toplum içinde yaşıyoruz. Ailelerimiz, arkadaşlarımız var. Onlarla konuşuyor, eğleniyor ve çalışıyoruz. Bunları yaparken her biriyle iletişim kuruyoruz. Pekî, yakınlarımız ve tanıdıklarımızla iletişim kurmasak ne olurdu? Onları kaybeder ve yalnız kalırdık.

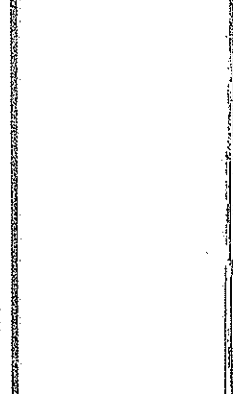
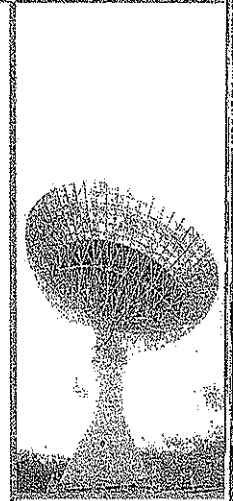
İnsan yalnızlığa katlanamadığı için birileriyle iletişim kurmak istemiştir. Bu istek, pek çok iletişim yolunun bulunup kullanılmasını sağlamıştır. İnsanlar acaba ne zamandan beri konuşuyor? İlk insanlar da bizim gibi konuşarak mı anlaşıyordu? Onların farklı iletişim yolları var mıydı? İki insanın olduğu her yerde iletişimden söz edilebileceği bir gerçek. Eğer öyle olmasaydı dünya nüfusu bugün milyarları bulamazdı. Paylaşılacak bir şeylerin olması, iletişim kurmayı zorunlu kılmaktadır.

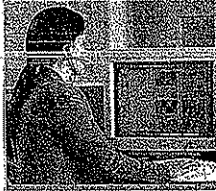
İnsanlığın tarihi boyunca pek çok iletişim yolu kullanılmıştır. Konuşarak iletişim kurma, insanların bulunduğu en gelişmiş iletişim yoludur. Duygularımızı, isteklerimizi, düşüncelerimizi, yaşadıklarımızı bir başkasına aktarırken bir dil kullanıyoruz. Kullandığımız dil, bizi bir başkasına tanıtıyor, onunla bir şeyler paylaşmamızı sağlıyor. Dilini bilmediğiniz bir ülkeye gittiğinizde kendinizi nasıl yalnız ve yabancı hissettiğinizi düşünün bir kez...

Aileniz ve arkadaşlarınızdan uzakta iseniz onlara duygularınızı nasıl iletebilirsiniz? İnsanlar tarih boyunca yakınlarından ayrılmak zorunda kaldıkları için onlarla haberleşmenin bir yolunu bulmuşlardır. Sadece yakınlardan ayrılmak da değildir farklı iletişim yollarını bulduran. Örneğin, bir ülkeyi korumak için de o ülke sınırlarındaki güvenlik birimleri arasında en kısa sürede iletişim kurmak önemlidir. Telefonların, telsizlerin, telgrafın olmadığı zamanlarda insanların dumanla, bir kuleden diğerine atılan oklarla iletişim sağladıklarını biliyoruz. Ses de çok eskiden beri kullanılan bir iletişim yoludur. Bugün dağ köylerinde yaşayanlar hâlâ ısıklıkla iletişim kuruyorlar.

Birileriyle iletişim kurmak için mutlaka onlardan ayrılmak gerektiğini bilirsiniz. İlk kez gördüğünüz birinin davranışları da bir iletişim biçimidir. Bir göz işareti, başın ileri geri, sağa sola sallanması, dudakların büzülmesi, kaşların çatılması, hep bir şeyler söyler. Tıpkı bunun gibi, bazı işaretler ve resimler de iletişim için birer araçtır. Öyle olmasaydı eğer, bütün dünyada ortak iletişim aracı olarak kullanılan trafik işaretleri bulunmazdı. Işıklı uyanlar da iletişim yoludur. Bugün hepimiz, kırmızı ışıkta karşıdan karşıya geçilmeyeceğimizi biliriz. Geçmek için yeşil ışığı bekleriz. İnsanlara dokunmak, el sıkışmak ve sarılmak da duyguları, düşünceleri anlatmak için kullanılan iletişim biçimleridir.

İnsanların bulunduğu en gelişmiş iletişim yollarından birinin konuşma olduğunu; konuşma ile gelişen kültüre "sözlü kültür" denildiğini de biliyoruz. Bununla birlikte bugün konuşmadan daha kalıcı ve etkili bir başka gelişmiş iletişim yolu olduğundan da haberdarız. Yazı bulunduktan sonra insanlar, kendilerini farklı ülkelerdeki insanlara ve gelecek nesillere de anlatma imkânı buldu. Konuşma da, yazı da dil ile gerçekleştirilen iletişim yollarıdır. Yazı, dildeki seslerin bazı sembollere dönüşmüş biçimidir. Yazının yaygınlığı düşünüldüğünde bunun, insanlığın bulunduğu belki de en büyük iletişim yolu olduğu söylenebilir.

İnsanlığın bilinebilen tarihinin elli bin yıl olduğu söyleniyor. Oysa son beş bin beş yüz yıldır insanlar yazı ile iletişim kuruyor. Buna bakılarak yazının geç bir buluş olduğu söylenebilir; ama bu, yazının önemini azaltmaz. Bugün öğrendiğimiz çoğu bilgi bize yazı yoluyla aktarılıyor. Konuşma ve yazı iletişimin en gelişmiş yolları olarak biliniyor. İşitme ve konuşma kusuru olanlar, bu gelişmiş iletişim yollarını doğrudan kullanmasalar bile, kendilerine özgü bir yolla anlaşarak iletişim kuruyorlar. Bugün işitme engelliler için beden dili iletişimi sağlıyor; görme engelliler için ise parmaklarını dokundurarak okuyabilecekleri kabartma, özel basıklı kitaplar, iletişime yardımcı oluyor.

OKUMA - ANLAMA

A) Metne göre yanlış olan seçeneği bulunuz.

1- İletişim,

- toplum içinde yaşamının gereklerindedir.
- bireyler arasında oluşturulmaktadır.
- paylaşılacak bir şeyler olması sonucunda ortaya çıkar.
- sadece konuşma yoluyla oluşturulmaktadır.
- çok eski tarihlerden beri bir süreklilik göstermektedir.

2- İnsanlar tarih boyunca,

- duygularını, isteklerini, düşüncelerini anlatmak için dili kullanmışlardır.
- değişik iletişim yolları denemiştir.
- yalnızlık içinde yaşamayı tercih etmiştir.
- birbirleriyle haberleşmeye çalışmıştır.
- ülkelerini korumak için en hızlı olan iletişim yollarını bulmaya çalışmıştır.

3- Yazı;

- konuşmadan daha kalıcıdır.
- insanlığın ortaya çıkışından beri kullanılan bir iletişim yoludur.
- insanların, kendilerini farklı ülkelerdeki insanlara anlatma imkânı sağlar.
- dil ile gerçekleştirilen iletişim yollarından biridir.
- bilgilerin gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlar.

4- "İnsanlarla İletişim" adlı metinde.

- a) insanların hangi iletişim yollarını kullandıklarından bahsedilmektedir.
- b) konuşma ve yazının en etkili iletişim yolu olduğundan bahsedilmektedir.
- c) insanların birbirleriyle niçin iletişim kurduklarından bahsedilmektedir.
- d) insanların geçmişte ve günümüzde kullandıkları iletişim yollarından bahsedilmektedir.
- e) Avrupa'da en çok hangi iletişim yollarının kullanıldığından bahsedilmektedir.

B) Aşağıdaki cümlelerin önüne, doğru (D) ya da yanlış (Y) yazınız.

- ( ) 1- İnsanlar sürekli yalnızlık içinde yaşamaya çalışmaktalar.
- ( ) 2- En az iki insan arasında bile bir iletişim söz konusudur.
- ( ) 3- İnsanlar birbirlerinden uzakta olmasalar da iletişim kurmaya ihtiyaç duymazlardır.
- ( ) 4- Dil insanlarla bir şeyler paylaşmayı sağlayan tek iletişim yoludur.
- ( ) 5- En eski tarihlerde bile insanlar birbirleriyle anlaşmanın bir yolunu bulmuşlardır.
- ( ) 6- İnsanlar birbirleriyle iletişim kurarak farklı ülkeleri ve farklı kültürleri tanıyabilir.
- ( ) 7- İnsanlar sadece sanat adına resim yaparlar. Resim iletişim yollarından biri değildir.
- ( ) 8- Yazının bulunmasıyla birlikte bilgiler insanlara daha kolay aktarılmıştır.
- ( ) 9- Konuşma en kalıcı iletişim yoludur.
- ( ) 10- İletişimin dili bütün ülkelerde aynıdır.
- ( ) 11- Trafik işaretlerinin dili bütün ülkelerde aynıdır.
- ( ) 12- İşitme ve görme engelliler, kendilerine göre bir iletişim sistemi oluşturmuşlardır.
- ( ) 13- Yazı, dildeki seslerin sembollerle anlatılması sonucunda ortaya çıkar.

C- Aynı anlama gelen kelime ve kelime gruplarını bulunuz.

1- katlan-

a) tahammül et-

b) bekle-

c) bez-

d) bitir-

e) usan-

2- istek

a) beklenti

b) merhamet

c) arzu

d) dilek

e) sevgi

3- etkili

a) tesirli

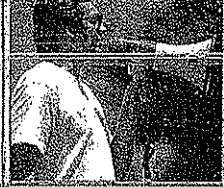
b) kuvvetli

c) ilgili

d) erdemli

e) kararlı

4- uyarı

- a) teşvik
- b) tehdit
- c) ikaz
- d) kural
- e) önlem

5- imkân

- a) olanak
- b) olasılık
- c) özellik
- d) ihtimal
- e) meziyet

6- eksilt-

- a) çoğalt-
- b) erit-
- c) fazlaştır-
- d) azalt-
- e) arttır-

SÖZLÜ ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

- 1- Şu bir gerçek ki çalışmadan başarılı olamayız.
- 2- Arkadaşım bana soğuk davranıyor. Acaba bana kırdı mı?
- 3- Düşünün bir kez cüzdanınızı çaldırsanız ne yaparsınız?
- 4- O bilgilere ulaşmanın bir yolunu bulmalıyız.
- 5- En kısa sürede bu konuyu görüşmek üzere bir araya gelmeliyiz.
- 6- Dün mağazada gördüğüm kazak tıpkı bunun gibiydi.
- 7- Yıllar önce konservatuvar sınavlarını kaçırdım. Eğer öyle olmasaydı bugün ünlü bir tiyatro sanatçısı olabilirdim.
- 8- Her milletin kendine özgü gelenekleri vardır.
- 9- Hayatımızın olmazsa olmaz şartlarından biri iletişim kurmaktır.
- 10- Sabahtan beri aynı şeyleri söyleyip duruyorsun, tamam hatamı kabul ediyorum.

B) Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını cümle içinde kullanınız.

kolay, katlanılabilecek bir durum, zorunlu kıl-, zorunlu ol-, kalıcı, iletişim yolları, yalnız, telgraf, telsiz, ortak iletişim dili, haberdar ol-, etkili, oysa, konuşma engelli, işitme engelli

C) Aşağıdaki konuyu arkadaşlarımızla tartışınız.

Ortak iletişim dili ifadesinden ne anlıyorsunuz?

D) Aşağıdaki diyalogu tamamlayınız.

A: İletişim kurmak, hayatımızın olmazsa olmaz şartıdır. Eski çağlardan beri iletişim metodlarında çeşitli gelişmeler kaydedilmiştir. En ilkel iletişim yöntemleri hakkında neler biliyorsunuz?

B: .....

YAZILI ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

1- O, diğerleriyle çok kolay iletişim kurabilir.

2- Sabahdan beri seni bekliyoruz.

3- Bebekler genellikle bir yaşından sonra konuşurlar. **Bununla birlikte yaşını doldurmadan konuşmaya başlayan bebekler de vardır.**

4- Başkanlar silahsızlanma konusunda el sıkışıp anlaştilar.

5- **Kendine özgü** dansıyla çevreden ilgi topluyor.

6- Geleceğimiz için **çalışmazsak** kimse bize yardım etmez.

7- Arabamız bozulunca yürümek zorunda kaldık.

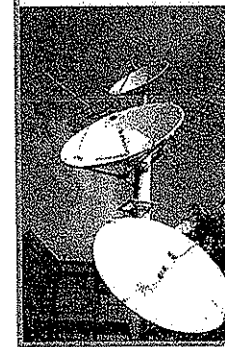
8- O, **tıpkı annesi gibi** konuşuyor.

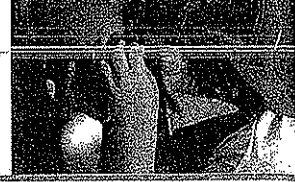
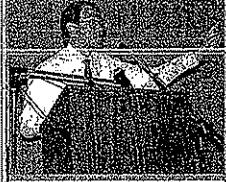
9- Biz şirkette olup bitenlerin hepsinden haberdarız.

10- Bilgisayarın başından ayrılmadığı için bilgisayarı kullanmaya zaman bulamıyoruz.

B) Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

1- İletişimde en kolay yolun konuşma olduğu hepimizce malum. Duyularımızı, hayallerimizi, isteklerimizi ancak konuşma yoluyla başkalarına aktarabiliyoruz. Bir an için konuşamadığımızı düşünün. Hayat bizim için tamamıyla değişir.

2- Türkçede konuşma ve dil ile ilgili birçok deyim, atasözü vardır. Konuşurken bazen aşırıya kaçarak karşımızdakileri kırabileceğimizi anlatmak için ..... , kötü sözle yüreğimizde açılan yaraların kolay kolay kapanmayacağını anlatmak için ..... atasözünü kullanırız. Birini kandırmak ya da bir çıkar elde etmek için tatlı sözler söylemeye ..... , söyleyeceklerini şaşırıp sözleri karıştırmaya ve yanlış söylemeye ..... veya ..... deriz. Konuşamaz hâle gelmeyi belirtmek için ..... , bir şeyden, bir kimseden devamlı olarak bahsetmeyi anlatmak için ..... ifadesini kullanırız.

(dili sürçmek, el yarası geçer dil yarası geçmez, dilin kemiği yok, dili tutulmak, diline dolamak, dili dolışmak, dil dökmek)

C) Aşağıdaki paragrafta bulunan yazım/noktalama yanlışlarını düzeltiniz. Günümdede teknolojinin son hızla ilerlemesi sayesinde iletişimde hızlanmıştır.

İnternet cep telefonlarını bunu örnek gösterebiliriz. Bu iki iletişim şekli çok yakın olarak kullanılmaktadır, Ancak bazı bilim adamları özellikle cep telefonlarının radyasyon yaydığı için insan beyinine son derece zararlı olmasını iddia ediyorlar. Hata telefon şirketleri daha az radyasyon yayan cep telefonlarının reklamlarını yapıyorlar. İletişim de tabiki hızlı ve pratik araçlar tercih edilir amma bunların insan sağlığına zarar vermemesi gerekiyor.

DİL BİLGİSİ

A) Aşağıdaki cümlelerde edatları bulunuz.

- 1- Peki, bütün bu yakınlarımız ve tanıdıklarımız ile iletişim kuramazsak ne olurdu?
- 2- Birileriyle iletişim kurmak için mutlaka onlardan ayrılmak gerektiğini bilirsiniz.
- 3- İlk insanlar da bizim gibi konuşarak mı anlaşıyordu?
- 4- Telefon, telsiz ve telgrafın olmadığı zamanlarda insanlar dumanla, bir kuleden diğerine atılan okla, ıslık vb. pek çok araçla iletişim kurmuşlardır.
- 5- Hiç sokağa çıkmasak, kimseyi görmesek ve çalan telefonları açmasak yaşamak daha mı kolay olurdu? Bana göre bu, hoş bir hayal.

B) Aşağıdaki cümlelerde boşluklara uygun edatlar getiriniz.

- 1- Görme engelliler..... özel baskılı kitaplar iletişime yardımcı olur.
- 2- Dudakların büzülmesi, kaşların çatılması ..... bazı işaretler de bir iletişim biçimidir.
- 3- İşitme engelliler ..... beden dilini kullanarak iletişim sağlıyoruz.
- 4- Onun..... insanlarla rahat iletişim kurabilen birini daha görmedim.
- 5- Pek çok kişiye ..... konuşma en gelişmiş iletişim yoludur.
(gibi, için, ile, göre, kadar)

C) Aşağıdaki cümlelerde yanlışları bulup, düzeltiniz.

1. Son beş bin beş yüz yıldır insanlar yazı için iletişim kuruyor.
2. Bir ülkeyi korumak doğru o ülke sınırlarındaki güvenlik birimleri arasında en kısa sürede iletişim kurmak önemlidir.
3. Konuşma da yazı için bir iletişim kurma yoludur.
4. Kaşlarını çatarak bana gibi baktığını görür görmez çok sınırlendiğini anladım.
5. Görme engelliler ile özel baskılı kitaplar, iletişime yardımcı oluyor.

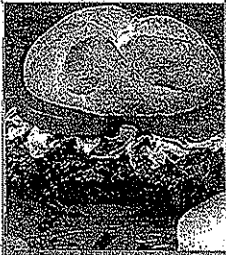
REKLAMLARLA DEĞİŞEN HAYATIMIZ

Sabahları işinize veya okulunuza gitmek için evinizden çıkıyorsunuz. Büyük ihtimalle posta kutunuzu yoklayacaksınız, ama mektup yerine birkaç el ilanı buluyorsunuz orada. Otobüse biniyorsunuz. Otobüs oldukça kalabalık. Herkes, birbirine sırtını dönmüş durumda dışarıya bakıyor. Yolun kenarındaki reklam tabelalarında kocaman ilanlar var. Dün de aynı yoldan geçmiştiniz, fakat bu kez reklamların değiştiğini fark ediyorsunuz. Belli ki gece yarısında ya da sabahın erken saatinde birileri size yeni ürünlerini tanıtmak için çalışmış. Yolculuk için otobüsü değil, metroyu tercih etseniz de durum değişmeyecek. Bu kez de metro istasyonunda veya trenin içinde birçok reklam panosuyla karşı karşıya kalacaksınız. Durun daha bitmedi! Şayet iş yerinizde bir radyonuz, yahut televizyonunuz varsa, yine reklamlarla yüz yüze geleceksiniz. Hatta yolda yürürken bile elinize bir el ilanının tutuşturulması büyük bir ihtimal. İşte bütün bunlar gösteriyor ki reklamlarla çepçevre sarılmış durumdayız. Bütün şirketler, kendi ürettiği malları satabilmek için her yıl reklamlara büyük miktarlarda paralar harcıyorlar. Bu, öyle bir hâl aldı ki, reklam yapmayan şirketler neredeyse iflasın eşğine geliyor. Bu açıdan bakıldığında, reklamların satışa çok büyük bir etkisinin olduğu göz ardı edilemez bir gerçek.

Hiç düşündünüz mü, hayatımıza bu kadar giren reklamlar, gelecekte ne tür değişimlere uğrayacak? Bunu şimdiden kestirmek oldukça zor; ancak bilim ve teknoloji-deki baş döndürücü gelişmeler göz önüne alınırsa reklamlar hayatımızın tüm alanlarına hâkim olacak gibi görünüyor. Örneğin günün birinde televizyonlarda veya gazetelerde şöyle reklamlara rastlayabiliriz: "Tatilinizi uzayın bilinmeyen köşelerini gezerek geçirmek ister misiniz?" yahut "Yeni keşfedilen zaman makinesiyle bir yolculuk yapmaya ne dersiniz?" Bugün sadece hayâl edilen bu ve bunun gibi daha birçok şey bir gün karşımıza gerçek olarak çıkabilir. Hatta daha da fazlası olabilir ve reklam şirketleri insanlara "yeni yaşam biçimleri" de sunabilir.

Üretici firmaların, reklam yapmanın satıştaki işlevini fark etmeleri sonucunda büyük bir gelişme yaşayan reklam sektörü, her an kendini yenilemek zorundadır. Çünkü reklam piyasasındaki rekabet, hem reklamların kalitesini artırmakta, hem de bu işin güttükçe profesyonel kişilerce yapılmasını gerektirmektedir. Bu nedenle son yıllarda birçok üniversite reklamcılıkla ilgili bölümler açmıştır. Ancak reklam ajansları sadece bu alanda eğitim almış kişileri değil, aynı zamanda yaratıcılığı olan kişileri de işe almaktadır. Çünkü iyi bir reklam her şeyden önce 'metin' olarak iyi hazırlanmış, şiir gibi çarpıcı ve etkileyici; en önemlisi inandırıcı olmalıdır. Bu nedenle son yıllarda yapılan reklam filmlerinde ügünç hikâyeler canlandırılmakta, kelime oyunlarına çok yer verilmektedir.

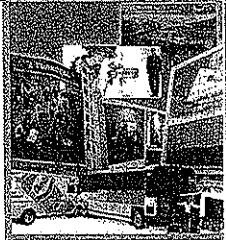
Günün hemen her anında reklamlarla yüz yüze gelen insanların durumu da aslında oldukça düşündürücüdür. Çünkü yüzlerce reklamcı her an insanlara, belli şeyleri alması konusunda telkinde bulunmaktadır. Örneğin markete sadece dış fırçası almak için giren bir kişinin dışarı çıktığında kucağında, gerekli-gereksiz birçok eşya olabilmektedir. Çünkü "En iyi reklam, eşyanın kendisini sergilemektir." düşüncesini taşı-

yan süpermarketlere giren insanlar, -televizyondaki reklamların da etkisiyle- ister istemez birçok şey satın almaktadır. Bu durum karşısında psikologlar, insanların alışverişe çıkmadan önce mutlaka liste yapmaları gerektiğini belirtiyor ve aç karnına alışverişe çıkmamalarını tavsiye ediyorlar. Bu konuda bir yazar daha da ileri gidip şöyle diyor: "Bu tüketim sisteminin daha fazla kurbanı olmamak için sokağa daha az çıkıyorum." Peki, bu gerçekçi bir çözüm mü? İnsanlar sokağa çıkmadan mı yaşayacak? Elbette hayır. Ancak daha bilinçli olmamız gerektiği de önemli bir gerçek. Kim bilir, bir gün televizyonlarda şöyle bir reklam yer alır: "Reklamların etkisinden kurtulmak için ... kullanın!"

OKUMA - ANLAMA

A) Metne göre yanlış olan seçeneği bulunuz.

1- Reklamlar,

- a) insan hayatının kaçınılmaz bir gerçeği olmuştur.
- b) radyo ve televizyon vasıtasıyla insanlara ulaştırılmaktadır.
- c) insanları üretici olmaya yöneltmiştir.
- d) günlük hayatta her yerde karşımıza çıkmaktadır.
- e) üretilen malların tanıtımını sağlamaktadır.

2- Reklam filmlerinde,

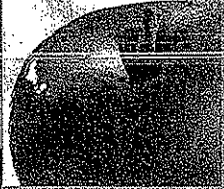
- a) ilginç ve çarpıcı bir hikâye anlatılmalıdır.
- b) kelime oyunlarına yer verilmelidir.
- c) şiirsellik bulunmalıdır.
- d) ürün en iyi şekilde tanıtılmalıdır.
- e) önemli olan malın kalitesidir.

3- İnsanlar,

- a) günün her saatinde reklamlarla yüz yüze gelmektedir.
- b) reklam filmleri olmasa alışveriş yapamazlar.
- c) tüketim sisteminin kurbanı olmaktadır.
- d) alışverişe çıkmadan önce liste yapmalıdır.
- e) reklamcılar tarafından ürünü almaya teşvik edilmektedir.

bank.com.tr

İNTERNET ÇUBUK

mola
seyahat
tatil
olasılık

şart

çekişme

yönetim
demokrasi

4- Üretici firmalar.

- a) ürettikleri malı satmak için reklam filmi çektirirler.
- b) reklam sektörünün gelişmesine katkıda bulunmuşlardır.
- c) reklamların satıştaki işlevini fark etmişlerdir.
- d) reklam filmi çektirmek için büyük miktarlarda para harcamaktadırlar.
- e) mallarını sadece zengin insanlara satmaya çalışırlar.

5- "Reklamlarla Değişen Hayatımız" adlı metinde.

- a) reklamların insanlar üzerindeki etkilerinden söz edilmektedir.
- b) reklam ajanslarının üretici firmalar üzerindeki etkilerinden söz edilmektedir.
- c) reklamların bir ürünün tanıtımındaki etkisinden söz edilmektedir.
- d) reklam filmlerinde neler olması gerektiğinden söz edilmektedir.
- e) reklam filmlerinin nasıl çekildiğinden bahsedilmektedir.

B) Aşağıdaki cümlelerin önüne, doğru (D) ya da yanlış (Y) yazınız.

- ( ) 1- Teknolojinin gelişmesine paralel olarak reklam sektörü de gelişmiştir.
- ( ) 2- Reklamlar insanlara üretilen malları zorla satmaktadır.
- ( ) 3- İnsanlar alışverişe karınları tok olarak çıkmalıdır.
- ( ) 4- Reklamlar günlük hayatın kaçınılmaz unsurlarından birisi olmuştur.
- ( ) 5- El ilanları ile yapılan reklamın insanlar üzerinde hiçbir etkisi olmamaktadır.
- ( ) 6- Reklamlar insan hayatının bütün alanlarında etkili olmaktadır.
- ( ) 7- Reklamcılıkta tecrübenin hiçbir önemi yoktur. Herkes reklam filmi çekebilir.
- ( ) 8- Reklamlar insanları üretici hâle getirmektedir.
- ( ) 9- Yeni ürünlerin tanıtılmasında reklamlar çok önemli bir yere sahiptir.
- ( ) 10- Reklamlar her insan üzerinde aynı etkiye sahiptir.
- ( ) 11- Reklamlar insanlara yeni yaşam biçimleri sunabilir.

C- Aynı anlama gelen kelime ve kelime gruplarını bulunuz.

1- yolculuk	2- ihtimal	3- kestir-
a) mola	a) olasılık	a) tahmin et-
b) seyahat	b) imkân	b) merak et-
c) tatil	c) fırsat	c) tertip et-
d) gezinti	d) şart	d) bitir-
e) dolaşma	e) olanak	e) düzenle-

4- rekabet

- a) piyasa
b) kavga
c) çekişme.
d) mal
e) sermaye

5- sistem

- a) yönetim
b) demokrasi
c) denetim
d) yöntem
e) mekanizma

6- tavsiye et-

- a) öner-
b) davet et-
c) sun-
d) çağır-
e) ikram et-

SÖZLÜ ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

1- Sözümlü ona bazı araştırmacılar reklamların faydalı olduğunu söylüyor.

2- Filmin en heyecanlı yerinde bir çamaşır deterjanı reklamıyla yüz yüze gelince sinirlenip televizyonu kapattım.

3- Reklam firmalarının daha etkili olmak adına gelecekte hangi yöntemlere başvuracaklarını şimdiden kestirmek oldukça zor.

4- Ürettiğiniz malın satılması için ister istemez iyi bir reklam yapmak zorundasınız.

5- Bizim ufaklık sadece çikolata reklamıyla değil aynı zamanda sakız reklamlarıyla da ilgilenir.

6- Kim bilir hangi reklamlardan etkilendi ve ille de "Akar Süt" içeceğim diye tutturdu.

7- Günümüzde tüketim öyle bir hâl aldı ki, insanlar neredeyse sadece tüketmek amacıyla yaşıyor.

8- Reklamlarda gördüğüm arabayla karşı karşıya kalınca çok heyecanlandım.

9- Oldu bitti, reklam filmlerinden hoşlanmam.

10- Birçok genç günün birinde iyi bir reklamcı olma hayâli kuruyor.

B) Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını cümle içinde kullanınız.

ihtimal, yokla-, ilan, sırtını dön-, reklam, ürün, çepeçevre, sarıl-, iflâs, eşik, hâkim, kalite, yaratıcılık, çarpıcı, telkinde bulun-, kucak

C) Aşağıdaki konuyu arkadaşlarınızla tartışınız.

Bilinçsiz tüketim alışkanlığının zararları nelerdir?

D) Aşağıdaki diyalogu tamamlayınız.

A: Anneciğim dün reklamlarda izlediğimiz mutfak robotundan alalım mı?

B: Hayır, almayalım; çünkü .....

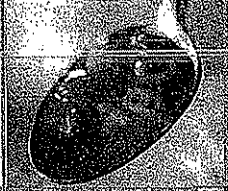
TÜRKİYE
YAZARLAR
ANSİKLOPEDİSİ

BROOKLYNESE Tİ PO

Genel Airlines

P.T.N.M.I.S.M

GRUP

YAZILI ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

1- Yazar eleştiri yaparken oldukça savruk davranıyor. Oysa bu, okuyucunun yazıyı bir bütün olarak algılamasını güçleştiriyor.

2- İnsanlara sırtını dönmek yanlış bir harekettir.

3- Şayet reklamları çok izlerseniz reklamların esiri olursunuz.

4- Evde televizyon reklamlarıyla, sokakta da bilboardlardaki reklamlarla karşı karşıya kalırsınız.

5- Gelir ve giderlerini hesaplamayan şirketler iflasın eşiğine geldi.

6- Reklamların hayatımızı büyük ölçüde etkilediği göz ardı edilemez.

7- Kapıyı açar açmaz babasıyla yüz yüze geldi.

8- Kabiliyeti olan çocuğa yazmaya devam etmesi konusunda telkinde bulundu.

9- Marketten gerekli gereksiz birçok şey almış.

10- Gözlerini kapatınca yaşadıkları ister istemez aklına geliyordu.

B) Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

1- İşten çıkıp yorgun argın eve gitti. Ayakkabılarını çıkardı. Her zamanki koltuğuna oturdu. Kumandaya doğru uzanıp televizyonu açtı. İşte o anda kendisini çok etkileyen reklamı gördü.

REKLAMLAR

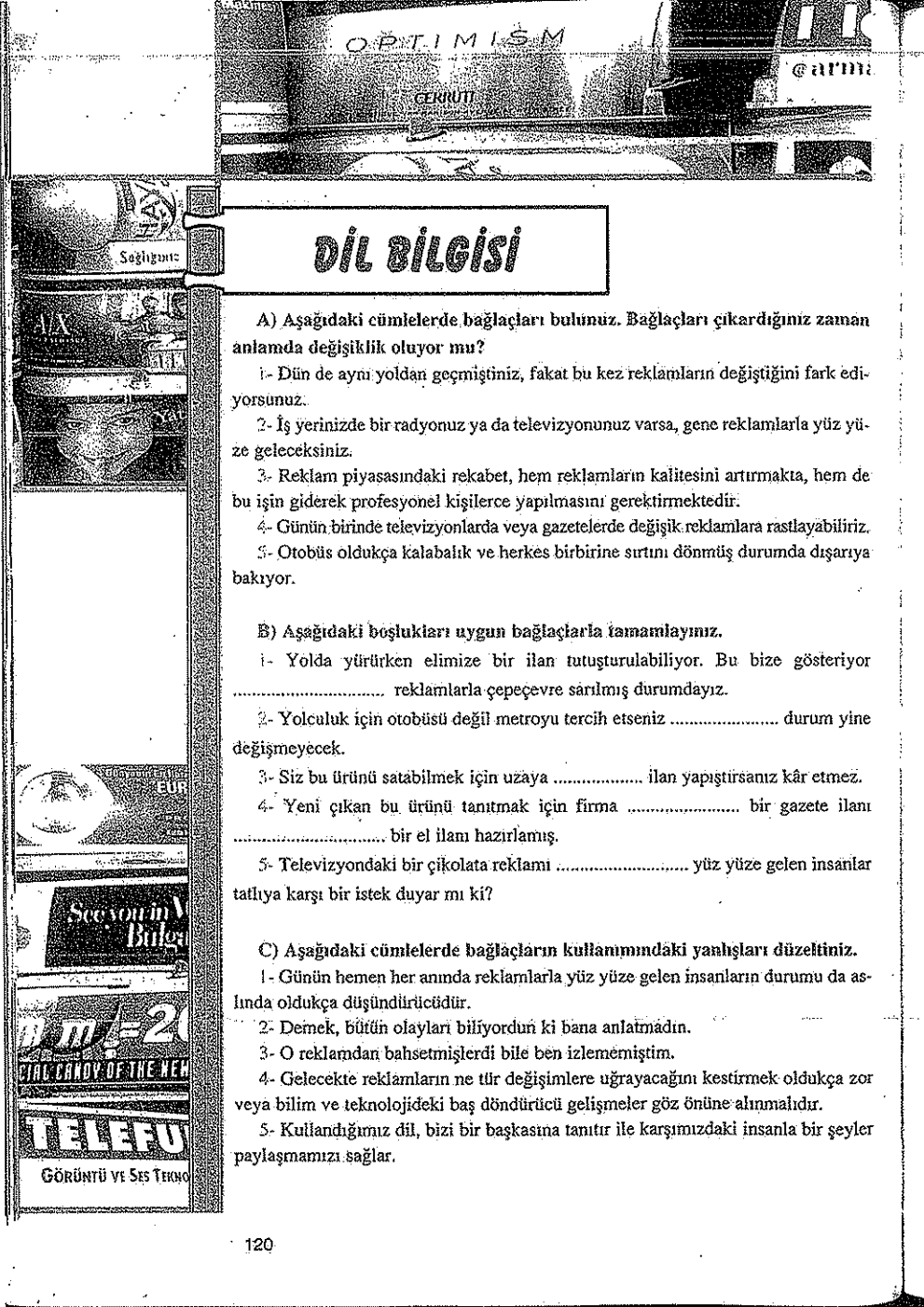
2- Reklamların insan hayatı ve psikolojisi üzerindeki etkisi inkâr edilemez. Bu reklamları gören kişilerde ürünü alma isteği doğar. İnsan çoğunlukla bildiği, tanıdığı, gözünün alıştığı şeyleri ister. Yani .....
 ..... Hâlbuki küçük şeylerle mutlu olmasını bilmeyen insanlar hiçbir zaman büyük imkânlarla ve zenginliğe kavuşamaz. Bunu belirtmek için ..... ifadesini kullanınız. Her insanın gelirine göre harcama yapması gerektiğini anlatmak için ..... derken elimizden geldiğince kendi imkânlarıyla geçinmek ve başkalarına muhtaç olmamayı belirtmek için ..... deriz.

(aza kanaat etmeyen çoğu bulamaz, Tanrı sağ gözü sol göze muhtaç etmesin, göz gördüğünü ister, ayağını yorganına göre uzat)

C) Aşağıdaki paragrafta bulunan yazım/noktalama yanlışlarını düzeltiniz.

Reklamlar insanlar gereğinden daha fazla para harcamaya teşvik ediyor, bunun sonucunda evdeki hesap carsıya uymuyor. Aysonunda parasız kalan insanlar kara siyah düşünüyorsun. reklamların çocuklar üzerindeki etkisi ayrı bir konu. Rengareng süslenmiş, almaya teşvik edici reklamları seyreden çocuklar kördüğü ürünü anne-babalarından istiyor. Çocuk anne-babasının o ürünü alıb alamayacağını düşünmüyor. Alınmayınca da hem kendisi hemde ebeveynleri mutsuz oldu.

DİL BİLGİSİ

A) Aşağıdaki cümlelerde bağlaçları bulunuz. Bağlaçları çıkardığınız zaman anlamda değişiklik oluyor mu?

- 1- Dün de aynı yoldan geçmiştiniz, fakat bu kez reklamların değiştiğini fark ediyorsunuz.
- 2- İş yerinizde bir radyonuz ya da televizyonunuz varsa, gene reklamlarla yüz yüze geleceksiniz.
- 3- Reklam piyasasındaki rekabet, hem reklamların kalitesini artırmakta, hem de bu işin giderek profesyonel kişilerce yapılmasını gerektirmektedir.
- 4- Günün birinde televizyonlarda veya gazetelerde değişik reklamlara rastlayabiliriz.
- 5- Otobüs oldukça kalabalık ve herkes birbirine sırtını dönmüş durumda dışarıya bakıyor.

B) Aşağıdaki boşlukları uygun bağlaçlarla tamamlayınız.

- 1- Yolda yürütürken elimize bir ilan tutuşturulabiliyor. Bu bize gösteriyor ..... reklamlarla çepeçevre sarılmış durumdayız.
- 2- Yolculuk için otobüsü değil metroyu tercih etseniz ..... durum yine değişmeyecek.
- 3- Siz bu ürünü satabilmek için uzaya ..... ilan yapıştırırsanız kâr etmez.
- 4- Yeni çıkan bu ürünü tanıtmak için firma ..... bir gazete ilanı ..... bir el ilanı hazırlamış.
- 5- Televizyondaki bir çikolata reklamı ..... yüz yüze gelen insanlar tatlıya karşı bir istek duyar mı ki?

C) Aşağıdaki cümlelerde bağlaçların kullanımındaki yanlışları düzeltiniz.

- 1- Günün hemen her anında reklamlarla yüz yüze gelen insanların durumu da aslında oldukça düşündürüktür.
- 2- Demek, bütün olayları biliyordun ki bana anlatmadın.
- 3- O reklamdan bahsetmişlerdi bile ben izlememişim.
- 4- Gelecekte reklamların ne tür değişimlere uğrayacağını kestirmek oldukça zor veya bilim ve teknolojideki baş döndürücü gelişmeler göz önüne alınmalıdır.
- 5- Kullandığımız dil, bizi bir başkasına tanıtır ile karşımızdaki insanla bir şeyler paylaşmamızı sağlar.

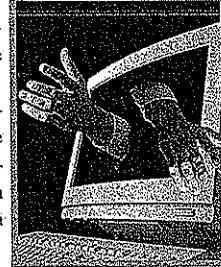
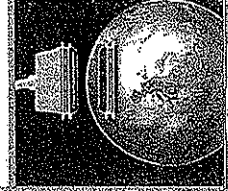

KABLOLARDAN DÜNYAYA AÇILAN PENCERE: İNTERNET

"İnternet" karmaşık, tanımlanması kolay olmayan bir yapıdır. Fakat ille de bir tanım yapmamız gerekirse, ona "bilgisayarlar arasında kurulan evrensel bir bağlantı" diyebiliriz: Hatta bu tanımları biraz daha genişletip, internetin bütün bilgisayarların ulaşabildiği bir bilgi ve görüntü merkezi de olduğunu söyleyebiliriz. Bilgisayarı ve telefonu olan bütün insanların ulaşabildiği ve kullanabildiği bir ağ olan internet günümüzün en gözde teknolojilerinden birisidir. Peki internet sayesinde neler yapabiliriz? Bu soruya vereceğimiz cevap listesi hayli uzun olacak. Ama şu kadarını söyleyelim ki, internet yoluyla yapamayacağımız şey çok az. Örneğin bir arkadaşımıza sadece mektup yazmakla kalmayıp video kamera yardımıyla onlarla yüz yüze sohbet edebilirsiniz. Eğer alışveriş yapmak için dışarıya çıkmaya üşeniyorsanız, yine internetten istediğiniz şeyi satın alabilirsiniz. Farz edelim ki araştırmacısınız ve Almanya'daki kütüphanelerden birinde aradığınız bir kitabın olup olmadığını merak ediyorsunuz. Ne duriyorsunuz, hemen dokunun tuşlara!

İnternetin hayatımıza getirdiği kolaylıkları ve imkânları saymakla bitiremeyiz. Ancak her faydalı şeyin aynı zamanda bazı zararları olduğunu da hiçbir zaman akıldan çıkarmamak gerekli. Düşünün, bilgisayarınızla -telefon hattı vasıtasıyla- uluslararası bir ağla bağlantı kuruyorsunuz. Bu bağlantı sayesinde de bilgilere kolayca ulaşıyorsunuz. Şimdi tam tersini düşünelim. Eğer siz bir bilgi deposundan bilgileri alıp kendi bilgisayarınıza kopyalayabiliyorsanız, bu sırada başkaları da sizin bilgisayarınıza çok kolay ulaşabilir. Başka bir deyişle internete bağlanmak, kendi bilgisayarınızı başkalarına da açmak anlamına geliyor. Pek tabii, bu o kadar kolay değil. Ancak günümüzde bilgisayarlar çok iyi taniyan, geliştirdikleri programlar sayesinde en gizli sistemlere bile girmeyi başaran "bilgisayar korsanları" günümüzde internet teknolojisini tehdit etmektedir. Nitekim birçok devletin gizli servisleri, korsanlarla mücadele etmek için, her yıl milyonlarca dolar harcamaktadır. Peki bu durumun bizim gibi bireysel kullanıcılar için riski ne olabilir? Somut bir örnek olarak şöyle bir şey başımıza gelebilir: Diyelim ki bir gün kredi kartı ile küçük bir miktarda alışveriş yaptık. Ancak ay sonunda gelen 'döküm'de yaptığımız alışveriş milyarlar gösteriliyor. Kısaca siz, alışveriş yaparken kredi kartı şifrenizi ve numaranızı ekrana yazdınız. İşte tam bu sırada birileri sizin bilgisayarınızla bağlantı kurup bütün bu bilgileri çaldı ve sizin adınıza başka alışverişler de yaptı. Olayın en basit açıklaması bu! Fakat şunu da vurgulamak gerekir ki korsanlar çoğu zaman bu kadar küçük 'alışverişler'i tercih etmiyorlar. Elbette onları sadece "hırsız" olarak adlandırmak da doğru değil. Bu korsanlar çoğu zaman da sadece masum meraklılardan(!) dolayı gizli bilgilere ulaşmayı istediklerini söylüyorlar. Ancak sebep ne olursa olsun yaptıkları şey tamamen kanunsuz ve tabii ki suç.

Özellikle son yıllarda hızlı gelişmelere sahne olan internet teknolojisi, çok kısa zaman sonra televizyon, sinema ve basının pabucunu dama atacağına benziyor. Hâl böyle olunca da gelecek nesillerin bilgisayar başında büyüyeceğini, hatta eğitimini orada tamamlayacağını söyleyebiliriz. Bütün bu gelişmeler bir yana, bizler her gün sokaklarda yürürken üzerimizden binlerce akımlın, görüntünün, sesin ve bilginin geçtiğini acaba hiç düşünüyor muyuz? Bütün anlatılanları bir anekdot ile noktalamak istersek.

Hikâye şöyle:

Bir İngiliz sanayici, bir Çinliye Pekin'den Şan-Tung'a demiryolu yapmayı teklif eder. Çinli, bunun ne işe yarayacağını sorar. İngiliz sanayici: "Şimdi kırk günde gideceğiniz yolu demiryolu sayesinde üç günde gideceksiniz." der. Çinlinin cevabı ay-nen şöyle: "Peki ama, geri kalan otuz yedi günde ne yapacağız?..."

Çinlinin de kendine göre hakkı olduğu yerler var mı? Yorum sizin...

OKUMA - ANLAMA

A) Metne göre yanlış olan seçeneği bulunuz.

1- İnternet,

- a) bilgisayarlar aracılığı ile kurulan evrensel bir bağlantıdır.
- b) araştırmacılar için büyük bir kolaylık sağlar.
- c) günümüzün en büyük teknolojik buluşlarından birisidir.
- d) dünyadaki diğer insanlarla iletişim kurmanın tek yoludur.
- e) bilgisayarla ulaşılabilecek bir bilgi ve görüntü merkezidir.

2- Bireysel internet kullanıcıları,

- a) internetin sağladığı kolaylıklardan yararlanmaya çalışırlar.
- b) farkında olmadan kendi bilgisayarlarını başkalarının kullanımına açarlar.
- c) bütün zamanlarını internet başında geçirmektedirler.
- d) bilgisayar korsanları tarafından tehdit edilmektedirler.
- e) internetteki bilgilerden faydalanmaya çalışırlar.

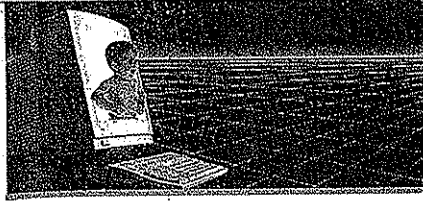
3- İnternet teknolojisi,

- a) son zamanlarda büyük bir gelişme göstermiştir.
- b) dünyadaki bütün insanlar tarafından aktif bir şekilde kullanılmaktadır.
- c) telefon bağlantısı olmadan da kullanılabilir.
- d) ülkelerin güvenliğini tehdit edecek düzeye gelmiştir.
- e) istediğimiz birçok bilgiye ulaşmamızı sağlar.

4- Korsanlar,

- a) internetteki en gizli sistemlere bile girebilmektedirler.
- b) insanların haberi olmadan onların kredi kartlarıyla alışveriş yapabilmektedirler.
- c) devlet tarafından etkisiz hâle getirilmeye çalışılmaktadır.
- d) insanların hayatını tehdit etmektedirler.
- e) ülkelerin güvenliği için tehlikeli olmaya başlamıştır.

- 5- "Kablolardan Dünyaya Açılan Pencere; İnternet" adlı metinde.
- İnternetin tanımlarından bahsedilmektedir.
  - İnsanların İnterneti nasıl kullanabileceklerinden bahsedilmektedir.
  - İnternetin sağladığı kolaylıklardan bahsedilmektedir.
  - İnternetin insanlar arasındaki kullanım oranından bahsedilmektedir.
  - İnternetin insanlar için tehlikeli olan yönlerinden bahsedilmektedir.

B) Aşağıdaki cümlelerin önüne, doğru (D) ya da yanlış (Y) yazınız.

- İnternet farklı dünyaların tanınmasını sağlar.
- İnternet telefon bağlantısı olmadığı sürece kullanılamaz.
- İnternet bütün insanları olumlu yönde etkilemektedir.
- İnternet olmasaydı başka ülkelerle haberleşmek mümkün olmazdı.
- İnternet radyo, televizyon ve basının görevlerini yerine getirebilmektedir.
- İnsanlar İnterneti kötü amaçları için kullanamaz.
- İnternet insan hayatına büyük kolaylıklar sağlamaktadır.
- Gelecek nesillerin eğitimi İnternet sayesinde daha da gelişecek.
- İnternet bütün insanları aynı şekilde etkilemektedir.
- Araştırmacılar, İnternet sayesinde başka ülkelerin kütüphanelerinden faydalanabilmektedir.
- İnterneti insanlar aynı amaçlar için kullanırlar.
- İnternet bir bilgi deposudur, ancak onu kullanmayı bilmek gerekir.
- İnternet, bazı insanlar tarafından anlaşılınmayacak derecede karışıktır.

C) Aynı anlama gelen kelime ve kelime gruplarını bulunuz.

1- tanımla-

- tarif et-
- tasvir et-
- betimle-
- teslim et-
- tespit et-

2- kompleks

- zorluk
- karmaşık
- güçlük
- birleşik
- çözüm

3- tehdit et-

- kandır-
- inandır-
- korkut-
- şaşırt-
- kaçır-

4- noktala-

- başla-
- sönlandır-
- biriktir-
- vurgula-
- kararlaştır-

5- nesil

- kavim
- hemşehri-
- ülke
- kuşak
- gelecek

6- masum

- korkak
- suçsuz
- günahkâr
- erdemli-
- cesaretsiz

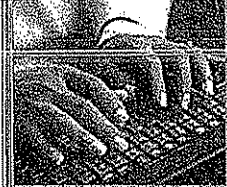
zorluk
karmaşık
güçlük
inandır-
kandır-

şaşırt-

kaçır-
korkak
suçsuz

cesaretsiz
gelecek

SÖZLÜ ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

- 1- İle de sinemaya gideceksek, macera filmine gidelim.
- 2- Size şu kadarını söyleyeyim, inşanoğlunun çalışarak elde edemeyeceği hiçbir başarı yoktur.
- 3- Farz et ki bir bilgisayar kurdusun, gizli dosyaları elde etmek ister misin?
- 4- Teknolojik gelişmelerin daima insanlığın yararı için kullanılması gerektiği hiç bir zaman akıldan çıkarılmamalıdır.
- 5- Son yüzyıl içinde pek çok bilimsel gelişmeye sahne olan evrenin sınırları yavaş yavaş çözülüyor.
- 6- İnsanlar arasındaki problemlerde her iki tarafın da kendine göre hakk olduğu yerler vardır.
- 7- Sebepi her ne olursa olsun hiç kimse başkalarına ait özel eşyalara dokunmamalıdır.
- 8- Teknolojik gelişmelerin insanlığın hizmetine sunduğu imkânları saymakla bitiremeyiz.
- 9- İnternet ortamında hızla yayılan bilgisayar virüsleriyle mücadele etmek için sürekli yeni programlar geliştiriliyor.
- 10- Şunu da vurgulamak gerekli ki baş döndürücü bir hızla ilerleyen bilgisayar teknolojisi insanları toplumdan soyutlamaktadır.

B) Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını cümle içinde kullanınız.
tanımla-, yüz yüze, kompleks, üşen-, imkân, bağlantı kur-, bireysel, vurgula-, ma-
sum, yorumla-, gözde

C) Aşağıdaki konuyu arkadaşlarınızla tartışınız.
İnternetin insanların sosyalleşmesindeki etkisi nedir?

D) Aşağıdaki diyalogu tamamlayınız.

A: Günümüzde internet yoluyla insanlar birçok işlerini yapabilmektedir. Bunlar nelerdir?

B: .....

YAZILI ANLATIM

A) Koyu kısımları değiştirmeden yeni cümleler kurunuz.

1- Sinemaya gitmiyorum ama ille de gel dersiniz gelirim.

2- Hayli zamandan beri onu göremedim.

3- Farz edelim ki ünlü bir kişi olmuşsun ve insanlar sana hayran.

4- Onun bana yaptığı iyilikleri saymakla bitiremem.

5- Şimdi sıkı durun, size sürprizi açıklıyorum.

6- Pek tabii insanlar çokça okumalı ve yazmalıdır.

7- Hata yapması bir yana, hatasını kabul etmiyor.

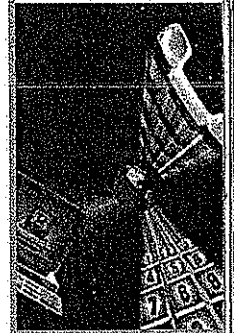
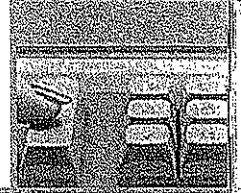
8- Yeni model arabalar yapılıncaya eski tip arabaların pabucu dama atıldı.

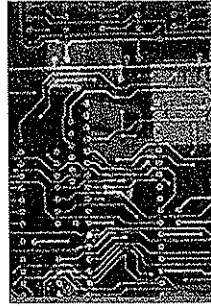
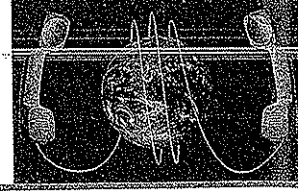
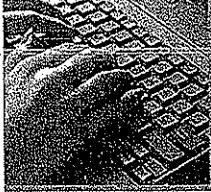
9- Şampiyon olmak için çok çabıttı, nihayet emeğinin karşılığını gördü.

10- Geçmişte birçok merasime sahne olan bu saray şimdi müze olarak kullanılıyor.

B) Aşağıdaki boşlukları tamamlayınız.

1- İnternet bilgisayarlar arasında kurulan evrensel bir bağlantı ve tabii ki insanlığa büyük yararlar getiren bir sistem. Bugüne kadar internetin yararlarından bahsedildi. Peki, internetin hiç mi zararı yok? Bu teknolojik sistem kötü amaçlarla kullanıldığında son derece zararlı bir hâle dönüşebiliyor.

2- Türkçede sıkıntısız, rahat bir hayat yaşamayı anlatmak için ..... bütün neşenin kaybolduğunu anlatmak için ..... ifadesini kullanırız. Bir kimseye karşı beslenen öç alma duygusunu devam ettirme durumu için ..... veya ..... deyimini kullanırız. Zamannın zevk içinde hoşça bir biçimde geçirmeyi belirtmek için: ..... ya da ..... son günlerini yaşayan ölümcül hastalar için ..... deyimini kullanırız.

(kin beslemek, gününü gün etmek, keyif sürmek, gün görmek, keyfi kaçmak, kin gütme, gün saymak.)

C) Aşağıdaki paragrafta bulunan yazım/noktalama yanlışlarını düzeltiniz.

1- Günümüzde teknolojik çağın en büyük ve yaygın buluşu tabiki internet. İnternet sayesinde 550 milyar sayfadan oluşan ve tüm dünyayı kapsamış dev bir iletişim ağı oluştu. İnternet kullanıcı sayısının 2004 Yılına kadar bir milyara ulaşacağı tahmin ediliyor. Başdöndürücü bir hızla ilerleyen internet insanların özel yaşamında son derece etkiler. Enformasyon toplumunda özel banka hesap numaralarına, sabıka kayıtlarını ya da özel mektuplara internet üzerinde ulaşılabilir. Buda insanın kafasında internetin güvenilirliğiyle ilgili bazı sorular oluşturuyor.

DİL BİLGİSİ

A) Aşağıdaki cümlelerde yanlış kullanılan ünlemleri düzeltiniz.

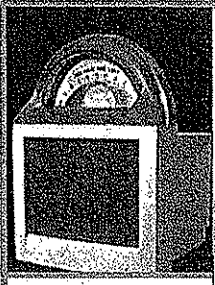
- 1- Hey, çok kötü olmuş.
- 2- Ayy, çok güzel oldu.
- 3- Küt diye çocuk ayağa kalktı.
- 4- Oh oh, bu olaylara çok üzüldüm.
- 5- Vah vah, sınavı kazanmış.

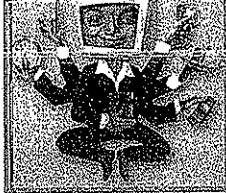
B) Aşağıdaki altı çizili kelimelerin türünü yazınız.

- 1- Derslerini sevediği için başarılı olamıyor.
- 2- İnternetin hayatımıza getirdiği kolaylıkları ve imkânları saymakla bitiremeyiz.
- 3- Diyelim ki, bir gün kredi kartı ile küçük bir miktarda alışveriş yaptık.
- 4- Peki, internet sayesinde neler yapabiliriz?

C) Aşağıdaki boşlukları uygun edat ve bağlaçlarla tamamlayınız.

Ankara'ya gitmek ..... yola çıkmıştı. Yanına da yolda
okumak ..... bir kitap ..... dinlemek
..... de bir kaset almıştı. Kulağına gelen müzik elindeki kitaba .....
daha eğlenceli idi. Adam sevdiklerine ..... kendini hızla götürülen otobüste şu söz-
ler..... geçmişte kalan kötü günlerini hatırladı. "Kendim et-
tim, kendim buldum, gül ..... sararıp soldum, eyvah!"
(gibi, ile, üzere, ve, için, doğru, göre)

ÇOK YÖNLÜ BİR KELİME : İLETİŞİM

İletişim, bir kaynağın ya da bir alıcının birbirlerine gönderdikleri bir mesaj (ileti) ile ortaya çıkar. İletişimde, gönderen ve alıcı gibi iki unsur gereklidir. Zamanımızda ise, karşılıklı haberleşme, etkileşme, diyalog anlamlarını da içeren iletişim kavramı, basın yayın organları ve özellikle de medya kelimesi ile karşılanmaktadır.

İletişim yerine "medya" kelimesinin kullanılması yanlıştır. Çünkü iletişim kavramı, arzu edilen mesajın uygun bir ortamda, belirli bir araçla muhataplarına gönderilmesiyle ortaya çıkar. Bunun yanında gönderici de karşıdan bir tepki bekler. Bu şekilde düşünüldüğü takdirde iletişim kelimesi, "düşünüleni ve istenileni yayma" anlamına gelir. Bu da, kitap gibi bir araç ile yazma, film gibi materyalle gösterme, sohbetle dile getirip paylaşma gibi aslında çok kapsamlı bir faaliyet alanını karşılar. Gerçekte bu kelimenin kapsamı, iki öge arasındaki ilişkiyi gerçekleştiren her türlü araç ve bu araçla sağlanan bütün faaliyetlerdir.

Günümüzdeki çok yönlü iletişimin basit ilk şekilleri de, insanlığıyla birlikte başlamıştır. Her nerede iki insan ve bu insanlar arasında sosyal bir ilişki varsa orada mutlaka bir iletişim, bu iletişimin gerçekleştiği bir ortam ve iletişimi gerçekleştiren bir araç vardır. Örgütlenme ve üretim bakımından en basit toplumlarda şu ana kadar tespit edilen en eski iletişim kurma, mağara duvarlarına çizilen bir çeşit resim yazısı niteliğindeki şekillerdir. Bu şekiller, çoğunlukla kaybolan, ölen bir insanın arkasından duyulan acının hafifletilmesi amacıyla taşır. Bu nedenle insanlığı bütün düşüncelerini, acılarını, tecrübelerini, hislerini, duygularını, heyecanlarını sözü edilen şekillerle anlatmakta lakin bu faaliyet çok kısıtlı bir alanda gerçekleşmekteydi.

Daha sonra toplum ilerledikçe kısıtlı iletişim alanı genişlemeye, iletişim araçları da gelişmeye başladı. Özellikle yazının bulunmasıyla insanlar daha geniş anlamda iletişim kurmaya başladı. Sadece bir toplumun içerisindeki etkileşim alanıyla ilgili kalmayan iletişim kavramı, daha sonra davul çalmak, dumanla haber göndermek, uzakta uzağa yüksek frekanslı ses yaymak, elçilerle veya güvercinle yazılı bir belge göndermek gibi diğer faaliyetleri de içerisine aldı. Daha sonraki dönemlerde insanlar, taşlara ya da ona benzer araçlara yazı yazarak iletişim kurdular.

Matbaanın bulunması hem bilginin yayılmasını hızlandırdı, hem de gazetelerin daha kolay ve çabuk çıkmasını sağladı. Daha sonra dalgalar keşfedildi ve ilk önce telsiz, sonra da telefonla iletişimin kapsamı daha da genişledi. Sonra televizyon ve bu televizyona yardım eden uydular sayesinde iletişimin alanı genişledikçe dünya küçültülmeye başladı. Şu anda en hızlı ve en etkin iletişim aracı kuşkusuz internettir. İnternet sayesinde dünya biraz daha küçültülmüş ve dünya üzerinde bilgi, görüntü, sanal ticaret ve mal akışında görülmemiş bir yoğunluk yaşanmaya başlanmıştır.

İletişimin, sınırları bu denli aşan gücü, bu kavramın kapsamını genişletti. Artık iletişim dünyası kendisini gerek kullandığı teknoloji, gerekse kullandığı malzemesiyle her tür faaliyetin üstünde görmeye başladı. Özellikle iletişim kelimesiyle anlatılmak istenen anlam, bir kitabın veya bir sanat eserinin meydana getirdiği iletişimden çok farklılaştı. İşte bu yeni iletişim kendine isim bulmakta gecikmedi.

